

Vzdělávací program Mensa gymnázia, o. p. s.

1. Identifikační údaje

název ŠVP:	Vzdělávací program Mensa gymnázia o.p.s.
vzdělávací program:	Osmiletý
studijní forma vzdělávání:	Denní
název školy:	Mensa gymnázium, o.p.s.
adresa školy:	Španielova 1111/19, Praha 17, PSČ: 163 00
ředitel/ka	Mgr. Magda Kindlová
kontakty:	+420 257 328 786 603 801 786 info@mensagymnazium.cz
IČO:	25058843
IZO:	049232886
koordinátor ŠVP:	Mgr. Václav Brdek
zřizovatel:	MENSA ČR
adresa zřizovatele:	Španielova 1111/19, Praha 17, PSČ: 163 00
Kontakt, zřizovatel:	sekretarka@mensa.cz
platnost dokumentu od:	1. 9. 2018
Tento vzdělávací program je určen pro nižší a vyšší stupeň osmiletého Mensa gymnázia, o.p.s.	

2. Charakteristika školy

Velikost školy:

Škola má v současnosti 8 tříd s osmiletým studijním programem, přičemž z hlediska počtu žáků patří mezi školy střední velikosti. Konkrétní počet žáků se pohybuje hranice kapacity školy, mezi 185 až 197 žáky. Z hlediska struktury je naše škola školou úplnou.

Umístění školy:

Všechny třídy osmiletého gymnázia jsou umístěny v hlavní budově školy na adrese Španielova 1111/19, Praha 6 - Řepy. Škola sídlí v pronájmu v jednom z křídel komplexu budov ZŠ Jana Wericha. Zde probíhá většina výuky. Část výuky (semináře z fyziky žáků) vyššího stupně gymnázia probíhá v prostorách Katedry didaktiky fyziky MFF UK (Praha 8).

Vybavení a podmínky školy:

Mimo kmenové učebny (v každém ročníku jedna třída s vlastní kmenovou učebnou) se ve škole nachází:

- odborná učebna výpočetní techniky (modernizovaná a vybavená novými počítači počínaje školním rokem 2018/2019)
- specializovaná učebna chemie a biologie (vybavená např. digestoří, demonstračním pracovním stolem a dalším zařízením a pomůckami)
- prostorná výtvarná dílna
- klubovna

V prostorách školy se dále nachází sborovna, 5 kabinetů, kancelář školního psychologa a výchovného poradce, archiv, místnost pro údržbu a sklad a školní jídelna a výdejna jídla (zahrnující i obchod s drobným občerstvením) a samozřejmě též potřebné hygienické zázemí. Tělocvična a venkovní hřiště jsou ve vlastnictví ZŠ Jana Wericha a naše gymnázium si tyto prostory pronajímá.

Mensa gymnázium, o.p.s (dříve: Osmileté gymnázium Bud'ánka) získalo nové prostory pro školu do dlouhodobého pronájmu v létě 2010, přičemž za vynaložení nemalých nákladů nové prostory zrekonstruovalo (nové podlahové krytiny, opravy vnitřních omítek a elektroinstalací, nátěry, toalety, umyvadla aj.). V rámci údržby a postupné modernizace objektu též intenzivně spolupracujeme s vlastníkem areálu (Městská část Prahy 17), který v celém komplexu (ZŠ i naše gymnázium) průběžně provádí další rozsáhlé úpravy.

Řady inovací a zlepšení podmínek naší školy jsme dosáhli za pomoci finančních prostředků z mezinárodních projektů, které naše škola realizovala v uplynulých letech. Jedná se např. o rekonstrukci a nové vybavení učebny BI-CHE.

V rámci výše zmíněných projektů jsme též školu vybavili řadou moderních pomůcek, které využíváme při výuce (kvalitní síťové připojení a pokrytí, interaktivní tabule, datové projektory, notebooky, vizualizéry, tablety, hlasovací zařízení, mikroskopy, videokamery, fotoaparáty aj.). I v současnosti se dále snažíme reagovat na vývoj v oblasti moderních technologií (využitelných v rámci výuky) a školu dále vybavovat.

Charakteristika pedagogického sboru:

Kvalifikovanost učitelského sboru činí téměř 100 %. Jeho složení je vyvážené, na škole působí mladí, začínající a velmi iniciativní učitelé, stejně jako učitelé starší, s dlouhodobými zkušenostmi. Celkem v naší škole vyučuje pravidelně více než tři desítky vyučujících, jádro sboru tvoří vyučující s plným úvazkem. Významnou část výuky (především volitelné semináře) však zajišťují externisté – odborníci různých specializací.

Členové pedagogického sboru jsou vynikajícími odborníky ve svém oboru, kromě toho jsou ale též výbornými pedagogy, zároveň ke své práci přistupují s velkým elánem a vysokou mírou asertivity vůči nadaným žákům k jejich ne vždy jednoduché „cestě vzdělávání“.

Vývoj ve sféře vzdělávání je však velmi rychlý, v budoucnosti tedy nechceme ustrnout na místě ani v naší škole, a proto klademe velký důraz na další vzdělávání pedagogů (prohlubujeme si v rámci pedagogického sboru kompetence, pokud jde o nové trendy v oblasti vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími požadavky, především se pak zaměřujeme na problematiku vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků, kromě toho však nezanedbáváme ani další vzdělávání učitelů v jednotlivých vědeckých oborech a (v neposlední řadě) neustále rozšiřujeme své kompetence i v oblasti informačních technologií. Důležité místo ve vzdělávání našich pedagogů má (kromě četných externích programů a kurzů) vzájemné sdílení poznatků a zkušeností uvnitř naší školy. Zároveň se snažíme (prostřednictvím různých konferencí, workshopů apod.) také sami se dělit o naše dlouhodobé zkušenosti se vzděláváním nadaných žáků s kolegy z jiných škol i širší veřejností.

Velmi důležitou úlohu (z hlediska základního zaměření a koncepce školy) hraje v rámci pedagogického sboru pedagog – koordinátor péče o nadané žáky.

Kromě kvalitního a zkušeného pedagogického sboru máme i velmi dobré pedagogicko-psychologické zázemí: ve škole působí školní psycholog, výchovný poradce i speciální pedagog, ve některých případech poskytují žákům (a pedagogům) pomoc asistenti. Nedílnou a velmi důležitou součástí výchovné činnosti v naší škole je i prevence sociálně patologických jevů (zaměřujeme se na prevenci návykových látek, často jsme konfrontováni i s problematikou netholismu, dnes bohužel velmi aktuální). Koordinací činností v této oblasti je pověřen specializovaný pracovník.

Klíčovou roli hraje na naší škole výuka cizích jazyků, jejich osvojení považujeme za jeden ze základních předpokladů k rozšiřování kompetencí žáků. Za klíčovou považujeme výuku anglického jazyka, v jejímž rámci naši žáci dosahují nadstandardní výsledky. K zajištění výuky cizích jazyků ve škole působí (kromě kvalitních českých učitelů) rodilí mluvčí v hodinách anglického jazyka a anglické konverzace a rodilí mluvčí často participují i na výuce dalších cizích jazyků.

Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Nedílnou součástí života naší školy je **realizace řady dlouhodobých projektů a programů** (případně **participace na jejich realizaci**). Uvádíme několik příkladů takových projektů a programů, které jsme realizovali (či se do nich zapojili) v nedávné minulosti, přičemž některé pokračují i v současnosti:

- **Inkluzivní škola**
- **Učíme se interaktivně**
- **Mladý kurátor**
- **Kaleidoskop**
- **Světová škola**
- **Spolupráce na projektech pod záštitou firmy Unipetrol**
- **DoFE (Mezinárodní cena vévody z Edinburghu ČR)**

a řada dalších

Mezinárodní spolupráce:

Naše škola se zapojuje do mezinárodní spolupráce na několika úrovních. Jedná se o aktivity, v nichž jsou zapojeni a hrají v nich hlavní roli naši žáci a dále se do mezinárodní spolupráce naše gymnázium zapojuje i v rovině pedagogické.

Žáci:

- Organizujeme výměnné pobyty žáků ve spolupráci s partnerskými školami ze zahraničí (v poslední době např. SRN, v minulosti Španělsko, Velká Británie).
- S dvouletou periodou se zapojujeme do mezinárodního projektu EDISON, který prostřednictvím pobytu a přednášek zahraničních studentů-vysokoškoláků umožňuje lépe poznat život a poměry v různých státech a kulturách celého světa (často z našeho pohledu i velmi vzdálených).
- Postupně rozšiřujeme zapojení našich žáků a pedagogů do mezinárodních studentských projektů (často badatelsky zaměřených) – Environmentální projekt (účastníci – Bulharsko, Itálie,)

Pedagogický sbor, výměna pedagogických poznatků a zkušeností:

- Zkušenosti v oblasti vzdělávání nadaných žáků si dlouhodobě vyměňujeme s bratislavskou ŠpMNDaG (Škola pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium), spolupracujeme na úrovni vedení škol i pedagogických sborů.
- Členové vedení i učitelé naší školy se pravidelně účastní studijních pobytů (stáží) v zahraničí, kde navštěvují školy, vzdělávací organizace a další instituce a kde čerpají cenné inspirace a informace týkající se vzdělávání (a vzdělávání nadaných především), zároveň zahraničním kolegům předávají naše (a musíme konstatovat, že v řadě případů velmi podnětné) zkušenosti se vzděláváním nadaných žáků na naší škole (v nedávné minulosti se jednalo např. o Španělsko, Slovinsko, Izrael či Itálii).
- Se zahraničními kolegy (a zahraničními zkušenostmi) je naše škola v kontaktu též skrze řadu mezinárodních konferencí, workshopů a akcí podobného charakteru.
- Škola také rozvíjí kontakty a často si vyměňuje zkušenosti a informace se členy Mezinárodní Mensy.

Škola a partneři, škola a veřejnost

Naše škola rozhodně není separována od vnějšího světa. Naopak, spolupracujeme s řadou partnerů. Klíčovou je pro nás v první řadě spolupráce s rodiči (zákonnými partnery). S rodiči navazujeme kontakt a jednáme o různých záležitostech (týkajících se vzdělávacího procesu, chodu školy aj.) kdykoliv a neformálně v případě potřeby, využíváme k tomuto řadu kanálů (elektronická pošta, telefon, osobní setkání...). Jako základní informační kanál a prostředek průběžné komunikace také využíváme (kromě výše uvedených kanálů) osvědčený školní portál „Škola on line“ a další aplikace. S rodiči se také setkáváme na pravidelných třídních schůzkách i při řadě dalších příležitostí. Řada rodičů pomáhá škole profesně či různými sponzorskými příspěvky. Volení zástupci rodičů jsou také členy důležitého orgánu – Školské rady, prostřednictvím níž mohou ovlivňovat vývoj školy a dění v ní.

Mensa ČR je zřizovatelem a zároveň významným partnerem školy. Spolupráce probíhá na několika úrovních. Jedná se např. o výměnu informací z oblasti problematiky nadaných (především pak problematiky vzdělávání nadaných žáků), dále o spolupráci na organizaci různých akcí (např. Logická olympiáda). Mensa ČR a Mensa gymnázium také hojně v rámci svých akcí navzájem propagují činnost obou subjektů a seznamují s touto činností širší (odbornou i laickou) veřejnost. Důležitou roli v životě školy pak samozřejmě hraje její správní rada, jenž je složena výhradně z členů Mensy ČR.

Dalším významným partnerem je městský úřad v lokalitě, kde škola sídlí, konkrétně Úřad městské části Praha 17. Spolupracujeme na řadě jednorázových i periodicky se opakujících akcích, společně jsme zapojeni do řady projektů. Městská část též provedla za poslední období řadu stavebních úprav a modernizací v celém komplexu včetně části, v níž sídlí naše škola.

Naše gymnázium spolupracuje s mnoha dalšími školami různých stupňů a různého zaměření, významná a dlouhodobá je např. spolupráce s MFF UK. Dále úzce spolupracujeme s řadou vědeckých institucí.

Škola a veřejnost

Jsme škola otevřená okolnímu světu, veřejnost je každoročně informována o uplynulém školním roce prostřednictvím výroční zprávy, z hlediska každodenního života školy jsou pak základním informačním médiem internetové stránky školy, škola dále produkuje též řadu propagačních materiálů. K prezentaci gymnázia slouží též pravidelně se konající „Dny otevřených dveří“. Škola podává informace o sobě též prostřednictvím časopisu Mensy ČR a spolupracuje i s dalšími periodiky.

Vlastní hodnocení školy

Velmi důležitou roli v životě naší školy a pro její další vývoj vždy hrála a hraje zpětná vazba, kterou nám poskytují především naši žáci a jejich rodiče a samozřejmě také sebehodnocení prováděné členy našeho týmu.

Naše „sebehodnotící“ postupy mají nejrůznější charakter (dotazníky, rozhovory aj.), v obecné rovině můžeme konstatovat, že v každém školním roce realizujeme minimálně jednu rozsáhlejší evaluační akci.

Škola - žáci

Základním stavebním prvkem života a fungování naší školy jsou naši žáci, hlavním cílem je jejich výchova a vzdělávání, obecně – příprava na další studium a celý život.

Naše škola se specializuje na vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných. Tito žáci rozhodně netvoří nějakou jednolitou a snadno identifikovatelnou skupinu. Naopak jedná se o skupinu velice pestrhou, o skupinu, kterou tvoří výrazné individuality s nejrůznějšími zájmy a také s často velmi navzájem odlišnými a specifickými vzdělávacími potřebami. Naše škola se v rámci své (a nikoliv pouze jen výukové) činnosti snaží maximální měrou rozvíjet potenciál žáků s výrazným akcentem na jejich vlastní osobnost a osobitost.

Z hlediska forem poskytované podpory se zaměřujeme na práci především se žáky spadajícími do následujících kategorií (jedná se o naše vlastní členění vycházející jednak z teoretických východisek, ze sdílených zkušeností, především však z našich interních dlouhodobých zkušeností s prací s nadanými a mimořádně nadanými žáky):

- Skupina (skupina 1) nadaných a mimořádně nadaných žáků bez zjevných poruch – mají velký potenciál, vysokou míru inteligence, zároveň se u nich projevuje obrovská motivace ke vzdělávání a přijímání nových poznatků, osvojování nových postupů. V rámci této skupiny zařazujeme žáky dále do dvou podskupin:
 - jedná se o žáky s převahou závislosti (1A), kteří potřebují a požadují v rámci procesu svého vzdělávání větší míru vedení vyučujícími, větší přítomnost „řídícího prvku“.
 - jedná se o žáky s převahou samostatnosti (1B), kteří vystupují v rámci procesu svého vzdělávání velice autonomně, pro tyto žáky se vyučující (a další pracovníci školy) stávají spíše partnery, průvodci a moderátory
- Skupina (skupina 2) nadaných a mimořádně nadaných žáků, u nichž se zároveň projevují různé osobnostní a psychické poruchy (v různé intenzitě). Jsou vysoce inteligentní, často velmi kreativní, přičemž často mají velmi vyhraněný a hluboký zájem o jeden či více oborů, navíc však musí vyrovnávat různými vývojovými poruchami, mnohdy se u nich projevují různé hraniční osobnostní rysy, velmi často také jsou velmi silně introvertní.

Detailní charakteristika jednotlivých skupin je součástí dalších dokumentů školy (především koncepce školy).

3. Charakteristika ŠVP

Základní vize a pilíře MG (zaměření školy)

Naše škola, jedno z prvních soukromých osmiletých gymnázií vzniknuvších po roce 1989, čerpá ze své dlouholeté **tradice**, ze zavedených postupů, z nichž mnohé měly v počátečních fázích existence školy punc novátorství. Zároveň však je nutno vnímat, že celá naše společnost za uplynulé více než čtvrtstoletí prošla a nadále prochází zásadním vývojem, také oblast školství se výrazně (zvláště v posledním desetiletí) výrazně proměňuje, a tedy také naše škola musí být a je otevřena **novým myšlenkám a trendům**, které (pokud jsou v souladu s její základní koncepcí) organicky začleňuje do portfolia svých strategií.

Identita školy a její základní směřování:

Mensa gymnázium je osmileté soukromé gymnázium, jehož zřizovatelem je Mensa ČR, škola se zaměřuje na vzdělávání a podporu osobnostního vývoje žáků nadaných a mimořádně nadaných. Základním cílem školy je vytvoření vysoce podnětného a zároveň chráněného prostředí pro žáky, kteří se mohou v „běžné“ škole potýkat někdy i s velkými problémy, zároveň však tyto žáky postupně připravovat na fungování v reálném světě.

Nadaný, mimořádně nadaný žák

Problematikou nadání a vzdělávání nadaných žáků se věnovala a věnuje řada odborníků z oblasti psychologie i pedagogiky. Existuje řada definic a modelů nadání, často v mnohém odlišných, filozofie naší školy generuje některé z nich.

1. Nadání představuje v našem pojetí výchozí potenciál, který je v případě našich žáků mnohdy obrovský, nicméně tento potenciál představuje pouze „možnost“ – bez jeho adekvátního rozvíjení může zůstat do značné míry nenaplněn (v extrémních případech i zmařen).

Prvním a hlavním cílem a úkolem naší školy je tedy v co největší míře napomoci rozvoji a naplnění tohoto vrozeného potenciálu – „možnost“ přetvořit ve „skutečnost“.

2. U nadaných a mimořádně nadaných žáků je velmi častým jevem výrazná nerovnoměrnost vývoje ve sféře kognitivní (vzdělávací) na jedné straně a ve sférách emoční a sociální na straně druhé – tato nerovnoměrnost v řadě případů velmi negativně ovlivňuje vývoj osobnosti mladého člověka.

Druhým hlavním úkolem naší školy je v co největší míře napomáhat k překonání těchto nerovnoměrností ve vývoji (vývoje ve sféře kognitivní (vzdělávací) na jedné straně a ve sférách emoční a sociální na straně druhé) a napomáhat k co nejharmoničtějšímu rozvoji osobnosti každého žáka, napomáhat tomu, aby i žáci často velmi specifictí mohli bez větších problémů a efektivně fungovat v běžném (reálném) světě ke spokojenosti vlastní a ku prospěchu společnosti¹.

3. Současný svět se vyvíjí velkou rychlostí, zásadní změny v oblasti vědecké, technické, technologické, stejně tak i změny v oblasti politické, sociální, environmentální přicházejí často i v intervalu pouhých několika let. Zřetelně tedy vyvstává skutečnost, že ať už si žák ve škole osvojuje jakékoliv poznatky, tak bez jejich neustálého doplňování s nimi „nevystačí“ nejenže na celý život, ale ani na nejbližší roky po ukončení školního vzdělávání. V souvislosti s tímto je zřejmé, že dalším hlavním úkolem MG je poskytnout žákům pevné východisko k procesu celoživotního učení – rozvoj kompetencí k (celoživotnímu) učení je jedna z našich kmenových strategií (nikoliv pouze se učit to, co platí

¹ Naši žáci v řadě případů zápasí s vysloveně existenciálními myšlenkami a problémy a zároveň řeší i závažné otázky smyslu fungování jednotlivce v současné společnosti. Proto považujeme za zásadní klást důraz na naplňování těchto (zdánlivě banálních a automatických) cílů – dosažení co nejvyšší míry vlastní spokojenosti se svou činností jak v oblasti individuální, tak v oblasti sociální.

v současné době, v současném okamžiku, ale naopak – být připraven na vývojové změny, na nové trendy, nové postupy, nové objevy aj.).

Jsmo „otevřená škola“:

Naši školu budujeme jako na jedné straně **otevřený**, ale do určité míry také **chráněný**, především však **tvůrčí** prostor pro nadané žáky.

Škola v našem pojetí je

- místo, které funguje jako „rozšířená“ rodina.
- místo, kde panují přátelské a partnerské vztahy, vzájemný respekt mezi žáky, pedagogy a ostatními pracovníky školy.
- místo, kde panuje duch vzájemné pomoci a spolupráce.
- komunita, v níž je zcela přirozenou složkou jejího života stále probíhající diskuse.
- komunita, pro jejíž zdárný vývoj je důležité časté a obousměrné poskytování zpětné vazby.
- komunita, kde pravidelně probíhá vyhodnocování směřování školy a v rámci níž všichni spolupracujeme na jeho případných korekcích.
- Komunita, kde máme stanovená základní pravidla, která musí být dodržována, která vymezují „pole působnosti“ a představují i určitou ochranu. Nad rámec těchto pravidel pak ve škole panuje liberální klima, cílem naší činnosti je u žáků podporovat v rámci školy širokou škálu názorů, vznik nejrozličnějších neformálních aktivit a zároveň u nich podněcovat a posilovat vědomí vlastní spoluodpovědnosti za vlastní osobnostní růst a vzdělávání.

Profil absolventa školy (nižšího i vyššího stupně školy):

Absolvent nižšího stupně našeho gymnázia

- ... si zachovává a prohlubuje pozitivní vztah k učení (jako důležité východisko k celoživotnímu vzdělávání), postupně poznává jeho smysl a cíle v širších souvislostech.
- ... je alespoň rámcově schopen plánovat své vzdělávání v dlouhodobější perspektivě.
- ... posuzuje vlastní pokrok a výsledky svého učení a definuje překážky, které mu v něm brání.
- ... si osvojil (dle svého osobnostního i odborného zaměření, učebního stylu aj.) základní škálu efektivních metod učení, metod práce i (především v rámci svých profilových předmětů) odborných a badatelských metod. Jedná se hlavně o relevantní postupy vyhledávání a třídění informací, o jejich **kritické hodnocení a porovnávání**, o schopnost efektivně pracovat s různými zdroji informací apod.
- ... osvojuje si základní penzum znalostí (obecně užívané termíny, definice, znaky, symboly, fakta, vztahy/vzorce...) a dovedností ve všech předmětech (oborech), ve svých profilových pak ve výrazně rozšířené podobě.
- ... především ve svých profilových předmětech (oborech) získané dovednosti a informace (znalosti) propojuje, hledá souvislosti, alespoň v některých případech i systematizuje.
- ... je schopen (v rámci výuky i mimo výuku) řešit různé problémové situace.
- ... především ve svých profilových předmětech (oborech) řeší tvůrčí/badatelské úkoly. K jejich řešení přistupuje kreativně. Pomocí vhodně zvolené argumentace svá řešení obhajuje.
- ... si osvojil základní zásady tvorby psaného odborného textu (umí napsat seminární práci po „technické stránce“).
- ... ve spolupráci s vyučujícími a dalšími pracovníky školy je schopen rozpoznat, jakou míru a jaké formy vnější podpory v rámci svého vzdělávání potřebuje.
- ... prakticky ověřuje správnost svých řešení, ověřené postupy a metody pak aplikuje při řešení analogických i nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů.
- ... rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění.
- ... ovládá různé formy prezentace výstupů své práce. Využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.
- ... prohlubuje své komunikační a prezentační schopnosti (kromě českého) i v cizích jazycích, přičemž jednoznačně prioritní je rozvoj komunikačních a prezentačních kompetencí v anglickém jazyce.
- ... je schopen řešit úkoly individuálně („sám za sebe“), efektivně též ale pracuje ve skupině (v pracovním týmu). V rámci pracovního týmu je schopen plnit různé role (nikoliv však nutně všechny).
- ... v průběhu studia výrazně posílil své kompetence v oblasti sebehodnocení, hodnocení práce vlastního týmu a hodnocení práce ostatních (na kolegiální úrovni).
- ... respektuje názory a přesvědčení ostatních, váží si jejich vnitřních hodnot, v průběhu studia v rámci svého osobnostního vývoje posílil schopnost empatie (schopnost vcítit se do citění a různých situací ostatních lidí), odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si nepřijatelnost uchylování se k fyzickému a psychickému nátlaku (či dokonce násilí) v mezilidských (i pracovních) vztazích a nutnost jejich jednoznačného odmítnutí a v případě potřeby aktivního odporu vůči nim.
- ... chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností v rámci třídy, ve škole obecně i mimo ni.
- ... v rámci svého osobnostního rozvoje (při akceptování individuálních rysů a zvláštností) výrazně prohloubil prvky zodpovědnosti v přístupu k jednotlivým situacím (studijním,

sociálním, ...). Stanovená základní pravidla respektuje bez výjimky. Zodpovědně jedná v mezních a krizových situacích.

- ... chápe význam tradic, kulturního i historického dědictví pro společnost.
- ... chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí a trvale udržitelný rozvoj společnosti.
- ... během rozličných pracovních aktivit si bezpečně osvojil zásady bezpečnosti a bezpečného chování v rámci pracovního procesu.

Absolvent vyššího stupně našeho gymnázia

- ... chápe, že středoškolské vzdělání ukončené maturitní zkouškou je prvním a základním krokem k dalšímu vzdělávání, uchovává si pozitivní vztah k dalšímu vzdělávání, je po všech stránkách připraven se dále (celoživotně) vzdělávat.
- ... ve svých profilových oborech má na vysoce nadstandardní úrovni osvojené kompetence a velmi rozsáhlé znalosti. V těchto oborech je schopen aplikovat své znalosti do praktických činností a směřovat je k dalšímu studiu, ve němž má všechny předpoklady k dalšímu zdokonalování. V této oblasti formuluje problémové úkoly, které následně vědeckými postupy řeší, výsledky své práce prezentuje.
- ... iniciativně si vybírá okruhy problémů, kterými se bude zabývat, vybírá a využívá pro efektivní učení a práci vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí proces vlastního učení a v rámci pracovní činnosti jednotlivé pracovní úkony.
- ... vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě.
- ... operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy.
- ... bezpečně ovládá základní metody učení, základní postupy a metody práce ve všech základních oborech (předmětech).
- ... ve svých profilových oborech (předmětech) bezpečně ovládá širokou škálu pokročilejších metod práce, a to včetně odborných (teoretických i experimentálních). Tyto metody automaticky používá v situacích, kdy je to relevantní.
- ... ví, z jakých etap se skládá odborná (výzkumná) práce, zná jejich charakter (podstatu) i jejich význam v procesu zpracování odborného (vědeckého, výzkumného) úkolu.
- ... vnímá a identifikuje nejružnější problémové situace v rámci vzdělávání i v běžném životě. Definuje a analyzuje podstatu problémů.
- ... samostatně řeší problémy v rámci procesu vzdělávání a odborné práce. Stanovuje si cíle, kterých chce dosáhnout, samostatně promýšlí a naplňuje způsob řešení problému, jejichž řešení vede k dosažení stanovených cílů. K jejich řešení využívá metody (postupy), které jsou relevantní danému oboru (dané oblasti), které bezpečně ovládá.
- ... při řešení problémů se nespolehá pouze na osvědčené a známé metody (jejich využití je základem), zároveň též aplikuje na řešení problémů postupy (metody) nové, neotřelé.
- ... při procesu řešení problémových úkolů a situací hojně využívá postupů kritického myšlení a experimentálních postupů.
- ... teoreticky i prakticky (dle charakteru řešeného problému) ověřuje správnost řešení problémů, již vyzkoušené postupy (metody) aplikuje při řešení nových i analogických problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů.
- ... **formuluje a vyjadřuje své myšlenky, názory a prezentuje výsledky svojí činnosti v logickém sledu (dle zvyklostí v dané oblasti/ v daném oboru), vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.**
- ... naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje.
- ... je schopen vyhodnotit výsledky své práce a její výsledné závěry je schopen obhájit.
- ... **porozumí různým typům textů a záznamů, sdělením vycházejících z obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění.**

- ...využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.
- ...získané komunikativní kompetence využívá k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.
- ...**má plně rozvinuty receptivní, produktivní a interaktivní řečové dovednosti v anglickém jazyce** a účinně jich využívá ke komunikaci se světem. Minimální úroveň, kterou absolvent splňuje v anglickém jazyce, je úroveň B2 dle Společného evropského referenčního rámce, nicméně absolutní většina absolventů dosahuje úrovně vyšší (C1 nebo C2). **Získané znalosti anglického jazyka mu plně postačují k následnému univerzitnímu studiu v anglicky mluvících zemích.** Je velmi žádoucí, aby získal v rámci studia anglického jazyka některý z mezinárodně uznávaných certifikátů odpovídajícího stupně.
- ...v druhém cizím jazyce (dalších cizích jazycích) je schopen komunikovat v každodenních situacích, vytváří základní gramatické struktury a věty, ovládá slovní zásobu dostačující k tomu, aby se věcně a jasně vyjadřoval a smysluplně komunikoval. Optimální je dosáhnout i zde alespoň úrovně B2.
- ...**účinně pracuje a spolupracuje ve skupině, podílí se na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce.**
- ...podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů. V případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá.
- ...přispívá k diskusi v malém i početnějším (pracovním) týmu, chápe význam a přínos efektivní spolupráce při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti kolegů (pracovních i sociálních partnerů), respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.
- ...prosazuje své názory, o nichž je přesvědčen, že jsou přínosné pro práci týmu, je však také schopen kompromisu.
- ...v mezních a krizových situacích je schopen podřídit se zájmu celku (týmu, komunity, společnosti).
- ...rozvíjí své sebepoznávání, je si vědom silných i slabších stránek své osobnosti, utváří si postupně její „vnitřní mapu“, disponuje oprávněným sebevědomím, pokud jde o vlastní schopnosti a znalosti, které je ale též doprovázeno vědomím zodpovědnosti dále je rozvíjet. Zároveň dokáže sebekriticky nahlížet na ty oblasti své osobnosti, které nejsou ještě plně rozvinuté, ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby mohl postupně prohlubovat pocit vlastního sebeuspokojení a sebeúcty.
- ...**respektuje přesvědčení a názory druhých lidí, váží si vnitřních hodnot, které vyznávají, je empatic vůči různým (profesním i životním) situacím ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si nutnost a povinnost stavět se proti fyzickému i psychickému násilí (především vůči slabším).**
- ...chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo ni.
- ...rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka.
- ...respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům i dalším výtvorům lidské civilizace, smysl pro vnímání kulturních hodnot i tvořivost, dle svého zaměření a schopností se aktivně zapojuje do širokého spektra aktivit (společenské, akademické, vědecké, kulturní, sportovní, charitativní, komunitní i všeobecné).
- ...**chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.**

- ...v rámci pracovních činností používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky.
- ...přistupuje k úkolům i výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot.
- ...využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.
- ...orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení.
- ...bezpečně se orientuje v obecné ekonomické problematice, v oblasti fungování hospodářského sektoru v ČR (v Evropě i dalších regionech) a v té části právního systému, jež se týká hospodářství, podnikatelského sektoru, pracovního práva apod.
- ...využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje, své přípravy na budoucnost i rozvoje své komunity a v širším spektru celé společnosti, činí rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.
- ...orientuje se v problematice podnikání a realizace podnikatelského záměru, je schopen připravit, prezentovat i realizovat podnikatelský (badatelský, pracovní) záměr, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení.

Organizace přijímacího řízení:

Přijímací řízení do prvního ročníku se skládá ze dvou základních částí – z části vyhlašovanou a zadávanou MŠMT a z části školní.

- **První část přijímací zkoušky vyhlašovaná a zadávaná MŠMT:**
Tato část se skládá ze dvou didaktických testů (test z českého jazyka a literatury a test z matematiky).
- **Druhá část přijímací zkoušky vyhlašovaná a zadávaná školou:**
Tato část z principu nebere v potaz vědomosti uchazečů, je založena na posouzení předpokladů uchazečů ke studiu, tedy jejich schopností a osobnostních rysů. Základním předpokladem je úspěšné absolvování vstupního akreditovaného **testu inteligence společnosti Mensa** dle podmínek stanovených zřizovatelem školy. Část přijímací zkoušky zadávaná školou z několika částí:
 - První představují tzv. týmové aktivity (3 aktivity). V jejich rámci u uchazečů o studium mimo jiné sledujeme schopnost spolupráce, schopnost přebírat odpovědnost i podřídit se zájmům celku, schopnost vzájemné podpory, schopnost respektovat autority i vrstevníky...
 - Druhou pak tvoří individuální pohovor uchazeče s přijímací komisí, v jehož průběhu zjišťujeme mimo jiné oblasti zájmů uchazeče, jeho motivaci ke studiu na naší škole, schopnost sebe prezentace...
- Jako pomocná kritéria pro přijetí fungují: dosavadní prospěch uchazečů a jejich účast v soutěžích a podobných aktivitách.

Přijímací zkoušky do pátého ročníku neprobíhají, v případě zájmu o studium na naší škole ve vyšších ročnících přijímáme žáky na základě přestupového řízení.

Organizace maturitní zkoušky:

Vzdělávání na našem gymnáziu je v souladu se vzdělávacím programem a charakterem školy ukončeno maturitní zkouškou, jejíž průběh se řídí příslušným ustanovením školského zákona v souladu s příslušnou vyhláškou. Dokladem o dosažení středního vzdělání je vysvědčení o maturitní zkoušce.

Účelem maturitní zkoušky je ověřit, jak žáci naplnili cíle vzdělávání stanovené rámcovým a školním vzdělávacím programem v příslušných oborech, zejména ověřit úroveň klíčových kompetencí žáka, které jsou důležité pro jeho další vzdělávání nebo výkon povolání.

Maturitní zkouška se skládá z **části společné (garantované MŠMT) a části profilové (garantované školou).**

Společná část maturitní zkoušky se sestává z **komplexní zkoušky** (3 části: ústní zkouška, písemná práce a didaktický test) z **českého jazyka a literatury** a **druhé zkoušky**, kde si žáci mohou volit mezi didaktickým testem z matematiky a komplexní zkouškou z cizího jazyka (AJ, FJ, NJ, RJ, ŠJ).

Profilová část maturitní zkoušky se skládá ze dvou volitelných předmětů dle nabídky, kterou škola každý rok aktualizuje dle předběžného zájmu studentů a skladby učebního plánu.

- Profilová zkouška z cizích jazyků se skládá ze dvou částí: písemného maturitního testu a ústní zkoušky. Hodnocení písemného maturitního testu z cizích jazyků se promítá do celkového hodnocení profilové zkoušky z cizích jazyků v případě testu z anglického jazyka podílem 50% (při hraničním výsledném hodnocení určuje finální stupeň hodnocení ústní zkoušky), případně

ostatních cizích jazyků podílem 30% (při hraničním výsledném hodnocení určuje finální stupeň hodnocení ústní zkoušky).

- Profilová zkouška z EST-VV se skládá ze dvou částí: ústní zkoušky tematicky zaměřené na dějiny výtvarného umění a teorii výtvarného umění a obhajoby maturitní práce z oblasti výtvarného umění. Obě dvě dílčí části zkoušky se podílejí na výsledném hodnocení podílem 50% (při hraničním výsledném hodnocení určuje finální stupeň hodnocení ústní zkoušky).
- Profilová zkouška z ostatních volitelných předmětů je vykonávána formou ústní zkoušky. Konkrétní kritéria zkoušek z jednotlivých předmětů jsou aktualizována dle jejich nabídky a jsou součástí dalších dokumentů školy.

V rámci společné i profilové zkoušky si maturanti mohou volit i zkoušky nepovinné (dobrovolné).

Žáci úspěšně složí maturitní zkoušky, pokud splní kritéria hodnocení u všech povinných zkoušek (i jednotlivých dílčích částí komplexních zkoušek ve společné části maturity).

4. Výchovné a vzdělávací strategie (nižší a vyšší stupeň gymnázia)

Výchovné a vzdělávací strategie jsou **společné postupy na úrovni školy, uplatňované ve výuce i mimo ni, jimiž škola a vyučující cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků.**

Východiskem pro výchovné a vzdělávací strategie uplatňované na úrovni školy jsou jednak klíčové kompetence formulované v RVP (ZV i GV), jednak fakt, že na našem gymnáziu studují v mnoha případech žáci mimořádně nadaní či žáci se speciálními studijními potřebami a jednou z hlavních zásad naší školy je respektování individuálních potřeb a předpokladů každého žáka.

Důležitým předpokladem a také průvodním znakem fungování naší školy je její atmosféra, její klima. Vedle toho na úrovni školy využíváme širokou škálu výchovných a vzdělávacích postupů, které významně dotváří charakter a tvář školy a výchovného a vzdělávacího procesu zde probíhajícího.

Mimovýukové strategie

(A) „Známe naše žáky.“

Základním předpokladem naší práce je velmi dobrá znalost našich žáků, jejich charakterů, jejich specifických vzdělávacích potřeb (z hlediska podpory nadání i práce a poruchami), problémů, se kterými se setkávají ve škole i mimo ni. Na tomto nikdy nekončícím procesu poznávání, prohlubování a sdílení informací se podílejí všichni zaměstnanci školy, především však vyučující a členové sekce pedagogicko-psychologické podpory.

Významná část tohoto procesu se neřídí žádnými speciálními pravidly, odvíjí se od prostého každodenního pozorování žáků a života ve škole, pracovníci školy při něm využívají své zkušenosti, sdílené informace, pedagogické i psychologické postřehy. Obrovskou práci v tomto směru často vykoná i obyčejný přátelský rozhovor mezi vyučujícím a žákem, naši žáci jsou v těchto situacích často velmi otevření.

Neméně významnou část tohoto procesu představuje **cílená strategie směřující k co nejkomplexnějšímu poznání žáků.** Tato strategie je vystavěna z řady dílčích prvků, některé z nich jsou uvedeny a charakterizovány níže:

- **Monitoring a vyhodnocování situace ve třídách:** Členové pedagogicko-psychologické sekce průběžně dle zvoleného plánu sledují a vyhodnocují situaci ve třídách, sledují vývoj třídního kolektivu a atmosféry ve třídě a v úzké spolupráci s třídním učitelem a dalšími vyučujícími vyhodnocují případná rizika (diagnostická činnost sledující celé třídní kolektivy probíhá především na nižším stupni gymnázia, pokud jde o vyšší stupeň, zde je kladen důraz již spíše na individuální práci s jednotlivými studenty, výrazně zde, pokud jde o sledování situace ve třídě, roste role třídních učitelé).
- **Pravidelné pracovní setkání vyučujících** (v rámci každého školního roku probíhá opakovaně, minimálně dvakrát, v případě potřeby i vícekrát), v rámci něhož probíhá:
 - a. sdílení informací a řízená debata o vývoji v rámci jednotlivých tříd – z hlediska atmosféry, sociálních vztahů uvnitř tříd, zvláštní zřetel je věnována žákům, kteří se v danou dobu (či dlouhodobě) potýkají s určitými problémy z hlediska osobnostního a sociálního, které se však většinou promítají i do sféry studijní a prospěchové (pod vedením školního psychologa a výchovného poradce).
 - b. sdílení informací a řízená debata **o potřebách nadaných a mimořádně nadaných žáků**, možnostech jejich rozvoje (pod vedením koordinátora péče o nadané).
V rámci tohoto setkání probíhá sdílení zkušeností a výměna informací o žácích i třídních kolektivech a ke stanovování (či připomínkování) dalších kroků, pokud jde o formování třídních kolektivů, podporu nadaných a mimořádně nadaných žáků i předcházení (a případně řešení) různým problémovým situacím. Toto pracovní setkání má klíčový význam pro lepší poznání žáků naší školy (jejich potřeb, jejich specifík) ze strany pedagogů.

- **Jednání s žáky (případně s jejich zástupci):** Pravidelný kontakt se žáky, seznamování se s jejich problémy a požadavky (nahlíženo perspektivou žáků). Tento kontakt mají především pracovníci vedení školy, kteří s danou problematikou seznamují další pracovníky školy.
- **Třídní schůzky a další spolupráce s rodiči:** Pravidelná výměna informací se zákonnými zástupci. Případné řešení hrozících či už projevivších se problémů. Společný postup v rámci rozvoje potenciálu žáků.
- **Propojování žáků různého věku v různých společných aktivitách a sledování jejich zapojení:**
 - a. Patronát²
 - b. Rozmanité výukové i mimovýukové aktivity žáků „napříč“ ročníky.

(B) Projektové dny a další projektové aktivity

Velmi významné místo ve vzdělávacím procesu na naší škole (v oblasti mimovýukové i v rámci výuky) má realizace nejrůznějších projektů. Projektová činnost našich žáků (s výrazným podílem spolupráce pedagogů a dalších pracovníků školy) je opravdu velmi bohatá a (mimo jiné) představuje základní prvek realizace průřezových témat (kromě samotné výuky).

Projekty jsou obecně realizovány ve dvou organizačních rovinách.

1. Část projektových aktivit probíhá na úrovni jednotlivých vyučovacích předmětů (v rámci výuky), anebo se jedná o spontánní aktivitu žáků (případně společnou aktivitu žáků a vyučujících). Zde je větší prostor pro zapojení projektů do výuky a pro specifické aktivity.
 2. Těžiště projektových aktivit je pak soustředěno do každoročního dlouhodobého programu „**Projektové dny**“.
- Program je určen pro žáky prvního až sedmého ročníku gymnázia.
 - Žáci (či malé žakovské týmy) si volí jeden dlouhodobý celoroční projekt (realizace: konec září – druhá polovina dubna příslušného školního roku).
 - Volba tématu projektu je záležitostí žáků/řešitelů projektu, stejně jako plánování, realizace i jeho prezentace.
 - Při volbě tématu i realizaci projektu poskytují žákům/řešitelům pomoc pedagogové/garanti (určení pro každou ze zúčastněných tříd) a ostatní pedagogové jako konzultanti.
 - Projekty vždy souvisí s některým z průřezových témat (přičemž ve většině případů se v projektu prolíná problematika většího počtu průřezových témat).
 - Program významným způsobem rozvíjí a prohlubuje klíčové kompetence žáků.
 - Projekty (jejich výsledky) jsou v určených ročnících prezentovány v anglickém jazyce (v některých případech i zpracovávány).
 - Organizace programu projektových dnů je flexibilní, v obecné rovině pak tvorba projektů probíhá částečně ve škole (v organizaci školního roku jsou v určitých intervalech vždy vyhrazeny zvláštní projektové dny, kdy neprobíhá v hlavním výukovém bloku klasická výuka, nýbrž jednotlivé fáze realizace projektů), částečně pak v mimoškolním prostředí. Celý program je každoročně završen v několika projektových dnech, kdy pobíhají v rámci tříd prezentace výsledků projektů (mohou se velmi lišit dle charakteru jednotlivých projektů). Vybrané projekty mohou být prezentovány opakovaně i mimo vlastní třídu autorů (jako informací a seznámení se zajímavou aktivitou, ale také jako inspirace do budoucna).
 - Jednou ze základních charakteristik projektů je jejich tvůrčí (kreativní) charakter, neměly by mít charakter pouhé kompilace již známých informací, autor (autoři) by vždy měl(i) do práce vnést nějaký osobní vklad, plnit tvůrčí úkol, jedná se především o řešení konkrétního zvoleného problému (problematiky).

² Patronát

Detailní charakteristika této strategie (projekty, projektové dny) je rozpracována ve zvláštní metodice školy.

C) Program podporující osvojení a prohlubování metod učení a práce u žáků

Do prvního ročníku naší školy přicházejí studenti velmi různorodí, z různých škol i z různých typů škol, často z velmi odlišnými zkušenostmi se vzděláváním. Část z nich se nemusela věnovat systematické přípravě, protože na prvním stupni vše zvládali automaticky a s nevelkým úsilím, tudíž u nich nevznikla potřeba osvojení si určitých metod práce a učení.

S příchodem na naši školu se pro velkou část nových žáků situace mění, především od druhého ročníku nároky na samostatnou tvůrčí práci a přípravu rostou a bez alespoň do určité míry systematizovaného přístupu k těmto „výzvám“ se mohou žáci dostávat do těžkostí, mohou u nich vznikat pocity zbytečného tlaku na svoji osobu, pocity přetížení.

Naše škola na tyto potřeby žáků reaguje. Velká část podpory probíhá v rovině individuální (zde se jedná např. o konzultace třídního učitele i jednotlivých vyučujících, práce školního psychologa, výchovného poradce, speciálního pedagoga, v opodstatněných případech spolupráce s asistentem), usilujeme však také o to, aby si žáci osvojili metody efektivního vzdělávání v rámci třídního kolektivu.

K tomuto účelu organizujeme aktivity, jejichž cílem je především:

- Aby se žáci naučili pracovat ve škole a při domácí přípravě systematicky, aby se naučili své vzdělávací činnosti plánovat.
- Aby poznali, jaký je jejich převládající učební styl, jaký způsob osvojování kompetencí a znalostí jim vyhovuje nejvíce.
- Aby si osvojili vybrané metod práce a efektivního učení (a již známé metody zdokonalili).

Program organizujeme vždy pro žáky prvního ročníku (primy), zde má podobu občasných speciálních dvouhodinových bloků probíhajících (podle předem stanoveného harmonogramu) po celý školní rok. Výstupy z těchto pracovních bloků pak dále prolínají do výuky v jednotlivých předmětech.

Program probíhá i ve vyšších ročnících (druhý, čtvrtý, pátý, šestý), zde však není jeho podoba pevně dána a neprobíhá ve stejném rozsahu jako v prvním ročníku. Jeho plánování se řídí podle aktuálních potřeb dané třídy (často se jedná např. o problematiku tvorby seminárních prací aj.).

Realizaci celého komplexu aktivit v tomto směru zajišťuje zvláštní předmětová komise.

ROZVOJ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ (nižší a vyšší stupeň gymnázia)

„UČENÍ JE PROCES...“	Kompetence k učení
	Vyučující
Společné pro nižší i vyšší stupeň gymnázia	• základním kamenem naší práce je kladení důrazu na aktivní a tvořivou práci našich žáků (at' už samostatnou či ve skupině), tomuto faktoru výrazně přizpůsobujeme naše výukové postupy. • diskusi a samostatné řešení problémů jednoznačně řadíme mezi nejvýznamnější prvky vzdělávání na naší škole. Často využíváme při výuce (i mimo ni) metody kritického učení a kritického přístupu ke skutečnosti. • seznamujeme žáky s různými metodami učení a metodami práce a vedeme je k osvojení jejich širokého spektra, zároveň pro ně vytváříme podmínky k tomu, aby si další metody učení a práce v rostoucí míře osvojovali sami podle svého výběru, profilace a individuálních potřeb. • vedeme žáky k tomu, aby postupně pochopili zadávané úkoly jako strukturální záležitost a aby se postupně naučili svůj postup při jejich plnění plánovat a aby význam tohoto plánování pochopili. • v co nejširší míře diferencujeme vzdělávací obsahy jednotlivých předmětů, aby každý žák mohl v rámci procesu vzdělávání co nejvíce akcentovat své individuální zájmy a svou profilaci. Předpokladem tohoto postupu je jasně stanovené minimální penzum kompetencí a znalostí, které si musí osvojit v jednotlivých předmětech každý žák. • naším zásadním úkolem je asistence žákům při prohlubování znalostí a kompetencí v jejich profilových předmětech (oborech). Poskytujeme jim v této sféře obohacené učivo, zadáváme nadstandardní úkoly (postupně a stále ve větší šíři zařazujeme badatelské prvky), seminární práce, projekty, poskytujeme nadstandardní konzultační služby aj. Cílem je trvalá podpora zájmů žáků v jejich profilaci. • v široké míře využíváme v rámci výuky principy vzájemného vrstevnického učení. • hojně zařazujeme do výuky aktivity obsahově propojující více oborů, vedeme žáky k tomu, aby si tuto provázanost postupně stále více uvědomovali. • v široké míře využíváme v rámci procesu vzdělávání takové metody a postupy, které žákům pomáhají pochopit význam všeobecného vzdělání (nejev v upřednostňovaných profilových oborech). • vzdělávání na naší škole organizujeme tak, aby ve své komplexnosti co nejvíce podporovalo motivaci žáků k dalšímu (celoživotnímu) vzdělávání, podporovat u žáků trvalý zájem o vzdělávání je naším klíčovým úkolem. • proces učení podporujeme též v rámci systému hodnocení, v němž převažují prvky formativního hodnocení. Výrazný prostor vytváříme také pro „sebehodnocení“ žáků a také pro vzájemné hodnocení mezi žáky. Významnou roli v rámci hodnocení a zároveň v rámci procesu učení hrají výukové postupy, jejichž základem je práce s chybou.
Specifické pro vyšší stupeň gymnázia	• využíváme stejné nástroje pro rozvoj kompetence jako na nižším stupni, větší nároky klademe na samostatnost, postupně prohlubovanou odbornost, badatelský přístup (i v procesu učení). • V profilových oborech poskytujeme (z hlediska středoškolského učiva) možnost nadstandardního prohlubování kompetencí jak z hlediska metodologického, tak z hlediska obsahového. • vhodně zvolenými postupy podporujeme samostatnost žáků při řešení zadaných úkolů, přičemž pro jejich splnění žáci musí aktivně rozvíjet a prohlubovat své znalosti i kompetence, tyto postupy podporují schopnosti v oblasti celoživotního učení.

	Kompetence k řešení problémů
	Vyučující
Společné pro nižší i vyšší stupeň gymnázia	• zadáváme žákům problémové úkoly a postupně je vedeme k tomu, aby si v rámci probírané problematiky ve stále širší míře stanovovali úkoly sami. • v rámci zadávaných úkolů v rostoucí míře akcentujeme zapojení mezioborových vztahů a souvislostí. • pomáháme žákům formulovat problémové a tvůrčí úkoly (s tendencí stoupající náročnosti a komplexnosti) v jejich profilových předmětech (oborech). • motivujeme žáky k účasti na tvorbě/přípravě různorodých projektů a dalších (výukových i mimovýukových) aktivit. Základním rysem jejich práce v této oblasti je prvek samostatnosti při řešení úkolů a problémů, které provázejí plnění těchto úkolů. • rozvoj kompetencí k řešení problémů podporujeme (stejně jako v případě předchozí kompetence) zadáváním a vedením seminárních prací, zapojování žáků do oborových olympiád a dalších soutěží. • vedeme žáky k formulování a ověřování vlastních závěrů. • vedeme žáky k aplikaci získaných návyků a dovedností v každodenním životě.
Specifické pro vyšší stupeň gymnázia	• rozvoj kompetencí k řešení problémů podporujeme (stejně jako v případě předchozí kompetence) zadáváním a vedením ročníkové práce.

	Kompetence komunikativní
	Vyučující
Společné pro nižší i vyšší stupeň gymnázia	• v rámci diskusí, prezentací výstupů prací a v řadě dalších situací podporujeme rozvoj kultivovaného ústního i písemného projevu žáků. • nejrozličnějšími způsoby podporujeme nárůst dovedností v oblasti porozumění textu a obrazu a jejich interpretaci jako jednu z nejvýznamnějších (nejen) komunikativních kompetencí. • v rámci výuky (a dalších aktivit) velice často (a pravidelně) využíváme různé formy skupinových prací, řešení týmových zadání, interaktivních her a projektů, v jejichž rámci se (kromě mnoha jiných) především rozvíjejí komunikativní kompetence. V rámci těchto (a řady dalších) aktivit nastavujeme (ve vzájemné kooperaci se žáky) parametry přiměřené komunikace s dospělými v různých situacích. • Za pomoci různých aktivit vedeme žáky k rozšiřování slovní zásoby, k pochopení významu relevantních pojmů (termínů), vedeme je k trvalému posunu schopnosti správné argumentace. • napomáháme žákům prohlubování dovedností v oblasti jasného formulování vlastních názorů a závěrů vyplývajících z jejich prací. • často diskutujeme se žáky o různých problémech a velmi často řízeně navozujeme situace podněcující žáky ke vzájemné diskusi. • cíleně vedeme žáky ke schopnosti naslouchat, respektu k názorům ostatních, na druhé straně též k schopnosti jejich kritického posouzení a věcného hodnocení. • podporujeme využívání moderních informačních médií a technologií pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem. • rozvíjíme schopnost komunikace žáků v cizích jazycích (především v anglickém), děje se tak jak v rámci výuky, tak prostřednictvím zapojení žáků do různých (mezinárodních) projektů, v rámci jejich účasti na zahraničních zájezdech a stážích.

ROZVOJ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ

	Kompetence sociální a personální
	Vyučující
Společné pro nižší i vyšší stupeň gymnázia	- v hojné míře zapojujeme žáky do skupinových a týmových úkolů a projektů, a tím podporujeme jejich schopnost spolupracovat a začleňovat se do kolektivu. V rámci týmové práce respektujeme individualitu žáka a poskytujeme mu dostatek příležitostí ji v průběhu plnění samostatných úkolů projevit a rozvíjet. - každý žák má příležitost alespoň v rámci některých (z výše uvedených týmových aktivit) plnit roli vedoucího týmu. - všemožně podporujeme vytváření kolegiálních a přátelských vztahů nejen na úrovni jednotlivých ročníků, ale i mezi žáky různých věkových skupin a rozdílného zájmového zaměření, v neposlední řadě pak mezi žáky a vyučujícími. Napomáhá k tomu pořádání celé řady mimovýukových akcí (sportovních, kulturních, společenských, vědeckých, vzdělávacích), na jejichž organizaci se žáci aktivně spolupodílejí. - vedeme žáky k tomu, aby se pro ně stalo přirozené vyjadřovat v různých situacích svůj názor. - zároveň vedeme žáky k tomu, aby si v těchto situacích byli vědomi toho, že na stejnou věc může existovat více relevantních a přesto navzájem (více či méně) odlišných názorů, a aby byli schopni tyto odlišné názory akceptovat, přemýšlet a diskutovat o nich. - vedeme žáky k tomu, aby chápali jako obrovský přínos schopnost učinit v rámci diskuse (jednání) kompromis, ale také i to, že v určitých zásadních situacích je nutné stát si za svým názorem (především pokud jde o morální hledisko). - ve spolupráci se žáky vytváříme společná pravidla týkající se života školy, vzájemné spolupráce, vzájemných vztahů v rámci školní komunity (ve škole i mimo ni). Tato pravidla se průběžně (ruku v ruce s vývojem školy) vyvíjejí a modifikují.
Specifické pro vyšší stupeň gymnázia	žáci vyšších ročníků sami organizují řadu školních (výukových i mimovýukových akcí). V rámci těchto akcí někteří z nich přebírají koordinační a řídicí role.

	Kompetence občanské
	Vyučující
Společné pro nižší i vyšší stupeň gymnázia	- Všichni pracovníci školy vedou žáky k vědomí, že jsou spoluvůrci svého studia (žáci mají možnost sami nebo prostřednictvím svých zástupců ve školní radě ovlivňovat rozhodnutí týkající se chodu školy) a v konečném důsledku i celého života. Vyučující vštěpují žákům pocit spoluodpovědnosti za současnou i budoucí podobu světa. - Vyučující vedou žáky k úctě a dodržování základních stanovených pravidel (např. naplňováním kompetencí sociálních a personálních). - Vyučující podporují u žáků zájem zapojit se do života školy, participovat na jejím fungování. - Také je vedou k tolerantnímu postoji vůči jiným kulturám i „menšinovým“ skupinám uvnitř evropské kultury. Příklady takového chování mohou žáci získat v rámci diskusí ve výuce i mimo ni, v rámci projektů aj. - Vyučující žáky vedou k úctě k přírodě a životnímu prostředí, k pochopení klíčového významu „trvale udržitelného rozvoje“ pro další generace, stejně tak jako k ocenění pozitivního přínosu minulých generací. - Vyučující žákům pomáhají s poznáváním struktury a chodu veřejných institucí na různých úrovních (komunální, regionální, státní) - např. navozováním různých modelových situací.
Specifické pro vyšší stupeň gymnázia	- Vyučující vedou žáky k úctě a dodržování zákonů (např. naplňováním kompetencí sociálních a personálních). - Vyučující podporují u žáků zájem zapojit se do veřejného (občanského) života. - Vyučující žákům pomáhají s poznáváním struktury a chodu veřejných institucí na různých úrovních (komunální, regionální, státní, evropské, celosvětové) - např. navozováním různých modelových situací.

	Kompetence pracovní
	Vyučující
nižší stupeň gymnázia	• Dbáme na dodržování bezpečnostních a hygienických návyků a předpisů při veškerých činnostech organizovaných školou, žákům vysvětlujeme jejich podstatu a význam a vyžadujeme od nich jejich dodržování. • V průběhu výukových činností využíváme řadu pracovních postupů a metod, žáci si tyto metody osvojují a mohou je využívat i v budoucnosti. • Vedeme žáky k efektivnímu plánování pracovních činností • Pestrou nabídkou vzdělávacích aktivit a zájmových činností podporujeme rozvíjení zájmu o další (profesní) orientaci. • Společně chráníme nejen své zdraví a zdraví druhých, ale též životní prostředí a kulturní a společenské hodnoty. Využíváme prvky sociálně-etického řízení.

	Kompetence k podnikavosti
	Vyučující
Specifické pro vyšší stupeň gymnázia	• V široké míře využíváme metody skupinové a týmové práce. Při výuce vytváříme a předkládáme co nejvíce takových úkolů, které umožňují žákům během přípravných prací vytvořit si plán práce doplněný pracovním postupem, při samotném řešení pak postupovat kreativně. • Sdílíme s žáky velké množství informací z oblasti sociologie, ekonomie a sféry zaměstnanosti a podnikání. Žáci tak v těchto oblastech získávají nezbytný teoretický vědomostní i kompetenční základ v těchto oblastech. • Rozvíjíme autoevaluaci v oblasti žákovských aktivit. • Podporujeme zapojování žáků do oborových i mezioborových soutěží (v rozmezí od školních až po mezinárodní kola). • Na vyšším stupni gymnázia nabízíme žákům širokou škálu volitelných předmětů směřujících k jejich profesní specializaci (žáci si při rozhodování o jejich skladbě sami spoluutvářejí studijní rozvrh.). • V rámci různých aktivit žáci plní řadu projektových úkolů, které vyžadují formulaci cílů, pečlivé plánování, rozdělení rolí, týmovou spolupráci a věcně správné a srozumitelné prezentování výsledků práce. Zvláště podporujeme takové aktivity žáků, jejichž splnění má dopady v praxi. • Nedílnou součástí edukačního procesu je zadávání a zpracovávání četných seminárních prací jakož i ročníkové práce žáky gymnázia, přičemž je kladen důraz na kreativitu a samostatnost žáků jak při volbě tématu, tak i při jeho zpracování. • Žáci se zapojují do aktivit, které podporují schopnosti samostatného rozhodování, plánování, přípravy a realizace aktivit (maturitní ples, vánoční besídka, „Budáňkovský slunovrat“, jazykové dny aj.). • Škola má dlouhodobě vypracován systém udělování stipendií (za dosažení výborného prospěchu, za úspěšné zapojení do soutěží, za vypracování kvalitních seminárních a ročníkových prací). Tento systém studenty motivuje k zodpovědnému a aktivnímu přístupu ke studiu a k zadaným úkolům.

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (nižší i vyšší stupeň gymnázia):

Obsah této kapitoly je relevantní jak pro nižší, tak i pro vyšší stupeň našeho gymnázia, jelikož opatření, která tato kapitola charakterizuje, se řídí stejnými principy.

Z hlediska základní charakteristiky naší školy je naše práce se žáky často velmi odlišná než u jiných škol, řadu opatření, která by jinak spadala do sféry speciálních plánů pedagogické podpory, realizujeme v rámci základní výuky, přesto samozřejmě máme stanovené mechanismy a principy tvorby PLPP a dále IVP.

V naší škole realizujeme vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními. Jejich specifické vzdělávací potřeby mají často velmi různorodé příčiny, téměř vždy jsou navíc spojeny s mimořádným nadáním v některých (někdy i ve všech) vzdělávacích oblastech. Náš přístup tedy musí být v této oblasti velmi individuální.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti dělí do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje naše škola bez doporučení školského poradenského zařízení na základě PLPP, pokud jde o podpůrná opatření druhého až pátého stupně, úzce spolupracujeme s příslušnými školskými poradenskými zařízeními, z jejichž doporučení při nastavení konkretizovaných a individualizovaných podpůrných opatření vycházíme.

Plán pedagogické podpory (PLPP) - připravujeme pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně)

Základní podněty pro jeho tvorbu:

Zpráva rodičů (podnět z rodiny)

Zprávy z předchozí školy žáka

Pozorování psychologické sekce (školní psycholog, výchovný poradce)

Pozorování třídních učitelů a vyučujících

Pohovory s žáky

(Zpráva ze školského poradenského pracoviště – např. PPP - případně z jiných odborných pracovišť; u PLPP není povinná, nicméně pokud jí máme k dispozici, závěry v ní obsažené samozřejmě při nastavení PLPP zohledňujeme.)

Příprava PLPP a je výsledkem spolupráce v rámci pedagogického sboru. K jejich vypracování přistupujeme na základě výše uvedených podnětů. Základní rámec a rozsah PLPP je většinou projednán v rámci celého pedagogického sboru na některé z pravidelně se konajících schůzí, v jejichž rámci se jednotliví vyučující a další pedagogičtí pracovníci seznamují s kazuistikami jednotlivých žáků (s přiznanými podpůrnými opatřeními jak z hlediska specifických vzdělávacích potřeb, tak z hlediska nadání a mimořádného nadání), debatují o jejich problémech a potřebách, snaží se je co nejvíce poznat z hlediska různých aspektů. V případě potřeby projednáváme rámec a rozsah PLPP i operativně, kdykoliv v průběhu školního roku.

Finální tvorbu PLPP (včetně stanovení termínů dokončení jejich přípravy, stanovení metod práce s žákem, pravidel vzájemné komunikace, způsobu hodnocení osvojených znalostí a dovedností)

koordinují a řídí pracovníci psychologické sekce, kteří též v rámci této problematiky řídí komunikaci s jednotlivými žáky a jejich rodiči. Z hlediska obsahového jsou pak autory PLPP především třídní učitelé a vyučující jednotlivých předmětů. Vypracovaný PLPP má písemnou podobu. PLPP obsahuje též údaje o pravidelném vyhodnocování jeho plnění. Termíny i forma vyhodnocování jsou stanoveny (s ohledem na vysoce specifické potřeby i podmínky jednotlivých žáků) individuálně.

U žáků, kteří mají nárok na podpůrná opatření v některém z vyšších stupňů, dochází velmi často k individualizaci jejich výuky v některých z předmětů (někdy i ve všech předmětech). Takto organizovaná výuka je nastavena a její rysy specifikovány v IVP.

Základními zdroji a podněty pro tvorbu individuálního vzdělávacího plánu jsou:

Zpráva ze školského poradenského pracoviště (PPP) – je nezbytným (povinným) a základním východiskem pro tvorbu IVP

Zpráva rodičů (podnět z rodiny)

Zprávy z předchozí školy žáka

Pozorování psychologické sekce (školní psycholog, výchovný poradce)

Pozorování třídních učitelů a vyučujících

Pohovory s žáky

Zprávy z jiných odborných pracovišť

Pravidla a principy tvorby IVP a jeho personální zajištění (i způsobu vyhodnocování jeho fungování) jsou v obecné rovině totožné jako u PLPP.

Na škole studuje nezanedbatelné procento žáků se specifickými poruchami učení. Jedná se zejména o integraci žáků s tímto charakterem postižení: ADHD, ADD, Aspergerův syndrom, výrazná psychická labilita, dysgrafie, dysortografie, dyslexie, narušená schopnost komunikace s vrstevníky (potíže s adaptací v kolektivu), prodělaná encefalitida, výpadky pozornosti, úzkost a další zdravotní potíže. Tito žáci vyžadují zvláštní péči. Všichni vyučující jim ji také poskytují (**individuální přístup, konzultace, vypracování zvláštních individuálních vzdělávacích plánů a doplňkových programů**). Škola se ve spolupráci se školním psychologem a příslušným pedagogickým centrem snaží řešit problémy žáků operativně dle jejich individuálních potřeb. Všechna tato péče vyžaduje ovšem také vyšší mzdové i materiální náklady.

Na škole působí asistent pedagoga, jehož činnost je zaměřena zejména na pomoc žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, jako je např. Aspergerův syndrom, přičemž na naší škole pravidelně studuje několik žáků s touto diagnózou. Zkušenosti s prací a zařazením funkce asistenta pedagoga hodnotíme výborně, asistenční služba napomáhá nejen vyučujícímu ke klidnějšímu průběhu a realizaci připravené vyučovací hodiny, ale zejména příslušným žákům při jejich zapojení do výuky, soustředění při práci v hodině a motivaci pro jejich další vzdělávání. Jednou z priorit naší školy (zejména díky vysokému procentu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a z toho vyplývajícím značným rozdílností jednotlivých osobností a individualit) je **posilování atmosféry vzájemné spolupráce a tolerance**, aniž by ovšem přitom byla individualita a individuální potřeby žáků potlačovány.

Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných (nižší i vyšší stupeň gymnázia):

Naše škola se primárně zaměřuje na vzdělávání **žáků nadaných a mimořádně nadaných**, přičemž jsme si vědomi **značného „rozpětí“ a velkých odlišností v charakteru nadání** jednotlivých žáků. Mnoho žáků je zaměřeno jednostranně a mimořádné nadání v jedné oblasti může být u řady z nich vyvažováno nezájmem či nižšími schopnostmi v oblasti jiné. Proto již přijímací řízení zahrnuje test mapující strukturu schopností, který vypovídá o rozložení nadání jednotlivých žáků. Vyučující dále vycházejí z řady doplňujících metod – pozorování žáků, rozbor jejich písemných prací, studijní výsledky, pohovor se žáky, příp. jejich rodiči, porovnávání výsledků testů s dosahovanými studijními výsledky, popř. využití informací z pedagogicko-psychologické poradny aj. Metody, jichž škola využívá k zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných, jsou uvedeny a charakterizovány v následující kapitole.

Na vyšším stupni gymnázia mají žáci daleko větší prostor pro individualizaci, pro zásadní rozvoj svých kompetencí a výrazné navýšení znalostí ve svých profilových oborech. Zde by se mělo uplatnit mimořádné nadání u značné části žáků naší školy, kteří by měli v těchto oborech dosahovat nadstandardních výsledků a úrovně. Předpokládáme, že takoví žáci budou ve svých profilových oborech spolupracovat s institucemi stojícími svou erudicí nad úroveň střední školy (vysoké školy, AV, odborná pracoviště aj.). Toto zaměření je na druhé straně „vykoupeno“ tím, že některé obory (předměty) mohou tito žáci zvládat na určité základní (avšak pevně stanovené a vyžadované) úrovni. Máme na co navazovat, je však třeba si uvědomit, že v tomto přechodném období bude trvat určitou dobu, než takový systém bude plně fungovat, talentům je třeba poskytnout čas k tomu, aby se mohly rozvinout. Je třeba také sledovat a určit, co je v případě jednotlivých nadaných žáků třeba (kromě jejich profilových oborů) nejvíce rozvíjet z hlediska osobnostního i obecně vzdělávacího.

Velmi významnou pozicí pro tuto oblast je v rámci školy zřízená funkce **koordinátora péče o nadané žáky** (jeho činnost je charakterizována ve zvláštním metodickém materiálu). Významnou roli, pokud jde o diagnostiku, přípravu podpůrných opatření i jejich vyhodnocení, hraje také školní psycholog, výchovný poradce, asistenti pedagoga a třídní učitelé. Zásadní roli, pokud jde o realizaci jednotlivých opatření, mají samozřejmě jednotliví vyučující (ve spolupráci s předsedou předmětové komise a ostatními kolegy v komisi).

Podpůrná opatření a metody práce pro zabezpečení výuky nadaných a mimořádně žáků uplatňované na úrovni školy (v rámci organizace výuky):

V rámci naší školy, která se zaměřuje na vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků jsme v poněkud specifické situaci, pokud jde o podpůrná opatření prvního stupně. Celý náš systém vzdělávání je nastaven tak že každý náš žák je v určitém předmětu (v určitých předmětech) nadaný (či mimořádně) nadaný. K jejich podpoře slouží řada opatření, z nichž nejvýznamnější jsou definována v následujícím textu. Tato opatření tvoří souhrnně PLPP z hlediska práce na celoškolské úrovni. Je tedy zřejmé že v písemné podobě vytváříme PLPP jen ve specifických případech (především u žáků, kde je nadání spojeno s dalšími specifickými vzdělávacími potřebami).

Mensa gymnázium maximálně uplatňuje možnosti inkluzivního vzdělávání, tedy vzdělávání, které se snaží být individualizované, využívá vnitřní a vnější diferenciaci. Kombinuje řadu možností, jejichž vhodnost a účelnost se liší podle jednotlivých předmětů, věku žáků a často i podle konkrétního stavu v dané třídě. Mezi aplikované metody patří zejména:

➤ DĚLENÍ VÝUKY DO SKUPIN NA ÚROVNI ŠKOLY

- **Dělení předmětů na pokročilejší a méně pokročilé skupiny**

Toto podpůrné opatření využíváme zejména ve výuce cizích jazyků (kde se navíc jedná v některých případech o věkově smíšené skupiny) a matematiky, v případě potřeby i v dalších předmětech.

- **Dělení do skupin dle jiných charakteristik**
Toto podpůrné opatření využíváme u některých ročníků nižšího stupně gymnázia ve výuce českého jazyka, ve výuce IVT a v případě potřeby i v dalších předmětech
 - **Dělení výuky do věkově smíšených skupin**
Tuto formu vnější diferenciaci využíváme vzhledem k zaměření a úrovni žáků tam, kde podobné dělení odpovídá potřebám žáků a charakteru předmětu. To se týká především výuky povinně volitelných předmětů a druhého cizího jazyka.
- **INDIVIDUÁLNÍ PŘEŘAZENÍ DO VYŠŠÍHO ROČNÍKU**
Víme, že stejné stáří nemusí být zárukou stejných schopností, že mentální věk se u výjimečných dětí může od fyzického významně lišit. K tomuto řešení přistupujeme zejména u žáků s relativně vyrovnanou strukturou nadání, jimž přestup do vyššího ročníku pomůže k integraci do kolektivu mentálně bližších spolužáků a odpovídá i úrovni a schopnostem ve většině vyučovacích předmětů. Při posuzování těchto případů jsme však velice obezřetní, pečlivě zvažujeme různé možné alternativy následujícího vývoje a jejich rizika pro vývoj žáka. Postupujeme v souladu s §14 vyhlášky 73/2005 Sb.
- **MOŽNOST SOUBĚŽNÉHO STUDIA DVOU ROČNÍKŮ**
Tuto formu podpory využíváme jen velmi okrajově, škola velmi pečlivě a v různých souvislostech zvažuje, zda daný postup podpoří (z minulosti převažují spíše negativní zkušenosti nad pozitivními).
- **ZAŘAZENÍ NADANÉHO ŽÁKA DO VÝUKY VYŠŠÍHO ROČNÍKU V PROFILOVÉM PŘEDMĚTU**
V případech, kdy žák v určitém předmětu prokazuje vysoce nadstandardní úroveň znalostí i kompetencí a pokud je možné vše vyřešit rozvrhově, je možné zařadit žáka do výuky daného předmětu ve vyšším ročníku (celoročně či částečně – např. při probírání určitých témat).
- **VYTVÁŘENÍ ZVLÁŠTNÍCH MALÝCH STUDIJNÍCH SKUPIN PRO NADANÉ ŽÁKY V JEJICH PROFILOVÝCH PŘEDMĚTECH**
V případech, kdy několik žáků prokazuje v určitém předmětu vysoce nadstandardní úroveň znalostí i kompetencí a vysokou motivaci k jejímu dalšímu zvyšování, je možné vytvořit zvláštní studijní skupinu, která bude v některých hodinách daného předmětu pracovat odděleně od zbytku třídy pod vedením dalšího pedagoga.
- **ROZSÁHLÁ NABÍDKA POVINNĚ VOLITELNÝCH PŘEDMĚTŮ**
Diferenciaci obsahu výuky v rámci běžných předmětů může uspokojit specifické vzdělávací potřeby nadaných žáků pouze částečně, nezbytně potřebují další prostor k prohlubování kompetencí a znalostí ve svých profilových oborech. K tomuto účelu doplňujeme na naší škole učební plán velmi rozsáhlou nabídkou povinně volitelných předmětů. Jejich počet markantně stoupá především v rámci vyššího stupně gymnázia. Mnohé z nabízených předmětů (pro žáky vyššího stupně) pak svým obsahem překračují rámec středoškolského učiva.
- **VOLITELNÉ PŘEDMĚTY JAKO KROUŽKY**
Žáci mohou také bezplatně chodit do výuky dalších volitelných předmětů, o které mají zájem, které ale zároveň již přesahují počtem hodin limity učebního plánu. Tyto předměty pak hrají pro dané žáky stejnou roli jako kroužky, nejsou v nich hodnoceni, mohou si však i v jejich rámci prohlubovat kompetence a znalosti. Je však nutné, aby se při výběru i v rámci těchto předmětů/kroužků chovali zodpovědně (přiměřenost stávajícím schopnostem, zodpovědnost v docházce, komunikace s vyučujícím o případných problémech).

➤ **ROZSÁHLÁ NABÍDKA SPECIALIZOVANÝCH KROUŽKŮ, PROJEKTOVÝCH A ŘADY DALŠÍCH AKTIVIT**

Mimo výuku (kromě vyučovacích předmětů) nabízíme i další – specializované – kroužky, které pomáhají žákům rozvíjet schopnosti, kompetence i znalosti v některých specifických oblastech.
Kromě těchto kroužků mají naši žáci šanci (a také naši podporu) zapojit se do řady různých projektových a dalších aktivit, a to jak v rámci výuky, tak i mimo ni.

➤ **VYTVOŘENÍ INDIVIDUÁLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PLÁNU (z důvodu nadání v jednom či více předmětech)**

Individuální vzdělávací plán je vytvářen v případech, kdy vzdělávací potřeby nadaného (a mimořádně nadaného) žáka přesahují úroveň velmi vysokého standardu našeho diferencovaného vzdělávání.

Individuální vzdělávací plán nadaného či mimořádně nadaného žáka sestavuje v případě potřeby učitel konkrétního vyučovacího předmětu (vyučovacích předmětů), ve kterém se projevuje žákovo nadání. Úzce při tom spolupracuje s výchovným poradcem, školním psychologem, vedoucím předmětové komise, třídním učitelem a koordinátorem péče o nadané žáky (případně i se školským poradenským zařízením). IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a základem pro jeho sestavení je též spolupráce školy s rodiči mimořádně nadaného žáka, a především se žákem samotným. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavě IVP jsou zahájeny okamžitě po diagnostikování nadstandardních vzdělávacích potřeb nadaného žáka (často na úrovni školy, případně obdržení doporučení školského poradenského zařízení). IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od tohoto stanovení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období, než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.

➤ **MENTORING**

Někteří nadaní žáci trochu „přešlapují na místě“ pokud jde o využití a další rozvíjení svého nadání. Takovým žákům nabízíme (kromě řady dalších možných opatření a intervencí) průvodce (mentora), který mu pomáhá orientovat se v životě školy, který se ho snaží dovést k lepšímu pochopení svých možností, pokud jde o vlastní vzdělávání a rozvoj nadání.

➤ **VÝUKA BĚŽNÝCH PŘEDMĚTŮ: DIFERENCIACE NÁROČNOSTI ZADÁVANÝCH ÚLOH, OBOHACOVÁNÍ VZDĚLÁVACÍHO OBSAHU JEDNOTLIVÝCH PŘEDMĚTŮ, PREFEROVÁNÍ PROBLÉMOVÝCH, AKTIVIZAČNÍCH A BADATELSKÝCH ÚLOH**

Profilace nadaných žáků je individuální. Rozsáhlou diferenciací v rámci výuky velké části předmětů podporujeme růst potenciálu každého z žáků dle jejich vlastní profilace (nad rámec daného minima, které musí splnit každý žák gymnázia).

➤ **MOTIVACE ŽÁKŮ K ÚČASTI V RŮZNÝCH SOUTĚŽÍCH (OLYMPIÁDÁCH AJ.) A JEJICH PODPORA V RÁMCI NICH**

Předkládáme žákům velmi rozsáhlou nabídku soutěží, kterých se každoročně mohou zúčastnit, pokud sami přijdou s vlastním návrhem účasti v soutěži, které v nabídce není, pak jej vždy akceptujeme. Nabízíme žákům také podporu v přípravě na soutěž. Podpora má různé formy (konzultace, poskytnutí materiálů aj.). Na druhou stranu respektujeme individuální specifika našich žáků (někteří nadaní jsou např. silně

introvertní a veřejné soutěžení jim dělá velké problémy), zařazení do soutěží probíhá vždy na základě dohody s žákem (případně i se zákonným zástupcem).

➤ VYUŽÍVÁNÍ MOŽNOSTÍ E-LEARNINGU

Do výuky začleňujeme prvky e-learningu. E-learning napomáhá další diferenciaci výuky, může výrazně obohatit obsah výuky pro nadané. Pracovníci školy se v rámci různých projektů v minulosti i sami stali tvůrci řady e-learningových materiálů, které stále využíváme v rámci výuky.

V minulých letech využívali jednotliví vyučující možností e-learningu většinou jako pasivní uživatelé, účast na projektu „Učíme se interaktivně“ a „Kaleidoskop“ nám umožnila stát se aktivními tvůrci a vytvořit jednotné informační prostředí přístupné žákům i učitelům. Na škole došlo k zavedení jednotného ICT systému pro tyto všeobecně vzdělávací předměty: Český jazyk, Literatura, Matematika, Fyzika, Chemie, Biologie, Dějepis, Zeměpis, Výtvarná výchova, Hudební výchova, Cizí jazyky a ZSV. Z toho důvodu došlo i k častějšímu využívání interaktivních tabulí, ale hlavně e-learningu a digitalizovaných studijních podkladů ve výuce. Byl vybudován datový sklad interaktivních materiálů z výše uvedených předmětů, které se budou dále využívat ve výuce a v případě potřeby se budou materiály dále upravovat. Materiály budou sloužit jak studentům mimořádně nadaným, tak studentům s SPU a těm, kteří nemohou být v době výuky přítomni ve škole (např. z důvodu nemoci). E-learningové materiály (e-kurzy, e-testy, ppt prezentace) přinesou rozšíření využívání moderních výukových metod a informačních technologií ve výuce především na vyšším stupni Mensa gymnázia, pro který je primárně určen (využití však najdou i na stupni nižším). Učitelům umožní tento systém obohatit výuku multimediálními (animace, audio/videonahrávky, grafy, tabulky, prezentace) a zpětnovazebními prvky (testy, e-kurzy, ankety, cvičení, e-úkoly, atd.). Záměrem je optimalizace využívání elektronických výukových materiálů. Zajímavé pojetí, využívání efektů, animací, videonahrávek, zpětnovazebních prvků, úkolů a cvičení přitom podněcuje žáky k aktivnímu zapojení do výuky, vtahuje je do vyučované problematiky a zvyšuje díky zapojení více smyslů zapamatování probíraného učiva. Interaktivita a zpětnovazebné prvky jsou totiž hlavní doménou elektronických výukových materiálů. Cílem je prostřednictvím e-learningu zlepšit přístup ke vzdělávání na Mensa gymnáziu. Žáci budou mít jak během výuky, tak při přípravě na ni možnost pracovat s celou řadou rozmanitých informací, a to v interaktivní podobě. Zvýší se tak zároveň jejich možnosti uplatnění na trhu práce vzhledem k rozvoji znalostí např. v oblasti informačních technologií. Cílem je přinést do výuky mimořádně nadaných studentů nové postupy a větší možnosti uplatnění svého nadání a znalostí jak během výuky, tak při přípravě na ni. Rovněž se budou moci zapojit ve spolupráci s učiteli do samotné přípravy výukových materiálů, např. tím, že natočí videosekvence do nových e-kurzů. Přínosem pro cílovou skupinu žáků bude zkvalitnění a zatraktivnění výuky prostřednictvím využívání moderních elektronických výukových metod. Žáci budou dostávat mnohem více komplexních informací a údajů, elektronické výukové materiály navíc umožní mezipředmětové provázání jednotlivých probíraných témat. Zároveň bude používání ICT podpořeno jejich schopnost samostatného získávání informací. Využitím ICT technologií se výuka pro žáky stane přitažlivější, zajímavější a především názornější. Tento způsob vzdělávání navíc umožní pedagogům snáze zapojit žáky do probíhající výuky. V konečném důsledku dojde ke zkvalitnění vzdělávání na vyšším stupni (a též na nižším stupni) Mensa gymnázia a také lepší přípravě budoucích absolventů na jejich následující studium na vysoké škole.

➤ ČASTÁ REALIZACE VÝUKY VE SKUPINÁCH

V rámci výuky velmi často využíváme metody, které využívají práci ve skupinách. V některých případech jsou skupiny složeny z žáků s rozdílnou profilací a s rozdílným přístupem k předmětu. V tomto případě je velmi důležitým cílem posílit sociální vazby a schopnost spolupráce v rámci různorodého kolektivu, jehož fungování může simulovat řadu situací z reálného života. V dalších případech vytváří diferencované skupiny (většinou se pracuje i s diferencovaným zadáním), které se skládají ze žáků se stejnou (či obdobnou) profilací a přístupem k předmětu. Vyučující jako moderátor a garant plnění zadaných

úkolů může pracovat s jednotlivými skupinami diferencovaně (z hlediska formulování cílů úkolu, z hlediska stanovení postupu, rozsahu řešení i použitých materiálů).

➤ **ROZSÁHLÁ KONZULTAČNÍ ČINNOST**

Konzultační činnost, která probíhá na naší škole v nadstandardním rozsahu, samozřejmě neslouží pouze k práci s nadanými žáky, nicméně přímý kontakt a možnost spolupráce s konzultantem velmi prospívá i těmto žákům.

➤ **ZAPOJOVÁNÍ NADANÝCH ŽÁKŮ DO AKTIVIT VYSOKOŠKOLSKÝCH A VĚDECKÝCH INSTITUCÍ (PRACOVÍŠŤ, ÚSTAVŮ...)**

Spolupracujeme s řadou vysokoškolských a vědeckých pracovišť, nadaným žákům, kteří chtějí nadstandardně pracovat a plnit např. výzkumné úkoly v oborech, jimiž se spolupracující instituce zabývají, zprostředkujeme informace, kontakty a velmi často přímo dohodneme spolupráci s těmito institucemi. Jejich činnost v tomto směru také vyhodnocujeme a zahrnujeme do komplexního hodnocení.

➤ **SEMINÁRNÍ, ROČNÍKOVÉ A MATURITNÍ PRÁCE**

Vedeme žáky k tomu, aby v oblastech, o které mají zájem, zpracovávali rozsáhlejší dlouhodobější domácí seminární a ročníkové práce (případně též maturitní práce).

- **Témata seminárních prací si žáci mohou volit z různých oborů v průběhu celého studia, volba oboru, předmětu a tématu je volná. Povinností každého žáka je vypracovat a obhájit minimálně dvě seminární práce v rámci studia na nižším stupni gymnázia.** Cílem seminárních prací je postupné osvojení si zákonitostí a pravidel vědecké práce po formální stránce, prohloubení kompetencí z hlediska stylistického a prohloubení znalostí a kompetencí v daném oboru (v daných oborech). Seminární práce jsou autory obhajovány (individuálně či v rámci širší přehlídky prací) v období před koncem školního roku, posudek k nim vypracovává vedoucí práce. Hodnocení seminárních prací (vedle komplexního bodového hodnocení) může být zahrnuto i do klasifikace příslušného předmětu. Podrobné podmínky a zásady zpracování seminárních prací jsou součástí zvláštního školního metodického materiálu.
- **Jednou ze základních povinností žáka vyššího stupně gymnázia je tvorba a úspěšná obhajoba ročníkové práce.** Její téma si žáci volí během září a října šestého ročníku (sextu), jejich obhajoba probíhá v měsících únor a březen v průběhu sedmého ročníku (septimy). Práce je zařazena do rámce předmětu, který žák v septimě navštěvuje a ročníková práce do něj oborově spadá. Žák je povinen si takový vyučovací předmět pro septimu zvolit. K práci je připojen posudek vedoucího práce a posudek oponenta. Ročníková práce stojí (oproti seminárním pracím) na daleko vyšší úrovni – jak z hlediska obsahového, tak z hlediska formálního, převládat by měla kreativní (tvůrčí, badatelská) práce žáka. Autor má v rámci tvorby a obhajoby ročníkové práce již prokázat schopnost kreativní odborné práce s jasně stanoveným cílem, prokázat precizní a hluboké znalosti z daného oboru i oborů souvisejících, znalost a schopnost praktického využití potřebné oborové metodologie, dále schopnost napsat kvalitní odborný text mapující vlastní práci a také (v neposlední řadě) schopnost závěry své práce vysvětlit a obhájit. Pokud žák práci nesplní či neobhájí, je žák neklasifikován z předmětu, do něhož práce spadá. Součástí dodatečné komisionální zkoušky pak je i nová obhajoba ročníkové práce na dostačující úrovni (z podnětu vedoucího může být zadáno i rozšíření původního tématu).

Naším cílem je, aby seminární i ročníkové práce byly zpracované v takové kvalitě, aby mohly zařazeny (přihlášeny) do mimoškolních soutěží. Podrobné podmínky a zásady zpracování ročníkové práce jsou součástí zvláštního školního metodického materiálu.

- V rámci profilové části maturitní zkoušky je možné, aby součástí zkoušek z některých předmětů byly i obhajoba maturitní práce (základní podmínky a pravidla jejího vypracování jsou detailněji stanoveny v rámci „Vyhlášky o bližších podmínkách ukončování vzdělání ve středních školách maturitní zkouškou.“). Charakter profilové maturitní zkoušky vychází z návrhu příslušné předmětové komise a je potvrzován ředitelem školy.

➤ **FINANČNÍ PODPORA TVŮRČÍ PRÁCE NADANÝCH ŽÁKŮ**

Část aktivit a činností, které provádějí nadaní žáci, jsou více či méně náročné, pokud jde o finanční náročnost. Škola takové činnosti v řadě případů podporuje i finančně, a to různými způsoby – přímé finanční dotace z rozhodnutí ŘŠ, řádná i mimořádná stipendia aj.

Využívání minimálních doporučených úrovní při sestavování IVP pro žáky se SVP a žáky (mimořádně) nadané:

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky od třetího stupně podpory na základě doporučení PPP, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV (RVP G).

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů v případě nutnosti asymetrického přístupu ke vzdělávání v předmětu) pro žáky nadané a mimořádně nadané, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV (RVP G).

Průřezová témata:

Průřezová témata reprezentují v ŠVP aktuální okruhy problémů stále a rychle se rozvíjejícího světa, jejichž šíře překračuje hranice jednotlivých oborů, jejich charakter je multioborový. Z těchto důvodů se stávají jedním ze stěžejních prvků základního i středního vzdělávání. Jejich rozvoj a prohlubování má významný formativní charakter v procesu základního i středního vzdělávání, napomáhá rozvoji osobnosti žáka především v oblasti postojů a hodnot. Představují také výraznou příležitost pro rozvoj individuálních i skupinových pracovních kompetencí žáků.

Průřezové téma	Realizace	
	Nižší stupeň gymnázia	Vyšší stupeň gymnázia
Osobnostní a sociální výchova	X	X
Výchova demokratického občana	X	
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	X	X
Multikulturní výchova	X	X
Environmentální výchova	X	X
Mediální výchova	X	X

Formy realizace průřezových témat

V následující kapitole uvádíme některé z forem, v jejichž rámci jsou významným způsobem realizována (kromě jiných) též průřezová témata.

Integrace do běžných vyučovacích předmětů

Obsah průřezových témat je integrován do běžných vyučovacích předmětů. Do všech předmětů vstupuje problematika průřezových témat, do výuky je začleněna řada aktivit, které žáky vedou k osvojení a využití znalostí a kompetencí souvisejících s průřezovými tématy k dalšímu studiu i k jejich začlenění do „osobnostní výbavy“ každého žáka a aplikaci do běžného života. V tomto směru využíváme řadu výukových materiálů (řadu z nich připravili naši pedagogové, např. v rámci projektu Kaleidoskop, rámci tohoto a dalších projektů také průběžně doplňujeme výukových materiálů a dalších pomůcek napomáhajících rozvoji v oblasti průřezových témat zakoupena).

K prohlubování znalostí a kompetencí v oblasti průřezových témat zařazujeme často do výuky a dalších mimovýukových aktivit další výukové metody – improvizální divadlo, metoda filmové dokumentaristiky, využití ppt prezentací a pracovních listů s touto tematikou, skype rozhovory, postery, didaktické deskové hry.

Kurzy

K rozvoji kompetencí žáků v oblasti průřezových témat (primárně „osobnostní a sociální výchova“, ale i všechny ostatní) napomáhá programové zaměření nejrůznějších kurzů.

Jedná se především o adaptační kurz prvního ročníku („prima seznamka“) a každoroční podzimní teambuildingy jednotlivých dalších ročníků. Dále jsou to sportovní kurzy (např. lyžařské), výtvarný kurz, školy v přírodě. Tyto kurzy (kromě obsahové náplně) jsou zaměřeny na rozvoj sociálních a komunikačních dovedností mezi žáky, na vytvoření pevných a zdravých vztahů ve skupině a k prevenci případných sociálně patologických jevů. Součástí kurzů je i diagnostické pozorování a testování žáků směřující k rozpoznání možných trendů vývoje třídního kolektivu i individualit jednotlivých žáků.

Projektové dny

Stěžejní význam pro práci s problematikou průřezových témat a jejich aplikaci mají v rámci naší školy projektové aktivity. Do každého rozsáhlejšího projektu se obvykle promítá obsahový rámec ne jednoho, ale hned několika průřezových témat.

Projekty na naší škole vznikají a probíhají v rámci různých aktivit, nicméně hlavní organizační platformu projektové činnosti představuje každoročně pravidelně se opakující program „Projektové dny“.

Projektové aktivity na naší škole jsou blíže specifikovány v rámci kapitoly „Výchovné a vzdělávací strategie“, podrobněji charakterizovány pak jsou v zvláštní metodice.

Mimovýukové akce

Problematika průřezových témat rezonuje v řadě akcí, které škola připravuje a organizuje (či kterých se účastní) mimo samotnou výuku. V programu těchto akcí se obvykle projevuje jak prvek vzdělávací, tak prvek formativní, výchovný. Jedná se typově o velmi různorodé akce a aktivity, jedním z jejich pojmů je právě rozvíjení problematiky obsažené v průřezových tématech.

Pro lepší představu uvádíme několik příkladů těchto akcí:

- Akce vedoucí k zisku (a průběžně k obhajobě) titulu „Světová škola“
- Zapojení školy do projektu Edison (pásmo přednášek zahraničních studentů představujících jejich domovské země)
- Mensa fórum
- Studentská „akademie“ (konkrétní pojmenování akce se mění)
- Maturitní ples
- Sametové posvícení (happeningová aktivita připomínající Sametovou revoluci)
- Organizace výstav výtvarných děl žáků školy
- Exkurze, workshopy aj. (každoročně velké množství)

Výše uvedené akce představují jen část každoročního programu. Při realizaci mnohých spolupracujeme s řadou organizací a institucí (např. Člověk v tísni aj.)

Seminární a ročníkové práce

Průřezová témata se výrazně promítají i do této strategie, která na naší škole má již dlouhodobou tradici.

Učební plán

Nižší stupeň gymnázia

MENSA GYMNAZIUM NÍŽŠÍ STUPEŇ		I.	II.	III.	IV.	Σ
VZDĚLÁVACÍ OBLAST	ZKRATKY PŘEDMĚTŮ	PRIMA	SEKUNDA	TERCIE	KVARTA	
JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	ČJ A LIT	4	4	4	4	16
	AJ	4	4	4	3	15
	DALŠÍ CIZÍ JAZYK	0	0	3	3	6
	(Nadst AJ)	0	0	(3)	(3)	(6)
MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	MA	4	4	4	4	16
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	IVT	2 (1 - int. z ČSP)	1 (1 - int. z ČSP)	0	0	3 (2 int)
ČLOVĚK A SPOLEČNOST	DĚ	2	1	2 (1 int. z UaKUL)	2 (1 int. z UaKUL)	13 (2 int)
	ZSV	2	1	1	2	
	FY	0	2	2	2	
ČLOVĚK A PŘÍRODA	CHE	0	2	2	2	28
	PŘÍ	2	2	2	2	
	ZE	2	2	2	2	
UMĚNÍ A KULTURA	HV	2	0	2	0	8 (+2 v ČaS)
	VV	0	2	0	2	
ČLOVĚK A ZDRAVÍ	TV	4	2	2	2	10
ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	ČSP	0	1	0	0	1(+2 v IKT)
POVINNĚ VOLITELNÝ PŘEDMĚT		0	2	2	2	6
Σ		28	30	32	32	122

Poznámky k učebnímu plánu pro nižší stupeň gymnázia

- Od druhého ročníku (sekunda) si žáci volí z každoroční nabídky jeden povinně volitelný předmět (ve dvouhodinové týdenní dotaci).
- V prvním a druhém ročníku (prima a sekunda) dochází k částečné integraci hodinové dotace a vzdělávacího obsahu vzdělávacích oblastí IKT a ČSP. Do rámce předmětu IVT je začleněn obsah tematického celku „Využití digitálních technologií“ z tematické nabídky vzdělávací oblasti (a předmětu) ČSP.
- Ve třetím a čtvrtém ročníku (tercie a kvarta) dochází k částečné integraci hodinové dotace a vzdělávacího obsahu vzdělávacích oblastí ČaS a Umění a kultura. Do tematického obsahu předmětu dějepis je začleněna problematika historického vývoje výtvarného umění a hudby (z předmětu estetika)
- Druhý cizí jazyk si mohou žáci volit ve druhém ročníku (sekunda) jako volitelný předmět s časovou dotací 2 hodiny týdně. V prvním ročníku (prima) se mohou zúčastnit výuky druhého cizího jazyka dobrovolně v rámci kroužku.
- Povinná výuka druhého cizího jazyka s časovou dotací 3 hodiny týdně probíhá od třetího ročníku (tercie), v případě uznaných specifických vzdělávacích potřeb žáka v této oblasti zajišťujeme (místo výuky druhého cizího jazyka) rozšiřující (nadvstavbovou) výuku anglického jazyka.

Vyšší stupeň gymnázia

V následujícím období vstupuje v platnost **postupná úprava učebního plánu pro vyšší stupeň gymnázia**. V konečné podobě začne platit od školního roku 2021/2022.

Konečná podoba učebního plánu pro vyšší stupeň gymnázia:

		Ročník vyššího stupně gymnázia						
		Kvinta	sexta	Septima	oktáva			
vzdělávací oblast	předmět	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník			
Jazyk a jazyková komunikace	ČJ + LIT	3	4	4	4	15	42	
	AJ	3	4	4	4	15		
	Další cizí jazyk	3	3	3	3	12		
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4	4	Součástí nabídky volitelných předmětů	12		
Člověk a příroda	Fyzika	2	2	2	MAT SEM, pov. vol. 2	36 (28+8) (povinný výběr minimálně 2 maturitních seminářů z těchto vzdělávacích oblastí v 7. a 2 v 8. ročníku)		
				MAT SEM, pov. vol. 2				
	Chemie	2	2	MAT SEM, pov. vol. 2	MAT SEM, pov. vol. 2			
	Biologie	2	2	MAT SEM, pov. vol. 2	MAT SEM, pov. vol. 2			
	Zeměpis	2	2	MAT SEM, pov. vol. 2	MAT SEM, pov. vol. 2			
Člověk a společnost	ZSV	2	2	2	---	MAT SEM, pov. vol. 2		
				filozofie, etika	MAT SEM, pov. vol. 2			filozofie, etika
				Ekonomie				ekonomie
				Psychologie				psychologie
				Právo				právo
				Sociologie				sociologie
				Politologie				politologie
	Dějepis	2	2	MAT SEM, pov. vol. 2	MAT SEM, pov. vol. 2			
Člověk a svět práce	ČSP	---	---	1	1	2		
Umění a kultura	Estetika-HV	2		Je součástí nabídky volitelných předmětů	Je součástí nabídky volitelných předmětů	4		
	Estetika-VV		2	Je součástí nabídky volitelných předmětů	Je součástí nabídky volitelných předmětů			
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	10		
	Výchova ke zdraví	Je součástí nabídky volitelných předmětů a TV	Je součástí nabídky volitelných předmětů a TV	2	Je součástí nabídky volitelných předmětů a TV			
Informatika a informační a komunikační technologie	IVT	2	---	1	1	4		
Volitelné předměty		4	4	6	8	22		
Průřezová témata		Jsou začleněna do výuky v rámci povinných i volitelných předmětů, rozvíjejí se také pomocí mimovýukových aktivit (kurzy, projektové dny aj.).						
		35	35	35	27	132		

Poznámky k učebnímu plánu pro vyšší stupeň gymnázia:

- Žáci pokračují ve studiu druhého cizího jazyka z nižšího stupně gymnázia. Změnu předmětu povoluje ve výjimečných a odůvodněných případech ředitel/ka školy.
- Ve třetím a čtvrtém ročníku vyššího stupně gymnázia si žáci část volitelných předmětů volí povinně z nabídky maturitních seminářů ze vzdělávacích oblastí Člověk a příroda a Člověk a společnost (jejich počet je uveden v tabulce).
- Předměty Český jazyk a Literatura jsou vyučovány samostatně, v ŠVP jsou charakterizovány ve zvláštních kapitolách.

Následující dvě tabulky představují dílčí kroky z hlediska úpravy učebního plánu.

ŠKOLNÍ ROK 2018/2019 – SEPTIMA + OKTÁVA, 2019/2020 OKTÁVA

		Ročník vyššího stupně gymnázia						
		Kvinta	sexta	Septima	Oktáva			
vzdělávací oblast	předmět	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník			
Jazyk a jazyková komunikace	ČJ + LIT	3	4	4	4	15	42	
	AJ	3	4	4	4	15		
	Další cizí jazyk	3	3	3	3	12		
Matematika a její aplikace	Matematika	3	3	4	Součástí nabídky volitelných předmětů	10		
Člověk a příroda	Fyzika	2	2	2	MAT SEM, pov. vol. 2	38 (výběr 2 volitelných maturitních seminářů z těchto vzdělávacích oblastí v 7. ročníku a 3 v 8. ročníku)		
				MAT SEM, pov. vol. 2				
	Chemie	2	2	MAT SEM, pov. vol. 2	MAT SEM, pov. vol. 2			
	Biologie	2	2	MAT SEM, pov. vol. 2	MAT SEM, pov. vol. 2			
	Zeměpis	2	2	MAT SEM, pov. vol. 2	MAT SEM, pov. vol. 2			
Člověk a společnost	ZSV	2	2	2		---	MAT SEM, pov. vol. 2	
				filozofie, etika	MAT SEM, pov. vol. 2	filozofie, etika		
				Ekonomie		Ekonomie		
				Psychologie		Psychologie		
				Právo		Právo		
				Sociologie		Sociologie		
				Politologie		Politologie		
	Dějepis	2	2	MAT SEM, pov. vol. 2	MAT SEM, pov. vol. 2			
Člověk a svět práce	ČSP	---	---	2	2	4		
Umění a kultura	Estetika-HV	2		Je součástí nabídky volitelných předmětů	Je součástí nabídky volitelných předmětů	4		
	Estetika-VV		2	Je součástí nabídky volitelných předmětů	Je součástí nabídky volitelných předmětů			
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	10		
	Výchova ke zdraví	Je součástí nabídky volitelných předmětů a TV	Je součástí nabídky volitelných předmětů a TV	Je součástí nabídky volitelných předmětů a TV	2			
Informatika a informační a komunikační technologie	IVT	2	---	2	---	4		
Volitelné předměty		4	4	6	6	20		
Průřezová témata		Jsou začleněna do výuky v rámci povinných i volitelných předmětů, rozvíjejí se také pomocí mimovýukových aktivit (kurzy, projektové dny aj.).						
		34	34	35	29	132		

ŠKOLNÍ ROK 2018/2019 –SEXTA (2019/2020 – SEPTIMA, 2020/2021 – OKTÁVA)

		Ročník vyššího stupně gymnázia						
		Kvinta	sexta	septima	oktáva			
vzdělávací oblast	předmět	1 ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník			
Jazyk a jazyková komunikace	ČJ + LIT	3	4	4	4	15	42	
	AJ	3	4	4	4	15		
	Další cizí jazyk	3	3	3	3	12		
Matematika a její aplikace	Matematika	3	4	4	Součástí nabídky volitelných předmětů	11		
Člověk a příroda	Fyzika	2	2	2	MAT SEM, pov. vol. 2	38 (28+8) (povinný výběr minimálně 2 maturitních seminářů z těchto vzdělávacích oblastí v 7. a 3 v 8. ročníku)		
				MAT SEM, pov. vol. 2				
	Chemie	2	2	MAT SEM, pov. vol. 2	MAT SEM, pov. vol. 2			
	Biologie	2	2	MAT SEM, pov. vol. 2	MAT SEM, pov. vol. 2			
	Zeměpis	2	2	MAT SEM, pov. vol. 2	MAT SEM, pov. vol. 2			
Člověk a společnost	ZSV	2	2	2	---	MAT SEM, pov. vol. 2		
				filozofie, etika	MAT SEM, pov. vol. 2			filozofie, etika
				ekonomie				Ekonomie
				psychologie				Psychologie
				právo				Právo
				sociologie				Sociologie
				politologie				Politologie
	Dějepis	2	2	MAT SEM, pov. vol. 2	MAT SEM, pov. vol. 2			
Člověk a svět práce	ČSP	---	---	1	2	3		
Umění a kultura	Estetika-HV	2		Je součástí nabídky volitelných předmětů	Je součástí nabídky volitelných předmětů	4		
	Estetika-VV		2	Je součástí nabídky volitelných předmětů	Je součástí nabídky volitelných předmětů			
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	10		
	Výchova ke zdraví	Je součástí nabídky volitelných předmětů a TV	Je součástí nabídky volitelných předmětů a TV	Je součástí nabídky volitelných předmětů a TV	2			
Informatika a informační a komunikační technologie	IVT	2	---	1	1	4		
Volitelné předměty		4	4	6	6	20		
Průřezová témata		Jsou začleněna do výuky v rámci povinných i volitelných předmětů, rozvíjejí se také pomocí mimovýukových aktivit (kurzy, projektové dny aj.).						
		34	35	33	30	132		

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTŮ

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vyučovací předměty: Český jazyk, Literatura, Cizí jazyk – anglický, další cizí jazyk

Vyučovací předmět: Český jazyk

Obsahové vymezení předmětu a jeho cíle

Předmět Český jazyk je součástí vzdělávací oblasti „Jazyk a jazyková komunikace“, podrobně charakterizované v RVP ZV a v RVP G. Předmět má celou řadu vazeb na další předměty a obory v rámci vyučovacího procesu, nejužší vazby má především přirozeně k předmětu „Literatura“, v mnoha ohledech však souvisí i s mnoha jinými – cizí jazyky, Dějepis, Estetická výchova (EST VV, EST HV), ZSV, IVT a dalšími. Český jazyk má řadu vazeb též k volitelným předmětům a také k realizaci průřezových témat.

V obecné rovině – protože český jazyk je základním prostředkem veškeré komunikace – lze konstatovat, že prostupuje veškerý život a dění ve škole, jeho klíčové kompetence je tedy možné rozvíjet v nejrůznějších situacích, nikoliv pouze ve výuce předmětu samotného.

Na předmět přímo navazuje každoročně nabídka volitelných seminářů zaměřených na český jazyk, jazykovou komunikaci aj.

Cílem předmětu je pěstování jazykových a stylistických dovedností a návyků, zdokonalování písemného a ústního vyjadřování žáků, aby byli žáci schopni se pohotově, jasně, věcně a jazykově správně vyjadřovat a smysluplně komunikovat. Žáci poznávají bohatství a krásy jazyka a rozvíjejí schopnosti popsat a vyjádřit složité jevy a skutečnosti. Předmět se stává i prostředkem esteticko-výchovného působení.

Předmět zahrnuje dvě základní oblasti: Jazyková výchova a Komunikační a slohová výchova.

Formy realizace předmětu

Základní formou realizace předmětu je na nižším i vyšším stupni gymnázia vyučovací hodina (45 min.). Vyučovací hodiny jsou spojovány po dvou do devadesátiminutových bloků, přičemž vyučující uvnitř bloku poskytuje žákům čas na přestávku.

Časové vymezení předmětu

Nižší stupeň gymnázia:

Ročník	Týdenní hodinová dotace
1. (prima)	2
2. (sekunda)	2
3. (tercie)	2
4. (kvarta)	2

Předmět Český jazyk disponuje na nižším stupni gymnázia časovou dotací ve výši dvě hodiny týdně v každém ze čtyř ročníků.

Vyšší stupeň gymnázia:

Ročník	Týdenní hodinová dotace
5. (kvinta)	1
6. (sexta)	2
7. (septima)	2
8. (oktáva)	2

Předmět Český jazyk disponuje na vyšším stupni gymnázia časovou dotací jedna hodina týdně v prvním ročníku (v kvintě) a ve výši dvě hodiny týdně v následujících ročnících.

Výukové metody:

Pro naplňování konkrétních vzdělávacích cílů mohou využívat vyučující řadu konkrétních výukových práce v nejrůznějších kombinacích.

Předmětová komise nepokládá za nutné některé metody upřednostňovat či považovat za závazné pro všechny vyučující, pouze nabízí a doporučuje určitou škálu dobře fungujících a již osvědčených metod práce, jichž se vyučující může držet, avšak je na jeho rozhodnutí, jakých využije, popř. které další doplní.

Vyučující by však v rámci výukového procesu měli respektovat některé zásady (platí pro nižší i vyšší stupeň gymnázia):

- Škála používaných metod je pestrá (výuka není po metodologické stránce monotónní.).
- Vyučující využívá také různé organizační formy výuky.
- Důležitým kritériem pro aplikaci jednotlivých metod práce je přiměřenost metod věku žáků.
- Základním prvkem výukového procesu je vlastní práce a aktivita žáků (vyhledávání a zpracování informací, prezentace pracovních výstupů, metody aktivního učení, sebehodnocení a vzájemné hodnocení...). Vyučují v těchto situacích plní především role konzultanta a moderátora.
- Vyučující bere v potaz specifické vzdělávací potřeby žáků.
- Vyučující v řadě situací diferencuje výuku (umožňuje vzdělávání různými postupy a rychlostmi). Pro žáky profilující se v českém jazyce využívá v rámci výuky princip obohacování výuky.
- Při realizaci výuky výklad představuje pouze doplňkovou metodu, rozhodně není základní využívanou metodou.

Doporučené metody:

V rámci různých hledisek dělení se některé metody v následujícím výčtu opakují.

metody slovní:

monologické metody (individuální): vysvětlování, výklad, přednáška, ústní interpretace literárního textu, recitace, četba textu, prezentace žákovy tvorby či jiné přípravy, referáty, mluvní cvičení, metoda problémového výkladu (cíl: osvojení algoritmu řešení problému) dialogické metody:

rozhovor, diskuse, dramatizace, skupinová práce žáků, beseda

metody písemných prací (slohová kompozice, vlastní tvorba uměleckého textu, písemná interpretace uměleckého díla)

metoda práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací, novinami

metody názorně demonstrační:

předvádění: dramatizace, recitace, „hraní rolí“

projekce statická (př. obrazy, tabulky aj.) a dynamická (např. dokumenty, filmové verze literárních textů, filmy)
poslech (literárních textů, dramatizací, rozhovorů, recitace)
exkurze
návštěva divadel, literárních pořadů a dalších kulturních akcí, návštěva vědeckých ústavů
práce s textem

metody praktické:

výtvarná činnost (převod literárního textu do obrazu, a naopak inspirace obrazovým materiálem pro tvořivé psaní)
převod textu z jednoho druhu, žánru, formy či stylu do druhé
recitace (rétorika)
„hraní rolí“
tvůrčí psaní
skupinová práce žáků
projekty

Metody z hlediska aktivity a samostatnosti žáků (aspekt psychologický):

metody sdělovací
metody samostatné práce žáků
metody badatelské, výzkumné
projekty
individuální a skupinová práce žáků

Struktura metod z hlediska myšlenkových operací (aspekt logický):

postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický

Varianty metod z hlediska fází výchovně vzdělávacího procesu (aspekt organizační):

metody motivační, expoziční, fixační (procvičování), diagnostické, aplikační

Další metody:

heuristická metoda (práce s primárními prameny, vyhledávání informací, jejich zpracování, interpretace) brainstorming
hraní her (např. pexeso) a soutěže myšlenková mapa metoda expertních skupin (“pětílístek”)

Klíčové kompetence

Nižší stupeň gymnázia

Kompetence komunikativní

Na konci nižšího stupně gymnázia žák:

- Má vypěstovány jazykové (např. gramatické) a stylistické dovednosti a návyky.
- Je schopen se písemně a ústně vyjadřovat tak, že pohotově, jasně, věcně a jazykově správně formuluje své myšlenky v logickém sledu, jeho projevy jsou ucelené a kultivované. Vhodně přitom využívá celé škály jazykových a stylistických prostředků.
- Naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhazuje svůj názor a vhodně argumentuje.
- Je si vědom bohatství jazyka a jeho schopnosti popsat a vyjádřit složité jevy a skutečnosti. Účelně ho využívá k diskusi.
- Rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení do společenského dění.
- Využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.
- Využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

Další kompetence:

Na konci nižšího stupně gymnázia žák:

- Uceleně reprodukuje přečtený text i mluvený projev, formuluje ústně i písemně informace (i dojmy) z textů různých typů, rozlišuje informace základní a vedlejší, kriticky tyto informace hodnotí a provádí jejich základní interpretaci, na základě čehož si utváří základní názory a postoje, vede diskusi o s rámci třídního kolektivu na základě zjištěných informací a jejich vlastního kritického zpracování – kompetence k učení, kompetence sociální a personální, kompetence komunikativní.
- Prohlubuje schopnost kriticky a věcně (nikoliv osobně) posuzovat, hodnotit a také tolerovat názory druhých – kompetence k řešení problémů, kompetence občanská, kompetence sociální a personální.
- Uvědomuje si, respektuje a chrání naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k národní jazykové kultuře a uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění – kompetence občanská, kompetence k učení.
- Chápe historický vývoj, postavení člověka ve společnosti, vytváří si představu o světě a o sobě samém – kompetence občanská, kompetence sociální a personální.
- Je schopen v předmětu využívat moderní technologie, dále pracovat s jazykovými příručkami a vyhledávat potřebné informace. Orientuje se v knihovním systému – kompetence k učení.
- Ovládá **na základní úrovni** pravidla tvorby odborného textu (po formální, jazykové i stylistické stránce).

Vyšší stupeň gymnázia:

Kompetence k učení

- Žáci si za pomoci učitele a za pomoci vhodně zvolených metod postupně utvářejí globální i individuální orientaci v textu.
- Žáci se učí využívat a vytvářet doprovodný aparát k textům různé povahy (obsah, rejstřík, glosy, bibliografie, poznámkový aparát atd.).
- Žáci budují a prohlubují své dovednosti v oblasti esejistické tvorby.
- Žáci efektivně pracují s textem (vytvářejí výpisek, výtah, ...).
- Žáci vhodně volí (za pomoci vyučujícího) pro sebe efektivní metody učení.

- Žáci prohlubují své dovednosti v oblasti tvorby odborného textu jak z hlediska formálního, tak z hlediska jazykového a stylistického.

Kompetence komunikativní

- Žáci prohlubují schopnosti v oblasti pochopení textu pomocí rozborů, kladením otázek, vyhledáváním a interpretací myšlenek obsažených v textu (ve vzájemné interakci).
- Žáci interpretují své poznatky a dojmy ze zadané četby (v oblasti českého jazyka a slohu).
- Žáci prohlubují své komunikační a vyjadřovací schopnosti žáků prostřednictvím široké škály metod (referáty, dramatizace literárních děl, recitace, mluvní cvičení, diskuse, interpretace textů aj.).

Kompetence k řešení problémů

- Žáci rozvíjejí svou dovednost získávat, používat a v rozsáhle míře zpracovávat, přetvářet a hodnotit informace získané z různých zdrojů (text, audiovizuální a elektronické výstupy ikonografický materiál, návštěvy knihoven, divadel a kulturních zařízení...).
- Žáci často využívají různé formy sebehodnocení, učí se kriticky posuzovat výsledky své práce, pracovat s chybou, ale také ocenit dobré výstupy.
- Žáci v rámci předmětu vnímají shodné prvky v rámci jednotlivých jevů, stejně tak i odlišnosti.
- Žáci často pracují metodou plnění problémových úkolů.

Kompetence sociální a personální

- Žáci často provádějí vzájemné hodnocení (v rámci celé třídy, v rámci práce uvnitř jednotlivých týmů). Hodnocení provádějí různými způsoby (verbálně, písemně). Za pomoci učitele (role moderátora) se učí oceňovat práci spolužáků a také věcně poukazovat na případné nedostatky v jejich práci. Hodnocení se učí přiměřeně a věcně reagovat na ocenění i kolegiální a konstruktivní kritiku.
- Žáci prohlubují dovednosti konstruktivní a argumentované diskuse (učitel moderuje, anebo moderování deleguje na žáky).
- Žáci prohlubují schopnost efektivní spolupráce v rámci četných týmových prací. V jejich průběhu přijímají a plní různé role v rámci pracovních skupin.
- Žáci se spolupodílejí na vytváření vnitřních pravidel fungování předmětu.

Kompetence občanské

- Žáci za pomoci učitele a ve vzájemné interakci zlepšují pochopení systému a struktury českého jazyka, jeho příbuznost s dalšími jazyky, stejně jako odlišnosti. Žáci mají možnost i touto cestou zkoumat a snažit se pochopit širší kulturní a civilizační souvislosti.
- Žáci za využití principů kritického myšlení a kritického zpracování a hodnocení rozličných textů (žurnalistika, politická sféra, propaganda, reklama, popularizační sféra, věda, ...) prohlubují své dovednosti v oblasti posouzení textů, rozpoznání nepravdivých, zkreslených i vysloveně manipulativních informací a schopnost jejich kritické interpretace.
- Žáci rozvíjí schopnost využívat při vlastní tvorbě žurnalistické postupy, prostřednictvím nichž mohou zaujímat a vyjadřovat své postoje rozličné problematice.

Kompetence k podnikavosti

- Aplikace jazykových kompetencí a znalostí napomáhá žákům též ve zdokonalování praktických dovedností.
- Žáci i v rámci českého jazyka běžně využívají IT i audiovizuální techniku. Na základě úkolů v předmětu tak rozvíjejí kompetence i v oblasti práce s moderními technologiemi.
- Žáci přijímají zodpovědnost za výsledky své práce (jak v individuální rovině, tak ve sdílené

rovině – v případě týmových prací).

- Žáci se za pomoci učitele motivují k dalšímu (celoživotnímu vzdělávání). Vnímají nutnost neustále své kompetence i znalosti celoživotně prohlubovat a posouvat na vyšší úroveň.
- Žáci v rámci předmětu rozvíjejí významné pracovní kompetence: schopnost plánování práce (+ timemanagement), dovednost jasné formulace a prezentace (pracovních, podnikatelských, osobních...) cílů a záměrů, schopnost přiměřeného jednání v různých prostředích a situacích, dovednost jasně, logicky (z hlediska výstavby jazyka) správně a výstižně formulovat a prezentovat výsledky své činnosti.

Koncepce volitelných předmětů:

Základní obsah předmětu Český jazyk je doplňován pro žáky, kteří se hlouběji o jazykovou kulturu zajímají, nabídkou volitelných seminářů. Jejich konkrétní zaměření je určováno na jedné straně vzdělávacími potřebami a požadavky žáků a na druhé straně oborovým zaměřením jednotlivých vyučujících. Z hlediska kultivace jazykového projevu (písemného i ústního) pak s předměty souvisí i řada dalších volitelných seminářů, jejichž obsah přímo nespadá do oboru český jazyk (oborově souvisejí např. s literaturou a společenskými vědami).

Evaluace předmětu

Slovní a bodové hodnocení se řídí obecnými pravidly pro hodnocení uvedenými v obecné části ŠVP. Důraz při hodnocení v předmětu Český jazyk je kladen především na vyjadřovací schopnosti, písemné i ústní (volba správných gramatických, lexikálních a syntaktických prostředků, kultivovaný slovní i písemný projev), schopnost argumentace a na práci s textem. Slovní hodnocení, obsahující některá závazná kritéria (taktéž uvedená v úvodní části ŠVP), učitel užívá také jako nástroj k dalšímu působení na žáka směrem k rozvoji jeho kompetencí. Každý vyučující si z důvodu dosažení co největší komplexnosti hodnocení může stanovit další doplňující kritéria.

Tematický celek	Téma	Výstupy Žák	Mezipředmětov é vztahy	Průřezová témata	Metody Aktivity
Obecné poučení o jazyce	Z - Skupiny jazyků v Evropě Slovanské jazyky Jazyk a jeho útvary Jazykověda a její složky Jazykové příručky a instituce R - latinské názvy složek jazykovědy, znaky jednotlivých nářečí a zařazení textu ke správnému nářečí, méně užívané jazykové příručky –frekvenční slovník, slovník synonym, slovník přísloví, frazémů a idiomů atd.	rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a jazykovými příručkami	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – shody a rozdíly v různých jazykových rodinách	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV - Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita	Vysvětlování, výklad, přednáška, četba textu, rozhovor, diskuse, práce s knihou, projekce statická (práce s mapou), skupinová práce, samostatná práce, soutěže, projekty
Zvuková stránka jazyka	Z - Hláskosloví Spisovná výslovnost Slovní přízvuk Zvuková stránka věty R - příklonky, předklonky, slovní přízvuk v jiných jazycích, výslovnost slov přejatých	spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – slovní a větný přízvuk, výslovnost hlásek	MEV - Práce v realizačním týmu, Tvorba mediálního sdělení OSV - Komunikace	Vysvětlování, výklad, přednáška, práce s knihou, ústní interpretace literárního textu, četba textu, mluvní cvičení, poslech, individuální práce, skupinová práce, soutěže, hry
Stavba slova a pravopis	Z - Slovtvorný základ, přípona, předpona Slova příbuzná Stavba slova Střídání hlásek při odvozování Skupina hlásek při odvozování Zdvojené souhlásky Skupiny bě-bje, pě, vě-vje, mně-mě	v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí Samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – shody a rozdíly ve stavbě slov	OSV - Rozvoj schopností poznávání	Vysvětlování, výklad, problémový výklad, přednáška, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, práce s učebnicí

	Předpony s-/se-, z-/ze, vz-/vze- Předložky s/se, z/ze Psaní i/y po obojetných souhláskách	spisovné češtiny a dalšími slovníky a jazykovými příručkami			
Tvarosloví	Z - Druhy slov Podstatná jména Druhy podstatných jmen Procvičování tvarů a pravopisu podstatných jmen podle vzorů Skloňování vlastních jmen osobních a místních Přídavná jména Druhy přídavných jmen Skloňování Stupňování Jmenné tvary přídavných jmen Zájmena Druhy zájmen Skloňování zájmen já, ten, náš, on, ona, ono, můj, tvůj, svůj, jenž Číslovky Druhy číslovek Užívání a skloňování číslovek Slovesa Slovesný způsob, čas, osoba, číslo Pravopis koncovek přítomných a minulých časů sloves R - vztah mezi SD a větně členskou platností, některé	správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovo tvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí Samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a jazykovými příručkami	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – shody a rozdíly ve tvarech slov, deklinace, konjugace	OSV - Kooperace a kompetice, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti VMEGS - Evropa a svět nás zajímá MUV - Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, práce s učebnicí

	odchylky od skloňování podstatných jmen (vlastní jména osobní, pomnožná jména místní), skloňování zájmen týž, tentýž, latinské názvy SD				
Skladba	Z - Základní větné členy Shoda přísudku s podmětem Shoda přísudku s několikanásobným podmětem Rozvíjející větné členy Předmět Příslovečné určení Přívlastek Věta jednoduchá a souvětí Přímá řeč R – otázky zjišťovací, doplňovací, vylučovací, latinské názvy větných členů, formální a významové vztahy mezi VČ, vztahy mezi SD a jejich větněčlenskou platností, přístavek, spojovací výrazy v jednotlivých druzích VV	rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě i v souvětí v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – shody a rozdíly ve skladbě vět a souvětí, slovosledu	MEV - Stavba mediálních sdělení OSV - Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Kreativita	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, práce s učebnicí, dramatizace, hraní rolí

Jazyková výchova - sekunda

Tematický celek	Téma	Výstupy Žák:	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata	Metody Aktivity
Tvarosloví	Z - Ohebné a neohebné slovní druhy Odchylné tvary některých podstatných jmen označujících části těla Skloňování a užívání vztažných zájmen Slovesný rod činný a trpný R – zvrtná podoba slovesaxrod sloves (Č,T), vztah mezi SD a větně členskou platností	správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí Samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a jazykovými příručkami	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – shody a rozdíly ve tvarech slov, deklinace, konjugace	OSV - Kooperace a kompetice, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti VMEGS - Evropa a svět nás zajímá MUV - Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty
Pravopis	Z - Psaní velkých písmen ve jménech vlastních Procvičování pravopisu	V písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný a morfologický		OSV - Rozvoj schopností poznávání, Poznávání lidí	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty
Význam slov	Z - Věcný význam slov, Slovo, sousloví a rčení Slova jednoznačná a mnohoznačná Synonyma Antonyma Homonyma Odborné názvy	samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémách	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – polysémie, homonymie a synonymie	OSV - Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech

	R – homofony, homografy, slova stylově neutrální a stylově příznaková			vztahy, Komunikace	
Nauka o slovní zásobě a tvoření slov	Z - Slovní zásoba a způsoby jejího obohacování R – věcný význam předpon a přípon, podstatná a přídavná jména slovesná	samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémách	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – přejímání slov z jiných jazyků, aktivní a pasivní slovní zásoba jednotlivých jazyků	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech
Skladba	Z - Větná stavba Věty dvojčlenné a jednočlenné Větné ekvivalenty Větné členy Druhy vedlejších vět Souvětí podřadné Druhy vět podle postoje mluvčího R – otázky zjišťovací, doplňovací, vylučovací, latinské názvy větných členů, formální a významové vztahy mezi VČ, vztahy mezi SD a jejich větněčlenskou platností, přístavek, spojovací výrazy v jednotlivých druzích VV	rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě i v souvětí v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – shody a rozdíly ve skladbě vět a souvětí, slovosledu, větná melodie	OSV - Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech

Jazyková výchova – tercie

Tematický celek	Téma	Výstupy Žák:	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata	Metody Aktivity
Obecné výklady o českém jazyce	Z - Útvary českého jazyka a jazyková kultura Čeština jako jeden ze slovanských jazyků R – historie české jazykovědy, významní jazykovědci, vývoj českého jazyka	rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a jazykovými příručkami	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – shody a rozdíly v různých jazykových rodinách Dě – vývoj společnosti	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV - Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech, práce s mapou
Nauka o slovní zásobě a tvoření slov	Z - Slovní zásoba a tvoření slov Slova přejatá, jejich výslovnost a pravopis R - věcný význam předpon a přípon	samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – přejímání slov z jiných jazyků, aktivní a pasivní slovní zásoba jednotlivých jazyků	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech
Tvarosloví	Z - Skloňování obecných jmen přejatých Skloňování cizích jmen vlastních Užití cizích vlastních jmen v textu Slovesný vid, slovesa dokonavá a nedokonavá Přehled slovesných vzorů a jejich praktické využití Využití různých slovesných tvarů	správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí Samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a jazykovými příručkami	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – vid u sloves v cizím jazyce	OSV - Kooperace a kompetice, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti VMEGS - Evropa a svět nás zajímá MUV - Kulturní difference, Lidské vztahy,	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech

	R – vztah mezi videm a časem sloves, Tvoření slovesných tvarů z kmene přítomného a minulého			Etnický původ, Multikulturalita	
Skladba	Z - Zápor Významový poměr mezi jednotlivými složkami v několikanásobném větném členu Souvětí podřadné Souvětí souřadné Významový poměr mezi souřadně spojenými větami vedlejšími Významový poměr mezi větami hlavními Interpunkce v souvětí R - Větné členy v přístavkovém vztahu, spojovací výrazy v souvětí	rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě i v souvětí v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – shody a rozdíly ve skladbě vět a souvětí, slovosledu, souřadnost, podřadnost	OSV - Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech
Pravopis	Z - Skupiny bě-bje, pě, vě-vje, mně-mě Předpony s-/se-, z-/ze, vz-/vze- Předložky s/se, z/ze Psaní i/y v koncovkách	v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí Samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a jazykovými příručkami		OSV - Rozvoj schopností poznávání, Poznávání lidí	Vysvětlování, výklad, problémový výklad, přednáška, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, práce s učebnicí

Jazyková výchova - kvarta

Tematický celek	Téma	Výstupy Žák:	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata	Metody Aktivity
Obecné výklady o českém jazyce	Jazyky slovanské Vývoj českého jazyka Útvary českého jazyka	samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – shody a rozdíly v různých jazykových rodinách, nářeční rozdíly Dě – vývoj společnosti	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV - Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech, práce s mapou
Zvuková stránka jazyka	Hláskosloví Spisovná výslovnost Zvuková stránka věty Psaní a výslovnost slov přejatých	spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – shody a rozdíly v psané a mluvené podobě slov, větná melodie	MEV - Práce v realizačním týmu, Tvorba mediálního sdělení OSV - Komunikace	Vysvětlování, výklad, přednáška, práce s knihou, ústní interpretace literárního textu, četba textu, mluvní cvičení, poslech, individuální práce, skupinová práce, soutěže, hry
Tvoření slov	Stavba slova a tvoření slov Pravopis související se stavbou slova a tvořením slov	samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – přejímání slov z jiných jazyků	OSV – Komunikace, Rozvoj schopností poznávání, Poznávání lidí	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech
Význam slova	Slova jednoznačná a mnohoznačná	samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – polysémie, homonymie a synonymie	OSV – Komunikace, Rozvoj schopností	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad,

	Synonyma, antonyma, homonyma Odborné názvy	rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh		poznávání, Poznávání lidí	rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech
Tvarosloví	Ohebné a neohebné slovní druhy Přechodníky	správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí Samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a jazykovými příručkami	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – shody a rozdíly ve tvarech slov, deklinace, konjugace, různé slovesné časy, vidy a rody	OSV - Kooperace a kompetice, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti VMEGS - Evropa a svět nás zajímá MUV - Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech
Skladba	Samostatný větný člen, osamostatněný větný člen, elipsa Souvětí podřadné a souřadné Hlavní zásady českého slovosledu	rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě i v souvětí v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí při různých komunikačních situacích Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí	AJ, NJ, RJ, FJ, ŠJ – shody a rozdíly ve skladbě vět a souvětí, slovosledu, souřadnost, podřadnost	OSV - Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech

Komunikační a slohová výchova - prima

Tematický celek	Téma	Výstupy Žák:	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata	Metody Aktivity
Vypravování	Z - Vypravování v běžné komunikaci R – vypravování s uměleckými prvky, retrospektiva, znaky uměleckého stylu, uplatnění dalších slohových útvarů ve vypravování, druhy řečí (nevlastní přímá, polopřímá)	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Všechny předměty	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu OSV - OSV - Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, poslech, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, ústní interpretace literárního textu, tvorba uměleckého textu, prezentace vlastní tvorby, slohová kompozice
Popis	Z - Popis statický (popis předmětu, popis osoby) Popis dynamický (popis pracovního postupu) R – popis děje	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s	Všechny předměty	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení,	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou,

		dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů		Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu MUV - Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita	skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, tvorba uměleckého textu, prezentace vlastní tvorby, slohová kompozice
Administrativní a publicistické útvary	Z - Zpráva Oznámení Objednávka Inzerát R – obrácená pyramida, automatizace a aktualizace, funkce titulku, perex, znaky administrativního a publicistického stylu	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	ZSV/OV	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, knihou, novinami, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty

Dopis	Z - Dopis soukromý Dopis úřední R – objektivní a subjektivní slohotvorní činitel,	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Všechny předměty	VDO - Občanská společnost a škola Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování OSV Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace	Vysvětlování, výklad, práce s textem, s knihou, rozhovor, diskuse, skupinová práce, samostatná práce, soutěže, hry, četba textů, tvůrčí psaní, projekty
Práce s odborným textem	Z - Osnova Výpisky Výtah Seminární práce – volba tématu, osnova, cíle práce, rešerše zdrojů, práce s primárními a sekundárními zdroji, citace, bibliografické údaje R – znaky odborného stylu, referát, teze	využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Všechny předměty	VDO - Občanská společnost a škola Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VMEGS - Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané	Vysvětlování, výklad, problémový výklad, práce s textem, s knihou, rozhovor, diskuse, skupinová práce, samostatná práce, soutěže, hry, četba textů

Útvary stylu prostě sdělovacího	Z - Zásady telefonické komunikace (fax, telefon) Využití internetu ke komunikaci a vzdělávání Elektronická komunikace (ICQ, SKYPE, e-mail, sms) Poštovní poukázka Podací lístek	v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	Všechny předměty	OSV Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, hraní rolí, dramatizace
Projevy mluvené	Z - Zásady dorozumívání Mluvní cvičení připravené i nepřipravené (realizované v průběhu celého roku) R - Nonverbální prostředky řeči	v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	Všechny předměty	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu OSV -	Vysvětlování, výklad, práce s textem, rozhovor, diskuse, skupinová práce, samostatná práce, soutěže, hry, četba textů, hraní rolí, mluvní cvičení, recitace, beseda

				Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace	
--	--	--	--	--	--

Komunikační a slohová výchova - sekunda

Tematický celek	Téma	Výstupy Žák:	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata	Metody Aktivity
Vypravování	Z - Vypravování s uměleckými prvky R – retrospektiva, znaky uměleckého stylu, uplatnění dalších slohových útvarů ve vypravování, druhy řeči (nevlastní přímá, polopřímá)	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Všechny předměty	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu OSV - OSV - Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, poslech, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, ústní interpretace literárního textu, tvorba uměleckého textu, prezentace vlastní tvorby, slohová kompozice

Popis	Z - Popis předmětu Popis uměleckých děl Popis pracovního postupu Subjektivně zabarvený popis - líčení R – znaky popisného slohového postupu, subjektivitaobjektivita , nejčastější SD v popisu, storyboardy	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Všechny předměty	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu MUV - Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, tvorba uměleckého textu, prezentace vlastní tvorby, slohová kompozice
Charakteristika	Z - Charakteristika osoby R – nejčastější SD v charakteristice, společné znaky popisu a charakteristiky,	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	Všechny předměty	OSV - OSV - Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace MUV - Kulturní difference, Lidské vztahy,	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, tvorba uměleckého textu, prezentace vlastní tvorby, slohová kompozice

		uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů		Etnický původ, Multikulturalita	
Životopis	Z - Životopis strukturovaný a umělecký R - Biografie	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem	Všechny předměty	OSV - OSV - Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace MUV - Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, tvorba uměleckého textu, prezentace vlastní tvorby, slohová kompozice

		nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů			
Administrativní a publicistické útvary	Z - Žádost Pozvánka R – znaky administrativního stylu	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo	Všechny předměty	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, knihou, novinami, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty

		porovnáváním s dostupnými informačními zdroji			
Práce s odborným textem	Z - Osnova Výpisky Výtah Teze Referát Seminární práce – volba tématu, osnova, cíle práce, rešerše zdrojů, práce s primárními a sekundárními zdroji, citace, bibliografické údaje, R - znaky odborného stylu	využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Všechny předměty	VDO - Občanská společnost a škola Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VMEGS - Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané	Vysvětlování, výklad, problémový výklad, práce s textem, s knihou, rozhovor, diskuse, skupinová práce, samostatná práce, soutěže, hry, četba textů
Projevy mluvené	Z - Zásady dorozumívání Mluvní cvičení připravené i nepřipravené (realizované v průběhu celého roku) R - Nonverbální prostředky řeči (proxemika, mimika, gestika, vizika, posturika aj.), asertivní komunikace	v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru dorozumívá se kultivovaně, výstižně,	Všechny předměty	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu OSV -	Vysvětlování, výklad, práce s texty, rozhovor, diskuse, skupinová práce, samostatná práce, soutěže, hry, četba textů, hraní rolí, mluvní cvičení

		jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu		Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebedůvěry, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace	
--	--	--	--	---	--

Komunikační a slohová výchova – tercie

Tematický celek	Téma	Výstupy Žák:	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata	Metody Aktivity
Popis	Z - Subjektivně zabarvený popis (líčení) R – znaky popisného slohového postupu, subjektivitaobjektivita , nejčastější SD v popisu, básnické prostředky	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Všechny předměty	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu MUV - Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, tvorba uměleckého textu, prezentace vlastní tvorby, slohová kompozice

Charakteristika	Z - Charakteristika literárních postav R – nejčastější SD v charakteristice, společné znaky popisu a charakteristiky,	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Všechny předměty	OSV - OSV - Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace MUV - Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, tvorba uměleckého textu, prezentace vlastní tvorby, slohová kompozice
Úvaha	Z - Úvaha Úvahový postup Uplatnění úvahy v různých stylech R – odborná úvaha	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	Všechny předměty	OSV - OSV - Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, tvorba uměleckého textu, prezentace vlastní tvorby, slohová kompozice

		uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů			
Projevy mluvené	Z - Zásady dorozumívání Mluvní cvičení připravené i nepřipravené (realizované v průběhu celého roku) R - Nonverbální prostředky řeči	v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	Všechny předměty	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu OSV - Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace	Vysvětlování, výklad, práce s texty, rozhovor, diskuse, skupinová práce, samostatná práce, soutěže, hry, četba textů, hraní rolí, mluvní cvičení

		zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu			
Práce s odborným textem	Z – Výťah Výklad Seminární práce – volba tématu, osnova, cíle práce, rešerše zdrojů, práce s primárními a sekundárními zdroji, citace, bibliografické údaje R – výkladový slohový postup, znaky odborného stylu	využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výťah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Všechny předměty	VDO - Občanská společnost a škola Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VMEGS - Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané	Vysvětlování, výklad, problémový výklad, práce s textem, s knihou, rozhovor, diskuse, skupinová práce, samostatná práce, soutěže, hry, četba textů

Komunikační a slohová výchova - kvarta

Tematický celek	Téma	Výstupy Žák:	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata	Metody Aktivity
Vypravování	Z - Vypravování v běžné komunikaci (styl prostě sdělovacím) Vypravování v umělecké oblasti Vypravování a vlastní prožitky a pocity R – retrospektiva, znaky uměleckého stylu, uplatnění dalších slohových útvarů ve vypravování, druhy řeči (nevlastní přímá, polopřímá)	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Všechny předměty	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu OSV - OSV - Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, poslech, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, ústní interpretace literárního textu, tvorba uměleckého textu, prezentace vlastní tvorby, slohová kompozice
Popis a charakteristika	Z - Popis statický (uměleckého díla) Popis dynamický (pracovního postupu) Líčení Charakteristika	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	Všechny předměty	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality,	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry,

	R – nejčastější SD v charakteristice, společné znaky popisu a charakteristiky,	odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů		Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu MUV - Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita	soutěže, projekty, tvorba uměleckého textu, prezentace vlastní tvorby, slohová kompozice
Administrativní útvary	Z - Životopis Tiskopisy R - Mediální sdělení (struktura), biografie	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním	Všechny předměty	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu	Vysvětlování, výklad, práce s textem, knihou, novinami, diskuse, skupinová práce, samostatná práce, soutěže, hry, četba textů

		pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj			
Práce s odborným textem	Z - Výkladový postup, výklad Seminární práce – volba tématu, osnova, cíle práce, řešerše zdrojů, práce s primárními a sekundárními zdroji, citace, bibliografické údaje R – znaky odborného stylu	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	Všechny předměty	VDO - Občanská společnost a škola Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Vysvětlování, výklad, problémový výklad, práce s textem, s knihou, rozhovor, diskuse, skupinová práce, samostatná práce, soutěže, hry, četba textů

		uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů		VMEGS - Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané	
Úvaha	Z - Úvaha Úvahový postup Uplatnění úvahy v různých stylech R – odborná úvaha	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému	Všechny předměty	OSV - OSV - Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, tvorba uměleckého textu, prezentace vlastní tvorby, slohová kompozice

		projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů			
--	--	---	--	--	--

Publicistické útvary	Zpravodajské útvary (zpráva, oznámení, inzerát, interwiev) Úvahové útvary (úvodník, komentář) Přechodné útvary (reportáž, fejeton)	dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	Všechny předměty	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu	Vysvětlování, výklad, práce s textem, s knihou, diskuse, skupinová práce, samostatná práce, soutěže, hry, četba textů, tvůrčí psaní, projekty
----------------------	---	---	-------------------------	---	--

		rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj			
Projevy mluvené	Zásady dorozumívání Proslov Projev Diskuse Improvizované mluvní cvičení	v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	Všechny předměty	MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu OSV - Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace	Vysvětlování, výklad, práce s textem, s knihou, rozhovor, beseda, diskuse, skupinová práce, samostatná práce, soutěže, hry, četba textů, poslech, prezentace vlastní tvorby, referáty, mluvní cvičení

Vyšší stupeň gymnázia

Tematický celek	Výstupy RVP	Dílčí (školní)výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Průřezová témata	Mezioborové vztahy
kvinta		žák:				
Úvod do studia jazyka a slohu	odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně jich využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační situací v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet)	Žák vysvětlí pojmy řeč, jazyk, mluva, vyjmenuje funkce řeči, rozdělí lingvistiku do oborů a podoborů, určí hovorové, neutrální, knižní a archaické prostředky spisovného jazyka, rozlišuje specifika nářečí, obecné češtiny, slangu a argotu, zařazuje jednotlivé jazyky do příslušných jazykových skupin a větví, orientuje se v rejstřících a katalozích knihoven kamenných i virtuálních, používá jazykové příručky, slovníky a encyklopedie, definuje pojmy výpisek, výtah, osnova, obsah, rejstřík, anotace, resumé	Z - Základní pojmy jazykovědy a stylistiky, národní jazyk, čeština a jazyky příbuzné, získávání a zpracování informací – knihovny, jazykové příručky, internet R – vznik řeči, společné jazykové kořeny a pravlast Indoevropanů, původ některých geografických pojmenování, populárně naučné příručky o ČJ	Výklad, řízený rozhovor, referáty, četba regionální literatury, návštěva knihoven, práce s internetem,	OSV – Sociální komunikace VMEGS – globalizační a rozvojové procesy, žijeme v Evropě MV – základní problémy sociokulturních rozdílů, vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí MEV – role médií v moderních dějinách	Dějepis – vývoj člověka Zeměpis – Česká republika, Evropa Informatika – práce s počítačem
Nauka o zvukové stránce jazyka (hláskosloví)	v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování)	Žák vysvětlí pojem hláskosloví, rozdělí do dílčích disciplín, popíše mluvidla, rozliší hlásku a foném, rozumí pojům vokál-konsonant-diftong, zapisuje fonetickou transkripci, třídí české souhlásky, vyjmenuje vlastnosti přízvuku, druhy přízvuků, zdůrazní rozdíly mezi přízvukem v češtině a v jiných evropských jazycích, odliší příklonku a předklonku, vhodně užívá tempo, pauzu, melodii a kadenci v mluveném projevu, vysvětlí pojem spodoba znělosti, v mluveném i psaném projevu správně užívá slov přejatých i slov cizího původu, rozpozná řečové vady	Z - Úvod do nauky a dílčí disciplíny oboru hláskosloví, systém českých samohlásek a souhlásek, spodoba hlásek, slovní přízvuk, zvuková stránka souvislé řeči, spisovná výslovnost češtiny, praktické využití poznatků z hláskosloví R – varianty fonému, fonetická transkripce, třídění českých samohlásek podle zaokrouhlenosti, souhlásek podle nosovosti, nosovky	Mluvní cvičení, projektové metody, samostatná práce, beseda s logopedem, přednes poezie i prózy	OSV – Sociální komunikace	Biologie – lidské tělo Hudební výchova – intonace, rytmus, tempo Zeměpis – Česká republika a Evropa

<i>Tematický celek</i>	<i>Výstupy RVP</i>	<i>Dílčí (školní)výstupy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Metody Aktivity</i>	<i>Průřezová témata</i>	<i>Mezioborové vztahy</i>
			v jiných jazycích, souhlásky změkčené, jazykolamy, řečové vady			
Nauka o písemné stránce jazyka (grafémika)	v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet)	Žák definuje pojem grafémika, orientuje se v základní terminologii oboru, odliší od sebe písma starověkých národů, správně užívá interpunkčních znamének, používá pravopisné příručky, vyjmenuje typy pravopisu, vysvětlí pravidla psaní zkratk a zkratkových slov, v psaném projevu správně užívá již dříve osvojených ortografických zásad	Z - Úvod do nauky o písemné stránce jazyka a pravopisu, psaní i/í, y/ý, psaní písmena ě, předpon s(e)-, z(e)- a souhláskových skupin, psaní délky samohlásek, psaní zkratk a značek, psaní slov přejatých, souhrnné procvičování R – využití algoritmu při osvojování pravopisu,	Pravopisná cvičení, samostatná práce, korektury, vlastní tvorba	VMEGS – globalizační a rozvojové procesy, žijeme v Evropě	Všechny předměty
Nauka o slohu (Stylistika)	v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slohotvorných a syntaktických principů českého jazyka v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s	Žák definuje pojem stylistika, vyjmenuje jazykové prostředky textové výstavby a využívá je při tvorbě vlastního jazykového projevu, odliší subjektivní a objektivní slohotvorné činitele, popíše vlastnosti komunikačně sdělného projevu, zdůrazní funkce slohového projevu, vymezí funkční styly, přiřadí k nim jazykové prostředky a jednotlivé slohové útvary, vhodně jich užívá v jednotlivých komunikačních situacích, rozlišuje jednotlivé slohové postupy a vhodně jich používá, vyjmenuje typické znaky jednotlivých slohových útvarů prostředdělovacího stylu, analyzuje jazykové prostředky funkčních stylů (kompozice, slovní zásoba, syntax), definuje funkci prostěsdělovacího stylu, správně užívá informačního slohového postupu,	Z - Předmět a obor studia stylistiky, jazykové prostředky textové výstavby, kompozice textu, slohotvorní činitelé, komunikační sdělnost projevu, funkce slohového projevu, funkční styly, slohové postupy, slohové útvary, prostěsdělovací styl,	Výklad, diskuse, analýza textu, projektová práce, samostatná práce, referáty, komparatistické postupy, dramatizace textu, mluvní cvičení, návštěva divadla, beseda s odborníky,	MEV – role médií v moderních dějinách, Média a mediální produkce, Mediální produkty a jejich významy, Uživatelé, Účinky mediální produkce a vliv médií OSV – poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, sociální komunikace, morálka všedního dne, spolupráce a soutěž VMEGS – vše MV – vše EV- vše	Všechny předměty

<i>Tematický celek</i>	<i>Výstupy RVP</i>	<i>Dílčí (školní)výstupy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Metody Aktivity</i>	<i>Průřezová témata</i>	<i>Mezioborové vztahy</i>
	obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování) v mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky	odstraňuje jazykové nedostatky psaných i mluvených projevů, postihuje přednosti i nedostatky konkrétního projevu, dbá na dodržování společenských pravidel při představování, pozdravech, během telefonování apod., odliší zprávu a oznámení, vymezí rozdíly mezi dopisem neformálním a formálním, používá tiskopisy, píše pozvánky, telegramy, inzeráty, žádosti, omluvy apod.	informační slohový postup, mluvené a psané útvary prostěsdělovacího stylu R – pravidla etikety u mluvených útvarů prostěsdělovacího stylu			
Historie české jazykovědy	při analýze vybraných textů popíše základní rysy češtiny a vysvětlí zákonitosti jejího vývoje i současné vývojové tendence	Žák vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti daného období, popíše jejich díla, zasadí je do historického kontextu, vysvětlí, v čem spočívá přínos českému jazyku, porovná díla podobně zaměřená	Z - Česká jazykověda od počátků do 17. století Česká jazykověda v 17. a 18. století Josef Dobrovský R - 0	Referáty, práce s textem, výklad, diskuse, návštěva tematicky zaměřených výstav	VMEGS – Vzdělávání v Evropě a ve světě, Žijeme v Evropě	Dějepis – České země od počátků až k národnímu obrození Zeměpis – Česká republika

<i>Tematický celek</i>	<i>Výstupy RVP</i>	<i>Dílčí (školní) výstupy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Metody Aktivity</i>	<i>Průřezová témata</i>	<i>Mezioborové vztahy</i>
sexta		žák:				
Nauka o slovní zásobě (lexikologie)	v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet)	Žák definuje lexikologii, vymezí její podobory a související disciplíny, definuje složené pojmenování, sousloví, frazeologismus, pořekadlo, rčení, přísloví, vysvětlí proces multiverbizace a univerbizace, rozliší věcný a mluvnický význam, užívá konkrétní a abstraktní pojmenování, odliší jednoznačné a víceznačné pojmenování, vymezí spisovná a nespisovná pojmenování, dobová a expresivní pojmenování, popíše rozdíl mezi homonymií, polysémií, synonymií, antonymií a paronymií, vysvětlí princip přenášení pojmenování, odliší přímé, nepřímé a obrazné pojmenování, definuje metaforu a metonymii, vyjmenuje způsoby obohacování slovní zásoby, třídí a zpracovává hesla v jazykových slovnících, vyjmenuje nejdůležitější české lexikologické slovníky, vyhledá lexikální či sémantický nedostatek v textu, pracuje s významovými asociacemi	Z - Úvod do nauky o slovní zásobě, Význam pojmenování, Druhy pojmenování podle stylistické platnosti, Druhy pojmenování podle významu, Přenášení pojmenování, obraznost, Slovní zásoba, Slovníky a práce s nimi Lexikální a sémantická cvičení R – dvojnáčnost a nesrozumitelnost vyjádření, jazykové nedostatky související s významem pojmenování, logické doplnění řady slov, typy přenesených pojmenování a jejich podstata, zužování a rozšiřování významu, přejímání slov z cizích jazyků – příklady aktuální a důvody, speciální jazykovědné slovníky, počeštěné názvy zahraničních měst	Výklad, referát, samostatná práce, práce se slovníky, projektová činnost, návštěva knihovny, Ústavu pro jazyk český	OSV – poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, sociální komunikace, morálka všedního dne, spolupráce a soutěž VMEGS – Vzdělávání v Evropě a ve světě, Žijeme v Evropě	Cizí jazyky – slovní zásoba Zeměpis – Česká republika a Evropa Občanská výchova – vztahy mezi lidmi Výtvarná výchova – obraznost Informatika – práce s počítačem
Nauka o tvoření slov (derivologie)	ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovotvorných a syntaktických principů českého jazyka	Žák definuje derivologii, vymezí tři způsoby slovotvorby, třídí slova se zřetelem na proces slovotvorby, odliší slova motivovaná a nemotivovaná, vysvětlí pojmy formant a slovotvorný	Z - Úvod do nauky o tvoření slov, Slovotvorná a morfémová stavba slova,	Diskuse, skupinová práce, práce s textem (analýza), referáty, výklad	OSV – poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, sociální komunikace, morálka všedního dne, spolupráce a soutěž	Cizí jazyky – původ a tvorba slov

<i>Tematický celek</i>	<i>Výstupy RVP</i>	<i>Dílčí (školní) výstupy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Metody Aktivity</i>	<i>Průřezová témata</i>	<i>Mezioborové vztahy</i>
		základ, definuje morfém, kmen, slovní čeleď, uvede příklady odvozování, skládání i zkracování, provádí slovotvorný a morfematický rozbor	Tvoření slov, Slovotvorný a morfematický rozbor R – určení směru slovotvorby, určení značkového nebo popisného charakteru slov, jejich vztah ke slovu základovému, odvozování jednotlivých slovních druhů, významy předpon a přípon, způsoby tvoření slov v cizích jazycích		VMEGS – Vzdělávání v Evropě a ve světě, Žijeme v Evropě	
Pravopis (ortografie)	v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet)	Žák popíše zásady při psaní velkých písmen, v písemném projevu správně užívá již dříve osvojených ortografických zásad, vysvětlí funkci čárky ve větě, spřežky, používá spojovník	Z - Psaní velkých písmen, Interpunkční znaménka, R - Hranice slov v písmu	Výklad, pravopisná cvičení, doplňovací cvičení, korektury, práce s cizojazyčnými texty, práce s uměleckými texty	VMEGS – Vzdělávání v Evropě a ve světě, Žijeme v Evropě	Všechny předměty – názvy, pojmy.
Nauka o slohu (stylistika)	v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovotvorných a syntaktických principů českého jazyka v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s	Žák charakterizuje publicistický styl, vymezí jeho funkci, vyjmenuje a roztřídí útvary publicistického stylu, vysvětlí specifika kompozice, odliší automatizaci a aktualizaci výrazu, analyzuje text se zřetelem na jazykové prostředky, napíše zprávu, úvodník, recenzi, fejeton, sloupek, reportáž	Z - Publicistický styl, Kompozice a jazykové prostředky publicistického stylu, Útvary publicistického stylu R – vliv publicistiky, publicistická etika, etický kodex novináře, hraniční útvary	Mluvní cvičení, referáty, projektová činnost, beseda s odborníkem, práce s textem	MEV – role médií v moderních dějinách, Média a mediální produkce, Mediální produkty a jejich významy, Uživatelé, Účinky mediální produkce a vliv médií OSV – poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, sociální komunikace, morálka všedního dne, spolupráce a soutěž VMEGS – vše MV – vše EV- vše	Všechny předměty – témata slohových prací

<i>Tematický celek</i>	<i>Výstupy RVP</i>	<i>Dílčí (školní) výstupy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Metody Aktivity</i>	<i>Průřezová témata</i>	<i>Mezioborové vztahy</i>
	obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou při analýze vybraných textů popíše základní rysy češtiny a vysvětlí zákonitosti jejího vývoje i současné vývojové tendence pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování) v mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky					
Tvarosloví (morfologie)	ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovtvorných a syntaktických principů českého jazyka v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu	Definuje morfologii, charakterizuje jednotlivé slovní druhy, vymezí tvaroslovné kategorie jmen a sloves, rozliší plnovýznamová a neplnovýznamová slova, třídí slovní druhy dle sémantických, formálně morfologických i syntaktických kritérií, vysvětlí, co jsou přechodné typy (podstatná jména slovesná atd.), odliší předložky vlastní a nevlastní, odstraní stylistické chyby, provede tvaroslovný rozbor	Z - Úvod do tvarosloví, Slovní druhy ohebné a neohebné, Mluvnické kategorie jmen a sloves R – dvojznačnost a stylizační neobratnosti v tvaroslovných jevech, predikativa, specifikum vokativu v porovnání s ostatními pády, počitatelnost a nepočitatelnost v ČJ a jiných jazycích, životnost v ČJ a jiných jazycích, životnost v ženském a středním rodě, konjunktiv, relativní	Výklad, skupinová práce, samostatná práce, rozbor textu	OSV – Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy	Cizí jazyky – podobnosti a odlišnosti

<i>Tematický celek</i>	<i>Výstupy RVP</i>	<i>Dílčí (školní) výstupy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Metody Aktivity</i>	<i>Průřezová témata</i>	<i>Mezioborové vztahy</i>
	v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu		časy, slovesný čas a vid v jiných jazycích, neosobní pasivum			
Historie české jazykovědy	při analýze vybraných textů popíše základní rysy češtiny a vysvětlí zákonitosti jejího vývoje i současné vývojové tendence	Žák vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti daného období, popíše jejich díla, zasadí je do historického kontextu, vysvětlí, v čem spočívá přínos českému jazyku, porovná díla podobně zaměřená	Z - Česká jazykověda v 19. a na začátku 20. století, Jan Gebauer R - 0	Referáty, výklad, diskuse, návštěva tematicky zaměřených výstav	VMEGS – Vzdělávání v Evropě a ve světě, Žijeme v Evropě	Dějepis – národní obrození, vznik ČSR Zeměpis – Česká republika, Evropa

Tematický celek	Výstupy RVP	Dílčí (školní) výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Průřezová témata	Mezioborové vztahy
septima	Žák:	žák:				
Nauka o větě a souvětí – skladba (syntax)	Využívá znalostí o větných členech a jejich vztazích, o aktuálním členění výpovědi a o druzích vět podle záměru mluvčího k vhodnému vyjádření myšlenky, k účinnému dorozumívání, logickému strukturování výpovědi a k odlišení záměru mluvčího ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovoslovných a syntaktických principů českého jazyka	Žák vysvětlí základní pojmy, jejich přímé vazby na komunikační praxi, zákonitosti výstavby věty a souvětí – přehledně a srozumitelně slovní druhy z hlediska větných členů, skladební vztahy mezi větnými členy, větné vzorce a pravidla, podle nichž se organizují do vět, vyšší větné celky a pravidla, podle nichž jsou vystavěna, slovosled a větosled, nepravidelnosti větné a souvětí stavby, konkrétní skladební prostředky textové výstavby. Valenční teorie.	Z - Úvod do nauky o větě a souvětí, používání, základní terminologie, Základní valenční syntaxe. Větný vzorec. Věta jednoduchá a souvětí – souřadné, podřadné a složité), větné a nevětné členy, sémantické a syntaktické větné vztahy, syntaktický rozbor, slovosled, větosled. Problematika slovních druhů ve větě. Zvláštnosti a nepravidelnosti větné stavby. R – vztah mezi konkrétní a abstraktní ZVS, VČ z hlediska valenčního vztahu, tvoření vět přetvářením a obohacováním ZVS, rozdíly mezi VV v ČJ a AJ, slovosled a větosled v ČJ a jiných jazycích, zeugma v AJ a NJ	Výklad, referáty, řízený rozhovor, Procvičování po dohledem, skupinová práce, samostudium a domácí úkoly, učení z textu a vyhledávání informací.	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, Sociální komunikace VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy, Žijeme v Evropě MV – Základní problémy sociokulturních rozdílů	Cizí jazyky – podobnosti a odlišnosti
Pravopis (ortografie)	v písemném projevu dodržuje zásady pravopisu a s oporou příruček řeší složitější případy; účinně využívá možností grafického členění textu efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet)	Žák vysvětlí pojmy a používání grafických značek, oddělování části textu v souladu s fonetickými a skladebními vztahy-čárku v souvětí, středník, dvojtečku, uvozovky, pomlčku, tři tečky, závorky.	Z - Pravopis, jeho vývoj a oblasti. Zvláštní prostředky psaného jazyka. Vlastnosti slov. Interpunkční znaménka, aktuální členění vět.	Procvičování a metody osvojování jazykových a komunikačních dovedností, samostatné práce, ústní opakování a jiné	VMEGS – Vzdělávání v Evropě a ve světě, Žijeme v Evropě	Všechny předměty.

Tematický celek	Výstupy RVP	Dílčí (školní) výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Průřezová témata	Mezioborové vztahy
			Jazykové příručky, slovníky. R - 0	aktivní učební metody.		
Z historie české jazykovědy	při analýze vybraných textů popíše základní rysy češtiny a vysvětlí zákonitosti jejího vývoje i současné vývojové tendence	Žák vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti daného období, charakterizuje jejich díla, umí je zasadit do historického kontextu, zdůvodní jejich přínos českému jazyku. Srovnává díla navzájem.	Z - Česká jazykověda v první polovině 20. století - Bedřich Hrozný, Pražský lingvistický kroužek, Vilém Mathesus. R - 0	Učení ze zkušenosti, diskuze, výklad, metoda objevování a řízeného objevování, učení z textu, vyhledávání-e-learning.	VMEGS – Vzdělávání v Evropě a ve světě, Žijeme v Evropě	Dějepis. Zeměpis. ZSV
Nauka o slohu (stylistika)	v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slohotvorných a syntaktických principů českého jazyka v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou při analýze vybraných textů popíše základní rysy češtiny a vysvětlí	Žák umí definovat funkční styl odborný. Vyjmenuje a využívá při vlastní tvorbě všechny prostředky odborné stati, publikace, odborné referáty, přednášky a kritiky. Zvládá funkce a základní charakteristiku odborného stylu, útvary odborného stylu, vědecké poznávací postupy v odborném textu (metody zkoumání), analýzu textů odborného stylu, kompozici a jazykové prostředky u odborného stylu. Samostatně zvládne vypracování slohového útvaru: odborný popis, výklad, odborná úvaha. Textové doložení problematiky. Slohovorní činitelé objektivní a subjektivní – funkce komunikátu.	Z - Stylistika a jazykové prostředky, stylistické hodnocení jazykových prostředků, stylistický rozbor. Odborný popis. Výklad. Odborná úvaha. Pracovní pohovor – verbální a nonverbální prostředky, CV, motivační dopis R - 0	Výklad, dialog, diskuze, kompozice-essay writing, procvičování pod dohledem učitele, projekty a samostatné práce, domácí úkoly, návštěvy (divadlo, muzeum), exkurze, semináře, cvičení.	MEV – role médií v moderních dějinách, Média a mediální produkce, Mediální produkty a jejich významy, Uživatelé, Účinky mediální produkce a vliv médií OSV – poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, sociální komunikace, morálka všedního dne, spolupráce a soutěž VMEGS – vše MV – vše EV- vše	Všechny předměty

Tematický celek	Výstupy RVP	Dílčí (školní) výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Průřezová témata	Mezioborové vztahy
	zákonitosti jejího vývoje i současné vývojové tendence pořizuje z textu výpisky, zpracovává výtahy, konspekty v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování) v mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky					

Tematický celek	Výstupy RVP	Dílčí (školní) výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Průřezová témata	Mezioborové vztahy
oktáva		žák:				
Úvod do obecné jazykovědy (lingvistiky)	odlišuje různé variety národního jazyka a vhodně jich využívá ve svém jazykovém projevu v souladu s komunikační situací v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny efektivně a samostatně využívá různých informačních zdrojů (slovníky, encyklopedie, internet)	Žák vysvětlí podobu a funkce veškerých mluvnických struktur, jež ve známých jazycích existují (jazykové typologie), vztahy jazyka a myšlení, otázky vzniku jazyka, vztah spisovného jazyka a nespisovných útvarů, otázky jazykové kultury, funkci jazykovědy jako aplikované disciplíny, vztah jazykovědy k jiným vědním oborům.	Z - Obecná jazykověda, základní teze, příručky. Jazyková kultura – národní jazyk – útvary lokální a sociální, podoby češtiny. Pravopis, jeho vývoj a oblasti. Spisovná a nespisovná čeština. Praktické využití. Rozbor textu z hlediska kultury řeč R – pomezí jazykovědné disciplíny, typologická a genetická příbuznost jazyků, vybrané mluvnické typy jazyků,	Výklad, seminář, skupinová práce, metoda objevování a řízeného objevování, samostudium a domácí úkoly.	OSV – Sociální komunikace VMEGS – globalizační a rozvojové procesy, žijeme v Evropě MV – základní problémy sociokulturních rozdílů, vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí MEV – role médií v moderních dějinách	Dějepis. Občanská nauka. Zeměpis. Cizí jazyk.
Historický vývoj češtiny	při analýze vybraných textů popíše základní rysy češtiny a vysvětlí zákonitosti jejího vývoje i současné vývojové tendence	Žák charakterizuje vnitřní a vnější vývoj českého jazyka, hláskosloví, vybrané mluvnické jevy, genetickou příbuznost jazyků (stálý vývoj jazyků). Dokáže vysledovat klíčové fáze vývoje jazyka dle jednotlivých časových období.	Z - Podstata a příčiny jazykového vývoje, vnitřní a vnější vývoj jazyka. Praslovanština. Staroslověnština. Vývoj češtiny. Národní jazyk český. R – historické hláskosloví a mluvnické,	Učení z textu a e-learning, návštěvy, exkurze, procvičování písemné a ústní, dialogická metoda., vysvětlování, ukazování.	VMEGS – Vzdělávání v Evropě a ve světě, Žijeme v Evropě	Dějepis. Literatura Zeměpis
Historie české jazykovědy	při analýze vybraných textů popíše základní rysy češtiny a vysvětlí zákonitosti jejího vývoje i současné	Žák vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti, popíše jejich díla, zasedá je do historického kontextu, porovnává	Z - Česká jazykověda v první polovině 20. století.	Referáty, výklad, diskuze, návštěvy,	VMEGS – Vzdělávání v Evropě a ve světě, Žijeme v Evropě	Dějepis. Zeměpis. Literatura

Tematický celek	Výstupy RVP	Dílčí (školní) výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Průřezová témata	Mezioborové vztahy
	vývojové tendence	díla, hodnotí a vysvětlí, v čem spočívá přínos českému jazyku.	Bohuslav Havránek. Česká jazykověda od druhé poloviny 20. století do současnosti. Vladimír Šmilauer. R - 0	besedy, e-learning.		
Stylistika: Administra-tivní styl	v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovtvorných a syntaktických principů českého jazyka v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou	Žák umí objasnit, že administrativní text nesmí z jazykového hlediska připouštět pochybnosti o významu konkrétních vyjádření, natož o smyslu pasáže jako celku. Respektuje fakta, ať jsou povahy úřední nebo právní. Dbá na dodržování pravidel při psaní administrativního textu.	Z - Administrativní styl-funkce, charakteristika, objektivita podání, slohové postupy, spisovnost. Útvary. Jazykové prostředky – lexikální, morfologické, syntaktické. Písemné a psané útvary, příklady a cvičení. Pracovní pohovor – verbální a nonverbální prostředky, CV, motivační dopis R – požadavky na CV v jiných zemích, motivační dopis, užití aliterace v reklamních sloganech	Výklad, analýza textu, projekty a samostatná práce, semináře, kompozice-essay writing, aktivní učební metody, diskuze, přednáška.	MEV – role médií v moderních dějinách, Média a mediální produkce, Mediální produkty a jejich významy, Uživatelé, Účinky mediální produkce a vliv médií OSV – poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, sociální komunikace, morálka všedního dne, spolupráce a soutěž VMEGS – vše MV – vše EV- vše	Všechny předměty.
Umělecký styl	v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu	Žák zvládá specifické vlastnosti stylu, funkce a umí vysvětlit základní Charakteristiku, jeho žánry a útvary, kompozici útvarů, používání jazykových prostředků,	Z - Funkce umělecké literatury, interpretace a základní charakteristika. Literární druhy a žánry.	Totéž viz výše.	MEV – role médií v moderních dějinách, Média a mediální produkce, Mediální produkty a jejich významy, Uživatelé, Účinky mediální produkce a vliv médií OSV – poznávání a rozvoj	Všechny předměty

Tematický celek	Výstupy RVP	Dílčí (školní) výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Průřezová témata	Mezioborové vztahy
	ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slovoslovných a syntaktických principů českého jazyka v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou		Útvary uměleckého stylu. Jazykové prostředky, výstavba uměleckého stylu. Umělecký popis (líčení a umělecká charakteristika). Umělecké vyprávění. R – umělecká charakteristika		vlastní osobnosti, sociální komunikace, morálka všedního dne, spolupráce a soutěž VMEGS – vše MV – vše EV- vše	
Řečnický Styl (řečnictví, rétorika)	v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování) v mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky	Žák ovládá řečnické a publicistické útvary, funkce a analyzuje texty řečnického stylu. Pracuje s jazykovými prostředky útvárů stylu, zvládá vybrané řečnické styly (po přípravě), dbá na dodržování pravidel společenského chování při vlastním projevu, ať už ústním nebo písemným.	Z - Kultura řeči a užívání mateřského jazyka. Dialog a skutečný dialog. Připravenost a nepřipravenost projevu. Subjektivnost a objektivnost. Komunikační situace a prostředí. Analýza textů řečnického stylu. Útvary. Specifické kompoziční rysy. Projev a proslov. Přednáška. Diskuze.	Totéž viz výše.	MEV – vše OSV – vše VMEGS – vše MV – vše EV- vše	Všechny předměty

Tematický celek	Výstupy RVP	Dílčí (školní) výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Průřezová témata	Mezioborové vztahy
			R – ukázka latinského originálu Ciceronových proslovů			
Esejistický styl	v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slohotvorných a syntaktických principů českého jazyka v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou	Žák zvládá kompozici a jazykové prostředky eseje, kombinuje kompoziční principy různých funkčních stylů a slohových postupů, snaží se o tvůrčí a osobitý projev.	Z - Esej a styly vyprávění, vymezení esejistického stylu. Kompozice eseje a využití jazykových prostředků (ironie, sarkasmus, aforismus, citáty, parafráze, příměr, paradox, aj.) R – porovnání eseje v různých jazycích, eseje rázu publicistického, uměleckého a řečnického	Totéž viz výše.	MEV – role médií v moderních dějinách, Média a mediální produkce, Mediální produkty a jejich významy, Uživatelé, Účinky mediální produkce a vliv médií OSV – poznávání a rozvoj vlastní osobnosti, sociální komunikace, morálka všedního dne, spolupráce a soutěž VMEGS – vše MV – vše EV- vše	Všechny předměty.
Nauka o komunikaci	v písemném i mluveném projevu volí vhodné výrazové prostředky podle jejich funkce a ve vztahu k sdělovacímu záměru, k dané situaci, kontextu a k adresátovi; vysvětlí a odůvodní význam slov v daném kontextu ve svém projevu uplatňuje znalosti tvarosloví a slohotvorných a	Žák vysvětlí základní vymezení pojmů v nejširším slova smyslu – výměna informací mezi účastníky dorozumívacího aktu – ovládá základní terminologii, druhy textu, rysy textu a samotný text, jako celistvý a soudržný jazykový útvar s komunikačním záměrem, zásady typografie a normy tištěného dokumentu, interpretace	Z - Komunikace – prostředky vyjadřování, časové okolnosti, místní okolnosti, komunikační strategie, vedení komunikace, postavení účastníků komunikace. Druhy textu.	Totéž viz výše.	MEV – vše OSV – vše VMEGS – vše MV – vše EV- vše	Všechny předměty

Tematický celek	Výstupy RVP	Dílčí (školní) výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Průřezová témata	Mezioborové vztahy
	syntaktických principů českého jazyka v mluveném i psaném projevu vhodně využívá slohotvorné rozvrstvení výrazových prostředků češtiny používá různé prostředky textového navazování vedoucí ke zvýšení srozumitelnosti, přehlednosti a logické souvislosti sdělení; uplatní textové členění v souladu s obsahovou výstavbou textu a rozvíjením tématu volí adekvátní komunikační strategie, zohledňuje partnera a publikum; rozeznává manipulativní komunikaci a dovede se jí bránit posoudí a interpretuje komunikační účinky textu, svá tvrzení argumentačně podpoří jeho všestrannou analýzou v mluveném projevu ovládá zásady spisovné výslovnosti a pro účinné dorozumívání vhodně užívá zvukové prostředky řeči (modulace síly, výšky hlasu a tempa řeči; umístění přízvuků a pauz, správné frázování) v mluveném projevu vhodně užívá nonverbálních prostředků řeči při tvorbě vlastního textu mluveného i psaného využívá základní principy rétoriky	textů, asertivní komunikace, základy neverbální komunikace, manipulativní postupy.	Základní rysy textu (koherence, rozvíjení, členitost, vztahy) Smysl textu. Typografie, základní normy tištěného dokumentu. Asertivní komunikace-metody. Verbální versus neverbální komunikace. R - Manipulativní postupy komerční prezentace			

Vyučovací předmět: **Literatura**

Obsahové vymezení předmětu a jeho cíle

Předmět Literatura je součástí vzdělávací oblasti „Jazyk a jazyková komunikace“, podrobně charakterizované v RVP ZV a v RVP G. Předmět má celou řadu vazeb na další předměty a obory v rámci vyučovacího procesu, nejužší vazby má především přirozeně k předmětu „Český jazyk“, v mnoha ohledech však souvisí i s mnoha jinými – cizí jazyky, Dějepis, Estetická výchova (EST VV, EST HV), ZSV, IVT a dalšími. Literatura má řadu vazeb též k volitelným předmětům a také k realizaci průřezových témat.

Cílem předmětu je osvojení si základů literární kultury a historie literatury jako předpokladu čtenářství a dalšího vzdělávání, získání a prohlubování kompetencí ve sféře zpracování, hodnocení a kritiky literárních děl, jejich zařazení do kontextu doby, pochopení významu literatury pro formování společnosti i pro život člověka, dále též prohlubování kompetencí v oblasti kritického myšlení. Žáci si také prostřednictvím literatury významně prohlubují komunikační, interpretační i prezentační kompetence (v ústní i psané podobě), rozšiřují pasivní i aktivní slovní zásobu a (jak pevně věříme) prohlubují své schopnosti estetického vnímání světa kolem sebe. Předmět se tak stává též prostředkem esteticko-výchovného působení.

Formy realizace předmětu

Základní formou realizace předmětu je na nižším i vyšším stupni gymnázia vyučovací hodina (45 min.). Vyučovací hodiny jsou spojovány po dvou do devadesátiminutových bloků, přičemž vyučující uvnitř bloku poskytuje žákům čas na přestávku.

Časové vymezení předmětu

Nižší stupeň gymnázia:

Ročník	Týdenní hodinová dotace
1. (prima)	2
2. (sekunda)	2
3. (tercie)	2
4. (kvarta)	2

Předmět Literatura disponuje na nižším stupni gymnázia časovou dotací ve výši dvě hodiny týdně v každém z jeho čtyř ročníků.

Vyšší stupeň gymnázia:

Ročník	Týdenní hodinová dotace
5. (kvinta)	2
6. (sexta)	2
7. (septima)	2
8. (oktáva)	2

Předmět Literatura disponuje na vyšším stupni gymnázia časovou dotací ve výši dvě hodiny týdně v každém z jeho čtyř ročníků.

Organizace předmětu

V literatuře žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle, tyto své kompetence si v průběhu celého gymnaziálního studia prohlubují. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Předmět je vždy vyučován, jak v rámci nižšího stupně gymnázia, tak v rámci jeho vyššího stupně, jako uzavřený celek. Pro organizaci běžných vyučovacích hodin se využívají běžné školní třídy vybavené multimediální technikou (interaktivní tabule aj.).

Vyučující využívají i doplňkové formy organizace výuky, jimiž jsou především: návštěvy divadelních představení a dalších kulturních akcí (reflexe viděného a následná diskuse), exkurze (úkoly zadávané žákům, připravená prezentace žáků – jednotlivců či skupin aj.), přednášky odborníků či pamětníků (resp. besedy) a výuka v učebně informatiky (případně v knihovně). Vyučující zapojuje žáky do soutěží (recitačních aj.) a olympiád.

Nedílnou součástí předmětu je též samostatná práce žáků mimo školu a skupinová práce na projektech (či seminárních a ročníkových pracích) či možné zapojení do vědeckých odborných projektů a výzkumů (což se týká spíše žáků vyššího stupně gymnázia).

Výukové metody (stejně jako v předmětu „český jazyk“):

Pro naplňování konkrétních vzdělávacích cílů mohou vyučující řadu konkrétních výukových práce v nejrůznějších kombinacích.

Předmětová komise nepokládá za nutné některé metody upřednostňovat či považovat za závazné pro všechny vyučující, pouze nabízí a doporučuje určitou škálu dobře fungujících a již osvědčených metod práce, jichž se vyučující může držet, avšak je na jeho rozhodnutí, jakých využije, popř. které další doplní.

Vyučující by však v rámci výukového procesu měli respektovat některé zásady (platí pro nižší i vyšší stupeň gymnázia):

- Škála používaných metod je pestrá (výuka není po metodologické stránce monotónní.).
- Vyučující využívá také různé organizační formy výuky.
- Důležitým kritériem pro aplikaci jednotlivých metod práce je přiměřenost metod věku žáků.
- Základním prvkem výukového procesu je vlastní práce a aktivita žáků (vyhledávání a zpracování informací, prezentace pracovních výstupů, metody aktivního učení, sebehodnocení a vzájemné hodnocení...). Vyučují v těchto situacích plní především role konzultanta a moderátora.
- Vyučující bere v potaz specifické vzdělávací potřeby žáků.
- Vyučující v řadě situací diferencuje výuku (umožňuje vzdělávání různými postupy a rychlostmi). Pro žáky profilující se v českém jazyce využívá v rámci výuky princip obohacování výuky.
- Při realizaci výuky výklad představuje pouze doplňkovou metodu, rozhodně není základní využívanou metodou.

Doporučené metody:

V rámci různých hledisek dělení se některé metody v následujícím výčtu opakuji.

metody slovní:

monologické metody (individuální): vysvětlování, výklad, přednáška, ústní interpretace literárního textu, recitace, četba textu, prezentace žakovy tvorby či jiné přípravy, referáty, mluvní cvičení, metoda problémového výkladu (cíl: osvojení algoritmu řešení problému) dialogické metody: rozhovor, diskuse, dramatizace, skupinová práce žáků, beseda metody písemných prací (slohová kompozice, vlastní tvorba uměleckého textu, písemná interpretace uměleckého díla)

metoda práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací, novinami

metody názorně demonstrační:

předvádění: dramatizace, recitace, „hraní rolí“

projekce statická (př. obrazy, tabulky aj.) a dynamická (např. dokumenty, filmové verze literárních textů, filmy)

poslech (literárních textů, dramatizací, rozhovorů, recitace)

exkurze

návštěva divadel, literárních pořadů a dalších kulturních akcí, návštěva vědeckých ústavů

práce s textem

metody praktické:

výtvarná činnost (převod literárního textu do obrazu, a naopak inspirace obrazovým materiálem pro tvořivé psaní)

převod textu z jednoho druhu, žánru, formy či stylu do druhé

recitace (rétorika)

„hraní rolí“

tvůrčí psaní

skupinová práce žáků

projekty

Metody z hlediska aktivity a samostatnosti žáků (aspekt psychologický):

metody sdělovací

metody samostatné práce žáků

metody badatelské, výzkumné

projekty

individuální a skupinová práce žáků

Struktura metod z hlediska myšlenkových operací (aspekt logický):

postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický

Varianty metod z hlediska fází výchovně vzdělávacího procesu (aspekt organizační):

metody motivační, expoziční, fixační (procvičování), diagnostické, aplikační

Další metody:

heuristická metoda (práce s primárními prameny, vyhledávání informací, jejich zpracování, interpretace) brainstorming

hraní her (např. pexeso) a soutěže myšlenková mapa metoda expertních skupin (“pětílístek”)

Koncepce volitelných předmětů:

Základní obsah předmětu Literatura je doplňován nabídkou volitelných předmětů. Základním volitelným předmětem (je každoročně v nabídce) je seminář Maturitní literatura (septima, oktáva) sloužící jako základní platforma pro přípravu na maturitní zkoušky z literatury. Nabídla dalších volitelných předmětů v rámci oboru se mění dle poptávky a zájmu žáků, ovlivňuje jí i právě konkrétní skladba pedagogického sboru.

Evaluace předmětu

Slovní a bodové hodnocení se řídí obecnými pravidly pro hodnocení uvedenými v obecné části ŠVP. Důraz při hodnocení v předmětu Literatura je zaměřen na posouzení míry osvojení základního vědomostního přehledu v oblastech literární teorie a základního obrysu dějin literatury zasazených do širšího kontextu kulturní historie. Přirozeně klademe důraz také na složku kompetencí, především na oblast komunikačních kompetencí, kvalitního písemného projevu (volba správných gramatických, lexikálních a syntaktických prostředků, kultivace projevu), argumentačních dovedností a na techniky práce s textem.

Vzdělávací obsah předmětu

Nižší stupeň gymnázia

Prima

Tematický celek	Téma /Učivo	Výstupy Žák:	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata	Metody Aktivity
ÚVOD DO SVĚTA LITERATURY	- Umělecká x věcná lit, smysl, původ, kulturní hodnota - Motivace ke čtenářství - Struktura literárního díla - Triadické členění literatury lyrika-epika-drama / poezie-próza-drama - Děj x Popis - Druhy a žánry – přehled - Interpretace textu	- Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, uměleckou a věcnou, svůj názor doloží argumenty - Rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších - Poznává základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci - Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla - Vlastními slovy interpretuje smysl díla - Vyjadřuje své pocity z přečteného textu - Tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí a základů literární teorie - Vytváří vlastní výtvarný doprovod k literárním textům, a naopak na základě obrazu tvoří vlastní umělecký text - Je schopen tvořivě převést text z jednoho druhu, žánru či formy do druhého (př. dramatizace) - Porovnává ztvárnění téhož námětu různými uměleckými kódy	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálních sdělení	- Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, “hraní rolí”, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa - Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační - Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu - Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, mapou a dalšími zdroji - Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
VÝVOJ SLOHŮ A SMĚRŮ	- Zdroje evropská kultury (antika a Bible) a jejich vliv na vývoj slohů a směrů - Starověk → Středověk → Raný novověk → moderní věk - Základní charakteristika směrů a jejich vzájemných vztahů	- Chápe vývojové tendence a důvody přechodů jednoho stylu v druhý - Rozpoznává základní rysy každého období - Vnímá příčiny nástupu nového směru - Zná vlivy, které formovaly vývoj evropské kultury - Uvědomuje si dobový kontext - Vstřebává poznatky o období skrze humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, občanská výchova, zeměpis	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace VDO – Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita EV – Vztah člověka k prostředí MEV – Práce v realizačním týmu, Tvorba mediálního sdělení	- Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, “hraní rolí”, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa - Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační - Práce s textem: četba textu, analýza textu, převod textu z jedné formy do druhé,

					dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, mapou ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
POEZIE	● Básnické prostředky, tropy a figury ● Formální a zvuková stránka verše ● Rozdíl poezie x lyrika ● Poezie v písni ● Žánry a formy: Óda, hymnus, kramářská píseň, haiku, sonet, píseň, akrostich, kaligram, epitař, epigram ● Analýza a tvorba textu ● <u>Básníci:</u> Z – Kainar, Sládek, Seifert, R – Nezval, Žáček, Morgenstern, Wolker, Li Po, Tu Fu ● <u>Rozbor díla:</u> Z – Hymnus na slunce, Óda na Nil (Egypt) R – Hymnus na Ištaru (Mezopotámie), Soucitná smrt (Indie)	● Čte literární díla či ukázky dle výběru pedagoga i dle výběru svého ● Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematický plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Chápe odlišnosti daného druhu či žánru ● Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Komunikace, Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti VDO – Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, Jsme Evropané MUV – Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita EV – Vztah člověka k prostředí MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálních sdělení	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace, vlastní tvorba, adaptace textu do jiného druhu umění ● Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, mapou ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
BAJKA	● Charakteristické znaky ● Četba ● Interpretace textu ● Vlastní tvořivost ● <u>Rozbor díla:</u> Z – Ezop/ Bajky, La Fontaine/ Bajky R – Žáček/ Bajky nebajky, Čapek /Bajky a podpovídky, Krylov	● Čte literární díla či ukázky dle výběru pedagoga i dle výběru svého ● Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematický plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Chápe odlišnosti daného druhu či žánru ● Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, EV – Vztah člověka k prostředí	● Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, mapou a dalšími zdroji

BALADA (romance)	• Charakteristické znaky • Četba • Interpretace textu • Vlastní tvořivost • Lyricko-epický žánr • <u>Rozbor díla:</u> Z – Erben/ Kytice R – Čelakovský/ Toman a lesní panna, Neruda/ Balady a romance → Srovnání Bürgerovy Lenory s Erbenovou Svatební košilí → Srovnání Erbenovy Kytice s Brabcovým filmem Kytice (např. část Polednice): rozbor a srovnání adaptace, Hálek/ Cikánská večeře: práce s motivy	• Čte literární díla či ukázky dle výběru pedagoga i dle výběru svého • Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematický plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla • Chápe odlišnosti daného druhu či žánru • Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo • Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, EV – Vztah člověka k prostředí	• Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech • Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu • Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, mapou a dalšími zdroji
------------------	---	--	---	--	---

Tematický celek	Téma / Učivo	Výstupy Žák:	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata	Metody Aktivity
DRAMA	- Rozdíl: poezie/ próza/ drama - Struktura dramatu - Pojmy: postava, dialog/monolog, scénická poznámka - Komedie x tragédie, tragikomedie - Hudební formy dramatu – opera, balet ad. - Vlastní tvořivost - Velcí dramatikové <u>Rozbor díla:</u> Z – Shakespeare/ Romeo a Julie, R – Shakespeare/ Zkrocení zlé ženy, Molière/ Tartuffe, Čapek/ R.U.R., Maeterlinck/ Modrý pták, Sofokles/ Král Oidipus, Molière/ Lakomec, Čapek/ Ze života hmyzu	- Čte literární díla či ukázky dle výběru pedagoga i dle výběru svého - Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematický plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla - Chápe odlišnosti daného druhu či žánru - Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo - Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, EV – Vztah člověka k prostředí	- Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech - Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu - Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, mapou a dalšími zdroji - Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
MÝTUS /BÁJE	- Charakteristické znaky - Četba - Interpretace textu - Vlastní tvořivost - Antické a biblické mýty - Odras mýtů v moderní literatuře <u>Rozbor díla:</u> Z – Petiška/ Staré řecké báje a pověsti, Olbracht/ Biblické příběhy, R – Mertlík, Starověké báje a pověsti, Petiška/Příběhy, na které svítilo slunce, Čapek/ Apokryfy, R. Bradford/ Černošský Pán Bůh a páni Izraeliti, Hulpach/ Návrat opeřeného hada, Ježíšova podobnosti z Nového zákona	- Čte literární díla či ukázky dle výběru pedagoga i dle výběru svého - Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematický plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla - Chápe odlišnosti daného druhu či žánru - Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo - Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, EV – Vztah člověka k prostředí	- Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech - Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu - Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, mapou a dalšími zdroji - Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
EPOS	- Charakteristické znaky - Četba - Interpretace textu - Vlastní tvořivost - Starověké a středověké eposy <u>Rozbor díla:</u>	- Čte literární díla či ukázky dle výběru pedagoga i dle výběru svého - Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematický plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla - Chápe odlišnosti daného druhu či žánru - Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika	- Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech - Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí

	Z – Epos o Gilgamešovi (převyprávěný Zamarovským či Petiška/ Hrdinské činy krále Gilgameše), Píseň o Nibelunzích R – Beowulf, Píseň o Rollandovi, Tristan a Izolda	• Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat		VDO – Občan, občanská společnost a stát VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, EV – Vztah člověka k prostředí	psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu • Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, mapou a dalšími zdroji
POVĚST	• Charakteristické znaky • Četba • Interpretace textu • Vlastní tvořivost • Rozdíl mezi pověstí, legendou a pohádkou • <u>Rozbor díla:</u> Z – Jirásek/ Staré pověsti české, Cibula/Pražské pověsti, R – Olbracht/ Ze starých letopisů, Petiška/ Golem a jiné židovské pověsti a pohádky ze Staré Prahy Staré pověsti české v komiksu, Ježková/ Staré pověsti české a moravské, Černý a Fibrich/ Obrázky z českých dějin	• Čte literární díla či ukázky dle výběru pedagoga i dle výběru svého • Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematický plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla • Chápe odlišnosti daného druhu či žánru • Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo • Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebezpojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, EV – Vztah člověka k prostředí	• Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech • Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu • Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, mapou a dalšími zdroji • Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
POHÁDKA	• Charakteristické znaky • Četba • Interpretace textu • Vlastní tvořivost • Pohádka lidová x autorská (s důrazem na pohádku symbolickou) • Pojem symbol, alegorie • <u>Rozbor pohádek:</u> Z – Erben, Němcová, Grimmové (lidová), Andersen (symbolická), Čapek (autorská) R – Wilde, Andersen, Saint de Exupéry, Werich/ Fimfárum, Čapek/ Devatero pohádek, Macourek/ Pohádky, Šrut/ Lichožrouti	• Čte literární díla či ukázky dle výběru pedagoga i dle výběru svého • Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematický plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla • Chápe odlišnosti daného druhu či žánru • Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo • Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebezpojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, EV – Vztah člověka k prostředí	• Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech • Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu • Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, mapou a dalšími zdroji • Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí

POVÍDKA	- Charakteristické znaky - Četba - Interpretace textu - Vlastní tvořivost - Rozdíl povídky x novela x román <u>Rozbor díla:</u> Z – Čapek/ Povídky z jedné kapsy, Poe/ Jáma a kyvadlo, R – Pavel/ Smrt krásných srnců/ Jak jsem potkal ryby, Aškenazy/ Dětské etudy, Saroyan/ Tati, tobě přeskočilo/ Mami, mám tě ráda, Gosciny/ Mikulášovy patálie, Šimek a Grosman/ Povídky	- Čte literární díla či ukázky dle výběru pedagoga i dle výběru svého - Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematický plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla - Chápe odlišnosti daného druhu či žánru - Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo - Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebezorgizace, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, EV – Vztah člověka k prostředí	- Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech - Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu - Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, mapou a dalšími zdroji - Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
ROMÁN	- Charakteristické znaky - Četba - Interpretace textu - Vlastní tvořivost - Termín alegorie <u>Rozbor díla:</u> Z – London/Bílý tesák, Štorch/Lovci mamutů, Twain/Tom Sawyer, R – Orwell/ Farma zvířat, Poláček/ Bylo nás pět, Swift/ Gulliverovy cesty, Dickens/Tom Sawyer, Golding/ Pán much, Twain/ Oliver Twist, Douglas Adams/ Stopařův průvodce po galaxii, Jo Nesbo/ Doktor Proktor a prdící prášek, Bass/ Kapzubova jedenáctka Další autoři: Ransome, Verne, Lindgrenová	- Čte literární díla či ukázky dle výběru pedagoga i dle výběru svého - Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematický plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla - Chápe odlišnosti daného druhu či žánru - Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo - Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebezorgizace, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, EV – Vztah člověka k prostředí	- Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech - Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu - Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, mapou - Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
KOMIKS	- Charakteristické znaky - Četba - Interpretace textu - Vlastní tvořivost <u>Rozbor díla:</u> Z – Foglar/ Rychlé šípy R – Opráskí ščeskí historje, Yang/ Američan žlutého původu Spiegelman/ Maus, Černý a Fibrich – Obrázky z moderních československých dějin (1945-89),	- Čte literární díla či ukázky dle výběru pedagoga i dle výběru svého - Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematický plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla - Chápe odlišnosti daného druhu či žánru - Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo - Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebezorgizace, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané	Vysvětlování, výklad, přednáška, problémový výklad, rozhovor, diskuse, práce s textem, s knihou, skupinová práce, samostatná práce, hry, soutěže, projekty, poslech Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu

	Adla/Obrázky z českých dějin a pověstí, Asterix a Obelix, Čtyřlístek			MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, EV – Vztah člověka k prostředí	
INDIVIDUÁLNÍ ČETBA INTERPRETACE TEXTŮ PŘEDNES	• Četba a reflexe (ústní i písemná) vybraných děl • Analýza a interpretace textu (ústní i písemná) • Přednes literárních textů, především poezie Literární teorie: • Struktura literárního díla: složka tematická, kompoziční, jazyková • Versologie • Zvuková stránka jazyka • Tropy a figury • Adaptace, dramatizace • Základy rétoriky	• Čte literární díla dle výběru pedagoga • Sám vybírá a čte dílo • Zdůvodňuje svůj výběr a hledá příčiny obliby a zaujetí pro vybraný text • Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo • Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematický plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla • Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat • Čte a přednáší ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku • Chápe problematiku adaptace, je schopen srovnání různých uměleckých kódů, vyjadřuje svůj postoj k adaptaci	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, cizí jazyky, komparatistika, překladatelství	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebezpojení, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, EV – Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Vnímání autora mediálních sdělení	• Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace, analýza adaptace a srovnání s originálem, vlastní tvorba adaptace textu do jiného druhu umění • Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační • Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací a dalšími zdroji • Prezentace žákovy přípravy, referáty, rozhovor, diskuse • Poslech, samostatná a skupinová práce žáků • Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí

sekunda

Tematický celek	Téma / Učivo	Výstupy Žák:	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata	Metody Aktivity
STAROVĚKÉ A STŘEDOVĚKÉ ORIENTÁLNÍ LITERATURY	- Četba - Interpretace textu - Vlastní tvořivost - Recitace Autoři a dílo: Z – Epos o Gilgamešovi (opakování), Rámajána, Li Po, Tu Fu R – Kniha mrtvých, Vlastní životopis Sinuhetův, Mahabhárata Kniha písní, Kodžiki, Zarathustra, haiku B. Mathesius/ Zpěvy staré Číny, Vědy, Korán Literární historie: - Charakteristické znaky starověkých kultur Z – - Mezopotámie - Egypt - Indie - Arábie - Čína - Japonsko R – - Sedm divů světa Literární teorie: opakování - Mýtus, epos, óda, haiku, pohádka Písmo: - Druhy písma - Písma jednotlivých kultur	- Uvádí základní charakteristiku jednotlivých kultur a náboženství - Uvědomuje si spjatost starověkých kultur s daným náboženstvím, popř. s jinými duchovními strukturami - Zná stěžejní díla a jejich autory - Orientuje se v družích a žánrech, popř. básnických formách charakteristických pro danou kulturu - Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo - Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla - Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování - Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace - Osvojuje si pojem interpretace - Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích - Uvědomuje si dobový kontext. - Vstřebává poznatky o období skrze humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, občanská výchova, zeměpis - Sám se zajímá o četbu textů z daného období	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, Princip sociálního smíru a solidarity, EV – Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí MEV – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti	- Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa - Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační - Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu - Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, mapou - Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
KŘESŤANSTVÍ (BIBLE) A ANTIKA – DVA ZÁKLADNÍ ZDROJE EVROPSKÉ KULTURY	- Četba - Interpretace textu - Vlastní tvořivost - Recitace Autoři a dílo: Z – Petiška/ Staré řecké báje a pověsti (opakování), Olbracht/ Biblické příběhy (opakování), Ezop/ Bajky (opakování), Bible,	- Uvádí základní charakteristiku kultur a náboženství - Uvědomuje si vliv křesťanství a antické kultury na vývoj evropské kultury - Zná stěžejní díla a jejich autory - Orientuje se v družích a žánrech, popř. básnických formách charakteristických pro danou kulturu - Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, dramatická výchova, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, matematika, fyzika, biologie	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti,	Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška. řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa

	Homér/ Ilias a Odysseia, Král Oidipus, Vergilius/ Aeneis, Ovidius/ Proměny, Umění milovat R – Aristoteles, Plautus/ Komédie o hrnci Aischylos/ Oresteia, Euripides/Medea Sofoklés/ Antigona, Sapfó, Anakreon, Aristofanes, Platón, Sokrates, Seneca, Catullus, Horatius, Petronius Literární historie: ● Charakteristické znaky kultur ● Židovství a křesťanství ● Bible: Starý a Nový zákon ● Příběh Ježíše Krista, starozákonní mýty ● Antika – Řecko a Řím ● Řecká mytologie ● Poezie, drama a divadlo R – ● Filozofie, řečnictví Literární teorie: Z – ● Evangelium, žalm ● Mýtus, legenda, tragédie, komedie, bajka ● Satira ● Drama: monolog/ dialog, dějství R – ● Apokryf, Aristoteles: zásada tří jednot a dělení dramatu na 5 dějství Pojmy: ● Amfiteátr	● Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace ● Osvojuje si pojem interpretace ● Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích ● Uvědomuje si dobový kontext ● Vstřebává poznatky o období skrze humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, občanská výchova, zeměpis ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období		Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, Princip sociálního smíru a solidarity EV – Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti, Tvorba mediálních sdělení	● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací, mapou ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
EVROPSKÁ STŘEDOVĚKÁ LITERATURA	● Četba ● Interpretace textu ● Vlastní tvořivost ● Recitace Autoři a díla: Z – ● Píseň o Rolandovi R – ● Další eposy, dvorská lyrika, cestopisy, středověké drama	● Chápe vývojové tendence a důvody přechodu starověku do středověku ● Rozpoznává základní rysy slohů ● Uvádí základní charakteristiku období a uvědomuje si dobový kontext ● Vstřebává poznatky o období skrze humanitní, popř. další předměty. ● Zná stěžejní díla a jejich autory ● Orientuje se v typických žánrech, popř. dalších formách daného období či slohu	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebeznání a sebepečet, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa

	Literární historie: ● Obecné výklady o slohu románském a gotickém ● Hrdinská a rytířská epika ● Dvorská lyrika ● Středověké drama – duchovní x světské Literární teorie: ● Epos, mystérium, moralita, mirákl, cestopisy Pojmy: ● Dogma, liturgie R – ● Laicizace	● Uvědomuje si spjatost středověku s křesťanstvím ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo ● Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace ● Osvojuje si pojem interpretace ● Vyhledává informace v různých zdrojích ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období		VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, Princip sociální smíru a solidarity, EV – Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí MEV – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Fungování a vliv médií ve společnosti	● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, s mapou ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
STŘEDOVĚKÁ LITERATURA NA NAŠEM ÚZEMÍ	● Charakteristické znaky ● Četba ● Interpretace textu ● Vlastní tvořivost Autoři a díla: Z – Cyril a Metoděj, Hospodine, pomiluj ny, Svatý Václave, Kosmova a Dalimilova kronika, Legenda o sv. Václavovi a sv. Ludmile, Mastičkář, Vita Caroli, Hus/Listy z Kostnice R – další legendy, žakovská poezie, Jistebnický kancionál, Podkoní a žák, Hradecký rukopis, Píseň veselé chudiny, Svár vody s vínem, O ženě zlobivé, Hádání Prahy s Kutnou Horou, O lišce a džbánu, Literární historie: ● Staroslověnské období ● Literatura latinská ● Počátky česky psané literatury ● Literatura doby lucemburské ● Literatura doby husitské Literární teorie: Z – ● Pověst, legenda, kancionál, kronika, chorál,	● Poznává počátky písemné kultury a vzdělanosti na našem území ● Uvědomuje si dobový kontext, složitost střetávání více jazyků a kultur na našem území ● Uvádí základní charakteristiku období ● Orientuje se v typických žánrech, popř. dalších formách daného období či slohu ● Uvědomuje si spjatost středověku s křesťanstvím ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo ● Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace ● Osvojuje si pojem interpretace ● Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita EV – Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení,	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, s mapou ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí

	R – • Postila, traktát Pojmy: • Diakritický pravopis, staroslověnština, nářečí Písmo: • Hlaholice, cyrilice, latinka, azbuka			Fungování a vliv médií ve společnosti	
RENESSANCE / HUMANISMUS	• Četba • Interpretace textu • Vlastní tvořivost • Recitace Autoři a díla: Z – Shakespeare, Cervantes/Don Quijote, Dante/Božská komedie, Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic/Putování aneb..., Václav Hájek z Libočan/Kronika česká, Boccaccio/Dekameron, Petrarca/Sonety R – L. de Vega, Rotterdamský, Rabelaise, čeští renesanční a humanističtí autoři Literární historie: • Charakteristika slohu • Renesance a humanismus v jednotlivých evropských zemích • Renesance a humanismus na našem území Literární teorie: Z – • Úvod do versologie – verš, základní druhy rýmů, základní tropy a figury • Román – pikareskní román • Novela – rámcová novela • Povídka, cestopis, sonet, drama R – • Komedie dell'arte	• Uvádí základní charakteristiku daného slohu • Uvědomuje si vliv antické kultury na tento směr • Zná stěžejní díla a jejich autory • Orientuje se v družích a žánrech, popř. básnických formách charakteristických pro danou kulturu • Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo • Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla • Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování • Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace • Osvojuje si pojem interpretace • Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích • Uvědomuje si dobový kontext • Vstřebává poznatky o období skrze humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, občanská výchova, zeměpis • Sám se zajímá o četbu textů z daného období	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, biologie, matematika. fyzika	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita EV – Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti	• Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa • Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační • Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu • Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, s mapou • Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
INDIVIDUÁLNÍ ČETBA INTERPRETACE TEXTŮ PŘEDNES	• Četba a reflexe (ústní i písemná) vybraných děl • Analýza a interpretace textu (ústní i písemná) • Přednes literárních textů, především poezie	• Čte literární díla dle výběru pedagoga • Sám vybírá a čte dílo • Zdůvodňuje svůj výběr a hledá příčiny obliby a zaujetí pro vybraný text • Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, cizí jazyky,	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Sebeorganizace, Psychohygiena,	• Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace, analýza

	Literární teorie: ● Struktura literárního díla: složka tematická, kompoziční, jazyková ● Versologie ● Zvuková stránka jazyka ● Tropy a figury ● Adaptace, dramatizace ● Základy rétoriky	● Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematický plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Čte a přednáší ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku ● Chápe problematiku adaptace, je schopen srovnání různých uměleckých kódů, vyjadřuje svůj postoj k adaptaci	komparatistika, překladatelství	Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, EV – Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Vnímání autora mediálních sdělení	adaptace a srovnání s originálem, vlastní tvorba adaptace textu do jiného druhu umění ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací a dalšími zdroji ● Prezentace žákovy přípravy, referáty, rozhovor, diskuse ● Poslech, samostatná a skupinová práce žáků ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
--	---	---	---------------------------------	--	---

Tematický celek	Téma	Výstupy Žák:	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata	Metody Aktivity
BAROKO / ROKOKO	- Četba - Interpretace textu - Vlastní tvořivost - Recitace Autoři a díla: Z – Milton/Ztracený ráj, Barca/Život je sen, Grimmelshausen/Dobrodružný Simplicius Simplicissimus, Komenský/Labyrint světa a ráj srdce, Bridel/Co Bůh? Člověk! R – Komenský/další díla, Kadlinský, Michna z Otradovic, Balbín, kramářská píseň, Koniáš Literární historie: - Charakteristika slohu - Konkrétní projevy barokní literatury v Evropě (gongorismus) - Baroko a rokoko v jednotlivých evropských zemích - České baroko: Exilová literatura - Literatura na našem území – oficiální, pololidová a lidová Literární teorie: - Lidová slovesnost – pohádka, pořekadlo, přísloví, rčení, pranostika - kramářská píseň - Cestopis, paměti - Alegorie Pojmy: - Jezuité	- Uvádí základní charakteristiku daného slohu - Porovnává směr s předchozím a chápe vývojovou proměnu - Uvědomuje si vliv křesťanské kultury na tento směr - Zná stěžejní díla a jejich autory - Orientuje se vruzích a žánrech, popř. básnických formách charakteristických pro danou kulturu - Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo - Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla - Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování - Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace - Osvojuje si pojem interpretace - Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích - Uvědomuje si dobový kontext - Vstřebává poznatky o období skrze humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, občanská výchova, zeměpis - Sám se zajímá o četbu textů z daného období	Humanitní: popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebeznání a sebepečet, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita EV – Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti	- Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa - Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační - Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu - Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, s mapou - Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
KLASICISMUS A OSVÍCENSTVÍ	- Četba - Interpretace textu - Vlastní tvořivost - Recitace Autoři a díla:	- Uvádí základní charakteristiku daného slohu - Porovnává směr s předchozím a uvědomuje si vývojovou proměnu - Uvědomuje si vliv antické kultury na tento směr - Zná stěžejní díla a jejich autory	Humanitní: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebeznání a sebepečet, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a	Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce

	Z – Molière, Defoe, Swift, La Fontaine (opakování) R – Diderot, Voltaire, Corneille, Racine, Krylov, Goldoni Literární historie: Z – • Charakteristika klasicismu • Klasicismus ve Francii, Itálii • Klasicistní drama • Charakteristika osvícenství Francie – encyklopedisté Anglie – dobrodružný román R – • Vliv komedie dell'arte na vývoj dramatu Literární teorie: • Žánry vysoké a nízké, zásada tří jednot, utopie, dobrodružný román, fiktivní cestopis, bajka Pojmy: • Ironie, sarkasmus, parodie, satira	• Orientuje se vruzích a žánrech, popř. básnických formách, charakteristických pro danou kulturu • Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo • Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla • Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování • Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace • Osvojuje si pojem interpretace • Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích • Uvědomuje si dobový kontext Vstřebává poznatky o období skrze humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, občanská výchova, zeměpis • Sám se zajímá o četbu textů z daného období	Přírodní a technické předměty	kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita EV – Vztah člověka k prostředí MEV – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti	žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa • Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační • Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu • Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, s mapou • Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
NÁRODNÍ OBROZENÍ - 1. A 2. FÁZE	• Četba • Interpretace textu • Vlastní tvořivost • Recitace Autoři a díla: Z – Dobrovský, Jungmann, Palacký, Čelakovský, rukopisy R – Klicpera, Kollár, Šafařík, Thám, Kramerius, Puchmajer, Rettigová Literární historie: • Historický kontext • Charakteristika fází NO • Problematika národní literatury a jazyka • Rukopisné boje • Divadlo Literární teorie: • Problematika překladu • Pověst	• Uvádí základní charakteristiku daného období • Uvědomuje si problematiku vlivu a tlaku okolních kultur a jazyků na naši kulturu • Zná stěžejní díla a jejich autory • Orientuje se vruzích a žánrech, popř. básnických formách, charakteristických pro danou kulturu • Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo • Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla • Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování • Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace • Osvojuje si pojem interpretace	Humanitní: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, cizí jazyky Přírodní a technické předměty (názvosloví)	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě, VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita EV – Vztah člověk k prostředí MEV – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality,	• Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce - žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa • Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační • Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu • Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, s mapou

	Pojmy: ● Nakladatelství, obrana, germanizace, gramatika, panslavismus, austroslavismus, ohlasy	● Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích ● Uvědomuje si dobový kontext ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období		Fungování a vliv médií ve společnosti	● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
PREROMANTISMUS A ROMANTISMUS	● Četba ● Interpretace textu ● Vlastní tvořivost ● Recitace Autoři a díla: Z – Goethe, Byron, Hugo, Scott, Puškin, Poe, Mácha, Erben, Tyl R – Rousseau, Schiller Schelley, Dumas st., Lermontov, Mickiewicz, Austenová, Heine, Novalis, bratři Grimmové, Literární historie: ● Charakteristika slohu ● Preromantismus a romantismus v jednotlivých evropských zemích ● Romantismus na našem území Literární teorie: ● Struktura literárního díla – tematická složka díla (postavy, děj, prostředí) ● Balada, romance, román ve verších, lyricko-epická povídka ● Historizující próza ● Detektivka Pojmy: ● Grotesko	● Uvádí základní charakteristiku daného slohu ● Porovnává směr s předchozím a uvědomuje si vývojovou proměnu ● Zařazuje neznámý text podle typických rysů do daného období ● Zná stěžejní díla a jejich autory ● Orientuje se vruzích a žánrech, popř. básnických formách, charakteristických pro danou kulturu ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo ● Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace ● Osvojuje si pojem interpretace ● Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích ● Uvědomuje si dobový kontext ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita EV – Vztah člověka k prostředí MEV – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, “hraní rolí”, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, s mapou ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
REALISMUS A NATURALISMUS	● Četba ● Interpretace textu ● Vlastní tvořivost ● Recitace Autoři a díla: Z – Balzac, Zola, Dickens, Gogol, Dostojevskij, Tolstoj, London	● Uvádí základní charakteristiku daného slohu a jeho proměn ● Porovnává směr s předchozím a uvědomuje si vývojovou proměnu ● Zařazuje neznámý text podle typických rysů do daného období ● Poznává jednotlivé proudy a školy ● Zná stěžejní díla a jejich autory	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, biologie	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, “hraní rolí”, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming

	(opakování), Twain (opakování), Verne R – Standhal, Maupassant, Flaubert, Turgeněv, Čechov, sestry Brönteovy Literární historie: ● Charakteristika realismu ● Realismus v jednotlivých evropských zemích ● Charakteristika naturalismu ● Realistické drama Literární teorie: ● Struktura literárního díla – kompoziční složka díla	● Orientuje se vruzích a žánrech, popř. básnických formách, charakteristických pro danou kulturu ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo ● Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace ● Osvojuje si pojem interpretace ● Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích ● Uvědomuje si dobový kontext Vstřebává poznatky o období skrze humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, občanská výchova, zeměpis ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období		VDO – Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita EV – Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti	● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, s mapou ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
ČESKÁ LITERATURA 2. POLOVINY 19. STOLETÍ	● Projevy realismu na našem území ● Májovci x ruchovci x lumírovci Autoři a díla: Z – Borovský, Němcová, Arbes, Hálek, Světlá, Neruda, Čech, Sládek, Vrchlický, Zeyer, Jirásek, Mrštíkové R – Rais Literární teorie: ● Struktura literárního díla – jazyková složka díla ● Venkovská próza ● Historizující próza ● Almanach x sbírka x časopis ● Fejeton ● Povídka Pojmy: ● Kosmopolitismus, romaneto	● Uvádí základní charakteristiku daného slohu a jeho proměn ● Porovnává směr s předchozím a uvědomuje si vývojovou proměnu ● Zařazuje neznámý text podle typických rysů do daného období ● Poznává jednotlivé proudy a školy ● Zná stěžejní díla a jejich autory ● Orientuje se vruzích a žánrech, popř. básnických formách, charakteristických pro danou kulturu ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo ● Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní difference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita EV – Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, “hraní rolí”, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, s mapou

		● Osvojuje si pojem interpretace ● Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích ● Uvědomuje si dobový kontext Vstřebává poznatky o období skrze humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, občanská výchova, zeměpis ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období		MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti	● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
INDIVIDUÁLNÍ ČETBA INTERPRETACE TEXTŮ PŘEDNES	● Četba a reflexe (ústní i písemná) vybraných děl ● Analýza a interpretace textu (ústní i písemná) ● Přednes literárních textů, především poezie Literární teorie: ● Struktura literárního díla: složka tematická, kompoziční, jazyková ● Versologie ● Zvuková stránka jazyka ● Tropy a figury ● Adaptace, dramatizace ● Základy rétoriky	● Čte literární díla dle výběru pedagoga ● Sám vybírá a čte dílo ● Zdůvodňuje svůj výběr a hledá příčiny obliby a zaujetí pro vybraný text ● Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo ● Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematický plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Čte a přednáší ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku ● Chápe problematiku adaptace, je schopen srovnání různých uměleckých kódů, vyjadřuje svůj postoj k adaptaci	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, cizí jazyky, komparatistika, překladatelství	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebeorganizace, Sebeorganizace, Psychohygiena, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, EV – Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Vnímání autora mediálních sdělení	● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace, analýza adaptace a srovnání s originálem, vlastní tvorba adaptace textu do jiného druhu umění ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací a dalšími zdroji ● Prezentace žákovy přípravy, referáty, rozhovor, diskuse ● Poslech, samostatná a skupinová práce žáků ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí

Tematický celek	Téma	Výstupy Žák:	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata	Metody Aktivity
PŘELOM 19. A 20. STOLETÍ	- Četba - Interpretace textu - Vlastní tvořivost - Recitace Autoři a díla: Z – Wilde, Baudelaire, Verlaine, Rimbaud, Andersen (opakování), Sova, Šrámek, Dyk, Bezruč R – Maeterlinck, Hlaváček, S.K. Neumann, Machar, Březina, Gellner Literární historie: - Přehled směrů – impresionismus, symbolismus (dekadence), secese - Francie (Prokletí básníci) - Česká moderna – symbolismus, Buřiči - Významní představitelé dramatu Literární teorie: - Versologie - Zvuková složka jazyka - Symbolická pohádka Pojmy: - Literární věda a kritika	- Uvádí základní charakteristiku jednotlivých směrů a skupin - Porovnává směry mezi sebou a uvědomuje si vývojové tendence - Zařazuje neznámý text podle typických rysů do daného směru či skupiny - Zná stěžejní díla a jejich autory - Orientuje se v družích a žánrech, popř. básnických formách charakteristických pro danou kulturu - Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo - Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla - Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování - Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace - Osvojuje si pojem interpretace - Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích - Uvědomuje si dobový kontext - Vstřebává poznatky o období skrze humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, občanská výchova, zeměpis - Sám se zajímá o četbu textů z daného období	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygiena, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát, VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, EV – Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti, Tvorba mediálních sdělení, Práce v realizačním týmu	- Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, “hraní rolí”, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming - Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační - Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu - Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, s mapou - Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
AVANTGARDA A EXPERIMENT – POPŘENÍ TRADICE	- Četba - Interpretace textu - Vlastní tvořivost - Recitace Autoři a díla: Z – Apollinaire, Nezval, R – Morgenstern, Biebl, Wolker, Seifert, Literární historie:	- Uvádí základní charakteristiku jednotlivých směrů a skupin - Porovnává směry mezi sebou a chápe vývojové tendence - Uvědomuje si vztah tradiční a moderní literatury - Zařazuje neznámý text podle typických rysů do daného směru či skupiny - Zná stěžejní díla a jejich autory - Orientuje se v družích a žánrech, popř. básnických formách, charakteristických pro danou kulturu	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Psychohygiena, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát,	- Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, “hraní rolí”, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming - Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační

	● Přehled směrů – kubismus, futurismus, expresionismus, dadaismus, surrealismus, poetismus Literární teorie: ● Struktura literárního díla – jazyková složka díla ● Zvuková složka jazyka ● Kaligram, blues ● Volný verš Pojmy: ● Experiment, asociace, polytematičnost	● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo ● Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace ● Osvojuje si pojem interpretace ● Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích ● Uvědomuje si dobový kontext ● Vstřebává poznatky o období skrze humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, občanská výchova, zeměpis ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období		VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, EV – Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti, Tvorba mediálních sdělení, Práce v realizačním týmu	● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, s mapou ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí
LITERATURA 1. POLOVINY 20. STOLETÍ	● Četba ● Interpretace textu ● Vlastní tvořivost ● Recitace Autoři a díla: Z – Remarque, Hemingway, Steinbeck, Saint-Exupéry, Rolland, Shaw, Čapek, Bass, Poláček, Vančura, Olbracht, Hašek, Kafka, Nezval, V+W, Seifert, Halas, Hrubín R – Hesse, Bulgakov, Pasternak, bratři Mannové, Havlíček, Hostovský, Weiner, Váchal, Durych, Hora, Holan Literární historie: ● Světová próza první poloviny 20. století ● Německy psaná literatura v českých zemích ● Téma války v literatuře ● Vybraní čeští básníci 1. pol. 20. stol. ● Vybraní čeští prozaici 1. pol. 20. st.	● Orientuje se ve vývojových tendencích umění, společnosti, vědy a techniky ● Chápe radikální proměny lidského života, myšlení a témat na pozadí historicko-společenského dění ● Uvádí základní charakteristiku literárních tendencí, směrů a skupin ● Uvědomuje si vztah tradiční a moderní literatury ● Zná stěžejní díla a jejich autory ● Poznává charakteristický styl jednotlivých autorů ● Orientuje se v družích a žánrech, popř. dalších formách charakteristických pro dané období ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo ● Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování	Humanitní: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, cizí jazyky Přírodní a technické předměty	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, Princip sociálního smíru a solidarity, EV – Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Vnímání	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, “hraní rolí”, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, s mapou ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí

	● Drama 1. pol. 20. stol. Literární teorie: ● Sociální balada ● Groteska Pojmy: ● Proletářská poezie	● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace ● Osvojuje si pojem interpretace ● Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích ● Uvědomuje si dobový kontext ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období		autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti	
2. POLOVINA 20. STOLETÍ	● Četba ● Interpretace textu ● Vlastní tvořivost ● Recitace Autoři a díla: Z – Camus/Cizinec, Yonesco/ Plešatá zpěvačka, Beckett/ Čekání na Godota, Salinger/ Kdo chytá v žitě, Orwell/Farma zvířat, Eco/Jméno růže, Pavel, Fuks, Škvorecký, Hrabal, Kundera, Havel, Viewegh, Suchý, Šlitř, Svěrák, Smoljak, Zahradníček, Skácel, Mikulášek, Hrabě, Kainar, Kryl, Žáček R – Kerouac, Sartre, Marquéz, Styron, Bulgakov, Pasternak, Saroyan, Golding, Moravia, Kohout, Klíma, Vaculík, Lustig, Vaculík, Holan, Zahradníček, My děti ze stanice ZOO Literární historie: ● Přiblížení některých stěžejních proudů literatury 2. pol. 20. století Z – Existencialismus, absurdní drama, beatníci, magický realismus, neorealismus R – Nový román, Skupina 47, postmoderna, ● Významní představitelé světové lit. 2. pol. 20. stol. ● Česká literatura: Historický kontext Z – Literatura oficiální, samizdatová, exilová R – Underground	● Orientuje se ve vývojových tendencích umění, společnosti, vědy a techniky ● Chápe radikální proměny lidského života, myšlení a témat na pozadí historicko-společenského dění ● Uvádí základní charakteristiku literárních tendencí, směrů a skupin ● Uvědomuje si vztah tradiční a moderní literatury ● Zná stěžejní díla a jejich autory ● Poznává charakteristický styl jednotlivých autorů ● Orientuje se vruzích a žánrech, popř. dalších formách charakteristických pro dané období ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo ● Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace ● Osvojuje si pojem interpretace ● Vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích ● Uvědomuje si dobový kontext ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období	Humanitní: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, cizí jazyky Přírodní a technické předměty	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebeznání a sebeznání, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, Princip sociálního smíru a solidarity, EV – Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, přednáška, řízený rozhovor, diskuse, “hraní rolí”, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, s mapou ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí

	● Vybraní čeští spisovatelé po r. 1945 ● Humor a satira v literatuře ● Poezie zpívaná Literární teorie: ● Opakování Pojmy: ● Underground				
INDIVIDUÁLNÍ ČETBA INTERPRETACE TEXTŮ PŘEDNES	● Četba a reflexe (ústní i písemná) vybraných děl ● Analýza a interpretace textu (ústní i písemná) ● Přednes literárních textů, především poezie Literární teorie: ● Struktura literárního díla: složka tematická, kompoziční, jazyková ● Versologie ● Zvuková stránka jazyka ● Tropy a figury ● Adaptace, dramatizace ● Základy rétoriky	● Čte literární díla dle výběru pedagoga ● Sám vybírá a čte dílo ● Zdůvodňuje svůj výběr a hledá příčiny oblíbenosti a zaujetí pro vybraný text ● Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo ● Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematický plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Čte a přednáší ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku ● Chápe problematiku adaptace, je schopen srovnání různých uměleckých kódů, vyjadřuje svůj postoj k adaptaci	Humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, ZSV, občanská výchova, cizí jazyky, komparatistika, překladatelství	OSV – Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepečení, Sebeorganizace, Psychohygiena, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika VDO – Občan, občanská společnost a stát VMEGS – Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané MUV – Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, EV – Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Vnímání autora mediálních sdělení	● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace, analýza adaptace a srovnání s originálem, vlastní tvorba adaptace textu do jiného druhu umění ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací a dalšími zdroji ● Prezentace žákovy přípravy, referáty, rozhovor, diskuse ● Poslech, samostatná a skupinová práce žáků ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí

vyšší stupeň gymnázia

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
Kvinta	Student:				
Literární teorie + Analýza textu	● Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, uměleckou a věcnou, svůj názor podkládá argumenty ● Prohluhuje schopnost analýzy textu ● Rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších ● Poznává literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci ● Uceleně reprodukuje přečtený text ● Osvojuje si pojem interpretace ● Určuje prostředky uměleckého vyjádření ● Rozebírá tematický, kompoziční a jazykový plán díla ● Vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Interpretaci díla zpracovává rovněž v písemné podobě jako odborný text ● Čte zadaná díla a vyjadřuje své pocity z přečteného textu ● Tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí a základů literární teorie ● Vytváří vlastní výtvarný doprovod k literárním textům, a naopak na základě obrazu tvoří vlastní umělecký text ● Je schopen tvořivě převést text z jednoho druhu, žánru či formy do druhého	● Literatura umělecká a věcná ● Problematika analýzy textu a interpretace ● Struktura literárního díla: → Složka tematická, kompoziční a jazyková ● Triadické členění literatury: → Lyrika – epika – drama → Poezie – próza – drama ● Literární druhy a žánry ● Versologie ● Tropy a figury ● Zvuková stránka jazyka ● Problematika překladu	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, “hraní rolí”, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: - čtení textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a další formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji	Stylistika → syžet, struktura Matematika → logika Rétorika → přednes Cizí jazyky → komparatistika, problematika překladu, sémantická a zvuková stránka řeči Občanská výchova → vztahy mezi lidmi Estetika → estetické vnímání Výtvarná výchova → struktura, obraznost Hudební výchova → rytmus, tempo, melodie Informatika → práce s počítačem	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Spolupráce a soutěž MUV – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách

	● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování				
Zdroje evropské kultury + Nástin vývoje slohů a směrů	● Zná vlivy, které formovaly vývoj evropské kultury ● Charakterizuje základní myšlení a rysy antiky a křesťanství ● Uvědomuje si vliv antiky a křesťanství na pozdější vývoj a rysy uměleckých slohů a směrů ● Chápe vývojové tendence a důvody přechodů jednoho stylu v druhý ● Rozpoznává základní rysy každého období ● Vnímá příčiny nástupu nového směru ● Uvědomuje si dobový kontext ● Porovnává projevy daného slohu a směru v různých uměleckých odvětvích ● Zařazuje neznámý text podle typických rysů do konkrétního období ● Vstřebává poznatky o období skrze humanitní, popř. další předměty: dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, občanská výchova, zeměpis	● Antika a křesťanství jako klíčové zdroje evropské kultury → Vliv antiky a křesťanství na vývoj uměleckých slohů a směrů ● Stručný přehled historických epoch a uměleckých slohů a směrů z hlediska všech humanitních předmětů → románský sloh, gotika, renesance, baroko (rokoko), klasicismus a osvícenství → směry 19. století: preromantismus, romantismus, realismus → nástin stylů a směrů od přelomu 19./20. století do současnosti	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, brainstorming, hraní her a soutěže, projekty, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, komparace různých textů, tvůrčí psaní, převod textu ● Komparace různých uměleckých druhů ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji ● Prezentace uměleckého díla, beseda o četbě ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, přírodovědné a technické předměty → vliv myšlenkových proudů antiky a křesťanství na vývoj evropské kultury → historicko-společenský vývoj → vliv rozvoje vědeckého poznání světa → architektura, malířství, sochařství, teorie umění → komparatistika, stylistika, problematika překladu	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Sociální komunikace; Morálka všedního dne VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Žijeme v Evropě; Vzdělávání v Evropě a ve světě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí; EV– Problematika vztahu organismů a prostředí; Člověk a životní prostředí; MV – Média a mediální produkce; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách
19. století – Století velkých proměn	● Orientuje se ve vývojových tendencích umění, společnosti, vědy a techniky ● Chápe radikální proměny lidského života a myšlení a důvody nástupu moderního věku ● Sleduje různorodé vlivy na umění: revoluce, formování národů, vědecký a technický pokrok, vznik nových oborů, institucí a kulturních center ● Porovnává světový a český vývoj společnosti a umění 19. století	● Společnost, věda, kultura a umění 19. století – nástup moderního věku ● Rozvoj a různorodost uměleckých směrů – rozpad slohové jednoty ● Pojem světová literatura ● Vymezení nejvýznamnějších světových literatur ● Hlavní literární témata ● Proměny české společnosti	● Metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, projektová činnost ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační	Dějepis, sociologie, psychologie, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, přírodovědné a technické předměty → historicko-společenský vývoj	OSV – Sociální komunikace; VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Žijeme v Evropě; MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke

	• Člení vývojové tendence literatury na jednotlivé etapy, směry, generace, skupiny • Seznamuje se s novými literárními pojmy • Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentaci • Zpracovává samostatně projektové úkoly • Vyhledává informace v různých zdrojích	• Umění a kultura v českých zemích • Porovnání českého a světového vývoje 19. století	• Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji • Exkurze	→ architektura, malířství, sochařství, teorie umění → hudební formy → fotografie, film → kulturní centra a instituce → komparatistika	spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV–Člověk a životní prostředí MV – Role médií v moderních dějinách
Preromantismus a romantismus ve světové literatuře	• Charakterizuje jednotlivé směry • Zasazuje směry do dobového kontextu, sleduje vliv revolucí a formování národů na umění • Porovnává směr s předchozím a uvědomuje si vývojovou proměnu • Zná základní literární pojmy, stěžejní autory a jejich díla • Orientuje se vruzích a žánrech, popř. básnických formách charakteristických pro danou kulturu • Interpretuje vybraná literární díla • Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro daný směr a vlastními slovy interpretuje smysl díla • Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování • Hodnotí romantického literárního hrdinu a smysl romantických děl • Diskutuje o svých postojích a názorech s ostatními a učí se argumentovat • Užívá literárněvědnou teorii a pojmy tohoto období • Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby	• Srovnání znaků klasicismu, osvícenství, preromantismu a romantismu. • Předpoklady romantismu • Znaky preromantických textů, sentimentalismus • Analýza preromantických textů • Problematika národa • Hnutí Sturm und Drang • Preromantismus ve Francii a Anglii • Pojmy: gotický román, padělký rukopisů • Osobnosti: Z: J. W. Goethe, F. Schiller, J-J. Rousseau, W. Blake → <i>interpretace: Goethe/ Utrpení mladého Werthera, Faust, Král duchů</i> → <i>interpretace: Shiller/ Loupežníci</i> R: M. Schelley, J. Macpherson, S. Richardson, L. Stern, H. Walpole • Stěžejní znaky romantismu • Specifika romantických literatur v různých zemích • Pojmy: démonismus, titánismus, byronovská povídka, román v dopisech, „zbytečný člověk“ • Znaky romantických textů • Prolínání prvků romantismu a realismu • Analýza romantických textů	• Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, referáty, “hraní rolí”, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, projektová činnost • Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační • Práce s textem: čtení textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a další formy adaptace textu • Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, okrajově rovněž předměty přírodovědné a technické → prvky demokratických revolucí v umění → kritické postoje ke společenským poměrům → komparatistika, stylistika, problematika překladu → optika, geologie, medicína	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS –Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce; Žijeme v Evropě; Vzdělávání v Evropě a ve světě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí; EV– Problematika vztahu organismů a prostředí; Člověk a životní prostředí MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a

• Vyhledává informace v různých zdrojích • Sám se zajímá o četbu textů z daného období		• <u>Anglický romantismus:</u> Z: G.G. Byron, P.B. Schelley, W. Scott R: J. Keats, sestry Brontëovy, S.T. Coleridge, J. Austenová • <u>Francouzský romantismus:</u> Z: V. Hugo, A. Dumas st. → <i>interpretace: Hugo/ Chrám matky boží v Paříži</i> R: A. de Musset, G. Sandová • <u>Ruský romantismus:</u> Z: A.S. Puškin, M.J. Lermontov → <i>interpretace: Puškin/ Evžen Oněgin, Piková dáma</i> • <u>Německý romantismus:</u> Z: H. Heine, Novalis, Grimmové → <i>interpretace: Novalis/ Hymny noci</i> → <i>interpretace: Heine/ Lorelei</i> R: E.T. Hoffmann, F. Hölderlin • <u>Americký romantismus:</u> Z: E.A. Poe → <i>interpretace: Poe/ Havran, Jáma a kyvadlo</i> R: H. Melville			vliv médií; Role médií v moderních dějinách
---	--	---	--	--	--

		● <u>Osobnosti dalších národů:</u> R: A. Mieckiewicz, S. Petöfi			
České národní obrození I. až III. fáze - romantismus a počátky realismu u nás	● Charakterizuje jednotlivé fáze NO ● Porovnává fáze mezi sebou a chápe jejich tendence v souvislosti s historickým vývojem ● Vysvětlí úkoly a činnost prvních buditelů ● Popíše život a význam díla vybraných osobností ● Vysvětlí smysl dané literární památky ● Definuje daný literární žánr ● Doloží na příkladech z díla českých autorů prvky romantismu a realismu ● Porovnává tendence se světovým preromantismem a romantismem ● Interpretuje vybraná literární díla ● Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro danou fázi a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování ● Diskutuje o svých postojích a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Užívá literárněvědnou teorii a pojmy tohoto období ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby ● Vyhledává informace v různých zdrojích ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období	● Příčiny vzniku národního obrození ● Srovnání českého národního obrození se situací v Evropě ● Pojmy: vlastenectví, národ, austroslavismus, panslavismus ● Oblasti zájmu: jazykověda, historie, obrany, novinářství a vydávání knih, divadlo, padělký, slovanství, počátky českého básnictví, překlady, sběratelství ● <u>Charakteristika I. fáze NO / osvícenství</u> Z: J. Dobrovský R: F.M. Pelcl, G. Dobner, B. Balbín, K.I. Thám, A.J. Puchmajer ● <u>Charakteristika II. fáze NO / preromantismus</u> Z: J. Jungmann, F. Palacký, V.K. Klicpera, F.L. Čelakovský, J. Kollár → <i>interpretace: Čelakovský/ Toman a lesní panna</i> R: P.J. Šafařík ● <u>Charakteristika III. fáze NO / romantismus a počátek realismu</u> ● Historické, společenské a kulturní okolnosti v 30.-50. letech 19. století ● Pojmy: romantismus, realismus, biedermeier ● Znaky romantických a realistických textů, srovnání se světem ● Analýza textů ● <u>Romantismus:</u> Z: K. H. Mácha, K.J. Erben, J.K. Tyl → <i>interpretace: Mácha/ Máj</i> → <i>interpretace: Erben/ Kytice</i>	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, referáty, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, projektová činnost ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a další formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, předměty přírodovědné a technické → vliv rozvoje vědeckého poznání světa → vliv politických událostí na kulturní vývoj → kritické postoje ke společenským poměrům → komparatistika, stylistika, problematika překladu → názvosloví	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS –Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce; Žijeme v Evropě; Vzdělávání v Evropě a ve světě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV– Problematika vztahu organismů a prostředí; Člověk a životní prostředí MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách

		● <u>Počátky českého realismu:</u> Z: K. Havlíček Borovský, B. Němcová → <i>interpretace: Borovský/ Křest svatého Vladimíra</i> → <i>interpretace: Němcová/ Babička</i>			
Realismus a naturalismus	● Chápe příčiny vzniku daných směrů, charakterizuje je a porovnává mezi sebou ● Uvědomuje si vliv společenských změn na myšlení lidí na zobrazovanou skutečnosti ● Zná základní literární pojmy, stěžejní autory a jejich díla ● Interpretuje vybraná literární díla ● Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro daný směr a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování ● Hodnotí realistického literárního hrdinu a smysl realistických a naturalistických děl ● Diskutuje o svých postojích a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Užívá literárněvědnou teorii a pojmy tohoto období ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo ● Vyhledává informace v různých zdrojích ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období	● Příčiny vzniku realismu a naturalismu (společnost, věda, technika, historie) ● Charakteristika realismu a naturalismu ● Prolínání prvků romantismus a realismu ● Porovnání realismu a naturalismu ● Znaky realistických a naturalistických textů ● Analýza realistických a naturalistických textů ● Pojem „zbytečný člověk“ ● Realistické drama ● <u>Francouzský realismus a naturalismus:</u> Z: H. de Balzac, G. Flaubert, Stendhal, E. Zola, G. de Maupassant → <i>interpretace: Balzac/ Otec Goriot</i> → <i>interpretace: Flaubert/ Paní Bovaryová</i> → <i>interpretace: Stendhal/ Červený a černý</i> → <i>interpretace: Zola/ Zabiják</i> → <i>interpretace: Maupassant/ Kulička</i> R: A. Dumas ml., J. Verne ● <u>Ruský realismus:</u> Z: N.V. Gogol, F.M. Dostojevskij, L.N. Tolstoj, A.P. Čechov → <i>interpretace: Gogol/ Petrohradské povídky, Revizor</i> → <i>interpretace: Dostojevskij/ Zločin a trest</i> → <i>interpretace: Tolstoj/ Anna Karenina</i>	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, referáty, “hraní rolí”, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, projektová činnost ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: čtení textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a další formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, biologie, chemie → vliv společenských změn na myšlení lidí, na změny v zobrazované skutečnosti → kritické postoje ke společenským poměrům → determinismus, genetika → komparatistika, stylistika, problematika překladu	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce; Žijeme v Evropě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV– Problematika vztahu organismů a prostředí; Člověk a životní prostředí; MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách

		→ <i>interpretace: Čechov/ Racek</i> R: I.S. Turgeněv, A.N. Ostrovskij ● <u>Anglický realismus:</u> Z: Ch. Dickens R: G. Eliotová, H. James ● <u>Americký realismus:</u> Z: J. London → <i>interpretace: London/ Tulák po hvězdách</i> R: U. B. Sinclair, H. James, M. Twain ● <u>Severský realismus:</u> Z: H. Ibsen → <i>interpretace: Ibsen/ Nora</i> R: S. Lagerlöfová, H. CH. Andersen ● <u>Polský realismus:</u> Z: H. Sienkiewicz → <i>interpretace: Sienkiewicz/ Quo vadis</i>			
Generace májovců, ruchovců a lumírovců	● Charakterizuje jednotlivé generace, porovnává je a chápe jejich tendence v souvislosti s historickým vývojem ● Vysvětlí záměry a činnost jednotlivých generací ● Zná klíčové autory a díla ● Definuje nové žánry a básnické formy ● Uvědomuje si klíčovou roli překladatelské činnosti	● Charakteristika jednotlivých generací ● Almanachy a časopisy ● Analýza textů ● <u>Májovci:</u> Realistické tendence i vliv romantismu, světovost, sociální a politická tematika, nové žánry „romaneto“,	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, referáty, “hraní rolí”, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, projektová činnost	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky → kritické postoje ke	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS –Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Žijeme v Evropě

	● Interpretuje vybraná literární díla ● Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro danou generaci či autora, vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování v českém i světovém prostředí ● Diskutuje o svých postojích a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Užívá literárněvědnou teorii a pojmy tohoto období ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na dané umělecké dílo ● Vyhledává informace v různých zdrojích	„fejeton“ Z: J. Neruda, V. Hálek, K. Světlá, J. Arbes → <i>interpretace: Neruda/ Povídky malostranské, Hřbitovní kvítí, Balady a romance</i> → <i>interpretace: Hálek/ Večerní písně, Muzikantská Liduška</i> → <i>interpretace: Arbes/ Newtonův mozek</i> R: A. Heyduk, K. Sabina, R. Mayer, V. Šolc ● <u>Ruchovci a Lumírovci:</u> Spory mezi národní a kosmopolitní školou Překladatelská činnost lumírovců Společné znaky: patos, citovost, historicismus, zaměření na poezii Z: S. Čech, J. V. Sládek, J. Zeyer, J. Vrchlický → <i>interpretace: Čech/ Nový epochální výlet pana Broučka, tentokrát do XV. století</i> → <i>interpretace: Zeyer/ Radúz a Mahulena</i> → <i>interpretace vybrané poezie: Vrchlický, Sládek</i> R: E. Krásnohorská	● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a další formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	společenským poměrům → generace ND → kosmopolitismus, nacionalismus → cestování, přebírání námětů z cizojazyčných kultur → komparatistika, stylistika, problematika překladu	MUV – Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách
Český realismus	● Charakterizuje typické rysy českého realismu a porovnává je s realismem ve světě ● Definuje hlavní proudy českého realismu ● Zná klíčové autory a díla ● Orientuje se v druzích, žánrech a nových básnických formách ● Interpretuje vybraná literární díla ● Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro daný směr a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování ● Diskutuje o svých postojích a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Užívá literárněvědnou teorii a pojmy tohoto období ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby či z divadelního představení	● Předchůdci a zdroje realismu u nás ● Rukopisné boje ● Charakteristika klíčových proudů a jejich znaků v textu, srovnání s tendencemi ve světové literatuře: historická próza, venkovský realismus, realistické drama, regionální spisovatelé ● Analýza textů ● <u>Venkovský realismus:</u> Z: K. V. Rais → <i>interpretace: Rais/ Kalibův zločin</i> R: T. Nováková, A. Stašek, J. Holeček, J. Š. Baar, K. Klostermann ● <u>Historická próza</u>	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, referáty, „hraní rolí“, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, projektová činnost ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a další formy adaptace textu	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí → vliv společenských změn na myšlení lidí, na změny v zobrazované skutečnosti → kritické postoje ke společenským poměrům, problematika venkova → komparatistika, stylistika	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Sociální komunikace; Morálka všedního dne VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy; Žijeme v Evropě; Vzdělávání v Evropě a ve světě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV– Problematika vztahu organismů a prostředí; MV – Média a mediální produkce; Role médií v moderních dějinách

	• Vyhledává informace v různých zdrojích	Z: A. Jirásek R: Z. Winter, V.B. Třebízský • <u>Realistické drama:</u> Z: bratři Mrštíkové, G. Preissová, L. Stroupežnický → <i>interpretace: Mrštíkové/ Maryša</i>	• Práce s informačními zdroji • Návštěva divadla		
Individuální četba + Interpretace textů + Přednes	• Čte literární díla dle výběru pedagoga • Sám vybírá a čte dílo. Zdůvodňuje svůj výběr a hledá příčiny obliby a zaujetí pro vybraný text. • Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo • Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematická plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla • Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace • Čte a přednáší ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku • Chápe problematiku adaptace, je schopen srovnání různých uměleckých kódů. Vyjadřuje svůj postoj k adaptaci.	• Četba a reflexe (ústní i písemná) vybraných děl • Analýza a interpretace textu (ústní i písemná) • Přednes literárních textů, především poezie Literární teorie: • Struktura literárního díla: - složka tematická, kompoziční, jazyková • Versologie • Zvuková stránka jazyka • Tropy a figury • Adaptace, dramatizace • Základy rétoriky	• Práce s textem: - četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace, analýza adaptace a srovnání s originálem, vlastní tvorba adaptace textu do jiného druhu umění • Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační • Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, novinami • Prezentace žákovy přípravy, referáty, rozhovor, diskuse • Poslech, samostatná a skupinová práce žáků • Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	Stylistika → syžet, struktura Matematika → logika Rétorika → přednes Cizí jazyky → komparatistika, problematika překladu, sémantika, zvuková stránka řeči Občanská výchova → vztahy mezi lidmi Dějepis → uspořádání světa Estetika → estetické vnímání Výtvarná výchova → struktura, obraznost Hudební výchova → rytmus, tempo, melodie	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS – Žijeme v Evropě; MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí MV – Média a mediální produkce; Účinky mediální produkce a vliv médií

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
Sexta	Student:				
Literární teorie + Analýza textu	- Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, uměleckou a věcnou, svůj názor podkládá argumenty - Prohlubuje schopnost analýzy textu - Rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších - Poznává literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci - Uceleně reprodukuje přečtený text - Osvojuje si pojem interpretace - Určuje prostředky uměleckého vyjádření - Rozebírá tematický, kompoziční a jazykový plán díla - Vlastními slovy interpretuje smysl díla - Interpretaci díla zpracovává rovněž v písemné podobě jako odborný text - Čte zadaná díla a vyjadřuje své pocity z přečteného textu - Tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí a základů literární teorie - Vytváří vlastní výtvarný doprovod k literárním textům, a naopak na základě obrazu tvoří vlastní umělecký text	- Literatura umělecká a věcná - Problematika analýzy textu a interpretace - Struktura literárního díla: → Složka tematická, kompoziční a jazyková - Triadické členění literatury: → Lyrika – epika – drama → Poezie – próza – drama - Literární druhy a žánry - Versologie - Tropy a figury - Zvuková stránka jazyka - Problematika překladu	- Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, “hraní rolí”, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming - Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační - Práce s textem: čtení textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a další formy adaptace textu - Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji	Stylistika → syžet, struktura Matematika → logika Rétorika → přednes Cizí jazyky → komparatistika, problematika překladu, sémantická a zvuková stránka řeči Občanská výchova → vztahy mezi lidmi Estetika → estetické vnímání Výtvarná výchova → struktura, obraznost Hudební výchova → rytmus, tempo, melodie Informatika → práce s počítačem	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Spolupráce a soutěž MUV – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
	● Je schopen tvořivě převést text z jednoho druhu, žánru či formy do druhého ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování				
Literární moderna – Umělecké směry na přelomu 19./20. století	● Orientuje se ve vývojových tendencích umění, společnosti, vědy a techniky ● Sleduje různorodé vlivy na umění: vědecký a technický pokrok, vznik nových oborů, institucí a kulturních center ● Člení vývojové tendence literatury na jednotlivé směry, generace, skupiny ● Charakterizuje jednotlivé směry napříč různými druhy umění ● Porovnává vyjadřovací kódy téhož směru napříč různými druhy umění ● Charakterizuje nové literární pojmy, termíny a žánry ● Zná stěžejní autory a jejich díla ● Interpretuje vybraná díla napříč uměními ● Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro daný směr a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Učí se umělecký přednes ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Zpracovává samostatně projektové	● Dějiny, společnost, věda a technika, umění a kultura tohoto období ● Literatura jako výraz vnitřního světa jedince: individualizace a subjektivizace literatury ● Charakteristické znaky směrů napříč uměními: impresionismus, symbolismus, dekadence, secese, naturalismus ● Další výrazné tendence: novoromantismus, parnasismus, lartpourlartismus ● Prokletí básníci ● Termíny: synestezie, volný verš, zvukomalba, fin de siècle ● Žánr „symbolická pohádka“ ● Charakteristické znaky textů – prolínání tendencí jednotlivých směrů ● Nové cesty poezie – tropy a figury, zvuková stránka jazyka, uvolňování formy ● Problematika překladu ● Analýza textů ● Osobnosti: Z: O. Wilde, Ch. Baudelaire, P. Verlaine, J.A. Rimbaud, H.Ch. Andersen, W. Whitman	● Metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, referát, projekce statická a dynamická, poslech výrazového čtení, recitace, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: analýza vybraných prvků básnického díla, četba textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, tvůrčí psaní, recitace, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	Cizí jazyky, dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, biologie → historicko-společenský vývoj → vliv společenských změn na myšlení lidí, na změny v zobrazované skutečnosti → architektura, malířství, sochařství, teorie umění → vědecko-technický pokrok → kulturní centra a instituce → fotografie, film → vznik modernismu → individualismus, anarchie → rozvolňování forem → komparatistika, stylistika, zvuková stránka řeči, problematika překladu	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Sociální komunikace; Morálka všedního dne VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Žijeme v Evropě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV – Člověk a životní prostředí MV – Role médií v moderních dějinách

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
	úkoly • Vyhledává informace v různých zdrojích • Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby či z divadelního představení	→ <i>interpretace: Wilde/ Obraz Doriana Graye, Šťastný princ a jiné pohádky</i> → <i>interpretace: Baudelaire/ Květy zla</i> → <i>interpretace: Verlaine/ Saturnské básně</i> → <i>interpretace: Rimbaud/ Opilý koráb</i> R: M. Maeterlinck, S. Mallarmé, A. Strindberg, R.M. Rilke, D.S. Merežkovskij			
Česká literatura na přelomu 19./20. století	• Orientuje se ve vývojových tendencích umění, společnosti, vědy a techniky • Chápe radikální proměny lidského života a myšlení • Sleduje různorodé vlivy na umění: vědecký a technický pokrok, vznik nových oborů, institucí a kulturních center • Porovnává světový a český vývoj společnosti a umění 19./20. století • Člení vývojové tendence literatury na jednotlivé směry, generace, skupiny • Charakterizuje jednotlivé směry napříč různými druhy umění • Porovnává vyjadřovací kódy téhož směru napříč různými druhy umění • Charakterizuje nové literární pojmy, termíny a žánry • Zná stěžejní autory a jejich díla • Interpretuje vybraná díla napříč uměními • Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro daný proud či	• Vliv směrů světové literární moderny na vývoj české literatury • Charakteristické znaky směrů a jejich vliv na poetiku jednotlivých českých autorů • Porovnávání poetiky českých a světových autorů • Další tendence české literatury: vitalismus, anarchismus, katolicismus, satanismus ad. • Literatura jako výraz vnitřního světa jedince: individualizace a subjektivizace literatury, spiritualita, mysticismus • Nové cesty poezie – tropy a figury, zvuková stránka jazyka, uvolňování formy • Analýza textu • <u>Manifest České moderny</u> Charakteristika obecných znaků Z: A. Sova, O. Březina, J. S. Machar → <i>interpretace: Sova/ Květy intimních nálad</i> → <i>interpretace: Březina/ Stavitelé chrámů</i> R: V. Mrštík	• Metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, referát, projekce statická a dynamická, poslech výrazového čtení, recitace, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming • Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační • Práce s textem: analýza vybraných prvků básnického díla, četba textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, tvůrčí psaní, recitace, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu • Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji • Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, biologie → historicko-společenský vývoj → vliv společenských změn na myšlení lidí, na změny v zobrazované skutečnosti → architektura, malířství, sochařství, teorie umění → kulturní centra a instituce → vědecko-technický pokrok → fotografie, film → vznik modernismu → individualismus, anarchie → rozvolňování forem → komparatistika, stylistika, zvuková stránka řeči, problematika překladu	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Sociální komunikace; Morálka všedního dne VMEGS –Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Žijeme v Evropě; MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV–Člověk a životní prostředí MV – Role médií v moderních dějinách

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
	autora, vlastními slovy interpretuje smysl díla • Aplikuje literární teorii: versologie, tropy a figury, zvuková stránka jazyka • Učí se umělecký přednes • Pracuje s dalšími médii (obraz, hudba ad.) • Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat • Zpracovává samostatně projektové úkoly • Vyhledává informace v různých zdrojích • Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení	• <u>Generace buřičů</u> Charakteristika obecných znaků Z: Bezruč, Gellner, Šrámek, Dyk, Toman, S.K. Neumann → <i>interpretace: Bezruč/ Slezské písně</i> → <i>interpretace: Gellner/Radosti života</i> → <i>interpretace: Dyk/ Krysař</i> → <i>interpretace vybrané poezie: Šrámek, Toman, Neumann</i> • <u>Česká dekadence</u> Z: K. Hlaváček → <i>interpretace: Hlaváček/ Pozdě k ránu</i> R: J. Karásek ze Lvovic • <u>Literární kritika</u> Z: F. X. Šalda R: O. Hostinský, T.G. Masaryk		→ kritické hodnocení textu	
Svět v 1. polovině 20. století – Stručný přehled základních tendencí vývoje světové literatury	• Orientuje se ve vývojových tendencích umění, společnosti, vědy a techniky • Chápe radikální proměny lidského života a myšlení na pozadí historicko-společenského dění, a to především vlivem válek a vědecko-technického pokroku • Porovnává světový a český vývoj společnosti a umění tohoto období	• Společensko-historické pozadí ve světě a v českém prostředí, věda a technika, umění a kultura tohoto období • Přehled základních trendů vývoje světové literatury 1. poloviny 20. století • Rozštěpení literatury na avantgardní a tradiční • Základní tendence v próze: Proud realistický a experimentální (moderní próza), populární literatura, sociální a válečná témata, autentičnost prózy, alegorie	• Metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, projekce statická a dynamická, heuristická metoda, myšlenková mapa, komparatistika, argumentace, brainstorming • Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, předměty přírodovědné a technické → Politicko-společenský a kulturněhistorický	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Sociální komunikace; Morálka všedního dne VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Žijeme v Evropě; MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
	- Člení vývojové tendence literatury na jednotlivé etapy, směry, generace, skupiny - Uvědomuje si vztah tradiční a moderní literatury - Seznamuje se s novými literárními pojmy, termíny a žánry, sleduje nová témata - Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat - Vyhledává informace v různých zdrojích	- Termíny: román-řeka, reportážní román, umělecká biografie, antiutopie, lyrická próza - Vliv 1. světové války na literaturu, pojem „ztracená generace“ - Nové žánry: sci-fi a fantasy - Nové formy divadla – epické divadlo, psychologické drama, divadelní reformy, (G.B. Shaw, E. O'Neill, G. Lorca, B. Brecht) - Typické znaky – umělecké dílo jako fikce, hledání nového jazyka, imaginace, bezdějovost, specifický časoprostor, fragmentárnost, existenciální problémy, konfrontace vnitřního světa s okolím, subjektivizace, podtext, prolínání více významových rovin, detabuizace, internacionalizace literárního dění - Nové cesty poezie – rysy moderní poezie	Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji	vývoj světa → vědecko-technický pokrok → architektura, malířství, sochařství → experiment a tradice → nové myšlenkové proudy a témata	k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV–Člověk a životní prostředí MV – Role médií v moderních dějinách
Významné umělecké proudy avantgardy	- Orientuje se ve vývojových tendencích umění, společnosti, vědy a techniky - Chápe radikální proměny lidského života a myšlení, a to především vlivem válek a vědeckého a technického pokroku - Člení vývojové tendence literatury na jednotlivé směry, generace, skupiny - Charakterizuje jednotlivé směry napříč různými druhy umění - Porovnává směry mezi sebou a chápe vývojové tendence - Uvědomuje si vztah tradiční a moderní literatury, chápe pojem experiment	- Charakteristika avantgardních proudů napříč uměními: Z: expresionismus, surrealismus, dadaismus, futurismus, kubismus (kubofuturismus) R: akméismus, fauvismus, abstraktivismus, funkcionalismus, kuboexpresionismus, fauvismus, jazzová poezie - Pojmy: polytematičnost, asociace, volný verš, anafora, proud vědomí, automatický text, koláž, pásmo - Grafická a zvuková stránka verše - Porovnání s tendencemi v českém prostředí - Vliv kubofuturismu na český poetismus - Analýza literárních textů	- Metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, referát, projekce statická a dynamická, poslech výrazového čtení, recitace, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming - Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační - Práce s textem: analýza vybraných prvků básnického díla, četba textu, recitace, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, tvůrčí psaní, převod textu z jedné	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, technické předměty → Politicko-společenský a kulturněhistorický vývoj světa → vědecko-technický pokrok → architektura, malířství, sochařství, teorie umění → experiment → nové myšlenkové proudy a témata	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Sociální komunikace; Morálka vředního dne VMEGS –Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Žijeme v Evropě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV–Člověk a životní prostředí

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
	● Zařazuje neznámý text podle typických rysů do daného směru ● Charakterizuje nové literární pojmy, termíny a žánry ● Zná stěžejní autory a jejich díla ● Interpretuje vybraná díla napříč uměními ● Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro daný směr a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Aplikuje literární teorii: versologie, tropy a figury, zvuková stránka jazyka ● Učí se umělecký přednes ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Zpracovává samostatně projektové úkoly ● Vyhledává informace v různých zdrojích	● Osobnosti: Z: G. Apollinaire, Ch. Morgenstern, G. Trakl → <i>interpretace: Apollinaire / Pásmo a jeho porovnání s V. Nezval/ Edison</i> → <i>interpretace: Morgenstern/ Šibeniční písně</i> R: F. Marinetti, G. Benn, T. Tzara, A. Breton, P. Eluard, M. Jacob, V. Chlebnikov, V. Majakovskij, O. Mandelštam ● Klíčové osobnosti ve výtvarném umění: Z: P. Picasso, G. Braque, S. Dalí, E. Munch	formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	→ komparatistika, stylistika, sémantika, problematika překladu → zvuková stránka řeči, dekompozice	MV – Role médií v moderních dějinách
Světová meziválečná próza	● Chápe vliv společensko-historického dění na formování literárních tendencí a specifických charakteristik dílčích kultur ● Uvědomuje si vztah tradiční a moderní literatury ● Charakterizuje znaky tradiční a moderní prózy ● Rozlišuje jednotlivé literární proudy, skupiny a tendence ● Seznamuje se s novými literárními pojmy, termíny a žánry, sleduje nová témata ● Zná stěžejní autory a jejich díla	● Rozlišení prózy na moderní (experimentální) a navazující na tradici realistického románu ● Charakteristické znaky moderní (experimentální) prózy ● Próza navazující na tradici realismu a naturalismu ● Spojení novoromantismus s realismem ● Literatura pod vlivem historického dění, exil ● Obraz 1. světové války v literatuře ● Propojování kulturních vlivů (pražská židovsko-německá literatura) ● Pojmy: ztracená generace, umělecká biografie, antiutopie, alegorie	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, referáty, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem:	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, biologie → Politicko-společenský a kulturněhistorický vývoj zemí → vědecko-technický pokrok → experiment a tradice, dekompozice → nové myšlenkové proudy a témata → komparatistika,	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce; Žijeme v Evropě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
	● Interpretuje vybraná díla ● Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro autora a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Zpracovává samostatně projektové úkoly ● Vyhledává informace v různých zdrojích ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení	● <u>Počátky moderní (experimentální) prózy:</u> Z: F. Kafka, J. Joyce → <i>interpretace: Kafka/ Proces, Proměna</i> → <i>interpretace: Joyce/ Odysseus</i> R: M. Proust, V. Woolfová, R. Musil, D. Charms ● <u>Americká meziválečná próza:</u> Z: E. Hemingway, J. Steinbeck, W. Faulkner → <i>interpretace: Hemingway/Stařec a moře, Komu zvoní hrana</i> → <i>interpretace: Steinbeck/O myších a lidech</i> R: H. Miller, S.F. Fitzgerald, T. Dreiser, H.S. Lewis, J.R. Dos Passos ● <u>Francouzská meziválečná próza:</u> Z: R. Rolland, A. de Saint-Exupéry, H. Barbusse, A. France → <i>interpretace: Saint-Exupéry/ Malý princ</i> → <i>interpretace: Rolland/ Petr a Lucie</i> R: M. Proust, A. Gide, F. Mauriac, A. Maurois ● <u>Německá meziválečná próza:</u> Z: T. Mann, H. Mann, E. M. Remarque, L. Feuchtwanger, H. Hesse → <i>interpretace: Hesse/ Stepní vlk</i> → <i>interpretace: Mann/ Smrt v Benátkách</i>	Četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	stylistika, sémantika, problematika překladu	interkulturalita; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV– Problematika vztahu organismů a prostředí; Člověk a životní prostředí MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
		→ <i>interpretace: Mann/ Profesor Neřád</i> → <i>interpretace: Remarque/ Na západní frontě klid</i> → <i>interpretace: Feuchtwanger/ Žid Süß</i> R: R. Musil, A. Zweig, S. Zweig • <u>Německy psaná literatura v českých zemích:</u> Z: F. Kafka (viz moderní próza), G. Meyrink → <i>interpretace: Meyrink/ Golem</i> R: F. Werfel, E. E. Kisch, R.M. Rilke, M. Brod • <u>Anglická meziválečná próza:</u> Z: J. Galsworthy, G.Orwell → <i>Interpretace: Orwell/198, Farma zvířat (opakování)</i> R: H. D. Lawrence, K. Chesterton, H. Wells, A. Huxley, J. Conrad, D. Thomas, R. Graves, D.H. Lawrence, V. Woolfová, J. Joyce • <u>Ruská meziválečná próza:</u> Z: I. Bunin, I. Babel, M. Bulgakov, B. Pasternak, M.A. Šolochov, A. Tolstoj, → <i>interpretace: M. Bulgakov/ Mistr a Markétka</i> R: M. Gorkij, A. Bělyj			
Poezie 1. pol. 20. století –	• Zná jednotlivé básnické proudy, skupiny a tendence • Poznává specifickou poetiku autora či proudu	• Analýza znaků moderní poezie • Lyrická tradice a avantgardní tendence • Specifická poetika jednotlivých autorů	• Výklad, řízený rozhovor, diskuse, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, referát, komparatistika,	Cizí jazyky, dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie,	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Morálka

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
Výrazné básnické osobnosti	● Chápe vliv společensko-historického dění na formování poetiky daného autora či proudu ● Rozlišuje mezi lyrickou tradicí a avantgardními tendencemi ● Analyzuje znaky moderní poezie ● Aplikuje literární teorii: versologie, tropy a figury, zvuková stránka jazyka, motivická práce ad. ● Seznamuje se s novými literárními pojmy, termíny a žánry, sleduje nová témata ● Uvědomuje si problematiku překladu ● Zná stěžejní autory a jejich díla ● Interpretuje vybraná díla ● Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává charakteristické znaky díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Učí se umělecký přednes ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby ● Vyhledává informace v různých zdrojích	● Versologie: opakování a rozšíření pojmů ● Pojmy: poema, parabola, pásmo ● <u>Počátky moderní poezie (v anglickém jazyce):</u> T.S.Eliot, E. Pound, R. Jeffers, W.B. Yeats ● <u>Stříbrný věk ruské poezie:</u> Z: S. A. Jesenin, B. Pasternak, M. Cvetajevová, A. Achmatovová → <i>interpretace: Achmatovová/ Requiem</i> → <i>interpretace: Cvetajevová/ Poema hory</i> R: A. Blok, O. Mandelštam, V. Chlebnikov, V. Majakovskij, D. Charms ● <u>Německy psaná poezie:</u> Z: R.M. Rilke. G. Trakl, Ch. Morgenstern ● <u>Duchovní asijská lyrika:</u> Z: R. Thákur, Ch. Džibrán → <i>interpretace: Džibrán/ Prorok</i> → <i>interpretace: Thákur/ Zahradník</i> ● <u>Španělská tradice a avantgarda:</u> Z: F. G. Lorca	argumentace, výtvarná činnost, myšlenková mapa ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace, interpretace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji	sociologie, politologie, matematika → Politicko-společenský a kulturněhistorický vývoj zemí → vědecko-technický pokrok → experiment, lyricismus → nové myšlenkové proudy a témata → komparatistika, stylistika, sémantika, problematika překladu → zvuková stránka řeči, dekompozice	všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS –Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce; Žijeme v Evropě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV– Problematika vztahu organismů a prostředí MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
		● <u>Francouzská poezie:</u> Z: P. Claudel, G. Appolinaire R: P. Valéry, T. Tzara, L. Aragon, P. Eluard			
Přehled základních tendencí a proudů české literatury 1. polovina 20. století	● Orientuje se ve vývojových tendencích umění, společnosti, vědy a techniky ● Chápe radikální proměny lidského života a myšlení na pozadí historicko-společenského dění, a to především vlivem válek, nového státního uspořádání a vědecko-technického pokroku ● Porovnává světový a český vývoj společnosti a umění tohoto období ● Člení vývojové tendence české literatury na jednotlivé etapy, směry, generace, skupiny ● Uvědomuje si vztah tradiční a moderní literatury ● Seznamuje se s novými literárními pojmy, termíny a žánry, sleduje nová témata ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Vyhledává informace v různých zdrojích	● Dějiny, společnost, věda a technika, umění a kultura tohoto období ● Rozštěpení literatury na avantgardní a tradiční ● Vývoj starší generace, anarchisté, katolicismus, naturismus a vitalismus, modernismus a avantgarda (poetismus, surrealismus) ● Proudý české prózy 1. poloviny 20. století (viz níže) ● Autoři v boji za národní samostatnost, spisovatelé v boji na obranu republiky ● Ohlasy války ● Vývoj 1. republiky ● Literatura v době okupace ● Vývoj od května 1945 do února 1948 ● Divadlo: Osvobozené divadlo, Divadlo D34, K. Čapek, F. Langer, J. Voskovec a J. Werich, E.F. Burian, V. Nezval, V. Vančura ● Proudý a tendence poezie: proletářská poezie, poetismus, surrealismus, skupina Devětsil, poezie času a ticha – poetika 30. let, katolický proud, počátky tvorby velkých básníků 20. století, poezie v době okupace, teorie „nahého člověka“, skupina 42	● Metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, projekce statická a dynamická, heuristická metoda, myšlenková mapa, komparatistika, argumentace ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, předměty přírodovědné a technické → Politicko-společenský a kulturněhistorický vývoj zemí → vědecko-technický pokrok → experiment a tradice → nové myšlenkové proudy → komparatistika → architektura, malířství, sochařství, teorie umění	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Žijeme v Evropě; MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV – Člověk a životní prostředí; Životní prostředí regionu a české republiky MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
Proudy České meziválečné prózy	● Chápe vliv společensko-historického dění na formování literárních proudů a tendencí ● Uvědomuje si vztah tradiční a moderní literatury ● Charakterizuje znaky tradiční a moderní prózy ● Rozlišuje jednotlivé literární proudy, skupiny a tendence ● Seznamuje se s novými literárními pojmy, termíny a žánry, sleduje nová témata ● Zná stěžejní autory a jejich díla ● Interpretuje vybraná díla ● Poznává specifickou poetiku autora či proudu ● Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro proud a autora, vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Zpracovává samostatně projektové úkoly ● Vyhledává informace v různých zdrojích ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období	● Charakteristika jednotlivých proudů ● Pojmy: baladická próza, humoristická próza, psychologická próza, ruralismus ● Analýza textů ● <u>Legionářská literatura</u>, ohlasy 1. svět. války Z: J. Hašek → <i>interpretace: Hašek/ Švejk</i> R: R. Medek, J. Kopta ● <u>Spisovatelé demokratického proudu</u> Z: K. Čapek, K. Poláček, E. Bass → <i>interpretace: Čapek/ Válka s mloky, Bílá nemoc, R.U.R.</i> → <i>interpretace: Poláček/ Bylo nás pět</i> R: J. Čapek, F. Langer ● <u>Imaginativní podoba české prózy</u> Z: V. Vančura → <i>interpretace: Vančura/ Markéta Lazarová</i> ● <u>Psychologická próza</u> Z: E. Hostovský, J. Havlíček, J. Glazarová → <i>interpretace: Havlíček/ Neviditelný</i> R: V. Řezáč	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, referáty, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: Četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, biologie, anatomie → Politicko-společenský a kulturněhistorický vývoj země → vědecko-technický pokrok → experiment a tradice → nové myšlenkové proudy, katolicismus → tendence k multikulturalitě → komparatistika, stylistika, sémantika, problematika překladu	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS – Globalizační a arozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce; Žijeme v Evropě; Vzdělávání v Evropě a ve světě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV– Problematika vztahu organismů a prostředí; Člověk a životní prostředí; Životní prostředí regionu a české republiky MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
	Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení	<u>Katolický proud</u> Z: J. Durych, J. Deml → <i>interpretace: Durych/ Bloudění</i> R: J. Čep <u>Próza levicově orientovaných autorů</u> Z: I. Olbracht → <i>interpretace: Olbracht/ Nikola Šuhaj loupežník</i> R: M. Majerová, M. Pujmanová, J. Weil <u>Expresionistická próza</u> Z: R. Weiner, L. Klíma, J. Váchal → <i>interpretace: Klíma/Utrpení knížete Sternenhocha</i> R: J. Weiss <u>Německy psaná literatura v českých zemích</u> – opakování Z: F. Kafka, G. Meyrink R: F. Werfel, E. E. Kisch, R.M. Rilke, M. Brod			
Česká poezie 1. pol. 20. století	- Zná jednotlivé básnické proudy, skupiny a tendence - Poznává specifickou poetiku autora či proudu - Chápe vliv společensko-historického dění na formování poetiky daného autora či proudu	- Charakteristika jednotlivých tendencí, porovnání s tendencemi světovými - Specifická poetika jednotlivých básníků - Analýza textů: motivická práce <u>Velikáni české meziválečné poezie:</u>	Výklad, řízený rozhovor, diskuse, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, referát, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, myšlenková mapa	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, fyzika → Politicko-společenský a kulturněhistorický vývoj země → vědecko-technický pokrok	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
	• Rozlišuje mezi lyrickou tradicí a avantgardními tendencemi • Analyzuje znaky moderní poezie • Aplikuje literární teorii: versologie, tropy a figury, zvuková stránka jazyka, motivická práce ad. • Seznamuje se s novými literárními pojmy, termíny a žánry, sleduje nová témata • Zná stěžejní autory a jejich díla • Interpretuje vybraná díla • Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává charakteristické znaky díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla • Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat • Učí se umělecký přednes • Sám se zajímá o četbu textů z daného období • Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby • Vyhledává informace v různých zdrojích	Z: J. Hora, F. Halas, F. Hrubín, V. Holan, V. Nezval, V. Závada, J. Seifert, J. Zahradníček • <u>Odkaz na autory 19. století:</u> Z: J. Hora → <i>interpretace: J. Hora/ Máchovské variace</i> R: J. Seifert/ Píseň o Viktorce, Vějíř Boženy Němcové F. Halas/ Naše paní Božena Němcová • <u>Proudy české avantgardy:</u> proletářská poezie, poetismus, surrealismus, skupina Devětsil Z: J. Wolker, J. Hora, J. Seifert, V. Nezval, K. Biebl → <i>interpretace: Wolker/ Těžká hodina</i> → <i>interpretace: Nezval/ Edison – srovnání s Apollinaire/ Pásmo</i> R: J. Hořejší, S.K. Neumann • <u>Poezie času a ticha – poetika 30. let:</u> Z: J. Hora, F. Halas, F. Hrubín, V. Holan, V. Nezval, J. Seifert, V. Závada, J. Zahradníček → <i>interpretace: Halas/ Kohout plaší smrt</i> • <u>Katolický proud:</u> Z: J. Zahradníček, B. Reynek R: V. Renč, Z. Rotrekl	• Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační • Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace, interpretace a jiné formy adaptace textu • Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji	→ nové myšlenkové proudy, katolicismus → komparatistika, stylistika, sémantika, problematika překladu → nové pojetí časoprostoru	důsledky; Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce; Žijeme v Evropě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV– Problematika vztahu organismů a prostředí MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
		● <u>Poezie v době okupace</u>: teorie „nahého člověka“, skupina 42 Z: K. Bednář, J. Orten			
Individuální četba + Interpretace textů + Přednes	● Čte literární díla dle výběru pedagoga ● Sám vybírá a čte dílo. Zdůvodňuje svůj výběr a hledá příčiny obliby a zaujetí pro vybraný text. ● Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo ● Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematická plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace ● Čte a přednáší ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku ● Chápe problematiku adaptace, je schopen srovnání různých uměleckých kódů. Vyjadřuje svůj postoj k adaptaci.	● Četba a reflexe (ústní i písemná) vybraných děl ● Analýza a interpretace textu (ústní i písemná) ● Přednes literárních textů, především poezie Literární teorie: ● Struktura literárního díla: složka tematická, kompoziční, jazyková ● Versologie ● Zvuková stránka jazyka ● Tropy a figury ● Adaptace, dramatizace ● Základy rétoriky	● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace, analýza adaptace a srovnání s originálem, vlastní tvorba adaptace textu do jiného druhu umění ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, novinami ● Prezentace žákovy přípravy, referáty, rozhovor, diskuse ● Poslech, samostatná a skupinová práce žáků ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	Stylistika → syžet, struktura Matematika → logika Rétorika → přednes Cizí jazyky → komparatistika, problematika překladu, sémantika, zvuková stránka řeči Občanská výchova → vztahy mezi lidmi Dějepis → uspořádání světa Estetika → estetické vnímání Výtvarná výchova → struktura, obraznost Hudební výchova → rytmus, tempo, melodie	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS – Žijeme v Evropě; MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí MV – Média a mediální produkce; Účinky mediální produkce a vliv médií

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
Septima	Student:				
Literární teorie + Analýza textu	- Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, uměleckou a věcnou, svůj názor podkládá argumenty - Prohlubuje schopnost analýzy textu - Rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších - Poznává literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci - Uceleně reprodukuje přečtený text - Osvojuje si pojem interpretace - Určuje prostředky uměleckého vyjádření - Rozebírá tematický, kompoziční a jazykový plán díla - Vlastními slovy interpretuje smysl díla - Interpretaci díla zpracovává rovněž v písemné podobě jako odborný text - Čte zadaná díla a vyjadřuje své pocity z přečteného textu - Tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí a základů literární teorie - Vytváří vlastní výtvarný doprovod k literárním textům, a naopak na základě obrazu tvoří vlastní umělecký text - Je schopen tvořivě převést text z jednoho druhu, žánru či formy do druhého - Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	- Literatura umělecká a věcná - Problematika analýzy textu a interpretace - Struktura literárního díla: → Složka tematická, kompoziční a jazyková - Triadické členění literatury: → Lyrika – epika – drama → Poezie – próza – drama - Literární druhy a žánry - Versologie - Tropy a figury - Zvuková stránka jazyka - Problematika překladu	- Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, “hraní rolí”, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming - Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační - Práce s textem: čtení textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a další formy adaptace textu - Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji	Stylistika → syžet, struktura Matematika → logika Rétorika → přednes Cizí jazyky → komparatistika, problematika překladu, sémantická a zvuková stránka řeči Občanská výchova → vztahy mezi lidmi Estetika → estetické vnímání Výtvarná výchova → struktura, obraznost Hudební výchova → rytmus, tempo, melodie Informatika → práce s počítačem	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Spolupráce a soutěž MUV – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
Svět 2.poloviny 20. století - Přehled základních trendů světové literatury 2. poloviny 20. století	● Orientuje se ve vývojových tendencích umění, společnosti, vědy a techniky ● Chápe radikální proměny lidského života a myšlení na pozadí historicko-společenského dění, a to především vlivem válek a vědecko-technického pokroku ● Porovnává světový a český vývoj společnosti a umění tohoto období ● Člení vývojové tendence literatury na jednotlivé etapy, směry, generace, skupiny ● Seznamuje se s novými literárními pojmy, termíny, žánry a obory, sleduje nová témata ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Vyhledává informace v různých zdrojích	● Dějiny, společnost, věda a technika, umění a kultura tohoto období ● Vývoj filmu ● Témata: téma války, totality, věznic a koncentračních táborů, genocida, apokalypsa atomového věku, katastrofické vize světa, krize mezilidských vztahů, deziluze, revolta ● Intelektuální x triviální próza, literatura faktu a prvky dokumentu, propagandistická literatura ● Mnohovrstevnatost textu, specifický časoprostor, experiment s jazykem, složitá struktura, specifické přístupy k realitě, subjektivita textu, experiment ● Druhy a žánry/ definice pojmů sci-fi a fantasy, charakteristické znaky, vývoj žánrů a podžánrů, předchůdci: zpívaná poezie, underground, sci-fi, fantasy, návrat ke starým žánrům (mýty, legendy ad.), antiutopie, humoristická satirická próza ● Směry – existencialismus, absurdní drama, nový román, beat generation, rozhněvaní mladí muži, neorealismus, skupina 47, magický realismus, postmoderna, socialistický realismus ● Současné trendy	● Metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, projekce statická a dynamická, heuristická metoda, myšlenková mapa, komparatistika, argumentace, brainstorming ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, předměty přírodovědné a technické → Politicko-společenský a kulturněhistorický vývoj světa → vědecko-technický pokrok → experiment a tradice → nové myšlenkové proudy, vliv náboženství → komparatistika, stylistika, sémantika, problematika překladu → nové pojetí časoprostoru → architektura, malířství, sochařství, teorie umění	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Sociální komunikace; Morálka všedního dne VMEGS –Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Žijeme v Evropě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV–Člověk a životní prostředí MV – Role médií v moderních dějinách
Klíčové proudy, žánry a tendence světové literatury 2.poloviny 20. století	● Chápe vliv společensko-historického dění na formování literárních tendencí a specifických charakteristik dílčích proudů ● Rozlišuje jednotlivé literární proudy, skupiny a tendence ● Seznamuje se s novými literárními pojmy, termíny a žánry, sleduje nová témata ● Zná stěžejní autory a jejich díla ● Analyzuje vybraná díla ● Pracuje s textem: uceleně reprodukuje	● Charakteristika jednotlivých proudů, jejich vzájemné srovnání a vliv na vývoj literatury ● Historicko-politický a sociální kontext ● Vliv filozofických směrů a názorů na formování literárních proudů ● Analýza textů a jejich znaků ● <u>Existencialismus:</u>	● Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, referáty, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa, projekty	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, matematika, fyzika, biologie, chemie → Politicko-společenský a kulturněhistorický	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS –Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky;

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
	přečtené ukázky, popisuje téma, strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro autora či proud, vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Zpracovává samostatně projektové úkoly ● Vyhledává informace v různých zdrojích ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení	Z: J-P. Sartre, A. Camus → <i>interpretace: Camus/ Cizinec</i> → <i>interpretace: Sartre/ Zed'</i> R: B. Vian, S. de Beauvoirová, filozofové M. Heidegger, K. Jaspers, S. Kirkegaard ● <u>Absurdní drama:</u> Z: S. Beckett, E. Ionesco → <i>interpretace: Beckett/ Čekání na Godota, Konec hry</i> → <i>interpretace: Ionesco/ Plešatá zpěvačka</i> R: H. Pinter, S. Mrožek, I. Örkény, E. Albee ● <u>Nový román:</u> R: A. Robbe-Grillet, N. Sarrautová ● <u>Neorealismus v literatuře a filmu:</u> Z: A. Moravia → <i>interpretace: Moravia/ Horalka</i> R: C. Levi, L. Visconti, V. de Sica ● <u>Skupina 47:</u> Z: H. Böll, G. Grass → <i>interpretace: Grass/ Plechový bubínek</i> R: S. Lenz	● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: Četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	vývoj světa → vědecko-technický pokrok → experiment a tradice → strukturace a logické uvažování, dekompozice → nové myšlenkové proudy, etické hodnoty, vliv náboženství, totalita, únik do světa fantazie → komparatistika, stylistika, sémantika, problematika překladu → vliv filmových technik → tendence k multikulturalismu	Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce; Žijeme v Evropě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV– Problematika vztahu organismů a prostředí; Člověk a životní prostředí MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
		● <u>Magický realismus:</u> Z: G. García Márquez, M. Bulgakov → <i>interpretace: Márquez/ Sto roků samoty</i> → <i>interpretace: Bulgakov/ Mistr a Markétka</i> R: J.L. Borges, Č. Ajtmatov, A. Carpentier ● <u>Beat generation:</u> Z: A. Ginsberg, J. Kerouac, → <i>interpretace: A. Ginsberg/ Kvílení</i> → <i>interpretace: Kerouac/ Na cestě</i> R: L. Ferlinghetti, W.S. Burroughs, Ch. Bukowski ● <u>Rozhněvaní mladí muži:</u> Z: K. Amis, J. Osborne R: J. Wain, J. Brain ● <u>Postmoderna:</u> Z: U. Eco, M. Kundera, K. Vonnegut → <i>interpretace: Eco/ Iméno růže</i> → <i>interpretace: Kundera/ Umění románu</i> R: Nabokov, filmy W. Allena → <i>interpretace: Vonnegut/ Kolíbka</i>			

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
		● <u>Skupina 47 v Německu:</u> Z: G. Böll, G. Grass → <i>interpretace: G. Grass/ Plechový bubínek</i> ● <u>Obraz války:</u> Z: W. Styron, A. Solženicyn, A. Moravia, A. Franková, P. Levi, H. Böll, G. Grass, M. Šolochov, P. Boulle, J. Heller → <i>interpretace: Deník Anny Frankové</i> → <i>interpretace: Styron/ Sophiina volba</i> → <i>interpretace: Solženicyn/ Souostroví gulag, Jeden den Ivana Děnisoviče</i> → <i>interpretace: Šolochov/ Osud člověka</i> → <i>interpretace: Heller/ Hlava XXII.</i> R: H. Arendotová, P. Weiss, K. Hajaši, A. Hitler, J. Goebbels, W. Churchill, S. Lenz, R. Merle, J. Clavell, N. Mailler, P. Ryan ● <u>Sci-fi a fantasy:</u> Z: J. R.R. Tolkien, R. Bradbury, A.C. Clarke, I. Asimov, T. Pratchett → <i>interpretace: Tolkien/ Hobit</i> R: E.R. Howard, J. Wyndham, bratři Strugackij, S. King, J. K. Rowlingová, D. Adams, A. Sapkowski, W. Campbell, S. Lem			
Další výrazné osobnosti světových literatur	● Zná stěžejní autory a jejich díla ● Interpretuje vybraná díla ● Poznává specifickou poetiku autora	● <u>Francie:</u> Z: J. Prévert, R.Queneau, B. Vian,	● Metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
2. polovina 20. století	● Chápe vliv společensko-historického dění na formování poetiky daného autora ● Seznamuje se s novými literárními pojmy, termíny a žánry, sleduje nová témata ● Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje tematický plán, strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro autora, vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Zpracovává samostatně projektové úkoly ● Vyhledává informace v různých zdrojích ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby či filmového ztvárnění	zpívaná poezie – E. Piaf, J. Brel → <i>interpretace: Prévert/ Slova</i> → <i>interpretace: Vian/ Pěna dní</i> R: M. Tournier (mytologický román), M. Pagnol (realismus), J. Cocteau, E. Ajar ● <u>Anglie:</u> Z: G. Greene, W. G. Golding → <i>interpretace: Golding/ Pán much</i> R: D. Logde (univerzitní román), S. Rushdie (kulturní pluralismus), J. Clavell ● <u>Amerika:</u> Z: J. D. Salinger, J. Irving, K. Kesey, J. Heller, W. Styron → <i>interpretace: Salinger/ Kdo chytá v žitě</i> → <i>interpretace: Irving/ Svět podle Garpa</i> → <i>interpretace: Kesey/ Vyhodíme ho z kola ven</i> R: E.L. Doctorow, R. Fulghum, A. Hailey, S. King, E. Levin, M. Donaldová, C. Milosz, C. McCarthy, M. Chabon Černošská lit. – T. Morisson, J. Baldwin Židovská literatura – S. Bellow, B. Malamud Nonfiction-fiction – N. Mailer, T. Capote Beletristická historie – E. Doctorow, J. Updike	her a soutěže, referáty, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: Četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	výchova, zeměpis, cizí jazyky, matematika, biologie, chemie → Politicko-společenský a kulturněhistorický vývoj světa → vědecko-technický pokrok → experiment a tradice → struktura a logické uvažování, dekompozice, zvuková stránka řeči → nové myšlenkové proudy, etické hodnoty, vliv náboženství, totalita, únik do světa fantazie → komparatistika, stylistika, sémantika, problematika překladu → tendence k multikulturalismu	problémů; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS –Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce; Žijeme v Evropě; Vzdělávání v Evropě a ve světě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV– Problematika vztahu organismů a prostředí; Člověk a životní prostředí MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
		● <u>Rusko:</u> Z: B. Pasternak, A. Solženicyn, V. Nabokov, Č. Ajtmatov, M. Šolochov → <i>interpretace: Pasternak/ Doktor Živago</i> → <i>interpretace: Nabokov/ Lolita</i> Zpívaná poezie: B. Okudžava, V. Vysockij R: V. Někrasov, S. Michalkov, N. Nosov, A. Platonov ● <u>Výrazní představitelé dalších zemí:</u> Z: P. Neruda, O. Paz (Mexiko), M. Waltari (Finsko), N. Kazantzakis (Řecko), F. Dürrenmatt (Švýcarsko), R: T. Bernhard (Rakousko), I.B. Singer (Izrael), S. Márai (Maďarsko)			
České země v 2. polovině 20. století - Přehled vývoje české literatury po roce 1945	● Orientuje se ve vývojových tendencích umění, společnosti, vědy a techniky ● Chápe radikální proměny lidského života a myšlení na pozadí historicko-společenského dění, a to především vlivem války, komunismu a vědeckotechnického pokroku ● Porovnává světový a český vývoj společnosti a umění tohoto období ● Člení vývojové tendence české literatury na jednotlivé etapy, směry, generace, skupiny ● Uvědomuje si vztah oficiální a neoficiální literatury ● Seznamuje se s novými literárními pojmy, termíny a žánry, sleduje nová témata ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Vyhledává informace v různých zdrojích	● Historicko-politický přehled, umění a kultura tohoto období ● Literatura 50. let ● Literatura poválečná ● Generace Literárních novin ● Socialistický realismus ● 60. léta v literatuře a umění ● 4. sjezd svazu spisovatelů ● Underground ● Nová vlna ve filmu ● Literatura doby normalizace: literatura oficiální, samizdatová, exilová ● Časopisy, edice a nakladatelství	● Metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, projekce statická a dynamická, heuristická metoda, myšlenková mapa, komparatistika, argumentace, brainstorming ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, předměty přírodovědné a technické → Politicko-společenský a kulturněhistorický vývoj světa → vědeckotechnický pokrok → experiment a tradice → nové myšlenkové proudy, etické hodnoty, katolicismus, totalita, underground	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Sociální komunikace; Morálka všedního dne VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Žijeme v Evropě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality EV – Životní prostředí regionu a české republiky

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
		- Pojmy: samizdat, exil, edice - Emigrace vnitřní a zahraniční - Literatura po roce 1989 - Obraz české literatury ve filmu		→ film, filmové techniky → architektura, malířství, sochařství, teorie umění	MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách
Autorské profily české literatury 2.poloviny 20.století	- Zná stěžejní autory a jejich díla - Poznává specifický styl autora - Chápe vliv společensko-historického dění na formování poetiky daného autora a na zařazení autora do literárního kontextu - Interpretuje vybraná díla - Seznamuje se s novými literárními pojmy, termíny a žánry, sleduje nová témata - Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje tematický plán, strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro autora, vlastními slovy interpretuje smysl díla - Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování - Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat - Zpracovává samostatně projektové úkoly - Vyhledává informace v různých zdrojích - Sám se zajímá o četbu textů z daného období - Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, z filmu či divadelního představení	<u>Židovská tematika:</u> Z: J. Otčenášek, L. Fuks, O. Pavel, A. Lustig → <i>interpretace: Otčenášek/ Romeo, Julie a tma</i> → <i>interpretace: Fuks/ Spalovač mrtvol, Pan Theodor Mundstock</i> → <i>interpretace: Pavel/ Smrt krásných srnců</i> → <i>interpretace: Lustig/ Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou</i> R: V. Fischl <u>Velké individuality české prózy:</u> Z: B. Hrabal, M. Kundera, P. Kohout, I. Klíma, J. Škvorecký. L. Vaculík, V. Páral, K. Pecka → <i>interpretace: B. Hrabal/ Ostře sledované vlaky, Obsluhoval jsem anglického krále</i> → <i>interpretace: M. Kundera/ Žert, Směšné lásky</i> → <i>interpretace: P. Kohout/ Katyně</i> → <i>interpretace: J. Škvorecký/ Zbabělci, Prima sezóna</i> → <i>interpretace: L. Vaculík/ Sekyra</i> → <i>interpretace: K. Pecka/ Motáky nezvěstnému</i> R: P. Tigrid, K. Pecka, J. Gruša, J. Drda, J. Fučík, V. Körner, J. Loukotková, V. Škutina, J. Trefulka, E.	- Metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, referáty, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, myšlenková mapa - Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační - Práce s textem: Četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, tvůrčí psaní, recitace, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu - Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji - Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, matematika, biologie, chemie → Politicko-společenský a kulturněhistorický vývoj světa → vědecko-technický pokrok → experiment a tradice → nové myšlenkové proudy, etické hodnoty, katolicismus, totalita, underground → film → multikulturní pohledy	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS –Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce; Žijeme v Evropě; Vzdělávání v Evropě a ve světě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV– Problematika vztahu organismů a prostředí; Člověk a životní prostředí

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
		Kantůrková, J. Jirotká, E. Valenta, K. Ptáčník, Z. Pluhař, V. Neff, V. Kaplický, F. Kožík, J. Šotola, B. Říha, R. John, J. Nesvadba • <u>Velké individuality české poezie:</u> Z: F. Hrubín, V. Holan, J. Seifert, J. Zahradníček, J. Skácel, J. Kolář, J. Kainar, M. Holub, K. Šiktanc, V. Hrabě, I. Blatný, O. Mikulášek → <i>interpretace: Holan/ Bolest</i> → <i>interpretace: Hrubín/ Romance pro křídlovku</i> → <i>interpretace: Zahradníček/Znamení moci</i> → <i>interpretace: Skácel/ Smuténka</i> → <i>interpretace: Holub/ Jdi a otevři dveře</i> → <i>interpretace: Šiktance/ Adam a Eva</i> R: J. Hanč, J. Hiršal, J. Grögrová, I. Diviš, I. Wernish, Z. Hejda, J. Žáček • <u>Underground:</u> Z: E.M. Jirous (Magor), Egon Bondy → <i>interpretace: Jirous/ Magorovy labutí písně</i> R: J. H. Krchovský, J. Topol, Plastic People of the Univers • <u>Zpívaná poezie:</u> Z: K. Kryl R: J. Hutka, V. Merta, V. Třešňák, K. Nohavica, J. Suchý			MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
		● <u>Klíčové individuality českého dramatu:</u> Z: V. Havel, P. Kohout → <i>interpretace: V. Havel/ Audience, Zahradní slavnost</i>			
Individuální četba + Interpretace textů + Přednes	● Čte literární díla dle výběru pedagoga ● Sám vybírá a čte dílo. Zdůvodňuje svůj výběr a hledá příčiny obliby a zaujetí pro vybraný text. ● Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo ● Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematická plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace ● Čte a přednáší ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku ● Chápe problematiku adaptace, je schopen srovnání různých uměleckých kódů. Vyjadřuje svůj postoj k adaptaci.	● Četba a reflexe (ústní i písemná) vybraných děl ● Analýza a interpretace textu (ústní i písemná) ● Přednes literárních textů, především poezie Literární teorie: ● Struktura literárního díla: složka tematická, kompoziční, jazyková ● Versologie ● Zvuková stránka jazyka ● Tropy a figury ● Adaptace, dramatizace ● Základy rétoriky	● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace, analýza adaptace a srovnání s originálem, vlastní tvorba adaptace textu do jiného druhu umění ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, novinami ● Prezentace žákovy přípravy, referáty, rozhovor, diskuse ● Poslech, samostatná a skupinová práce žáků ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	Stylistika → syžet, struktura Matematika → logika Rétorika → přednes Cizí jazyky → komparatistika, problematika překladu, sémantika, zvuková stránka řeči Občanská výchova → vztahy mezi lidmi Dějepis → uspořádání světa Estetika → estetické vnímání Výtvarná výchova → struktura, obraznost Hudební výchova → rytmus, tempo, melodie	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS – Žijeme v Evropě; MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí MV – Média a mediální produkce; Účinky mediální produkce a vliv médií

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
Oktáva	Student:				
Literární teorie + Analýza textu	- Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, uměleckou a věcnou, svůj názor podkládá argumenty - Prohlubuje schopnost analýzy textu - Rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších - Poznává literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci - Uceleně reprodukuje přečtený text - Osvojuje si pojem interpretace - Určuje prostředky uměleckého vyjádření - Rozebírá tematický, kompoziční a jazykový plán díla - Vlastními slovy interpretuje smysl díla - Interpretaci díla zpracovává rovněž v písemné podobě jako odborný text - Čte zadaná díla a vyjadřuje své pocity z přečteného textu - Tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí a základů literární teorie - Vytváří vlastní výtvarný doprovod k literárním textům, a naopak na základě obrazu tvoří vlastní umělecký text - Je schopen tvořivě převést text z jednoho druhu, žánru či formy do druhého - Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	- Literatura umělecká a věcná - Problematika analýzy textu a interpretace - Struktura literárního díla: → Složka tematická, kompoziční a jazyková - Triadické členění literatury: → Lyrika – epika – drama → Poezie – próza – drama - Literární druhy a žánry - Versologie - Tropy a figury - Zvuková stránka jazyka - Problematika překladu	- Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, “hraní rolí”, projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming - Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační - Práce s textem: čtení textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a další formy adaptace textu - Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji	Stylistika → syžet, struktura Matematika → logika Rétorika → přednes Cizí jazyky → komparatistika, problematika překladu, sémantická a zvuková stránka řeči Občanská výchova → vztahy mezi lidmi Estetika → estetické vnímání Výtvarná výchova → struktura, obraznost Hudební výchova → rytmus, tempo, melodie Informatika → práce s počítačem	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Spolupráce a soutěž MUV – Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
Současná světová a česká literatura	• Orientuje se v současném českém i světovém literárním dění • Chápe současné literární tendence na pozadí historicko-společenského dění • Zná stěžejní autory a jejich díla • Poznává specifický styl autora • Interpretuje vybraná díla • Seznamuje se s novými literárními pojmy, termíny a žánry, sleduje nová témata • Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje tematický plán, strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro autora, vlastními slovy interpretuje smysl díla • Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém či filmovém zpracování • Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat • Zpracovává samostatně projektové úkoly • Vyhledává informace v různých zdrojích • Sám se zajímá o četbu textů z daného období • Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby či filmového ztvárnění	• Velké osobnosti světové literatury • Tendence současné české literatury, literární nakladatelství, časopisy a kavárny, současné divadlo a film • <u>Současná česká próza:</u> Z: P. Šabach, P. Král, M. Viewegh, J. Kratochvíl, M. Ajvaz, E. Kantůrková, K. Legátová, M. Urban, P. Hůlová, T. Boučková, K. Tučková, R. Denemarková, I. Dousková, A. Mornštajnová R: D. Hodrová, J. Balabán, P. Ouředník, V. Kahuda, A. Bajaja, A. Berková, P. Soukupová, M. Pilátová, M. Platzová, J. Novák, V. Nosková, M. Fahrner, E. Hakl, M. Kozelka, H. Androniková, J. Hájiček • <u>Současná česká poezie:</u> Z: F. Listopad, P. Hruška, P. Kolmačka, P. Král, P. Borkovec, B. Trojak, K. Rudčenkova, P. Šrut, R: M. Děžinský, M. Topinka, P. Maděry, M.J. Stöhr, P. Halmay, S. Fischerová, T. Riedlbauchová, V. Rosí, J. Typlt, S. Antoňová, M. Reiner, J. Dynka, R. Fridrich, J. Řehák, J. Hájek, S. Racková • <u>Současná světová próza:</u> Z: A. Oz (Izrael), O. Pamuk (Turecko), H. Murakami (Japonsko), I. Kertész (Maďarsko), P. Coelho (Brazílie) R: R. Bolaño (Chile), J. Saramgo (Portugalsko)	• Vysvětlování, výklad, metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, referáty, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa • Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační • Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu • Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji • Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	Dějepis, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, cizí jazyky, komparatistika, hudební a výtvarná výchova, zeměpis → Politicko-společenský a kulturněhistorický vývoj světa → vědecko-technický pokrok → experiment a tradice → nové myšlenkové proudy a témata → komparatistika, stylistika, sémantika, problematika překladu → vliv médií, film → multikulturní pohledy	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Sociální komunikace; Morálka všedního dne VMEGS –Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce; Žijeme v Evropě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV– Problematika vztahu organismů a prostředí MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
Přehledný vývoj divadla a dramatu do 19. století	● Chápe vliv společensko-historického a kulturního dění na formování divadelních tendencí a specifických rysů dramatu dílčích období ● Uvědomuje si návaznost dílčích směrů na zdroje evropské kultury (antika a křesťanství) ● Chápe vývojové proměny dramatu ● Rozlišuje specifické rysy dramatu v jednotlivých uměleckých směrech ● Zná klíčové divadelní reformy a přístupy k jevištnímu ztvárnění ● Pozoruje vývoj divadelních tendencí ve vztahu k literatuře a k ostatním uměleckým oborům ● Porovnává světový a český vývoj dramatu ● Seznamuje se s divadelními pojmy, termíny a žánry, sleduje nová témata ● Zná stěžejní autory a jejich díla ● Interpretuje vybraná díla ● Poznává specifickou poetiku autora a směru ● Aplikuje literární teorii: versologie, tropy a figury, zvuková stránka jazyka, tematicko-motivická práce ad. ● Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro autora a směr, vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu napříč různými druhy umění ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Zpracovává samostatně projektové úkoly ● Vyhledává informace v různých zdrojích	● Teorie dramatu ● Specifické rysy dramatu v jednotlivých uměleckých směrech ● Vývojové tendence dramatu, divadelní reformy ● Návaznost divadelních směrů na zdroje evropské kultury (antika a křesťanství) ● <u>Vliv antického dramatu na renesanci a klasicismus:</u> Z: Aristoteles, Aischylos, Sofoklés, Euripides, Plautus → <i>interpretace: Sofoklés/ Antigona, Král Oidipus</i> → <i>interpretace: Aischylos/ Oresteia</i> → <i>interpretace: Euripides/Medea</i> R: Aristofanes, Seneca ● <u>Středověké duchovní drama a jeho laicizace:</u> Z: Mastičkář ● <u>Renesance a baroko:</u> Z: W. Shakespeare, C. de la Barca → <i>interpretace: Shakespeare/ Hamlet, Romeo a Julie, Zkrocení zlé ženy</i> R: Ch. Merlowe, B. Jonson ● <u>Klasicismus:</u> vliv komedie dell'arte Z: Molière	● Metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: čtení textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, přednes, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji ● Návštěva divadla	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, přírodovědné a technické předměty → vliv myšlenkových proudů antiky a křesťanství na vývoj evropské kultury → historicko-společenský vývoj → vliv rozvoje vědeckého poznání světa → architektura, malířství, sochařství, teorie umění → komparatistika, stylistika, problematika překladu → rozvoj měst	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Žijeme v Evropě; Vzdělávání v Evropě a ve světě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV– Problematika vztahu organismů a prostředí MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
	● Sám se zajímá o četbu textů z daného období ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby či návštěvy divadelního představení	→ <i>interpretace: Molière / Lakomec a jeho srovnání s Plautus/ Komedie o hrnci</i> → <i>interpretace: Molière/ Tartuffe</i> R: P. Corneille, J. Racine, C. Goldoni ● <u>Drama 19. století</u>: preromantismus, romantismus, realismus, české divadlo 19. století – opakování Z: Gogol, A.P. Čechov, bratři Mrštíkové R: F. Schiller, V. Hugo, M.J. Lermontov, J.K. Tyl, V.K. Klicpera, A. Jirásek, L. Stroupežnický, G. Preissová			
Světové a české drama a divadlo od 20. století do současnosti	● Chápe vliv společensko-historického a kulturního dění na formování divadelních tendencí a specifických rysů dramatu 20. století ● Chápe vývojové proměny dramatu ● Zná klíčové divadelní reformy a přístupy k jevištnímu ztvárnění ● Pozoruje vývoj divadelních tendencí ve vztahu k literatuře a k ostatním uměleckým oborům ● Porovnává světový a český vývoj dramatu ● Seznamuje se s divadelními pojmy, termíny a žánry, sleduje nová témata ● Zná stěžejní autory a jejich díla ● Interpretuje vybraná díla ● Poznává specifickou poetiku autora a proudu ● Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro autora a směr, vlastními slovy interpretuje smysl díla	● <u>Světové drama a divadlo 1. pol. 20. století</u>: Tradice a nové myšlenky – reformy Modernismus a avantgarda Epické divadlo, psychologické drama, MCHAT ● Osobnosti: Z: G. B. Shaw, E. O'Neill, G. Lorca, B. Brecht → <i>interpretace: Lorca/ Krvavá svatba</i> → <i>interpretace: Shaw/ Pygmalion</i> R: M. Reihardt, L. Pirandello, J. Cocteau, J. Anouilh, V. E. Mejerchold ● <u>Světové drama a divadlo 2. pol. 20. století</u>: Prolínání žánrů a forem – antiiluzivnost, psychologické drama, absurdita, angažované drama, coolness dramatika ● Osobnosti:	● Metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, přednes, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji ● Návštěva divadla	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, přírodovědné a technické předměty → Politicko-společenský a kulturněhistorický vývoj → vědecko-technický pokrok → experiment a realistické tendence, psychologismus → nové myšlenkové proudy a témata → architektura, malířství, sochařství, teorie umění	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS –Globalizační a rozvojové procesy; Globální problémy, jejich příčiny a důsledky; Žijeme v Evropě; Vzdělávání v Evropě a ve světě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
	● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu napříč různými druhy umění ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Zpracovává samostatně projektové úkoly ● Vyhledává informace v různých zdrojích ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období ● Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby či návštěvy divadelního představení	T. Williams, A. Miller, S. Beckett, E. Ionesco, F. Dürrematt, E. Albee, T. Bernhard → <i>interpretace: Williams/ Kočka na rozpálené plechové střeše</i> → <i>interpretace: Albee/ Kdo se bojí Virginie Woolfové</i> R: E. Jelineková, A. Artaud, H. Pinter, S. Mrožek, T. Wilder, I. Örkény, M. Ravenhill, S. Kane ● <u>České drama a divadlo 1. pol. 20. století:</u> Modernismus a avantgarda Osvobozené divadlo, Divadlo D34 ● Osobnosti: K. Čapek, F. Langer, J. Voskovec a J. Werich, E.F. Burian, V. Nezval, V. Vančura → <i>interpretace: Nezval/ Manon Lescaut</i> → <i>interpretace: Voskovec a Werich/ Balada z hadrů</i> <u>České drama a divadlo 2. pol. 20. století:</u> Absurdita, modelovost dramatu Divadla malých forem V. Nezval, J. Suchý, F. Hrubín, V. Havel, P. Kohout, Cimmrman, I. Vyskočil, J. Topol → <i>interpretace: P. Kohout/ August August, august</i>		→ komparatistika, stylistika, problematika překladu → film	EV– Problematika vztahu organismů a prostředí MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách
Přehled vývoje literatur –	● Rozlišuje základní charakteristiku jednotlivých kultur a náboženství	● <u>Vývoj literatury mimoevropské:</u> ● Sumerská, indická, čínská a japonská, hebrejská, mayská a incká, perská, arabská ● Charakteristické znaky literárního textu	● Metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, referáty,	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Sociální komunikace; Morálka všedního dne VMEGS –Globalizační a rozvojové procesy;

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
Starověk a orientální středověk (viz ŠVP pro příslušné ročníky nižšího stupně)	● Uvědomuje si spjatost starověkých kultur s daným náboženstvím, popř. s jinými duchovními a filozofickými strukturami ● Chápe vliv společensko-historického dění a duchovního smýšlení na formování literárních tendencí ● Uvědomuje si význam zdrojů evropské kultury pro budoucí vývoj literatury ● Fixuje klíčové literární pojmy, termíny, žánry a témata pro dané období ● Zná stěžejní autory a jejich díla ● Interpretuje vybraná díla ● Poznává specifickou poetiku autora, popř. kultury ● Aplikuje literární teorii: versologie, tropy a figury, zvuková stránka jazyka, tematicko-motivická práce ad. ● Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro danou kulturu, vlastními slovy interpretuje smysl díla ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu napříč různými druhy umění ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Zpracovává samostatně projektové úkoly ● Vyhledává informace v různých zdrojích ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období	● Přehled starověkých náboženství a duchovních směrů ● Osobnosti a díla: Z: Epos o Gilgamešovi, Kniha mrtvých, Vlastní životopis Sinuhetův, Vědy, Mahabharáta, Rámajána, Korán, Li Po, Tu Fu R: Kámasutra, Kálidása, Šakuntala, Rámajána, Kniha písní, Kodžiki, Zarathrustra ● <u>Křesťanství a antika jako zdroje evropské kultury:</u> ● Bible – Starý a Nový zákon ● Antika – řecká a římská literatura ● Osobnosti a díla: Z: Bible, Sapfó, Anakreon, Homér. Sofoklés. Aischylos, Euripides, Aristoteles, Platón, Plautus, Vergilius, Ovidius → <i>interpretace: Homér/ Odyseia</i> → <i>interpretace: Ovidius Naso/ Proměny</i> R: Hésiodos, Pindaros, Hérodotos, Aristofanes, Sokrates, Seneca, Catullus, Horatius, Petronius, Apuleius	komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	jazyky, přírodovědné a technické předměty → vliv myšlenkových proudů antiky a křesťanství na vývoj evropské kultury → historicko-společenský vývoj → vliv rozvoje vědeckého poznání světa → architektura, malířství, sochařství, teorie umění → komparatistika, stylistika, problematika překladu → archeologie	Žijeme v Evropě; Vzdělávání v Evropě a ve světě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV– Problematika vztahu organismů a prostředí; Člověk a životní prostředí; Životní prostředí regionu a české republiky MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií

Přehled vývoje literatur	● Chápe vývojové tendence a důvody přechodu starověku do středověku	<u>Literatura evropského středověku:</u>	● Metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, referáty, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, přírodovědné a technické předměty	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Sociální komunikace; Morálka všedního dne VMEGS – Globalizační a rozvojové procesy; Žijeme v Evropě; Vzdělávání v Evropě a ve světě
–	● Rozpoznává základní rysy slohů	● Historický a umělecký kontext	● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační	→ vliv křesťanství na vývoj evropské kultury	MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí
Literatura evropského středověku	● Vstřebává poznatky o období skrze humanitní, popř. další předměty	● Obecné výklady o slohu románském a gotickém	● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu	→ historicko-společenský vývoj → architektura, malířství, sochařství, teorie umění → komparatistika, stylistika, problematika překladu	EV – Problematika vztahu organismů a prostředí; Člověk a životní prostředí; Životní prostředí regionu a české republiky
+	● Uvědomuje si vliv společensko-historického dění a myšlenkových proudů na formování literárních tendencí a na jazykový kód	● Charakteristické znaky literárního textu	● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji	→ dvorský životní styl	MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií
Počátky	● Uvědomuje si spjatost středověku s křesťanstvím	● Literatura duchovní a světská, legendy, kroniky, hrdinská a rytířská epika, dvorský epos, dvorská lyrika, žánrová poezie, duchovní drama a jeho laicizace	● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí		
písemnictví v českých zemích	● Porovnává světový a český vývoj literatury ● Uvědomuje si spjatost středověku s křesťanstvím	● Osobnosti a díla: Z: Píseň o Rolandovi, Beowulf, Píseň o Nibelunzích, Alexandreis → <i>interpretace: Píseň o Rolandovi</i> R: Píseň o Cidovi, Píseň o pluku Igorově, Tristan a Izolda, legendy o králi Artušovi, František z Assisi, M. Polo, B. Mandeville			
(viz ŠVP pro příslušné ročníky nižšího stupně)	● Fixuje klíčové literární pojmy, termíny, žánry a témata pro daná období ● Zná stěžejní autory a díla ● Interpretuje vybrané literární památky ● Poznává specifické rysy daných literárních památek ● Aplikuje literární teorii: versologie, tropy a figury, zvuková stránka jazyka, tematicko-motivická práce ad. ● Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro dílo a vlastními slovy interpretuje jeho smysl ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu napříč různými druhy umění ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Zpracovává samostatně projektové úkoly ● Vyhledává informace v různých zdrojích ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období, reflektuje ústně i písemně svůj čtenářský zážitek	● Interpretuje vybrané literární památky ● Poznává specifické rysy daných literárních památek	● Literatura duchovní a světská, legendy, kroniky, hrdinská a rytířská epika, dvorský epos, dvorská lyrika, žánrová poezie, duchovní drama a jeho laicizace		
		● Osobnosti a díla: Z: Píseň o Rolandovi, Beowulf, Píseň o Nibelunzích, Alexandreis → <i>interpretace: Píseň o Rolandovi</i> R: Píseň o Cidovi, Píseň o pluku Igorově, Tristan a Izolda, legendy o králi Artušovi, František z Assisi, M. Polo, B. Mandeville			
		<u>Počátky písemnictví v českých zemích:</u>			
		● Charakteristické znaky literárního textu ● Velká Morava, Cyril a Metoděj ● Literatura staroslověnská, latinská, německá, česká ● Středověké žánry: legenda, kancionál, kronika, postila, traktát, vidění ● Typy písma a pravopisu ● Literatura doby lucemburské – Zbraslavská kronika ● Literatura husitská – píseň, kronika, traktát ● Osobnosti a díla: Z: Proglas, Kyjevské listy, Život Konstantinův a Život Metodějův, legendy o sv. Ludmile, Václavovi, Prokopovi, Kateřině, Kosmova kronika, Dalimilova kronika, Zbraslavská, duchovní písně Hospodine,			

pomiluj ny, Svatý Václave, drama Mastičkář, Jan Hus
a jeho dílo, Petr Chelčický, Jistebnický kancionál

→ *interpretace: Hospodine, pomiluj ny*

→ *interpretace: Svatý Václave*

→ *srovnání Kosmovy a Dalimilovy kroniky*

R: Buoh všemohúci, Jezu Kriste, ščedný kněže,
Alexandreis, spory, apokryfy, žákovská poezie,
Hradecký rukopis, Desatero kázanie božie, Satiry o
řemeslnících a konšelích, Vita Caroli, Tkadleček, S.
Flaška z Pardubic, Jan z Jenštejna, Závišova píseň,
Budyšínský rukopis, Tomáš Štíttný ze Štíttného, Václav
Vavřinec z Březové

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
Přehled vývoje literatur – Literatura novověku: renesance, baroko, klasicismus a osvícenství (viz ŠVP pro příslušné ročníky nižšího stupně)	● Chápe vliv společensko-historického dění a myšlenkových proudů na formování uměleckých slohů a literárních směrů ● Uvědomuje si význam zdrojů evropské kultury (antiky a křesťanství) pro jednotlivé slohy ● Rozpoznává základní rysy slohů ● Vstřebává poznatky o období skrze humanitní, popř. další předměty ● Porovnává světový a český vývoj literatury ● Fixuje klíčové literární pojmy, termíny, žánry a témata pro daná období ● Zná stěžejní autory a díla ● Interpretuje vybraná literární díla ● Poznává specifické rysy autorů na pozadí uměleckých směrů ● Aplikuje literární teorii: versologie, tropy a figury, zvuková stránka jazyka, tematicko-motivická práce ad. ● Pracuje s textem: uceleně reprodukuje přečtené ukázky, popisuje strukturu a jazyk, vyhledává znaky typické pro dílo a vlastními slovy interpretuje jeho smysl ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu napříč různými druhy umění ● Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat ● Zpracovává samostatně projektové úkoly ● Vyhledává informace v různých zdrojích ● Sám se zajímá o četbu textů z daného období, reflektuje ústně i písemně svůj čtenářský zážitek	● <u>Renesance a humanismus v jednotlivých evropských zemích:</u> ● Historický kontext ● Charakteristika slohu ● Charakteristické znaky literárního textu ● Specifické žánry a formy: sonet, villonská balada, pikareskní román, humoristická povídka, cestopis, alžbětinské divadlo, lidové drama, příběhy o šprýmařích, komedie dell'arte, hry pláště a meče, rámcová novela ● Pojmy: reformace, knihtisk ● Osobnosti: Z: Dante Alighieri, F. Petrarca, G. Boccaccio, Shakespeare, N. Machiavelli, F. Villon, M. de Cervantes Saavedra → <i>interpretace: Dante Alighieri/ Božská komedie</i> → <i>interpretace: Boccaccio/ Dekameron</i> → <i>interpretace: Cervantes/ Don Quijot de la Mancha</i> → <i>interpretace: Petrarca/ Sonety</i> R: T. Tasso, F. Rabelais, L. de Vega, T. de Molina, E. Rotterdamský, R. Chaucer Moore ● <u>Baroko v jednotlivých evropských zemích:</u> ● Pojmy: manýrismus, protireformace, rokoko, mysticismus ● Charakteristické znaky literárního textu ● Žánry tohoto období ● Osobnosti:	● Metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, referáty, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace a jiné formy adaptace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, přírodovědné a technické předměty → vliv myšlenkových proudů antiky a křesťanství na vývoj evropské kultury → historicko-společenský vývoj → vliv rozvoje vědeckého poznání světa → úloha objevitelských cest, rozvoj měst → architektura, malířství, sochařství, teorie umění → zámecký životní styl → komparatistika, stylistika, problematika překladu	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Sociální komunikace; Morálka všedního dne VMEGS –Globalizační a rozvojové procesy; Žijeme v Evropě; Vzdělávání v Evropě a ve světě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV– Problematika vztahu organismů a prostředí; Člověk a životní prostředí; Životní prostředí regionu a české republiky MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
		Z: Milton, P. Calderón de la Barca, H.J.Ch. von Grimmelshausen → <i>interpretace: Milton/ Ztracený ráj</i> → <i>interpretace: Grimmelshausen/ Dobrodružný Simplicius Simplicissimus</i> R: Terezie z Avilly, Jan z Kříže, Ignác z Loyoly ● <u>Renesance u nás a česká barokní literatura:</u> ● Prolnutí humanismu s reformací ● Charakteristické znaky literárního textu ● Latinský a český proud ● Jednota bratrská ● Barokní literatura exilová, oficiální, pololidová a lidová ● Specifické žánry, pojem rekatolizace ● Osobnosti: Z: V. Hájek z Libočan, J. Blahoslav, D. Adam z Veleslavína, J.A. Komenský, A. V. Michna, B. Bridel, B. Balbín → <i>interpretace: Komenský/ Labyrint světa a ráj srdce</i> R: V. Kornel ze Všehrd, F. Kadlinský ● <u>Klasicismus a osvícenství v jednotlivých evropských zemích:</u> ● Charakteristika: klasicismus, osvícenství, empir ● Charakteristické znaky literárního textu			

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
		● Návrat antických pravidel: žánry vysoké a nízké, zásada tři jednot ● Encyklopedisté ● Žánry: dobrodružný román, utopie, fiktivní cestopis, bajka ● Pojmy: ironie, sarkasmus, parodie, satira ● Vliv komedie dell'arte na vývoj dramatu ● Osobnosti: Z: Molière, J. de La Fontaine, D. Diderot, Voltaire, J. J. Rousseau, D. Defoe, J. Swift R: P. Beaumarchais, H. Fielding, L. Stern, J.W. Goethe, F. Schiller, I. Krylov			
Přehled vývoje literatur – Literatura moderního věku 19. a 20. století (opakování)	● Chápe vliv společensko-historického dění a myšlenkových proudů na formování literárních směrů ● Charakterizuje dílčí období, literární směry, generace, skupiny ● Porovnává světový a český vývoj literatury ● Fixuje klíčové literární pojmy, termíny, žánry a témata pro daná období ● Zná stěžejní autory a díla ● Definuje specifické rysy autorů na pozadí literárních směrů ● Interpretuje vybraná díla ● Aplikuje literární teorii: versologie, tropy a figury, zvuková stránka jazyka, tematicko-motivická práce ad. ● Porovnává různá ztvárnění téhož námětu napříč různými druhy umění	Opakování látky od kvinty do septimy: ● Přehled vývojových tendencí umění a literatury 19. století ● Preromantismus, romantismus a realismus ve světové literatuře ● Fáze národního obrození, vývoj české literatury v 2. polovině 19. století. ● Umělecké směry na přelomu 19./20. století ● Tradice a experiment v literatuře 20. století ● Klíčové osobnosti světové a české literatury 1. pol. 20. století ● Klíčové proudy a tendence světové literatury 2. pol. 20. století ● Přehled české literatury po roce 1945 do současnosti	● Metoda problémového výkladu, řízený rozhovor, diskuse, "hraní rolí", projekce statická a dynamická, poslech, individuální a skupinová práce žáků, heuristická metoda, hraní her a soutěže, referáty, komparatistika, argumentace, výtvarná činnost, brainstorming, myšlenková mapa ● Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační ● Interpretace textu ● Práce s knihou, učebnicí, s odbornou publikací a dalšími zdroji ● Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	Dějepis, hudební a výtvarná výchova, filozofie, estetika, psychologie, sociologie, politologie, občanská výchova, zeměpis, cizí jazyky, přírodovědné a technické předměty → Politicko-společenský a kulturněhistorický vývoj → vědecko-technický pokrok → experiment a realistické tendence, psychologismus → nové myšlenkové proudy a témata → architektura, malířství, sochařství,	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Sociální komunikace; Morálka všedního dne VMEGS –Globalizační a rozvojové procesy; Žijeme v Evropě; Vzdělávání v Evropě a ve světě MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí EV– Problematika vztahu organismů a prostředí; Člověk a životní prostředí; Životní

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
	• Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentovat • Zpracovává samostatně projektové úkoly • Vyhledává informace v různých zdrojích • Sám se zajímá o četbu textů z daného období, reflektuje ústně i písemně svůj čtenářský zážitek			teorie umění → komparatistika, stylistika, sémantika, problematika překladu → zvuková stránka řeči → fotografie, film	prostředí regionu a české republiky MV – Média a mediální produkce; Mediální produkty a jejich významy; Uživatelé; Účinky mediální produkce a vliv médií; Role médií v moderních dějinách
Individuální četba + Interpretace textů + Přednes	• Čte literární díla dle výběru pedagoga • Sám vybírá a čte dílo. Zdůvodňuje svůj výběr a hledá příčiny obliby a zaujetí pro vybraný text. • Formuluje ústně i písemně dojmy z četby a názory na dané umělecké dílo • Uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje tematická plán, strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla • Diskutuje o svém postoji a názorech s ostatními a učí se argumentace • Čte a přednáší ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku • Chápe problematiku adaptace, je schopen srovnání různých uměleckých kódů. Vyjadřuje svůj postoj k adaptaci.	• Četba a reflexe (ústní i písemná) vybraných děl • Analýza a interpretace textu (ústní i písemná) • Přednes literárních textů, především poezie Literární teorie: • Struktura literárního díla: složka tematická, kompoziční, jazyková • Versologie • Zvuková stránka jazyka • Tropy a figury • Adaptace, dramatizace • Základy rétoriky	• Práce s textem: četba textu, analýza textu, ústní a písemná interpretace textu, prezentace textu, recitace, tvůrčí psaní, převod textu z jedné formy do druhé, dramatizace, analýza adaptace a srovnání s originálem, vlastní tvorba adaptace textu do jiného druhu umění • Postup srovnávací, induktivní, deduktivní, analyticko-syntetický, metody fixační, aplikační • Práce s knihou, učebnicí, odbornou publikací, novinami • Prezentace žákovy přípravy, referáty, rozhovor, diskuse • Poslech, samostatná a skupinová práce žáků • Exkurze, návštěva divadel a dalších kulturních akcí	Stylistika → syžet, struktura Matematika → logika Rétorika → přednes Cizí jazyky → komparatistika, problematika překladu, sémantika, zvuková stránka řeči Občanská výchova → vztahy mezi lidmi Dějepis → uspořádání světa Estetika → estetické vnímání Výtvarná výchova → struktura, obraznost Hudební výchova → rytmus, tempo, melodie	OSV – Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti; Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů; Sociální komunikace; Morálka všedního dne; Spolupráce a soutěž VMEGS – Žijeme v Evropě; MUV – Základní problémy sociokulturních rozdílů; Psychosociální aspekty interkulturality; Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí MV – Média a mediální produkce; Účinky mediální produkce a vliv médií

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení předmětu

Obsah a náplň předmětu Anglický jazyk je tvořen obsahem vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace vycházejícím pro nižší stupeň gymnázia z RVP ZV a pro vyšší z RVP GV. Vzdělávací obsah předmětu na obou stupních školy úzce souvisí s obsahem řady dalších předmětů/oborů, především pak s volitelnými předměty vyučovanými v anglickém jazyce, dále s ostatními cizími jazyky a českým jazykem.

Na nižším stupni gymnázia si žáci osvojují a prohlubují kompetence znalosti, přičemž cílem je dosáhnout jazykové úrovně v rozsahu stupně A2 evropského referenčního rámce pro jazyky (standardně však žáci dosahují minimálně úrovně B1 téhož). Na vyšším stupni gymnázia dochází k výraznému prohloubení těchto kompetencí a znalostí - standardně na úroveň B2, velmi často však i na úroveň C (C1, C2) podle evropského referenčního rámce pro jazyky.

Časové vymezení předmětu

Ve čtyřech ročnících nižšího stupně gymnázia disponuje předmět úhrnnou časovou dotací 15 hodin. Stejná časová dotace (15 hod.) je pak anglickému jazyku vyhrazena i ve čtyřech ročnících vyššího stupně gymnázia.

Nižší stupeň gymnázia:

Ročník	týdenní hodinová dotace
1. (prima)	4
2. (sekunda)	4
3. (tercie)	4
4. (kvarta)	3

Vyšší stupeň gymnázia:

ročník	týdenní hodinová dotace
5. (kvinta)	3
6. (sexta)	4
7. (septima)	4
8. (oktáva)	4

Organizace předmětu

Výuka předmětu Anglický jazyk se na nižším i vyšším stupni gymnázia dělí z hlediska personálního na 2 skupiny v rámci ročníku, přičemž kritériem pro rozdělení je jazyková úroveň (pokročilost) žáků. U žáků. Jejichž jazykové schopnosti jsou výrazně pokročilejší, než jaká je úroveň první skupiny (např. často u žáků z bilingvního rodinného prostředí), řešíme výuku formou IVP.

Z hlediska obsahového je pak výuka anglického jazyka rozdělena na dvě části se stejnou časovou dotací (gramatika a konverzace).

- V první části se studenti seznamují s gramatikou cizího jazyka, kontinuálně (z nižšího na vyšší stupeň gymnázia) ji prohlubují a procvičují v rámci jednotlivých tematických okruhů.
- Druhá část navazuje na první a zaměřuje se na použití gramatiky v konverzaci (u většiny skupin s vedením rodilého mluvčího).

Metody výuky

V předmětu využíváme širokou škálu metod, mezi nejčastěji zařazované patří (na obou stupních gymnázia):

- rozhovor, řízený rozhovor
- konverzační situace a jejich řešení
- řešení problémových úloh
- párové učení
- skupinová práce
- řešení gramatických cvičení
- hraní rolí, brainstorming, brainwriting a řada dalších metod aktivního učení
- využití filmového materiálu, využití audio nahrávek, poslech
- výklad

a další

Rozvoj klíčových kompetencí

Nižší stupeň gymnázia

- **Kompetence k učení** - žáci využívají v hodinách širokou škálu metod zprostředkovaných vyučujícím, pracují při jejich využití postupně stále samostatněji.
- **Kompetence k řešení problémů** - žáci za pomoci učitele řeší různé problémové úkoly kreativně a samostatně.
- **Kompetence komunikativní** - žáci neustále prohlubují komunikativní kompetence v cizím jazyce
- **Kompetence sociální a personální** - učitel se snaží zapojit do konverzace v cizím jazyce všechny studenty, snaží se navozovat situace, které jsou studenti nuceni řešit interpersonálně. Velmi často je práce v předmětu organizována ve skupinách.
- **Kompetence občanské** - žáci v rámci konverzačních cvičení řeší řadu problémů z reálného života společnosti, seznamují se s reáliemi z oblasti sociální, politické, hospodářské (aj.) v ČR i v dalších (především anglofonních) státech.
- **Kompetence pracovní** - žáci řeší za využití anglického jazyka stále častěji situace z praktického života.

Vyšší stupeň gymnázia

Kompetence k učení

- Žáci využívají v rámci výuky řadu pracovních postupů a metod. Některé ovládají již z nižšího stupně, další si osvojují.
- Žáci si za pomoci využívaných metod prohlubují kompetence a znalosti v jazykové oblasti.
- Za pomoci učitele si žáci osvojují techniky získávání informací z různých (především cizojazyčných) zdrojů.
- Žáci prohlubují své dovednosti v oblasti zpracování cizojazyčných textů (edukačního jazykového, beletristického, žurnalistického a s postupným narůstáním profilace a kompetence žáků i odborného charakteru) a techniky porozumění mu (vyhledávání podstatných informací, klíčových slov, tvorba výpisků, výtahu z textu, samostatná reprodukce).

Kompetence k řešení problémů

- Žáci řeší složitější problémové úkoly (formou individuální či skupinové práce), využívají nabyté kompetence a osvojené znalosti, velký význam má schopnost stanovit si konkrétní cíl a efektivně (individuálně či v rámci spolupráce ve skupině) plánovat postup práce, plnění dílčích úkolů i celkovou finalizaci dané práce.
- Žáci řeší zadané úkoly samostatně, často si sami volí formu a postup zpracování.
- Žáci za pomoci vyučujícího využívají vhodné fráze k řešení lingvistických problémů, dále je pak využívají i pro řešení analogických situací.
- Žáci si postupně osvojují schopnost formulovat si některé problémové úkoly a zadání samostatně (vyučující je pouze konzultantem).

Kompetence komunikativní

- Žáci si za pomoci využívaných metod prohlubují kompetence v jazykové i obecně komunikační oblasti.
- Žáci řeší velké množství modelových konverzačních situací (ve dvojici, ve větší skupině), stále častěji takové konverzační (a komunikační) situace sami modelují.

- Žáci v různých situacích formulují a obhajují svůj názor v anglickém jazyce, vhodně (obsahově na základě ověřených informací a gramaticky i stylisticky správně) své názory argumentují.

Kompetence sociální a personální

- Žáci pracují v rámci výuky anglického jazyka často v týmech. V rámci skupiny řeší různé (navozené i spontánní) situace.
- Vedle práce ve skupinách však mají žáci dostatek příležitostí pracovat i individuálně, což napomáhá posilovat pocit odpovědnosti za odvedenou práci (a v obecné rovině za vlastní vzdělávání).
- V rámci pracovního kolektivu se velmi často využívají postupy sloužící k sebehodnocení i k vzájemnému kolegiálnímu hodnocení spolužáků.
- Žáci se vyjadřují v rámci konverzačních situací k širším společenským problémům, v rámci předmětu řeší projekty z reálného prostředí (komunita školy, obec, město, společenské skupiny...).

Kompetence občanské

- Žáci se detailněji seznamují s politickými systémy anglofonních států a jejich fungováním, porovnávají tyto systémy s politickým systémem ČR, v rámci těchto témat řeší problémové úkoly a projekty.
- Žáci za pomoci vyučujícího sledují zpravodajství v příslušném cizím jazyce (politické, kulturní a jiné zprávy), o zprávách debatují a zaujímají k nim postoje (vše v cizím jazyce).
- Žáci se orientují v problémech veřejného a politického života na regionální, státní i mezinárodní úrovni. K otázkám z nich plynoucím zaujímají postoje, vyjadřují názory, argumentují, diskutují, postupně budují svůj světonázor. Komunikačním prostředkem je anglický jazyk (jak ve verbální, tak v psané podobě).

Kompetence k podnikavosti

- Žáci si uvědomují zásadní význam znalosti cizích jazyků (konkrétně AJ) pro jejich budoucí odborné zaměření, postupně se seznamují s konkrétními příklady, které demonstrují význam cizích jazyků (konkrétně AJ v jednotlivých oborech (vědeckých, uměleckých aj.), ve službách, v politické oblasti a v dalších možných oblastech svého budoucího profesního i životního směřování.
- Žáci plní drobné projektové úkoly v anglickém jazyce zaměřené na řešení různých modelových situací souvisejících s reálným životem, s pracovní sférou aj. (osvojování principů plánování, zpracování dat, vedení agendy, úřední úkony aj.).
- Žáci zpracovávají různé školní práce (např. projekty, seminární práce, či jejich části - abstrakt, resumé aj.) v anglickém jazyce.

Koncepce volitelných předmětů:

Předmět Anglický jazyk je doplňován v rámci nabídky volitelných seminářů. Jedná se o semináře obecně konverzační (např. Konverzace v AJ) i oborově a tematicky zaměřené (např. Sociologie v AJ, Kreativní psaní v AJ aj.). Semináře se realizují dle zájmu a počtu přihlášených žáků.

Evaluace v předmětu

Žáci jsou v předmětu hodnoceni podle obecných kritérií charakterizovaných v úvodní části. Hodnotí se dovednosti v oblasti verbálních dovedností a znalostí i v oblasti písemného projevu.

Konkrétní hodnocení žáků závisí především na jejich aktivitě v hodinách, výsledcích písemných testů, **schopnosti komunikace v anglickém jazyce** (porozumění psanému i mluvenému slovu, samostatné tvoření vět s použitím správné gramatiky, schopnost vedení rozhovoru, debaty).

Vzdělávací obsah předmětu

V tabulkách je charakterizován vzdělávací obsah předmětu v obecné rovině, konkretizován je vždy v rámci příslušného tematického plánu, přičemž akcentuje stav osvojení učiva i dovedností dané výukové jazykové skupiny.

Nižší stupeň gymnázia

Tematický celek	Výstupy (základní úroveň) Žák:	učivo	Metody Aktivity
Čtení menších i větších textů, jejich překlad	Čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu	Čtení a překlad textů z učebnic a dalších výukových zdrojů	Čtení textu se zpětnou kontrolou
Slovní zásoba a tvoření slov	Rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální podpory, v textech vyhledává známé výrazy, fráze a odpovídi na otázky	Slovička obsažená v učebnicích a dalších výukových zdrojů	Diskuse
Konverzace s porozuměním v rámci jednotlivých tematických okruhů*	Rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci	Konverzace s porozuměním v rámci jednotlivých tematických okruhů*	Diskuse
Odvozování významu nových slov z kontextu	Odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu	Nová slovní zásoba související s tematickými okruhy	Diskuse
Práce se slovníkem, vyhledávání slovíček a frází a jejich následné použití ve větách	Používá dvojazyčný slovník Vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku	Práce se slovníkem, vyhledávání slovíček a frází a jejich následné použití ve větách	Vyhledávání informací
Samostatný ústní i písemný projev související s tematickými okruhy	Sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a s probíranými tematickými okruhy	Samostatný ústní i písemný projev související s tematickými okruhy*	Diskuse
Gramatické struktury a typy vět, lexikální princip pravopisu slov	Písemně i gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty	Gramatika je podrobně popsána v tematických plánech	Výklad, procvičování probrané gramatiky ve větách
Reprodukce textu vlastními slovy	Stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace	Výklad přečteného i slyšeného textu vlastními slovy	Výklad, diskuse
Dotazování - typy otázek	Vyžádá si jednoduchou informaci	Samostatné tvoření otázek podle probrané gramatiky, která je podrobně popsána v tematických plánech	Diskuse
Používání jednoduchých sdělení**	Domluví se jednoduchým způsobem v běžných každodenních situacích	Fráze týkající se probíraných tematických okruhů a související s běžným životem	Diskuse

* Tematické okruhy: domov, rodina, bydlení, škola, volný čas a zájmová činnost, osobní dopis, formulář, dotazník, sport, péče o zdraví, stravování, město, oblékání, nákupy, příroda, počasí, člověk a společnost, cestování, sociokulturní prostředí příslušných kulturních oblastí a ČR

** Jednoduchá sdělení: oslovení, reakce na oslovení, pozdrav, přivítání, rozloučení, představování, omluva, poděkování, prosba, žádost, přání, žádost o pomoc, službu či informaci, souhlas/nesouhlas atd.

Vyšší stupeň gymnázia

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezioborové vztahy
Kvinta/Sexta	žák:			
Porozumění mluvenému i písemnému projevu	Porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čtenáře textu.	Světová literatura, zprávy a aktuality ze světa	Konverzace, poslech či čtení s porozuměním	Literatura, ZSV, Dějepis
Vyhledávání informací a práce s nimi	Vyhledá a shromáždí informace z textů na standartní témata a pracuje se získanými informacemi	Čtený či smyšlený text, kratší i delší písemný projev	Vyhledávání informací	ZSV, Literatura
Odvozování slov z kontextu	Odvodí význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů	Gramatika, lexikologie, fonetika	Rozšiřování slovní zásoby	
Práce se slovníky a využívání médií	Využívá různé druhy slovníků, informativní literaturu a internet	Jazykové zvláštnosti a odlišnosti	Práce se slovníky a využívání médií	IVT
Čtení s porozuměním	Čte s porozuměním literaturu, zprávy a aktuality na odpovídající úrovni ve studovaném jazyce	Literatura, jazykové zvláštnosti a odlišnosti	Čtení s porozuměním	Literatura, dějepis, ZSV
Porozumění mluvenému slovu	Pochopí zápletku i sled událostí ve filmu či hře	Charakteristika ekonomiky, společnosti a kultury	Porozumění mluvenému slovu	Literatura, estetika
Správná tvorba vět	Svůj názor vyjádří srozumitelně, gramaticky korektně a plynule	Gramatika, lexikologie, fonetika	Vysvětlení gramatiky, procvičování na příkladech	Český jazyk
Popis	Své okolí, zájmy a činnosti dokáže popsat na odpovídající úrovni.	Samostatný ústní i písemný projev	Popis	Český jazyk
Slovní zásoba	Používá adekvátní slovní zásobu na mnoho rozdílných témat	Fonetika, pravopis	Rozšiřování slovní zásoby	
Práce se slovníky	Využívá počítačové, výkladové a odborné slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma	Autentické materiály	Práce se slovníky a jinými písemnými materiály	IVT

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezioborové vztahy
septima	žák:			
Porozumění mluvenému i písemnému projevu	Porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čtenáře textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma	Emoce, morální postoje a funkce	Konverzace, poslech či čtení s porozuměním	
Vyhledávání informací a práce s nimi	Vyhledá a shromáždí informace z různých textů na méně běžné, konkrétní téma a pracuje se získanými informacemi	Čtený či smyšlený text, kratší i delší písemný projev	Vyhledávání informací	
Odvozování slov z kontextu	Odvodí význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby, kontextu, znalosti tvorby slov a internacionalismů	Gramatika, lexikologie, fonetika	Rozšiřování slovní zásoby	
Práce se slovníky a využívání médií	Využívá různé druhy slovníků, informativní literaturu, encyklopedie a média	Jazykové zvláštnosti a odlišnosti	Práce se slovníky a využívání médií	
Čtení s porozuměním	Čte s porozuměním literaturu ve studovaném jazyce	Literatura, jazykové zvláštnosti a odlišnosti	Čtení s porozuměním	Literatura, dějepis
Porozumění mluvenému slovu	Postihne zápletku i sled událostí ve filmu či hře	Charakteristika ekonomiky, společnosti a kultury	Porozumění mluvenému slovu	Literatura, estetika
Správné tvoření vět	Formuluje svůj názor srozumitelně, gramaticky správně, spontánně a plynule	Gramatika, lexikologie, fonetika	Vysvětlení gramatiky, procvičování na příkladech	Český jazyk
Popis	Podrobně popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související	Samostatný ústní i písemný projev	popis	
Slovní zásoba	Používá bohatou všeobecnou slovní zásobu	Fonetika, pravopis	Rozšiřování slovní zásoby	
Práce se slovníky	Využívá výkladové a odborné slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma	Autentické materiály	Práce se slovníky a jinými písemnými materiály	
Správné tvoření vět	Reaguje spontánně a gramaticky správně v složitějších, méně běžných situacích užitím vhodných výrazů a frazeologických obrátů	Gramatika, lexikologie	Konverzace, reagování na	
Konverzace, správné tvoření vět	Při setkání s rodilými mluvčími zahájí, vede a zakončí dialog a zapojí se do živé diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů	Vyjádření postoje, názoru, stanoviska, stručná charakteristika ekonomiky, společnosti a kultury	konverzace	Konverzace v cizím jazyce

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezioborové vztahy
Oktáva	žák:			
Porozumění mluvenému projevu	rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různý styl, citové zbarvení, názory a stanoviska jednotlivých mluvčích	Akcenty, dialogy, reálie anglicky mluvících zemí, slovní zásoba	Poslech, rozšíření slovní zásoby, nauka reálií, výuka v angličtině.	Historie, zeměpis
Porozumění čtenému textu	porozumí hlavním bodům a myšlenkám autentického čteného textu či písemného projevu složitějšího obsahu na aktuální téma	Odborná literatura, jazykové anomálie, četba odborných článků	Čtení, využití anglické literatury a novinových článků, práce se slovníkem.	Literatura
Konverzace a schopnost vyjadřování	přednese souvislý projev na zadané téma	Konverzace, logopedie	Konverzace, dialogy, monology	Český jazyk
Vlastní písemný projev	logicky a jasně strukturuje formální i neformální písemný projev různých slohových stylů	Vlastní slohové útvary, práce se slovníky a médii, gramatika	Práce se slovníkem, psaní slohu, četba.	Literatura, český jazyk
Práce s získanými informacemi	s porozuměním přijímá a srozumitelně i gramaticky správně předává obsahově složitější informace	Práce se slovníky, autentické materiály, odborná literatura, slovní zásoba, gramatika	Poslech, sledování autentických prezentací v angličtině, četba, práce se slovníkem, rozšiřování slovní zásoby, vlastní prezentace.	Dle odbornosti
Práce se slovníky při písemném projevu	využívá výkladové i odborné slovníky při zpracování písemného projevu na neznámé téma	Práce se slovníky, formální angličtina, precizní gramatika	Práce se slovníkem, vlastní písemná prezentace.	
Ústní projev na formální-odborné úrovni	adekvátně a gramaticky správně okomentuje a prodiskutuje odlišné názory různých faktografických i imaginativních textů	Konverzace, autentické i zábavné materiály, slovní zásoba, prezence subjektivních i objektivních názorů.	Konverzace, prezentace vlastních názorů, práce s informacemi, kolektivní spolupráce	Základy společenských věd, filozofie
Konverzace a (ne)formální komunikace	komunikuje plynule a foneticky správně na téma abstraktní i konkrétní v méně běžných i odborných situacích	Konverzace, logopedie, kreativita	Konverzace, dialogy, monology, slovní zásoba	Český jazyk

Vyučovací předmět: Další cizí jazyk

Obsahové vymezení předmětu

Výuka druhého cizího jazyka je součástí vzdělávací oblasti „Jazyk a jazyková komunikace“ na nižším i vyšším stupni gymnázia. Na nižším stupni gymnázia je výuka realizována podle RVP ZV, na vyšším stupni dle RVP G. Z hlediska organizace a metodiky úzce souvisí s předmětem Anglický jazyk a s předměty Český jazyk a Literatura. Výuka dalšího cizího jazyka má různé vazby i na další předměty.

Cíle výuky

- Výuka cizích jazyků prohlubuje znalosti a komunikační kompetence (znalosti lingvistické, sociolingvistické, pragmatické) žáků nabyté v průběhu předchozího vzdělávání (pokud žák se studiem začíná, pak se jedná o počáteční osvojování a posléze o prohlubování znalostí a kompetencí).
- Hlavním cílem pak je především postupné zvládnutí mluvených i psaných projevů a vytváření (postupné) komplexní komunikační kompetence.
- Specifické cíle výuky cizích jazyků (na obou stupních gymnázia): zvýšení mobility a schopnost širší a rychlejší orientace žáka, schopnost aktivní komunikace v cizím jazyce (v mluvené i písemné podobě) v současnosti nezbytná z hlediska globálního i osobního (schopnost mezinárodní formální komunikace, schopnost v mezinárodní rovině navazovat společenské i osobní kontakty a vztahy. Porozumění jiným kulturám a zvykům a jejich respektování, zjednodušení a rozšíření přístupu k informacím, v budoucnosti výrazně větší možnosti atraktivního pracovního uplatnění).
- Na nižším stupni gymnázia by měli žáci ve druhém cizím jazyce dosáhnout minimálně úrovně stupně A1 podle evropského referenčního rámce pro jazyky (žádoucí je samozřejmě dosažení vyššího stupně - alespoň A2, velkou roli zde hraje to, zda žák se studiem daného jazyka začíná či nikoliv, rychlost a kvalitu osvojovaných znalostí a kompetencí mohou též ovlivnit různé specifické vzdělávací potřeby jednotlivých žáků, dosažení stupně A2 - či vyššího - tedy zůstává v individuální rovině a v rovině individuální podpory žáka).
- Na vyšším stupni gymnázia je pak cílem dosáhnout ve druhém cizím jazyce minimálně úrovně stupně B1 podle evropského referenčního rámce pro jazyky (nicméně i zde analogicky ke stupni nižšímu, dokonce s vyšší nálehavostí, je významným cílem naší školy napomáhat žákům k dosažení vyššího stupně úrovně - opět s přihlédnutím na individuální potřeby a dispozice žáka).

Časové vymezení předmětu:

Nižší stupeň gymnázia:

Ročník	Týdenní hodinová dotace
1. ročník (prima)	0 (možnost účasti na výuce cizího jazyka v rámci kroužku: 2-3 hod.)
2. ročník (sekunda)	0 (možnost výuky cizího jazyka jako volitelného předmětu: 2 hod. + 1 hod. v rámci kroužku)
3. ročník (tercie)	3
4. ročník (kvarta)	3

Vyšší stupeň gymnázia:

Ročník	týdenní hodinová dotace
5. ročník (kvinta)	3
6. ročník (sexta)	3
7. ročník (septima)	3
8. ročník (oktáva)	3

Organizace předmětu

V rámci výuky druhého cizího jazyka naše škola standardně žákům umožňuje výběr ze čtyř cizích jazyků: **francouzský jazyk, německý jazyk, ruský jazyk a španělský jazyk.**

Výuka těchto cizích jazyků je rozdělena:

- **Do věkově smíšených skupin podle stupně jazykové pokročilosti jednotlivých žáků.**
- **Z hlediska organizace vzdělávacího procesu na část gramatickou a konverzační.**

Z hlediska metodické vyučují využívají širokou škálu vzdělávacích přístupů, organizačních forem a výukových metod.

Rozvoj klíčových kompetencí

Nižší stupeň gymnázia

- **Kompetence k učení** - žáci využívají v hodinách širokou škálu metod zprostředkovaných vyučujícím, pracují při jejich využití postupně stále samostatněji. Prostřednictvím řešených úkolů si osvojují a neustále prohlubují správné jazykové návyky.
- **Kompetence k řešení problémů** - žáci za pomoci učitele řeší různé problémové úkoly kreativně a samostatně. Samostatně pak řeší úkoly analogické, které si sami (anebo v rámci pracovního týmu) vytyčují.
- **Kompetence komunikativní** - žáci neustále prohlubují komunikativní kompetence v cizím jazyce
- **Kompetence sociální a personální** - učitel se snaží zapojit do konverzace v cizím jazyce všechny studenty, snaží se navozovat situace, které jsou studentům nuceni řešit interpersonálně. Velmi často je práce v předmětu organizována ve skupinách. Žáci mají často v rámci výuky prostor pro sebehodnocení a vzájemné hodnocení.
- **Kompetence občanské** - žáci v rámci konverzačních cvičení řeší řadu problémů z reálného života společnosti, seznamují se s reáliemi z oblasti sociální, politické, hospodářské (aj.) v ČR ve státech, kde se daný cizí jazyk používá jako primární.
- **Kompetence pracovní** - žáci řeší za využití anglického jazyka stále častěji situace z praktického života.

Vyšší stupeň gymnázia

Kompetence k učení

- Žáci využívají v rámci výuky řadu pracovních postupů a metod. Některé ovládají již z nižšího stupně, další si osvojují.
- Žáci si za pomoci využívaných metod prohlubují kompetence a znalosti v jazykové oblasti.
- Za pomoci učitele si žáci osvojují techniky získávání informací z různých (především cizojazyčných) zdrojů.
- Žáci prohlubují své dovednosti v oblasti zpracování cizojazyčných textů (edukačního jazykového, beletristického, žurnalistického a s postupným narůstáním profilace a kompetence žáků i odborného charakteru) a techniky porozumění mu (vyhledávání podstatných informací, klíčových slov, tvorba výpisků, výtahu z textu, samostatná reprodukce).

Kompetence k řešení problémů

- Žáci řeší složitější problémové úkoly (formou individuální či skupinové práce), využívají nabyté kompetence a osvojené znalosti, velký význam má schopnost stanovit si konkrétní cíl a efektivně (individuálně či v rámci spolupráce ve skupině) plánovat postup práce, plnění dílčích úkolů i celkovou finalizaci dané práce.
- Žáci řeší zadané úkoly samostatně, často si sami volí formu a postup zpracování.
- Žáci za pomoci vyučujícího využívají vhodné fráze k řešení lingvistických problémů, dále je pak využívají i pro řešení analogických situací.
- Žáci si postupně osvojují schopnost formulovat si některé problémové úkoly a zadání samostatně (vyučující je pouze konzultantem).

Kompetence komunikativní

- Žáci si za pomoci využívaných metod prohlubují kompetence v jazykové i obecně komunikační oblasti.
- Žáci řeší velké množství modelových konverzačních situací (ve dvojici, ve větší skupině), stále častěji takové konverzační (a komunikační) situace sami modelují.
- Žáci v různých situacích formulují a obhajují svůj názor v příslušném cizím jazyce, vhodně (obsahově na základě ověřených informací a gramaticky i stylisticky správně) své názory argumentují.

Kompetence sociální a personální

- Žáci pracují v rámci výuky anglického jazyka často v týmech. V rámci skupiny řeší různé (navozené i spontánní) situace.
- Vedle práce ve skupinách však mají žáci dostatek příležitostí pracovat i individuálně, což napomáhá posilovat pocit odpovědnosti za odvedenou práci (a v obecné rovině za vlastní vzdělávání).
- V rámci pracovního kolektivu se velmi často využívají postupy sloužící k sebehodnocení i k vzájemnému kolegiálnímu hodnocení spolužáků.
- Žáci se vyjadřují v rámci konverzačních situací k širším společenským problémům, v rámci předmětu řeší projekty z reálného prostředí (komunita školy, obec, město, společenské skupiny...).

Kompetence občanské

- Žáci se detailněji seznamují s politickými systémy a fungováním států, kde se příslušný cizí jazyk používá jako primární, porovnávají tyto systémy s politickým systémem ČR, v rámci těchto témat řeší problémové úkoly a projekty.

- Žáci za pomoci vyučujícího sledují zpravodajství v příslušném cizím jazyce (politické, kulturní a jiné zprávy), o zprávách debatují a zaujímají k nim postoje (vše v cizím jazyce).
- Žáci se orientují v problémech veřejného a politického života na regionální, státní i mezinárodní úrovni. K otázkám z nich plynoucím zaujímají postoje, vyjadřují názory, argumentují, diskutují, postupně budují svůj světonázor. Komunikačním prostředkem je daný cizí jazyk (jak ve verbální, tak v psané podobě).

Kompetence k podnikavosti

- Žáci si uvědomují zásadní význam znalosti cizích jazyků pro své budoucí odborné zaměření, postupně se seznamují s konkrétními příklady, které demonstrují význam cizích jazyků v jednotlivých oborech (vědeckých, uměleckých aj.), ve službách, v politické oblasti a v dalších možných oblastech svého budoucího profesního i životního směřování.
- Žáci plní drobné projektové úkoly v daném cizím jazyce zaměřené na řešení různých modelových situací souvisejících s reálným životem, s pracovní sférou aj. (osvojování principů plánování, zpracování dat, vedení agendy, úřední úkony aj.).
- Žáci zpracovávají různé školní práce (např. projekty, seminární práce, či jejich části - abstrakt, resumé aj.) v příslušném cizím jazyce.

Koncepce volitelných předmětů

Volitelné předměty v příslušném cizím jazyce nabízíme na základě poptávky žáků.

Evaluace předmětu

Slovní a bodové hodnocení se řídí obecnými pravidly pro hodnocení uvedenými v obecné části ŠVP. Slovní hodnocení učitel užívá také jako nástroj k dalšímu formativnímu působení na žáka směrem k rozvoji jeho kompetencí.

Konkrétní hodnocení žáků závisí především na jejich aktivitě v hodinách, výsledcích písemných testů, **schopnosti komunikace v příslušném cizím jazyce** (porozumění psanému i mluvenému slovu, samostatné tvoření vět s použitím správné gramatiky, schopnost vedení rozhovoru, debaty).

Každý vyučující si z důvodu dosažení co největší komplexnosti hodnocení může (vedle závazných) při závěrečné klasifikaci stanovit další (doplňující) kritéria.

Charakter maturitní zkoušky

Maturitní zkouška z cizího jazyka (ve společné i profilové části) se řídí příslušnými zákonnými normami a vyhláškou MŠMT.

Vzdělávací obsah předmětu

Nižší stupeň gymnázia

SEKUNDA - v případě studia cizího jazyka jako volitelného semináře se vzdělávací obsah řídí tematickým plánem dané skupiny.

Výstupy	Témata (učivo)	Mezipředmětové vztahy
TERCIE		
Receptivní řečové dovednosti		
Žák		
- Rozumí hlavním bodům či myšlence mluveného velmi jednoduchého projevu či textu - Rozliší v mluveném projevu a vyhledá v textu základní informaci - Rozumí základním pokynům a nadpisům - Rozliší jednotlivé mluvčí - Rozpozná určitá slova a slovní spojení - Umí používat abecední slovník v učebnici	- Pozdravy a zdvořilostní fráze - Rozlišit pozdravy dle denní doby a osoby - Oslovení osob, poděkování, prosba, žádost - Rodina, sourozenci, rodiče, prarodiče - jednoduchý popis osob - Škola, předměty ve škole, rozvrh, aktivity, popis třídy	Ze - státy hovořící daným jazykem, známá města či památky, orientace na mapě Dě - jednoduché základní historické souvislosti ZSV - státní zřízení Hv - poslech známých písní, známí zpěváci Vv - popis výt. děl, památek
Produktivní řečové dovednosti		
Žák		
- Správně čte a foneticky vyslovuje známá slova a velmi jednoduché věty a texty - Umí používat základní zdvořilostní fráze, pozdravit, požádat, poprosit - Umí ústně i písemně podat základní informace o sobě, o své rodině, o škole a základních každodenních činnostech - Umí napsat jednoduchá sdělení, vzkaz, mail, sms - Umí vyplnit jednoduchý formulář s osobními údaji		
Interaktivní řečové dovednosti		
Žák		
- Umí reagovat na pozdrav, prosbu, žádost - Umí odpovědět na jednoduché otázky týkající jeho samotného, rodiny, školy a podobné jednoduché otázky pokládá - Dokáže vést jednoduchou konverzaci na běžná denní témata		
KVARTA		
Receptivní řečové dovednosti		
Žák		
- rozumí jednoduchým pokynům v učebnici i pokynům učitele - rozumí smyslu jasně formulovaných jednoduchých sdělení - rozumí hlavním myšlenkám jednoduchého textu - vyhledá v textu informace, odpovědi na otázky - orientuje se ve slovníku	- Bydliště, byt či dům, nejbližší okolí - Město, budovy, doprava - orientace ve městě - Záliby, mimoškolní aktivity - Sportovní činnosti - Prázdniny a prázdninové aktivity - Vyjádření názoru, pocitu, žádosti	Ze - státy hovořící daným jazykem, známá města či památky, orientace na mapě Dě - jednoduché základní historické souvislosti ZSV - státní zřízení Hv - poslech známých písní, známí zpěváci Vv - popis výt. děl, památek
Produktivní řečové dovednosti		
Žák		
- správně vyslovuje známá slova, správně čte jednoduché věty, zvládá slovní a větný přízvuk, intonaci - sdělí základní informace o sobě, své rodině, zálibách, denních činnostech, o svém okolí, škole - vlastními slovy dokáže shrnout obsah dialogu či jiného jednoduchého textu - umí si vyžádat jednoduchou informaci, sdělit názor, vyjádřit žádost, přání - napiše krátký dopis na známé téma		
Interaktivní řečové dovednosti		
Žák		
- dokáže reagovat na jednoduché otázky týkající se běžných témat - dokáže takové otázky sám klást - dokáže vést či zapojit se do jednoduché konverzace - dokáže stručně reagovat na jednoduché písemné sdělení		

Vyšší stupeň gymnázia

Vzdělávací obsah předmětu není z hlediska specifik výuky cizích jazyků distribuován do jednotlivých ročníků, osvojení a prohloubení jednotlivých kompetencí (očekávaných výstupů) probíhá často souběžně a opakovaně. Vždy je navíc též zásadní diferenciací výuky dle jednotlivých skupin. Vzdělávací obsah je konkretizován vždy v rámci jednotlivých tematických plánů.

Tematický celek	Očekávané výstupy (minimální)
	žák:
Receptivní řečové dovednosti	Rozumí hlavním bodům či myšlenkám autentického ústního projevu i psaného textu na běžně známé téma.
	Identifikuje strukturu jednoduchého textu a rozliší hlavní informace.
	Rozliší v mluveném projevu jednotlivé mluvčí, identifikuje různé styly a citová zabarvení promluvy.
	Odhadne význam neznámých slov na základě již osvojené slovní zásoby a kontextu.
	Užívá různé techniky čtení dle typu textu a účelu čtení.
	Využívá různé druhy slovníků při čtení nekomplikovaných faktografických textů
Produktivní řečové dovednosti	Srozumitelně reprodukuje přečtený nebo vyslechnutý, méně náročný autentický text se slovní zásobou na běžná témata.
	Ústně i písemně formuluje svůj názor na jednoduché, běžné téma - srozumitelně, stručně a gramaticky správně.
	Logicky a jasně strukturuje středně dlouhý písemný projev, formální i neformální text na běžné či známé téma.
	Sestaví ústně i písemně souvislý text na jednoduché téma jako lineární sled myšlenek.
	Jednoduše a souvisle popíše své okolí, své zájmy a činnosti s nimi související.
	Shrne a ústně i písemně sdělí běžné, obsahově jednoduché informace.
Interaktivní řečové dovednosti	Využívá překladové slovníky při zpracování písemného projevu na méně běžné téma.
	Vysvětlí gramaticky správně své názory a stanoviska písemnou i ústní formou a v krátkém a jednoduchém projevu na téma osobních zájmů či každodenního života.
	Reaguje adekvátně a gramaticky správně v běžných, každodenních situacích užitím jednoduchých, vhodných výrazů a frazeologických obrátů.
	S jistotou a sebedůvěrou komunikuje foneticky správně s použitím osvojené slovní zásoby a gramatických prostředků.
	Zapojí se do rozhovoru s rodilými mluvčími na běžné a známé téma v předvídatelných každodenních situacích.

Oblasti	Jazykové prostředky, funkce jazyka, typy textů, tematické celky	Jevy, situace, témata	Mezipředmětové vztahy
Jazykové prostředky a funkce	Fonetika	Distinktivní rysy, slovní přízvuk, tónový průběh slova, struktura slabiky, rytmus, intonace, slabé a silné formy výslovnosti	
	Pravopis	Interpunkce, pravidla u běžných slov, stažené tvary, běžně používané litografické znaky, konvence používané ve slovníku k prezentaci výslovnosti	
	Gramatika	Jednoduché slovní tvary, alternace samohlásek a modifikace souhlásek, nepravidelné a nulové tvary slovních druhů, synonyma, antonyma, základní vyjádření přítomnosti, minulosti a budoucnosti, trpný rod přítomný, slova složená, sousloví, rozvité věty vedlejší, souřadné souvětí, supletivnost, řízenost, shoda	
	Lexikologie	Ustálená slovní spojení, přirovnání, složené předložky	
Komunikativní funkce jazyka a typy textů	postoj, názor, stanovisko	Souhlas, nesouhlas, svolení, prosba, odmítnutí, zákaz, příkaz, možnost, nemožnost, nutnost, potřeba	
	Emoce	Libost/nelibost, zájem/nezájem, radost/zklamání, překvapení, údiv, obava, vděčnost, sympatie, lhostejnost, strach	
	morální postoje	Omluva, odpuštění, pochvala, pokárání, lítost, přiznání	
	kratší písemný projev	Pozdrav, vzkaz, přání, blahopřání, pozvání, odpověď, osobní dopis, jednoduchý formální dopis, žádost, jednoduchý inzerát	
	delší písemný projev	Stručný životopis, příběh, stručný popis	
	čtený či slyšený text	Jazykově nekomplikované a logicky strukturované texty, texty informační, popisné i umělecké	
	samostatný ústní projev	Popis, srovnání, vyprávění, krátké oznámení, jednoduše formulovaná prezentace, reprodukce kratšího textu	
	Interakce	Formální i neformální rozhovor, diskuse, korespondence, strukturovaný pohovor	
	informace z médií	Tisk, rozhlas, televize, internet, film, audionahrávky, videonahrávky, veřejná prohlášení, telefon	

Oblasti	Jazykové prostředky, funkce jazyka, typy textů, tematické celky	Jevy, situace, témata	Mezipředmětové vztahy
Tematické okruhy a komunikační situace	oblast veřejná	Služby, obchody, nákupní střediska, trhy, zboží, nálepky a obaly, veřejná doprava, jízdní řády, lístky, pokuty, divadlo, kino, programy, zábavní podniky, restaurace, jídelničky, hotely, formuláře, běžné události, zdravotní služby, oznámení, letáky	
	oblast pracovní	Zaměstnání, běžné profese, běžné podniky, běžné vybavení pracoviště, obchodní administrativa, obchodní dopis, nákup a prodej, jednoduchý návod a popis práce, orientační značení, jednoduché recepty	
	oblast vzdělávací	Škola, učebny, školní prostory, učitelé, pomocný personál, vybavení školy, méně běžné školní pomůcky, významné školní dny a události, výuka, domácí úkoly, diskuse, video-texty, texty na obrazovce počítače, slovníky, příručky	
	oblast osobní	Rodina a její sociální vztahy, přátelé, příbuzní, vybavení domácnosti, život mimo domov: kolej, hotel, domov přátel, okolní krajina; jednoduché vybavení pro sport a zábavu, život na venkově a ve městě, dovolená, svátky, osobní dopisy	
	oblast osobnostní	Koníčky, zájmy, názory a postoje k blízkému okolí	
	oblast společenská	Příroda, životní prostředí, kultura, tradice, sport, média	
Reálie zemí studovaného jazyka	geografické zařazení a stručný popis		ZE
	významné události a osobnosti z historie		DĚ, ZE
	životní styl a tradice v porovnání s ČR		ZE, ZSV
	kultura, umění a sport, některé známé osobnosti a jejich úspěchy		ZSV, ČJ a LIT, VV, HV, TV, DĚ
	ukázky významných literárních děl		ZSV, ČJ a LIT, DĚ

Vyučovací předmět: MATEMATIKA**Obsahové vymezení předmětu**

Obsah a náplň předmětu Matematika je tvořen obsahem vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace vycházejícím pro nižší stupeň gymnázia z RVP ZV a pro vyšší z RVP GV. Vzdělávací obsah předmětu na obou stupních školy úzce souvisí s obsahem řady dalších předmětů/oborů, především pak s IVT, fyzikou, ale i s chemií a dalšími předměty.

V rámci nižšího stupně gymnázia si všichni žáci školy musejí pevné základy matematických kompetencí a znalostí, přičemž ti, pro které se matematika stala předmětem jejich profilace, mají širokou škálu možností své matematické kompetence a znalosti výrazně obohatit a prohloubit (nadstandardní počítání, IVP, účast v soutěžích, seminární práce, další aktivity v oboru...). V rámci vyššího stupně gymnázia navíc výrazně roste možnost profilace matematickým směrem prostřednictvím volitelných matematických seminářů.

Časové vymezení předmětu

Na nižším stupni gymnázia činí úhrnná hodinová dotace předmětu matematika 16 hodin rovnoměrně rozložená: 4 hodiny týdně v každém ze čtyř ročníků (prima-kvarta).

Ročník	týdenní hodinová dotace
Prima	4
Sekunda	4
Tercie	4
Kvarta	4

Na vyšším stupni gymnázia činí úhrnná hodinová dotace předmětu matematika 12 hodin. Povinná výuka matematiky probíhá v pátém, šestém a sedmém ročníku (kvinta, sexta, septima), vždy 4 hodiny týdně.

Ročník	týdenní hodinová dotace
Kvinta	4
Sexta	4
Septima	4
Oktáva	-

Výuka matematiky probíhá týdně ve dvou dvouhodinových blocích (90 min.) s přestávkou uvnitř bloku. V každém ročníku je možno úhrnem počítat přibližně se 128-130 hodinami.

V osmém ročníku (oktáva) mohou žáci, kteří mají o studium matematiky zájem, pokračovat v některém z volitelných seminářů určených pro tento ročník. V rámci hodinové dotace volitelných předmětů mohou žáci prohlubovat své matematické kompetence a znalosti ve volitelných seminářích (kromě společné výuky matematiky) i v nižších ročnících.

Organizace předmětu

Pokud jde o matematiku, většinou existují mezi žáky uvnitř třídy značné rozdíly. Velmi rozdílná (častěji než v jiných předmětech) je úroveň kompetencí a znalostí a často velmi rozdílná je i motivace. Abychom mohli výuku matematiky lépe diferencovat a individualizovat a lépe pracovat s výše uvedenými rozdíly, dělíme výuku matematiky (ve všech, eventuálně absolutně většině ročníků nižšího i vyššího stupně gymnázia) do dvou skupin. Obě tyto skupiny mají základní společný cíl (je definován základními očekávanými výstupy a základním učivem v ŠVP, které musí všichni žáci naplnit), k jeho dosažení však mohou využívat rozdílné metody a postupy, v každé skupině je též možné obohacovat výuku a učivo v různé míře a různými cestami. Pokud se v rámci diagnostiky nadání a v rámci práce první skupiny objeví mimořádně nadaní žáci, kteří výrazně svou motivací, odborným záberem, znalostmi i osvojenými kompetencemi překračují standard první skupiny, pak s nimi pracujeme ve zvláštním režimu (malé výukové skupiny, částečné IVP, IVP). Pokud se naopak někteří žáci potýkají s výraznějšími problémy, poskytujeme jim zvláštní pomoc v podobě konzultací (v případě, že chtějí sami a mají zájem o studium a zlepšení svých schopností v matematice). Z hlediska prostorového probíhá výuka většinou v běžných třídách, je ale možné v případě potřeby využít i další učebny (např. počítačovou).

Metody výuky

Důraz je kladen na následující metody práce:

- **Demonstrace matematických problémů, vzorových příkladů, vysvětlování postupů (vyučující)**
- Samostatné počítání a řešení problémů a procvičování konkrétních dovedností za supervize učitele. Učitel rozděluje svou pozornost mezi žáky pružně na základě jejich momentálních potřeb, poskytuje odpovědi na dotazy, vysvětlení, vhodně intervenuje při zpozorování nežádoucích jevů v žakově činnosti. Učitel vyzývá žáky, aby spolupracovali při kontrole výsledků práce, kriticky posoudili dosažená řešení u spolužáků, srovnávali je s vlastními řešeními, poskytovali pomoc a reflexi svým spolužákům.
- Společná diskuse o tématu (učivu, problému), které se má v hodině probrat, řízená učitelem. Učitel vhodným způsobem nastolí téma hodiny, přičemž klade důraz na úzkou spojitost s již osvojenými poznatky a s praktickými problémy. Učitel povzbuzuje žáky k vlastním vstupům, přesvědčuje je, že v předešlých hodinách osvojené poznatky vyvolávají potřebu zodpovídat nové otázky, řešit nové problémy. Učitel ukazuje ve svých vstupech žákům, jak se na známé poznatky dá nahlížet novým způsobem, reaguje na jejich návrhy kriticky a vyzdvihuje hodnotné žakovské postřehy. Učitel vyzývá žáky k pozornému zvážení i ke kritickým reakcím na vstupy učitele i na vstupy spolužáků. Učitel směřuje diskusi ke konkrétním výstupům a uzavře ji po dosažení cíle zejména funkční (dostatečně přesnou a srozumitelnou) formulací cílových tvrzení nebo funkčním popisem algoritmu, který si žáci mají osvojit.
- Skupinová práce. Dle charakteru zadaného úkolu žáci pracují v homogenních nebo heterogenních skupinách; ve skupinách dle vlastní volby nebo ve skupinách určených učitelem. Učitel podporuje pracovní prostředí, synergický efekt práce ve skupinách i sdílení metod i výstupů práce.
- Vzájemné učení (žáci pracují v menších i početnějších skupinách).
- Složitější problémové a badatelské úlohy.
- Didaktické hry, hlavolamy. Učitel do výuky vhodně zařazuje didaktické hry, hlavolamy aj., které nemusí nutně souviset s aktuálně probíraným učivem. I prostřednictvím nich vede žáky k objevování širších souvislostí v rámci matematiky, případně i mimo ni a snaží se podpořit radost žáků z úspěchu a kladný vztah k intelektuální činnosti.

Další metody vyučující volí s ohledem na vlastnosti konkrétního učiva a na aktuální situaci ve třídě.

Hodnocení žáků v předmětu matematika

Slovní a bodové hodnocení se řídí obecnými pravidly pro hodnocení uvedenými v úvodní části ŠVP. Hlavní důraz v hodnocení je kladen na schopnost samostatného řešení matematických problémů z oblastí (očekávané výstupy a učivo) specifikovaných níže. Hodnoceny jsou jak znalosti a dovednosti v dílčích úsecích látky, tak schopnost propojit znalosti a kompetence z různých témat a oblastí matematiky.

Na vyšším stupni gymnázia navíc patří mezi další hodnocené oblasti: přesnost vyjadřování a kompetence zpracovat samostatně úkoly většího rozsahu a vyšší náročnosti (v souvislosti s individuální profilací žáků).

Rozvoj výchovně-vzdělávacích strategií, kompetencí

Nižší i vyšší stupeň gymnázia:

Kompetence k učení

- Vhodné metody učení a práce si žák osvojuje ve spolupráci s učitelem, jenž je navrhuje s ohledem na individualitu a vzdělávací potřeby žáka. Vyzdvihuje pokroky žáka.
- Učitel podporuje žáky ve snaze aktivně vniknout do probírané problematiky a zdůrazňuje, že chyba je v procesu učení důležitým prvkem, nikoliv překážkou. Zabraňuje projevům výsměchu vůči chybujícím žákům.

Kompetence k řešení problémů

- Učitel žádá, aby žák směřoval k přesné formulaci problému, nastínil vlastní představu o strategii řešení a vypracoval řešení. Učitel povzbuzuje žáka k hledání vlastního řešení, poskytuje mu potřebné informace, vysvětlí případně důvody nezdaru a dále trvá na tom, aby žák pokračoval v hledání řešení. Učitel vede žáka k ověřování závěrů.
- Učitel zdůrazňuje, že u většiny problémů existují různá řešení a oceňuje jejich nalezení, zároveň ale žádá, aby svůj postup žák přesně a srozumitelně popsal.

Kompetence komunikativní

- Učitel demonstruje a vysvětluje přesné formulace argumentů a pojmů. Po žácích žádá přiměřeně jejich věku a schopnostem totéž, kriticky reaguje na nedostatky ve vyjadřování. V tomto smyslu řídí komunikaci a diskusi ve třídě.
- Učitel podle možnosti vhodným způsobem ukazuje důležitost fungující komunikace.
- Žáci rozvíjejí kompetence komunikativní v rámci rozsáhlé diskuse se spolužáky i vyučujícím.

Kompetence sociální a personální

- Žáci často spolupracují při řešení problémů, pracují v týmech dle stanovených pravidel. Dbá na to, aby ve třídě vznikala atmosféra volné výměny názorů a nápadů a jejich svobodného kritického posuzování. Pokud žáci vystupují s kritickými názory, jedná se o kritiku zásadně věcnou.
- Vyučující vyzdvihuje hodnotné žakovské vstupy do diskuse, všímá si každého žáka individuálně, rozpozná a oceňuje u něj aktivitu, výkon i zapojení do práce týmu.

Kompetence občanské

- Učitel poukazuje na širší souvislosti probíraného učiva, metod a výsledků: jejich význam filosofický, kulturní, estetický, etický, ekonomický a historický. Zdůrazňuje osobní a společenské motivace pro objevování zákonitostí v matematice, pro hledání efektivních postupů a řešení problémů, pro objevování problémů nových.
- Učitel do výuky vhodně zařazuje úlohy z praxe a aktuálního dění, upozorňuje na zneužití statistiky a projevy manipulace v médiích.

Kompetence pracovní

- Učitel svým vystupováním podporuje v žácích vědomí úzké souvislosti mezi úspěchem (při řešení problému) a osobní disciplínou, vybavením teoretickými poznatky, praktickými zkušenostmi z řešení předchozích problémů, vytrvalostí, ochotou komunikovat a kriticky myslet.
- VG navíc:
- Žáci ovládají matematické postupy a umí jich využít v běžném i v profesním životě.
- Žáci umí matematicky podložit a zdůvodnit (v jednodušší podobě) své případné pracovní záměry.

Kompetence k podnikavosti

- Žáci využívají osvojené matematické kompetence a znalosti při plánování a realizace pracovní a podnikatelské činnosti.

Koncepce volitelných předmětů

Škola nabízí řadu volitelných seminářů pro různé věkové kategorie žáků a diferencované z hlediska tematického a z hlediska odborné náročnosti.

Charakter maturitní zkoušky

Maturitní zkoušku z matematiky je možné skládat:

- **v části společné (didaktický test)**
- **v části profilové (ústní zkouška na základě stanovených maturitních okruhů).**

Vzdělávací obsah – nižší stupeň gymnázia

Prima

Tematický celek	Očekávané výstupy	Učivo	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, klíčové kompetence)
Úvodní opakování	žák • provádí početní operace (sčítání, odčítání, násobení, dělení a porovnávání) v oboru celých a desetinných čísel, • zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, • znázorňuje čísla na číselné ose a dvojice čísel v kartézské soustavě souřadnic, • rozumí pojmům množina, podmnožina, průnik a sjednocení dvou množin a umí je používat při popisech matematických situací, • ovládá běžné jednotky času, hmotnosti, délky, obsahu, objemu a umí je mezi sebou převádět, • upravuje jednoduché číselné výrazy, sestavuje a řeší jednoduché rovnice, • aplikuje poznatky při řešení jednoduchých slovních úloh, • charakterizuje a třídí základní rovinné útvary (bod, přímka, polopřímka, úsečka), • určuje velikost úhlu měřením a výpočtem, • určuje, charakterizuje a třídí jednoduché rovinné útvary (trojúhelník, čtyřúhelník, kružnice a kruh), • určuje vzájemnou polohu dvou přímek v rovině a prostoru, dvou rovin v prostoru a přímky a roviny v prostoru, • rozpozná základní tělesa (hranol, válec, kužel) a pojmenuje jejich význačné části	Úvodní opakování – číslo a číslíce, množiny, přirozená čísla, desetinná čísla, číselné výrazy, rovnice, slovní úlohy, bod, přímka, polopřímka, úsečka, úhel, dvojice přímek, dvojice úhlů, kružnice, kruh, trojúhelník, čtyřúhelník, přímky a roviny v prostoru, tělesa	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Zeměpis, Přírodověda, Základy společenských věd</i> <u>Průřezová témata:</u> Tematický celek pomáhá realizovat zejména tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova - vede studenty k důvěře ve vlastní síly a schopnosti - rozvíjí komunikativní schopnosti studentů - napomáhá žákům formulovat a vyjadřovat písemně, ústně i graficky jejich myšlenky v logickém sledu - vede k porozumění žáků různým typům textů, matematickým symbolům a grafickým údajům - umožňuje pod vedením učitele účinnou spolupráci žáků ve skupině Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - vede studenty k aktivnímu vnímání a chápání kulturních hodnot - vede studenty k umění objektivně posoudit názory ostatních - napomáhá žákům respektovat a oceňovat kulturní dědictví lidské civilizace Mediální výchova - přispívá k tomu, aby studenti uměli posoudit pravdivost a význam získaných informací

Kladná a záporná čísla	žák • provádí početní operace (sčítání, odčítání, násobení, dělení, porovnávání) v množině kladných desetinných čísel, • provádí početní operace (sčítání, odčítání, násobení, dělení, porovnávání) v množině celých čísel, • zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, • znázorňuje čísla na číselné ose a dvojice čísel v pravoúhlé soustavě souřadnic, • rozumí pojmu aritmetický průměr a umí jej určit, • převádí mezi sebou různé jednotky času, délky, obsahu a objemu, • aplikuje poznatky o celých číslech při řešení jednoduchých slovních úloh	Kladná a záporná čísla – desetinná čísla, sčítání a odčítání desetinných čísel, násobení desetinných čísel, dělení desetinných čísel, převádění jednotek, celá čísla, sčítání a odčítání celých čísel, násobení a dělení celých čísel, záporná desetinná čísla, číselné výrazy, číselná osa a soustava souřadnic	Mezipředmětové vztahy: <i>Zeměpis, Přírodověda, Informatika a výpočetní technika</i> Průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova - rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost žáka, - vede žáka k tomu, aby uměl přijímat kritiku, úspěch a neúspěch pozitivním způsobem a uměl se poučit ze zkušenosti, - napomáhá rozvíjení komunikace (zvláště verbální i neverbální, respektující, přesné a tvořivé) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - vede žáka k systémovému myšlení a hledání souvislostí mezi jedy a procesy, - pomáhá žákovi, aby si uměl na základě osvojených informací vytvořit vlastní názor, uměl ho vyjádřit a obhájit, aby uměl přijímat i názory ostatních, - v oblasti postojů a hodnot vede žáka k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví Mediální výchova - učí žáka vyhodnocovat kvalitu a význam informačních zdrojů
Dělitelnost	žák • modeluje a řeší problémové situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel, • rozumí pojmům násobek a dělitel a umí je používat, • používá znaky dělitelnosti čísla 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, • rozpozná prvočísla a čísla složená,	Dělitelnost – násobek, dělitel, dělitelnost součtu, rozdílu a součinu, znaky dělitelnosti deseti, pěti, dvěma, čtyřmi, osmi, devíti a třemi, prvočísla a čísla složená, rozklad složených čísel, společný dělitel, čísla soudělná a nesoudělná, společný násobek, znaky	Mezipředmětové vztahy: <i>Zeměpis, Přírodověda, Informatika a výpočetní technika</i> Průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova

	• určí společného dělitele a společný násobek skupiny čísel pomocí jejich rozkladu na prvočinitele, • rozhodne, zda jsou daná čísla soudělná či nesoudělná, • aplikuje poznatky o dělitelnosti přirozených čísel při řešení jednoduchých slovních úloh	dělitelnosti dalšími čísly, slovní úlohy s využitím dělitelnosti	- v oblasti osobnostní rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost, uvědomování si svých kvalit, schopnost nastavit si své osobní cíle - v oblasti sociální komunikace vede ke srozumitelnosti, jasnosti, přesnosti sdělení, plynulosti, pohotovosti, nápaditosti, efektivnost a estetičnosti, přesvědčování a argumentaci Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - v oblasti postojů a hodnot vede k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví.
Osová a středová souměrnost	žák • rozumí pojmu shodnost v rovině, • umí rozpoznat, zda jsou některé jednoduché útvary shodné a matematicky správně jejich shodnost zapsat, • rozpozná a znázorní jednoduché osově souměrné útvary a určí jejich osu souměrnosti, • rozpozná a znázorní jednoduché středově souměrné útvary a určí jejich střed souměrnosti, • sestrojí obraz bodu v osově i středové souměrnosti, • načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osově i středové souměrnosti, • umí graficky sčítat a odčítat úsečky a konvexní úhly	Osová a středová souměrnost – shodnost v rovině, shodnost některých útvarů, osově souměrné útvary, osová souměrnost, obrazy útvarů v osově souměrnosti, středově souměrné útvary, středová souměrnost, obrazy útvarů ve středové souměrnosti	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Zeměpis, Přírodověda, Informatika a výpočetní technika</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - v oblasti osobnostní rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost, uvědomování si svých kvalit, schopnost nastavit si své osobní cíle - v oblasti sociální komunikace vede ke srozumitelnosti, jasnosti, přesnosti sdělení, plynulosti, pohotovosti, nápaditosti, efektivnost a estetičnosti, přesvědčování a argumentaci - umožňuje pod vedením učitele účinnou spolupráci žáků ve skupině Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - v oblasti postojů a hodnot vede k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví.

Sekunda

Tematický celek	Očekávané výstupy	Učivo	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Racionální čísla. Procenta	žák • provádí početní operace (sčítání, odčítání, násobení, dělení, porovnávání) v oboru racionálních čísel, • krátí a rozšiřuje zlomky, využívá přitom poznatky z dělitelnosti přirozených čísel, • zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, • užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření celek – část (přirozeným číslem, zlomkem, procentem), • rozumí pojům smíšené číslo, složený zlomek a umí je používat při výpočtech, • řeší aplikační úlohy na procenta, • používá procentový počet při řešení jednoduchých úloh z finanční matematiky (spoření, úvěr), • aplikuje poznatky o zlomcích a procentech při řešení jednoduchých slovních úloh	Racionální čísla – zlomek a jeho velikost, zlomek jako podíl čísel, smíšené číslo, rozšiřování a krácení zlomků, desetinné zlomky, porovnávání zlomků, sčítání zlomků, záporné zlomky, odčítání, násobení a dělení zlomků, složené zlomky, racionální čísla Procenta – procenta, určování procentové části, určování základu, určování počtu procent, různé úlohy s procenty, úrok, promile	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <i>Výtvarná výchova</i> <i>Fyzika, chemie, zeměpis, přírodověda</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost žáka - vede žáka k tomu, aby uměl přijímat kritiku, úspěch a neúspěch pozitivním způsobem a uměl se poučit ze zkušenosti - napomáhá rozvíjení komunikace (zvláště verbální i neverbální, respektující, přesné a tvořivé) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - vede žáka k systémovému myšlení a hledání souvislostí mezi jevy a procesy - pomáhá žákovi, aby si uměl na základě osvojených informací vytvořit vlastní názor, uměl ho vyjádřit a obhájit, aby uměl přijímat i názory ostatních - v oblasti postojů a hodnot vede žáka k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví Mediální výchova - učí žáka vyhodnocovat kvalitu a význam informačních zdrojů

Trojúhelníky a čtyřúhelníky	žák • zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti trojúhelníků a čtyřúhelníků při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů, využívá potřebnou matematickou symboliku, • charakterizuje a třídí trojúhelníky a čtyřúhelníky, • odhaduje a vypočítá obvod a obsah trojúhelníků a některých čtyřúhelníků, • užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti trojúhelníků, • načrtne a sestrojí trojúhelník podle základních vět o určenosti trojúhelníka, • využívá vlastností středních příček, těžnic, výšek, os stran a os vnitřních úhlů trojúhelníku při řešení úloh, • analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	Trojúhelníky – trojúhelník, shodnost trojúhelníků, střední příčky trojúhelníku, těžnice trojúhelníku, kružnice opsaná a vepsaná, výšky trojúhelníku, osově souměrné trojúhelníky, konstrukce trojúhelníku Čtyřúhelníky – čtyřúhelník, lichoběžník, rovnoběžník, obsahy	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <i>Výtvarná výchova</i> <i>Fyzika, chemie</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost žáka - vede žáka k tomu, aby uměl přijímat kritiku, úspěch a neúspěch pozitivním způsobem a uměl se poučit ze zkušenosti - napomáhá rozvíjení komunikace (zvláště verbální i neverbální, respektující, přesné a tvořivé) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - vede žáka k systémovému myšlení a hledání souvislostí mezi jevy a procesy - pomáhá žákovi, aby si uměl na základě osvojených informací vytvořit vlastní názor, uměl ho vyjádřit a obhájit, aby uměl přijímat i názory ostatních - v oblasti postojů a hodnot vede žáka k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví Mediální výchova - učí žáka vyhodnocovat kvalitu a význam informačních zdrojů
Hranoly	žák • používá geometrické pojmy, zdůvodňuje a využívá vlastnosti geometrických útvarů v prostoru, na základě vlastností třídí útvary,	Hranoly – hranol, kvádr, krychle, zobrazení hranolu, síť hranolu, povrch a objem hranolu	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Fyzika</i> <i>Výtvarná výchova</i>

	• využívá náčrt při řešení prostorového problému • zobrazí ve volné rovnoběžné projekci hranol, • řeší stereometrické problémy motivované praxí, • umí charakterizovat základní mnohostěny (krychle, kvádr, hranol), • zná a umí použít vzorce pro objem a povrch krychle, kvádru, pravidelného hranolu, • umí využít poznatků o hranolech v praktických úlohách		<u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - v oblasti osobnostní rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost, uvědomování si svých kvalit, schopnost nastavit si své osobní cíle - v oblasti sociální komunikace vede ke srozumitelnosti, jasnosti, přesnosti sdělení, plynulosti, pohotovosti, nápaditosti, efektivnosti a estetičnosti, přesvědčování a argumentaci Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - v oblasti postojů a hodnot vede k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví
Výrazy [1]	žák • užívá ve výpočtech druhou a třetí mocninu a odmocninu, • zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor, • matematizuje jednoduché reálné situace s pomocí proměnných, • určuje hodnotu výrazu, sčítá, odčítá a násobí mnohočleny, • umí dělit mnohočlen jednočlenem, • má názornou základní představu o iracionálních číslech, • zformuluje Pythagorovu větu a její obrácení a využívá je při řešení úloh	Mocnina odmocnina – druhá mocnina, druhá odmocnina, třetí mocnina, třetí odmocnina, vyšší mocniny, velká a malá čísla Mocniny v geometrii – mocniny v geometrii, Pythagorova věta Výrazy – číselné výrazy, výrazy s proměnnými, sčítání a odčítání mnohočlenů, násobení mnohočlenů, dělení mnohočlenů jednočleny	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <i>Výtvarná výchova</i> <i>Fyzika, chemie</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - vede studenty k důvěře ve vlastní síly a schopnosti - rozvíjí komunikativní schopnosti studentů Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - vede studenty k aktivnímu vnímání a chápání kulturních hodnot - vede studenty k umění objektivně posoudit názory ostatních

			Mediaální výchova - přispívá k tomu, aby studenti uměli posoudit pravdivost a význam získaných informací
--	--	--	--

Tercie

Tematický celek	Očekávané výstupy	Učivo	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Rovnice a nerovnice	žák - rozlišuje mezi rovností a rovnicí, - rozlišuje ekvivalentní úpravy, - umí řešit základní rovnice a nerovnice, - graficky znázorňuje řešení rovnic a nerovnic, - umí zapsat řešení nerovnic pomocí intervalu, - analyzuje a řeší problémy, v nichž aplikuje řešení rovnic	Rovnice – rovnost a rovnice, ekvivalentní úpravy rovnic, slovní úlohy řešené rovnicemi, výpočet neznámé ze vzorce, úlohy o pohybu Nerovnice – nerovnosti, intervaly, nerovnice a jejich řešení	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Fyzika, chemie</i> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - rozvoj sebedůvěry uvědomování si svých kvalit - schopnost nastavit si své osobní cíle - podpora obhájení vlastních myšlenek a souvislostí - schopnost respektovat názory ostatních - rozvoj komunikace mezi lidmi Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - hledání souvislostí mezi jevy a procesy - ochrana světového dědictví pomocí matematizací reálných situací - uvědomění si matematiky jako součásti světové kultury Mediální výchova - výchova k vyhodnocování kvality a významu získaných informací
Kruhy a válce	žák - rozlišuje mezi kružnicí a kruhem, umí je definovat, - určuje vzájemnou polohu mezi kružnicí a přímkou, - určuje vzájemnou polohu mezi dvěma kružnicemi,	Kruhy – kružnice, kruh, kružnice a přímka, dvě kružnice, části kružnice a kruhu, Thaletova kružnice, délka kružnice, obsah kruhu Válce – válec, povrch válce, objem válce	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <i>Fyzika</i> <i>Výtvarná výchova</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova

	• ovládá pojem kružnice, kružnicový oblouk, tětiva, kruh, kruhová výseč a úseč, mezikruží, • využívá náčrt při řešení rovinného problému, • počítá délku kružnice a obsah kruhu, • ovládá vzorce pro vypočítání objemu a povrchu válce, umí je zároveň použít v aplikačních úlohách, • převádí jednotky plochy		- v oblasti osobnostní rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost, uvědomování si svých kvalit, schopnost nastavit si své osobní cíle - v oblasti sociální komunikace vede ke srozumitelnosti, jasnosti, přesnosti sdělení, plynulosti, pohotovosti, nápaditosti, efektivnosti a estetičnosti, přesvědčování a argumentaci Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - v oblasti postojů a hodnot vede k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví
Úměrnosti	žák • vyjadřuje jednoduché závislosti tabulkou, grafem a předpisem, • určuje vztahy přímé a nepřímé úměrnosti a správně je používá, • řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem, pracuje s měřítky map a plánů, • řeší praktické úlohy o úměrných veličinách pomocí trojčlenky, • matematizuje jednoduché reálné situace s využitím přímé a nepřímé úměrnosti, • vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data, porovnává datové soubory, • správně interpretuje údaje vyjádřené jednoduchými sloupkovými a kruhovými diagramy	Úměrnosti – poměr, úměra, postupný poměr, závislost veličin, přímá úměrnost, nepřímá úměrnost, trojčlenka, měřítko, diagramy	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <i>Fyzika</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - rozvíjí komunikativní schopnosti studentů, a to nejen ústní, ale i písemné - u studentů podporuje sebevědomí a důvěru ve vlastní schopnosti Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - přispívá k tomu, aby studenti aktivně vnímali a chránili kulturní hodnoty Mediální výchova - výchova k vyhodnocování kvality a významu získaných informací

Geometrické konstrukce	žák • provádí základní konstrukce, • zná jednoduché množiny bodů daných vlastností a používá je při řešení úloh, • řeší jednoduché polohové i nepolohové konstrukční úlohy, zejména o trojúhelnících a čtyřúhelnících, provádí přitom rozbor úlohy, symbolicky zapisuje postup konstrukce, provádí konstrukci a stanovuje počet různých řešení úlohy, • rozumí pojmu posunutí a uplatňuje ho při řešení jednoduchých konstrukčních úloh, • analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	Geometrické konstrukce – základní konstrukce, množiny bodů daných vlastností, konstrukční úlohy, konstrukce trojúhelníku, konstrukce čtyřúhelníku, posunutí	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <i>Fyzika</i> <i>Výtvarná výchova</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost žáka - vede žáka k tomu, aby uměl přijímat kritiku, úspěch a neúspěch pozitivním způsobem a uměl se poučit ze zkušenosti - napomáhá rozvíjení komunikace (zvláště verbální i neverbální, respektující, přesné a tvořivé) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - vede žáka k systémovému myšlení a hledání souvislostí mezi jevy a procesy - pomáhá žákovi, aby si uměl na základě osvojených informací vytvořit vlastní názor, uměl ho vyjádřit a obhájit, aby uměl přijímat i názory ostatních - v oblasti postojů a hodnot vede žáka k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví Mediální výchova - učí žáka vyhodnocovat kvalitu a význam informačních zdrojů
Výrazy [2]	žák • násobí, dělí a umocňuje mocniny s celým exponentem, • sčítá, odčítá, násobí a dělí mnohočleny, • používá vzorce pro druhou mocninu součtu a rozdílu i vzorce pro rozdíl druhých mocnin,	Výrazy [2] – mocniny, mnohočleny, dělení mnohočlenů, umocňování mnohočlenů, rozklad na součin, lomené výrazy, sčítání a odčítání lomených výrazů, násobení a dělení lomených výrazů	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <i>Fyzika</i> <i>Chemie</i> <u>Průřezová témata:</u>

	• rozkládá mnohočleny na součin vytýkáním i podle vzorců, • rozumí pojmu lomený výraz, určuje, kdy je definován, • rozšiřuje, krátí, sčítá, odčítá, násobí a dělí lomené výrazy, • zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulačtor, • matematizuje jednoduché reálné situace s pomocí proměnných	Osobnostní a sociální výchova - rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost žáka - vede žáka k tomu, aby uměl přijímat kritiku, úspěch a neúspěch pozitivním způsobem a uměl se poučit ze zkušenosti - napomáhá rozvíjení komunikace (zvláště verbální i neverbální, respektující, přesné a tvořivé) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - vede žáka k systémovému myšlení a hledání souvislostí mezi jevy a procesy - pomáhá žákovi, aby si uměl na základě osvojených informací vytvořit vlastní názor, uměl ho vyjádřit a obhájit, aby uměl přijímat i názory ostatních - v oblasti postojů a hodnot vede žáka k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví Mediální výchova - učí žáka vyhodnocovat kvalitu a význam informačních zdrojů
--	--	---

Kvarta

Tematický celek	Očekávané výstupy	Učivo	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Rovnice a jejich soustavy	žák - používá ekvivalentní úpravy při řešení jednoduchých lineárních rovnic, - řeší jednoduché rovnice s neznámou ve jmenovateli, - řeší kvadratické rovnice (jednoduché rozkladem, složitější pomocí vzorce), - rozumí pojmem soustava rovnic a její řešení, - řeší soustavu dvou rovnic o dvou neznámých srovnávací, dosazovací a sčítací metodou, - řeší úlohy o pohybu těles stálou rychlostí, o společné práci a o směsích, - matematizuje a řeší jednoduché reálné situace s využitím rovnic a jejich soustav	Rovnice a jejich soustavy – rovnice a jejich úpravy, rovnice s neznámou ve jmenovateli, kvadratické rovnice, slovní úlohy 1, úlohy o společné práci, úlohy o směsích, rovnice s více neznámými, slovní úlohy 2	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Fyzika, chemie</i> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - rozdívá sebedůvěru a zodpovědnost žáka, - vede žáka k tomu, aby uměl přijímat kritiku, úspěch a neúspěch pozitivním způsobem a uměl se poučit ze zkušenosti, - napomáhá rozvíjení komunikace (zvláště verbální i neverbální, respektující, přesné a tvořivé) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - vede žáka k systémovému myšlení a hledání souvislostí mezi jevy a procesy, - pomáhá žákovi, aby si uměl na základě osvojených informací vytvořit vlastní názor, uměl ho vyjádřit a obhájit, aby uměl přijímat i názory ostatních, - v oblasti postojů a hodnot vede žáka k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví Mediální výchova - výchova k vyhodnocování kvality a významu získaných informací

Funkce	žák - vyjadřuje jednoduché funkční závislosti tabulkou, grafem a předpisem, - určuje vztahy přímé a nepřímé úměrnosti a správně je používá, - rozezná lineární funkci, nalezne její předpis a sestrojí graf, - používá grafů lineárních funkcí při řešení soustav dvou lineárních funkcí se dvěma neznámými, - používá lineární funkci při řešení jednoduchých slovních úloh, - rozumí pojmu absolutní hodnota reálného čísla, - se seznámí s nejjednodušším příkladem kvadratické funkce a jejím grafem, - vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data, porovnává datové soubory, - využívá jednoduchých statistických pojmů k popisu datových souborů	Funkce – funkce jako matematický pojem, přímá úměrnost, lineární funkce, absolutní hodnota, kvadratická funkce, nepřímá úměrnost, grafické řešení rovnic, slovní úlohy, diagramy, základy statistiky	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <i>Fyzika</i> <i>Chemie</i> <i>Zeměpis</i> <i>Výtvarná výchova</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - v oblasti osobnostní rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost, uvědomování si svých kvalit, schopnost nastavit si své osobní cíle - v oblasti sociální komunikace vede ke srozumitelnosti, jasnosti, přesnosti sdělení, plynulosti, pohotovosti, nápaditosti, efektivnosti a estetičnosti, přesvědčování a argumentaci Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - v oblasti postojů a hodnot vede k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví
Podobnost a funkce úhlu	žák - rozumí pojmu podobnost útvarů a aktivně ji používá, - užívá k argumentaci a při výpočtech věty o podobnosti trojúhelníků, - chápe sinus, kosinus, tangens a kotangens jako funkce ostrého úhlu v pravoúhlém trojúhelníku a používá je při výpočtech, - používá vztahy mezi různými funkcemi téhož ostrého úhlu, - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	Podobnost – podobnost útvarů, podobné trojúhelníky, užití podobnosti Goniometrické funkce ostrého úhlu – sinus ostrého úhlu, kosinus ostrého úhlu, tangens a kotangens ostrého úhlu, vztahy mezi funkcemi úhlů, řešení úloh o trojúhelníku	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <i>Fyzika</i> <i>Chemie</i> <i>Zeměpis</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost žáka,

			- vede žáka k tomu, aby uměl přijímat kritiku, úspěch a neúspěch pozitivním způsobem a uměl se poučit ze zkušenosti, - napomáhá rozvíjení komunikace (zvláště verbální i neverbální, respektující, přesné a tvořivé) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - vede žáka k systémovému myšlení a hledání souvislostí mezi jevy a procesy, - pomáhá žákovi, aby si uměl na základě osvojených informací vytvořit vlastní názor, uměl ho vyjádřit a obhájit, aby uměl přijímat i názory ostatních, - v oblasti postojů a hodnot vede žáka k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví Mediální výchova - učí žáka vyhodnocovat kvalitu a význam informačních zdrojů
Jehlany a kužely	žák • rozumí pojmům vzdálenost bodu od roviny, vzdálenost bodu od přímky v prostoru, vzdálenost dvou rovnoběžných přímek, vzdálenost dvou rovnoběžných rovin a umí je v jednoduchých případech určit, • rozumí pojmům odchylka dvou přímek v prostoru, odchylka přímky od roviny, odchylka dvou rovin a umí je v jednoduchých případech určit, • určuje a charakterizuje jehlan, kužel, komolý jehlan, komolý kužel a kouli, analyzuje jejich vlastnosti, • odhaduje a vypočítá v jednoduchých případech povrch a objem jehlanu, kuželu,	Základy stereometrie – přímky a roviny v prostoru, kolmost přímek a rovin, vzdálenosti a odchylky Jehlany a kužely – jehlany, kužely, komolé jehlany a kužely, koule	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <i>Fyzika</i> <i>Chemie</i> <i>Zeměpis</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost žáka, - vede žáka k tomu, aby uměl přijímat kritiku, úspěch a neúspěch pozitivním způsobem a uměl se poučit ze zkušenosti, - napomáhá rozvíjení komunikace (zvláště verbální i neverbální, respektující, přesné a tvořivé)

	komolého jehlanu, komolého kuželu a koule, • analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu		Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - vede žáka k systémovému myšlení a hledání souvislostí mezi jevy a procesy, - pomáhá žákovi, aby si uměl na základě osvojených informací vytvořit vlastní názor, uměl ho vyjádřit a obhájit, aby uměl přijímat i názory ostatních, - v oblasti postojů a hodnot vede žáka k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví Mediální výchova - učí žáka vyhodnocovat kvalitu a význam informačních zdrojů
--	--	--	--

Vzdělávací obsah – vyšší stupeň gymnázia

Kvinta

Tematický celek	Očekávané výstupy	Učivo	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Základní poznatky z matematiky	Žák - umí pracovat s racionálními čísly ve tvaru zlomku i ve tvaru čísel desetinných, umí je znázornit na číselné ose a zná geometrický význam absolutní hodnoty reálného čísla - odhaduje výsledky numerických výpočtů a efektivně je provádí, účelně využívá kalkulátor - provádí operace s mocninami a odmocninami, upravuje číselné výrazy - zná základní množinové pojmy – podmnožina, doplněk, průnik, sjednocení a rozdíl množin, dovede pracovat s Vennovými diagramy, operuje s intervaly - čte a zapisuje tvrzení v symbolickém jazyce matematiky - užívá správně logické spojky a kvantifikátory - rozliší definici a větu, rozliší předpoklad a závěr věty - rozliší správný a nesprávný úsudek - vytváří hypotézy, zdůvodňuje jejich pravdivost a nepravdivost, vyvrací nesprávná tvrzení zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému - užívá vlastnosti dělitelnosti přirozených čísel - zná pojem prvočísla a čísla složeného, ovládá způsob určení největšího	Číselné obory – přirozená, celá, racionální a reálná čísla, mocniny s přirozeným, celým a racionálním exponentem, odmocniny, absolutní hodnota reálného čísla Množiny – základní množinové pojmy, Vennovy diagramy, intervaly Základní poučení o výrocích - výrok, definice, věta, důkaz, výroková logika Elementární teorie čísel – znaky dělitelnosti, prvočísla a složená čísla, největší společný dělitel a nejmenší společný násobek Mnohočleny, lomené výrazy - mnohočleny, lomené výrazy, výrazy s mocninami a	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Fyzika, chemie</i> <i>Základy společenských věd</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - vede studenty k důvěře ve vlastní síly a schopnosti - rozvíjí komunikační schopnosti studentů Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - vede studenty k aktivnímu vnímání a chápání kulturních hodnot - vede studenty k umění objektivně posoudit názory ostatních Mediální výchova - přispívá k tomu, aby studenti uměli posoudit pravdivost a význam získaných informací

	společného dělitele a nejmenšího společného násobku celých čísel • upravuje efektivně výrazy s proměnnými, určuje definiční obor výrazu • rozkládá mnohočleny na součin vytýkáním a užitím vzorců, aplikuje tuto dovednost při řešení rovnic a nerovnic • umí z daného vzorce vyjádřit neznámou	odmocninami, vyjádření neznámé ze vzorce	
Rovnice a nerovnice	žák • identifikuje jednotlivé typy rovnic a nerovnic • řeší lineární a kvadratické rovnice a nerovnice, řeší soustavy rovnic, v jednodušších případech diskutuje řešitelnost nebo počet řešení • rozlišuje ekvivalentní a neekvivalentní úpravy • geometricky interpretuje číselné, algebraické a funkční vztahy, graficky znázorňuje řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav • analyzuje a řeší problémy, v nichž aplikuje řešení lineárních a kvadratických rovnic a jejich soustav	Lineární rovnice a nerovnice s jednou neznámou a jejich soustavy – lineární rovnice, nerovnice a jejich soustavy, grafické řešení lineární rovnice a nerovnice Některé rovnice a nerovnice s jednou neznámou, které lze převést na lineární – rovnice a nerovnice v součtovém a podílovém tvaru, rovnice a nerovnice s absolutní hodnotou Lineární rovnice a nerovnice s více neznámými a jejich soustavy – lineární rovnice a nerovnice s dvěma a více neznámými Kvadratické rovnice – neúplná a obecná kvadratická rovnice (diskriminant, vztahy mezi kořeny a koeficienty), soustavy kvadratických rovnic s více neznámými	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Fyzika, chemie</i> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - rozvoj sebedůvěry, uvědomování si svých kvalit - schopnost nastavit si své osobní cíle - podpora obhájení vlastních myšlenek a souvislostí - schopnost respektovat názory ostatních - rozvoj komunikace mezi lidmi Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - hledání souvislostí mezi jevy a procesy - ochrana světového dědictví pomocí matematizací reálných situací - uvědomění si matematiky jako součásti světové kultury

		Některé rovnice, které lze převést na kvadratické a lineární - rovnice s neznámou ve jmenovateli a pod odmocninou	Mediální výchova - výchova k vyhodnocování kvality a významu získaných informací
Planimetrie	žák - chápe základní geometrické pojmy (bod, přímka, polopřímka, rovnice, polorovina) a vztahy mezi nimi - umí definovat geometrické útvary (úsečku, úhel, rovinný pás, trojúhelník, čtyřúhelník, konvexní n-úhelník, kružnici, kruh) pomocí množinových operací a pomocí charakteristické vlastnosti - určuje vzájemnou polohu lineárních útvarů, vzdálenosti a odchylky - aktivně ovládá pojmy úhel, velikost úhlu v míře stupňové, dvojice úhlů (vedlejší, vrcholové, souhlasné, střídavé), středový a obvodový úhel, čtyřúhelník, rovnoběžník, lichoběžník, vlastnosti stran a úhlů - aktivně ovládá pojem pravidelný n-úhelník, kružnice, kružnicový oblouk, tětiva, kruh, kruhová výseč a úseč, mezikružní - aktivně ovládá v trojúhelníku pojmy těžnice, výšky, střední příčky, kružnice opsaná a vepsaná a jejich vlastnosti - umí formulovat a použít věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků, věty Pythagorovu a Eukleidovy věty o výšce a odvěsně - zná a umí použít vzorce pro obvod a obsah trojúhelníku, čtverce, obdélníku, kosočtverce, kosodélníku, lichoběžníku, pravidelného n-úhelníku a kruhu	Geometrické útvary v rovině – přímka a její části, polorovina, úhel, dvojice úhlů, dvě přímky, rovnoběžnost přímek, kolmost přímek, trojúhelník, shodnost a podobnost trojúhelníků, mnohoúhelníky, čtyřúhelníky, kružnice a kruh, úhly příslušné k oblouku kružnici (úhly v kružnici), obvody a obsahy geometrických obrazců, Eukleidovy věty, věta Pythagorova Konstrukční úlohy – množiny bodů dané vlastnosti, jednoduché geometrické konstrukce, konstrukční úlohy řešené užitím množin bodů, konstrukce trojúhelníků, čtyřúhelníků, kružnic, konstrukce na základě výpočtů	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Fyzika</i> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <i>Výtvarná výchova</i> <i>Geografie</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - v oblasti osobnostní rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost, uvědomování si svých kvalit, schopnost nastavit si své osobní cíle - v oblasti sociální komunikace vede ke srozumitelnosti, jasnosti, přesnosti sdělení, plynulosti, pohotovosti, nápaditosti, efektivnosti a estetičnosti, přesvědčování a argumentaci Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - v oblasti postojů a hodnot vede k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví

	• využívá náčrt při řešení rovinného problému • v úlohách početní geometrie aplikuje funkční vztahy, úpravy výrazů, pracuje s proměnnými a iracionálními čísly • řeší polohové a nepolohové konstrukční úlohy užitím všech bodů dané vlastnosti, pomocí shodných zobrazení a pomocí konstrukce na základě výpočtu • umí sestavit trojúhelník, čtyřúhelník a kružnici užitím množin bodů dané vlastnosti • řeší planimetrické problémy motivované praxí • chápe pojem geometrické zobrazení, shodné a podobné zobrazení v rovině • umí definovat osovou a středovou souměrnost, posunutí, otočení a stejnolehlost • chápe pojem souměrnost rovinných útvarů	Shodná zobrazení – shodné zobrazení, osová a středová souměrnost, posunutí, otočení, stejnolehlost	
--	---	--	--

Sexta

Tematický celek	Očekávané výstupy	Učivo	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Funkce	žák - načrtne grafy požadovaných funkcí (zadaných jednoduchým funkčním předpisem) a určí jejich vlastnosti - formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných funkcí - využívá poznatky o funkcích při řešení rovnic a nerovnic, při určování kvantitativních vztahů - aplikuje vztahy mezi hodnotami exponenciálních, logaritmických funkcí a vztahy mezi těmito funkcemi - řeší exponenciální a logaritmické rovnice - modeluje závislosti reálných dějů pomocí známých funkcí - řeší aplikační úlohy s využitím poznatků o funkcích	Funkce a její graf – definice funkce, graf funkce, definiční obor a obor hodnot funkce Lineární funkce – definice lineární funkce, grafy lineárních funkcí při řešení rovnic, nerovnic a jejich soustav, rostoucí a klesající funkce, vlastnosti lineárních funkcí Funkce s absolutními hodnotami – funkce absolutní hodnota, funkce s absolutními hodnotami, sudá a lichá funkce, omezená funkce, maximum a minimum funkce Kvadratická funkce – kvadratická funkce, grafy kvadratických funkcí Lineární lomená funkce – nepřímá úměrnost, lineární lomená funkce Mocninné funkce – mocninné funkce s přirozeným a celým exponentem, inverzní funkce, funkce druhá odmocnina, mocniny s racionálním exponentem Exponenciální a logaritmická funkce – exponenciální funkce, exponenciální rovnice, logaritmická funkce,	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <i>Výtvarná výchova</i> <i>Fyzika, chemie, geografie</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost žáka - vede žáka k tomu, aby uměl přijímat kritiku, úspěch a neúspěch pozitivním způsobem a uměl se poučit ze zkušenosti - napomáhá rozvíjení komunikace (zvláště verbální i neverbální, respektující, přesné a tvořivé) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - vede žáka k systémovému myšlení a hledání souvislostí mezi jevy a procesy - pomáhá žákovi, aby si uměl na základě osvojených informací vytvořit vlastní názor, uměl ho vyjádřit a obhájit, aby uměl přijímat i názory ostatních

		logaritmus, věty o logaritmech, logaritmické a exponenciální rovnice	- v oblasti postojů a hodnot vede žáka k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví Mediální výchova - učí žáka vyhodnocovat kvalitu a význam informačních zdrojů
Goniometrie	žák • užívá při studiu vlastností funkcí pojem periodická funkce • načrtne grafy požadovaných funkcí (zadaných jednoduchým funkčním předpisem) a určí jejich vlastnosti • formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných goniometrických funkcí • řeší goniometrické rovnice • aplikuje vztahy mezi hodnotami exponenciálních, logaritmických a goniometrických funkcí a vztahy mezi těmito funkcemi • modeluje závislosti reálných dějů pomocí známých funkcí • řeší aplikační úlohy s využitím poznatků o goniometrických funkcích • v úlohách početní geometrie aplikuje funkční vztahy, trigonometrii a úpravy výrazů • užívá získané poznatky při řešení úloh z praxe	Goniometrické funkce – periodická funkce, goniometrické funkce ostrého úhlu, stupňová a oblouková míra, orientovaný úhel, funkce sinus, kosinus, tangens a kotangens, grafy goniometrických funkcí, goniometrické rovnice Goniometrické vzorce – základní vztahy mezi hodnotami goniometrických funkcí Trigonometrie – sinová a kosinová věta a jejich užití v úlohách z praxe	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <i>Výtvarná výchova</i> <i>Fyzika, chemie</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost žáka - vede žáka k tomu, aby uměl přijímat kritiku, úspěch a neúspěch pozitivním způsobem a uměl se poučit ze zkušenosti - napomáhá rozvíjení komunikace (zvláště verbální i neverbální, respektující, přesné a tvořivé) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - vede žáka k systémovému myšlení a hledání souvislostí mezi jevy a procesy - pomáhá žákovi, aby si uměl na základě osvojených informací vytvořit vlastní názor, uměl ho

			vyjádřit a obhájit, aby uměl přijímat i názory ostatních - v oblasti postojů a hodnot vede žáka k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví Mediální výchova - učí žáka vyhodnocovat kvalitu a význam informačních zdrojů
Stereometrie	žák • používá geometrické pojmy, zdůvodňuje a využívá vlastnosti geometrických útvarů v prostoru, na základě vlastností třídí útvary • určuje vzájemnou polohu lineárních útvarů, vzdálenosti a odchylky • využívá náčrt při řešení prostorového problému • zobrazí ve volné rovnoběžné projekci hranol a jehlan, sestrojí a zobrazí rovinný řez těchto těles • řeší stereometrické problémy motivované praxí • umí charakterizovat základní mnohostěny (krychli, kvádr, hranol, čtyřstěn, jehlan) • zná a umí použít vzorce pro objem a povrch krychle, kvádru, pravidelného hranolu, pravidelného jehlanu • umí charakterizovat základní rotační tělesa (rotační válec, rotační kužel, kouli) • zná a umí použít vzorce pro objem a povrch rotačního válce, rotačního kužele a koule	Úvod – stereometrie, volné rovnoběžné promítání Polohové vlastnosti – základní vztahy mezi body, přímkami a rovinami, vzájemná poloha dvou přímek, přímky a roviny, dvou a tří rovin, rovnoběžnost přímek a rovin, řešení polohových a konstrukčních úloh Metrické vlastnosti – odchylka přímek, přímek a rovin, vzdálenost bodu od přímky a od roviny, vzdálenosti přímek a rovin Tělesa – mnohostěny, rotační tělesa, objem a povrch mnohostěnů a rotačních těles	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Fyzika</i> <i>Výtvarná výchova, deskriptivní geometrie</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - v oblasti osobnostní rozvíjí sebedůvěru a zodpovědnost, uvědomování si svých kvalit, schopnost nastavit si své osobní cíle - v oblasti sociální komunikace vede ke srozumitelnosti, jasnosti, přesnosti sdělení, plynulosti, pohotovosti, nápaditosti, efektivnosti a estetičnosti, přesvědčování a argumentaci Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech v oblasti postojů a hodnot vede k vnímání, respektování a ochraně

	• umí využít poznatků o tělesech v praktických úlohách		hodnot světového a evropského kulturního dědictví
--	--	--	---

Septima

Tematický celek	Očekávané výstupy	Učivo	Přesahy a vazby (mezipředmětové vztahy, průřezová témata)
Posloupnosti a řady	žák - formuluje a zdůvodňuje vlastnosti studovaných posloupností - načrtne grafy požadovaných posloupností - řeší aplikační úlohy s využitím poznatků o funkcích a posloupnostech - interpretuje z funkčního hlediska složené úrokování, aplikuje exponenciální funkci a geometrickou posloupnost ve finanční matematice	Posloupnosti a jejich vlastnosti – posloupnosti, vzorec pro n-tý člen, rekurentní zadání posloupnosti, vlastnosti posloupnosti Aritmetická a geometrická posloupnost – úlohy s aritmetickou a geometrickou posloupností, užití aritmetické a geometrické posloupnosti Finanční matematika – užití posloupnosti ve finanční matematice	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <i>Fyzika, ekonomie</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - rozvíjí komunikativní schopnosti studentů, a to nejen ústní, ale i písemné - u studentů podporuje sebevědomí a důvěru ve vlastní schopnosti Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech přispívá k tomu, aby studenti aktivně vnímali a chránili kulturní hodnoty
Kombinatorika, pravděpodobnost a statistika	žák - řeší reálné problémy s kombinatorickým podtextem (charakterizuje možné případy, vytváří model pomocí kombinatorických skupin a určuje jejich počet) - využívá kombinatorické postupy při výpočtu pravděpodobnosti, upravuje výrazy s faktoriály a kombinačními čísly	Kombinatorika - elementární kombinatorické úlohy, variace, permutace a kombinace (bez opakování), vlastnosti kombinačních čísel, binomická věta, Pascalův trojúhelník Pravděpodobnost - náhodný jev a jeho pravděpodobnost, pravděpodobnost sjednocení a průniku jevů, nezávislost jevů	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <i>Fyzika, ekonomie</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - rozvíjí komunikativní schopnosti studentů, a to nejen ústní, ale i písemné - u studentů podporuje sebevědomí a důvěru ve vlastní schopnosti

	• diskutuje a kriticky zhodnotí statistické informace a daná statistická sdělení • volí a užívá vhodné statistické metody k analýze a zpracování dat (využívá výpočetní techniku) • reprezentuje graficky soubory dat, čte a interpretuje tabulky, diagramy a grafy, rozlišuje rozdíly v zobrazení obdobných souborů vzhledem k jejich odlišným charakteristikám	Statistika - analýza a zpracování dat v různých reprezentacích, statistický soubor a jeho charakteristiky (vážený aritmetický průměr, medián, modus, percentil, kvartil, směrodatná odchylka, mezikvartilová odchylka)	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - přispívá k tomu, aby studenti aktivně vnímali a chránili kulturní hodnoty - vede studenty k tomu, aby názory ostatních posuzovali objektivně a bez předsudků Mediální výchova - přispívá k tomu, aby studenti uměli rozpoznat kvalitu různých informačních zdrojů, zejména po stránce jejich pravdivosti a hodnověrnosti
Analytická geometrie v rovině	žák • užívá různé způsoby analytického vyjádření přímky v rovině (geometrický význam koeficientů) • řeší analyticky polohové a metrické úlohy o lineárních útvarcích v rovině • využívá charakteristické vlastnosti kuželoseček k určení analytického vyjádření • z analytického vyjádření (z osové nebo vrcholové rovnice) určí základní údaje o kuželosečce • řeší analyticky úlohy na vzájemnou polohu přímky a kuželosečky	Souřadnice – souřadnice v rovině, vzdálenost bodů, střed úsečky Vektory - orientované úsečky, co je vektor, sčítání vektorů, násobení vektorů číslem, skalární součin vektorů, vektorový a smíšený součin Geometrie v rovině – analytické vyjádření přímky v rovině Kuželosečky – kružnice, elipsa, parabola, hyperbola	<u>Mezipředmětové vztahy:</u> <i>Informatika a výpočetní technika</i> <i>Fyzika</i> <u>Průřezová témata:</u> Osobnostní a sociální výchova - rozvíjí komunikativní schopnosti studentů, a to nejen ústní, ale i písemné - u studentů podporuje sebevědomí a důvěru ve vlastní schopnosti Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - přispívá k tomu, aby studenti aktivně vnímali a chránili kulturní hodnoty

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Vyučovací předmět: **Informatika a výpočetní technika - IVT**

Obsahové vymezení předmětu

Předmět **Informatika a výpočetní technika** je součástí vzdělávacích oblastí **Informační a komunikační technologie** na nižším stupni gymnázia a vzdělávací oblasti **Informatika a informační a komunikační technologie** na vyšším stupni gymnázia podrobně charakterizovaných v RVP ZV a RVP G. Výuka předmětu na vyšším stupni gymnázia programuje navazuje na výuku na nižším stupni.

Informatika je, pokud jde o obecnou charakteristiku, obor zabývající se zpracováním informace a v dnešní době můžeme pojem informatika chápat jako obor o možnostech zpracování informace moderními informačními technologiemi, resp. výpočetní technikou. Obor má vzhledem k svému prudkému rozvoji za posledních 20 let množství odvětví a zaměření a žáci gymnázia se s mnohými setkají a naučí se efektivně využívat jejich principy a postupy v praxi i teoreticky. Jedná se např. o počítačovou grafiku, počítačové sítě, operační systémy, základy algoritmizace, relační databáze, internet a komunikace nebo bezpečnost a šifrování dat, ...atd. Informatika svým záběrem zasahuje i do některých dalších oborů, a to především do matematiky (např. počítání v jiných číselných soustavách, binární operace, statistické zpracování údajů, průběhy funkcí, řešení rovnic, matematická logika) a elektrotechniky (např. uchovávání informací, přenos informace, elektronické součástky, technologie výroby). Z hlediska vyhledávání a získávání informací však informatika díky internetu zasahuje v dnešní době do každého jednoho oboru a velký význam má i v praktickém a pracovním životě, v pracovních vztazích. I těmito tématy se žáci gymnázia zabývají a kompetence a znalosti z předmětu IVT využívají nejen pro potřeby tohoto předmětu.

Vzdělávání v předmětu IVT vytváří platformu pro ostatní vzdělávací oblasti i pro mezipředmětové vztahy, poskytuje žákům prostor pro tvořivost, vlastní seberealizaci i pro týmovou spolupráci, zvyšuje motivaci k tvorbě individuálních i skupinových projektů, vytváří příležitost k rozvoji vlastní iniciativy žáků, prohlubuje jejich smysl pro inovativnost a iniciuje využívání prostředků výpočetní techniky a internetu k přípravě na vyučování.

Celkově vzdělávání v předmětu u žáka prohlubuje schopnost tvůrčím způsobem využívat informační a komunikační technologie, informační zdroje a možnosti aplikačního programového vybavení s cílem dosáhnout lepší orientaci v narůstajícím množství informací při respektování právních a etických zásad používání prostředků ICT. Žák je postupně veden ke schopnosti aplikovat výpočetní techniku s využitím pokročilejších funkcí k efektivnímu zpracování informací, a přispět tak ke transformaci dosažených poznatků v systematicky uspořádané vědomosti. Dynamický rozvoj oboru vyžaduje od žáků flexibilitu při přizpůsobování se inovovaným verzím digitálních zařízení a schopnost jejich vzájemného propojování.

Formy realizace předmětu

Základní formou realizace předmětu je vyučovací hodina (45 minut). Vyučovací hodiny jsou spojeny do devadesátiminutových bloků, uvnitř kterých vyučující poskytuje studentům přestávku (toto vychází ze specifických potřeb školy a především studentů).

Časové vymezení předmětu

Nižší stupeň gymnázia:

Předmět **Informatika a výpočetní technika** disponuje úhrnnou týdenní hodinovou dotací 1 hodina pro ročníky nižšího stupně osmiletého gymnázia, která je realizována v rámci výuky prvního ročníku. V

prvním a druhém ročníku je navíc do tohoto předmětu integrována vzdělávací náplň oblasti Člověk a svět práce (dotace 2 hod. pro první dva ročníky). Celková týdenní hodinová dotace tedy činí pro první ročník 2 hodiny, pro druhý ročník 1 hodinu (realizovanou jako dvouhodinový blok jednou za dva týdny). Obecně můžeme počítat v prvním ročníku s přibližně 64 vyučovacími hodinami, ve druhém ročníku s 32 vyučovacími hodinami. Další rozšíření učiva nabízejí volitelné předměty.

Ročník	týdenní hodinová dotace
Prima	2 (1 hod. – integrace s ČSP)
Sekunda	1 (1 hod. – integrace s ČSP)
Tercie	---
Kvarta	---

Vyšší stupeň gymnázia:

Předmět Informatika a výpočetní technika disponuje úhrnnou týdenní hodinovou dotací 4 hodiny pro ročníky vyššího stupně osmiletého gymnázia.

V následujícím období bude postupně docházet ke změně v rozložení výukových hodin do jednotlivých ročníků vyššího stupně gymnázia.

Výchozí situace: výuka je realizována v rámci pátého a sedmého ročníku, v každém z těchto ročníků je hodinová dotace 2 hodiny týdně (první tabulka).

Konečná situace (školní rok 2019/2020, septima): výuka která je realizována v rámci výuky pátého, sedmého a osmého ročníku. Celková týdenní hodinová dotace činí pro pátý ročník 2 hodiny, pro sedmý a osmý ročník vždy po 1 hodině (obvykle realizováno jako dvouhodinový blok jednou za dva týdny, druhá tabulka).

Ročník	týdenní hodinová dotace
Kvinta	2
Sexta	-
Septima	2
Oktáva	-

Hodinová dotace (změna):

Ročník	týdenní hodinová dotace
Kvinta	2
Sexta	-
Septima	1
Oktáva	1

Organizace předmětu

Výuka předmětu v rámci nižšího i vyššího stupně gymnázia probíhá v učebně informatiky (jen naprosto výjimečně tomu tak není). Vybavení učebny je průběžně modernizováno se zřetelem na technický vývoj IT technologií. Další postup ve výuce nad rámec základního učiva zajišťují volitelné semináře IVT.

Metody výuky, výchovné a vzdělávací strategie

Výuka informatiky se v první řadě opírá o nabytí určitých teoretických znalostí, které si následně žáci zafixují procvičením a použitím v praxi při práci s výpočetní technikou a prostřednictvím souhrnu těchto aktivit si žáci osvojují a prohlubují příslušné kompetence. Teoretická část je v případě nového učiva realizována většinou formou frontální výuky spojenou s řízeným rozhovorem se studenty. Vzhledem k rozdílným kompetencím a vědomostem žáků a častému výskytu zkušených uživatelů PC vede často tato metoda k plodné diskusi o daném problému včetně argumentace pro a proti nastíněnému řešení problému. Samostatnou činností (domácí úkoly, práce na hodinách) pak u žáků zdokonalujeme schopnost řešit zadaný problém samostatně a vedeme je k efektivnímu využívání informačních zdrojů. Praktické znalosti vysvětlíme konkrétním řešením určitého problému, ať už vytvořením modelové situace, anebo řešením konkrétního existujícího problému. Při tématech, které jsou již některým žákům dobře známé, se dávají vypracovávat referáty, kde po jeho vypracování daný žák (žáci) přebírá dočasně roli vyučujícího a vede hodinu, pomocí připravené multimediální prezentace obeznámí ostatní s danou problematikou. Tyto prezentace pak slouží jako pomocný zdroj informací při přípravě žáků ke komplexní evaluaci kompetencí a znalostí (t.j. písemné práce či testu).

Vyučující využívají v předmětu širokou škálu postupů a metod, pomocí nichž si žáci prohlubují znalosti a rozvíjejí níže uvedené kompetence:

- Část výuky – spíše teoretické oblasti IVT (HW, počítačové sítě, databázové systémy ...) – se uskutečňuje pomocí frontální výuky.
- Učitelé při výkladu často využívají tabuli a připravují tak dostatečný podklad pro vytváření zápisu. Samozřejmostí je využívání vlastních předem připravených prezentací pomocí projektoru, které pak žákům slouží jako studijní materiál a východisko pro další práci.
- Řízený rozhovor využíváme často v oblastech, které jsou žákům (nikoliv nutně všem) známé. Touto metodou (řízeným rozhovorem) se snažíme, aby danou problematiku vyřešili studenti sami a jen na závěr pedagog toto řešení napomáhá upravit do finální podoby.
- Diskuse – při řešeních problémů s větším počtem možných řešení (např. „Jakou konfiguraci by měl mít v současnosti multimediální počítač?“) je vhodné nechat přejít řízený rozhovor do diskuse, kde pedagog zastává jen úlohu moderátora. Nejenom, že se tímto způsobem dostaneme v problému do rámce širších souvislostí, ale diskuse zaujme i žáky, kteří se řízeného rozhovoru neúčastňovali.
- **Metody praktické práce s počítačem**
- Individuální řešení úloh je další základní metodou, přičemž příprava prezentací na hodinu a řešení domácích úkolů vede žáky k samostatnému postupu při řešení problémů a efektivnímu využívání internetu jako zdroje informací.
- Skupinové řešení úloh vede žáky kromě předchozích kompetencí ke kooperaci v rámci pracovní činnosti, prohlubuje schopnost plánování a přirozeného rozdělování pracovních rolí. Zároveň (jelikož skupiny žáků prezentují své výsledky práce ostatním) podporuje tato metoda princip (často velice efektivní) vzájemného učení žáků.

Mimo výuku si žáci mohou prohlubovat kompetence a znalosti z oboru IT zapojením do řady soutěží a dalších aktivit a zpracováním seminárních prací z daného oboru. Další možnost rozvoje oborových kompetencí nadaných žáků představují široce zabezpečené individuální konzultace.

Klíčové kompetence

Způsob jejich rozvíjení je v základní rovině definován v úvodních kapitolách ŠVP.

Další specifické pro daný obor:

Kompetence k učení

Žák za pomoci vyučujícího a spolužáků efektivně využívá různé strategie učení k získání a zpracování poznatků a informací, hledá a rozvíjí účinné postupy ve svém učení, reflektuje proces vlastního učení a myšlení kriticky přistupuje ke zdrojům informací, informace tvořivě zpracovává a využívá při svém studiu a praxi

Kompetence k řešení problémů

Žák za pomoci vyučujícího a spolužáků vytváří hypotézy, navrhuje postupné kroky, zvažuje využití různých postupů při řešení problému nebo ověřování hypotézy. Uplatňuje při řešení problémů vhodné metody a dříve získané vědomosti a dovednosti, kromě analytického a kritického myšlení využívá i myšlení tvořivé s použitím představivosti a intuice je otevřený k využití různých postupů při řešení problémů, nahlíží problém z různých stran zvažuje možné klady a zápory jednotlivých variant řešení, včetně posouzení jejich rizik a důsledků.

Kompetence komunikativní

Vyučující napomáhá žákům používat s porozuměním odborný jazyk a symbolická a grafická vyjádření informací různého typu, efektivně využívat moderní informační technologie, prezentovat vhodným způsobem svou práci i sebe sama před známým i neznámým publikem. Žáci díky vedení vyučujícího a vlastnímu úsilí rozumí sdělením různého typu v různých komunikačních situacích, správně interpretují přijímaná sdělení a věcně argumentují.

Kompetence sociální a personální

Žák za pomoci vyučujícího a spolužáků posuzuje reálně své fyzické a duševní možnosti, je schopen sebereflexe aktivně spolupracuje při stanovování a dosahování společných cílů.

Kompetence občanská

Prostřednictvím spolupráce s učitelem a spolužáky a pomocí dalších získaných informací žák zvažuje vztahy mezi svými zájmy osobními, zájmy širší skupiny, do níž patří, a zájmy veřejnými, rozhoduje se a jedná vyváženě respektuje různorodost hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí promýšlí souvislosti mezi svými právy, povinnostmi a zodpovědností. K plnění svých povinností přistupuje zodpovědně a tvořivě, hájí svá práva i práva jiných, vystupuje proti jejich potlačování a spoluvytváří podmínky pro jejich naplňování.

Kompetence pracovní a k podnikavosti

Vyučující žákům napomáhá v prohlubování kompetencí v oblasti informatiky směrem k budoucímu praktickému (pracovnímu) využití výpočetní techniky (rostoucí náročnost a samostatnost ve vypracování zadaných úkolů). Seznamuje žáky se škálou možností použití informační zdrojů a výpočetní techniky v podnikatelské a pracovní sféře.

Evaluace předmětu

Základní pravidla evaluace v předmětu vycházejí z kritérií obecně platných na úrovni školy. Žáci jsou dále hodnoceni podle aktivity a spolupráce v hodinách, práce s hardwarem a softwarem, podle výsledků testů, podle vlastní (domácí) práce a podle samostatné iniciativy při zpracování seminárních prací a projektů dle zájmu.

Koncepce volitelných seminářů IVT

Pro zájemce o rozsáhlé obohacení učiva každoročně nabízíme řadu volitelných seminářů, které se dělí podle zaměření činnosti (užitný software, programování a hw) a převažujícího softwaru, který je k výuce využíván. Patří sem především pokročilé užívání internetových aplikací a komunikačního softwaru, dále programování (Java, C#, a další dle provozních možností a poptávky žáků).

Příklady volitelných seminářů: **Seminář z programování** (dle zájmu a provozních možností je vypisován ve dvou úrovních dle pokročilosti potřebných kompetencí žáků), Programování v Linuxu aj. Na rozhraní Informatiky a výtvarného oboru stojí seminář **Počítačová grafika**.

Vyšší stupeň gymnázia:

Charakter profilové maturitní zkoušky

Maturitní zkouška z IVT je součástí profilové části maturity. Profilová maturitní zkouška je volitelná a je konaná ústní formou před zkušební komisí.

Vzdělávací obsah předmětu

Nižší stupeň gymnázia

Učivo	Očekávané výstupy
1. Základní pojmy z informatiky informace a informační činnost informační zdroje a informační instituce. <i>informační etika</i>	1. Základní pojmy z informatiky chápe význam informační činnosti v současné společnosti je seznámen s faktem, že informační média mohou obsahovat i eticky závadné informace má představu o procesu vzniku, přenosu, ukládání a distribuce informačních zdrojů ve společnosti ví, kde jsou uloženy zdroje informací v klasické i digitální podobě a zná způsob, jak se dají obstarat <i>respektuje zásady intelektuálního vlastnictví a autorského práva</i>
2. Základy práce s počítačem základní uživatelské dovednosti základní znalosti o struktuře a ovládání počítače a jeho přídatných zařízení péče o počítač, zásady hygieny práce s počítačem operační systém, manager OS organizace informací na paměťovém médiu viry a antivirové programy <i>historie výpočetní techniky</i>	2. Základy práce s počítačem ovládá základní obsluhu PC (spuštění a zavření PC, ovládání myši a klávesnice), dokáže obsluhovat výukové programy zná rizika práce s počítačem, ví na koho se obrátit, v případě závady počítače dovede založit vlastní adresář dovede charakterizovat funkci základních součástí počítače a jeho přídatných zařízení ovládá obsluhu počítače a jeho přídatných zařízení zná pojem operační systém a základy práce s ním dovede užívat antivirové programy dovede užívat systém helpů rozumí organizaci informací na paměťovém médiu <i>zná jednotky paměti a jejich hodnoty</i>
3. Vytváření a zpracování informací pomocí počítačových aplikací základní funkce grafického editoru bitmapové a vektorové editory tvorba a zpracování obrázku standardní funkce textového editoru <i>zápis a úprava a tisk jednoduchého dokumentu prezentace výsledků své činnosti</i> standardní funkce tabulkového kalkulátoru vkládání dat, editace buňky úprava tabulky tvorba grafu využití multimédií <i>základní typografická pravidla</i>	3. Vytváření a zpracování informací pomocí počítačových aplikací umí použít k malování jednoduchý grafický editor (malování) dovede v grafickém režimu vytvořit a upravit obrázek dovede použít textový editor k napsání jednoduché školní úlohy, popisu školního výletu apod., dovede ho zařadit do svého adresáře a znovu vyhledat dovede s pomocí textového editoru vytvořit, modifikovat, uložit a znovu vyhledat textový dokument dovede využívat textový editor k napsání životopisu a obsáhlejší prezentace - dovede vytvořit tabulku i graf v tabulkovém kalkulátoru a provádět v něm jednoduché matematicko - statistické výpočty dovede využívat aplikační, výukové a multimediální programy je obeznámen se širokým rejstříkem možností dostupných počítačových aplikací a dovede je využívat při řešení svých problémů a úkolů <i>- respektuje při psaní textů základní typografická pravidla</i>

Učivo	Očekávané výstupy
4. Počítačové sítě a internet základy práce v síti vyhledávání informací na internetu elektronická pošta, elektronický podpis	4. Počítačové sítě a internet - dovede vysvětlit funkci a úlohu počítačové sítě - orientuje se na WWW stránce a dovede získat z jejího menu nabízené informace - dovede využívat internet k vyhledávání informačních zdrojů v knihovnách - umí vyhledat informační zdroj na internetu a zvolit k tomu vhodný vyhledávací stroj - využívá elektronickou poštu - využívá ICT k samostudiu - má představu o způsobu počítačového řešení jednoduchého praktického problému
V primě a sekundě je do výuky předmětu IVT integrován vzdělávací obsah tematického celku Využití digitálních technologií ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (viz. dále).	
Příklady rozšiřujícího učiva:	
5. Algoritmizace a programování struktura programovacích jazyků základní programové konstrukce programovacích jazyků IRC, ICQ, videokonference, netmeeting publikování na internetu, WEB editory HTML, Java a další programové vybavení pro tvorbu www stránek práce na vzdáleném počítači, Telnet propojování aplikací při práci na projektu	5. Algoritmizace a programování - dovede aplikovat zásady algoritmizace při řešení konkrétních problémů - zvládá práci na projektu ve spolupráci se spolužáky - zná základní příkazy společné všem programovacím jazykům

Vyšší stupeň gymnázia:

V rámci již dříve uvedené změny došlo k rozložení výukových cílů do sedmého a osmého ročníku, nedošlo k žádným obsahovým změnám, uvedena je tedy pouze finální tabulka.

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezioborové vztahy
Kvinta	žák:			
OS Linux	Ovládá, propojuje a aplikuje dostupné prostředky ICT využívá teoretické i praktické poznatky o funkcích jednotlivých složek hardwaru a softwaru k tvůrčímu a efektivnímu řešení úloh.	Popis systému, systém souboru, základní operace příkazové řádky, distribuce, grafické rozhraní.	frontální výuka řízený rozhovor IT – metody	
Multimédia	Zpracovává a prezentuje výsledky své práce s využitím pokročilých funkcí aplikačního softwaru, multimediálních technologií a internetu.	Flash a animace, přenos hlasu po internetu, interaktivní systémy, výukové aplikace, sdílení multimédií a autorská práva.	řízený rozhovor diskuze individuální řešení úloh skupinové řešení úloh IT – metody	
Zpracování zvukové a grafické informace	Orientuje se v možnostech uplatnění ICT v různých oblastech společenského poznání a praxe.	Zvukové formáty, aplikace pro zpracování zvukových stop, úprava zvuku, efekty, elektronická hudba, MIDI.	frontální výuka diskuze individuální řešení úloh IT – metody	
Tvorba prezentace	Zpracovává a prezentuje výsledky své práce s využitím pokročilých funkcí aplikačního softwaru, multimediálních	Pravidla tvorby prezentace.	frontální výuka individuální řešení úloh skupinové řešení úloh IT – metody	

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezioborové vztahy
	technologií a internetu.			
Tvorba a publikace webových stránek (HTML, JavaScript, CSS)	Využívá informační a komunikační služby v souladu s etickými, bezpečnostními a legislativními požadavky.	Tvorba vlastní webové stránky, základy HTML a JavaScriptu.	frontální výuka individuální řešení úloh IT – metody	
Grafy funkcí a matematický software	Využívá software k tvůrčímu a efektivnímu řešení úloh.	Využití softwaru k ulehčení numerických výpočtů.	frontální výuka individuální řešení úloh	matematika
Septima+Oktáva	Žák:			
Vyhledávání informací o VŠ	Využívá dostupné služby informačních sítí k vyhledávání informací, ke komunikaci, k vlastnímu vzdělávání a týmové spolupráci.	Přehled o možném dalším studiu po skončení střední školy, schopnost najít si relevantní informace, podmínky přijetí.	řízený rozhovor diskuze individuální řešení úloh IT – metody	ZSV
Databázové systémy a SQL	Organizuje účelně data a chrání je proti poškození či zneužití.	Relační databáze, její návrh a použití. Tabulka, primární a cizí klíč. Základy SQL dotazů a příkazů.	frontální výuka řízený rozhovor individuální řešení úloh IT – metody	
Základy algoritmizace a jazyk C	Aplikuje algoritmický přístup k řešení problémů.	Algoritmus a jeho řešení, optimálnost řešení, problémy řazení a vyhledávání, postupy v programovacím jazyku C.	frontální výuka řízený rozhovor individuální řešení úloh	
Pokročilé užívání tabulkových procesorů	Zpracovává a prezentuje výsledky své práce s využitím pokročilých funkcí	Statistické zpracování informace, řazení a filtry, propojení s databází.	frontální výuka individuální řešení úloh IT – metody	matematika

<i>Tematický celek</i>	<i>Výstupy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Metody Aktivity</i>	<i>Mezioborové vztahy</i>
	aplikačního softwaru.			

Vyučovací předměty: **Dějepis, ZSV (Základy společenských věd)**

Dějepis

Charakteristika předmětu

Výuka dějepisu má tři základní složky:

- Složku informativní
- Složku kompetenční
- Složku formativní/postojovou

Rozvoj žáků v rámci těchto složek postupuje výukou předmětu na nižším i na vyšším stupni gymnázia

- **V rámci informativní složky** výuka napomáhá žákům osvojit si **základní orientaci v dějinách a osvojení základních poznatků o vývoji lidské společnosti a konání člověka v minulosti**. Žáci si během studia v rámci **nižšího stupně** gymnázia osvojují základní historickou terminologii a určité množství dalších faktografických znalostí, šíře jejich osvojení **je diferencována dle profilace žáka**, přičemž je však stanoveno povinné základní penzum znalostí nutných k osvojení všemi žáky. Žáci jsou vedeni k tomu, aby pochopili, že v přiměřené míře osvojené znalosti jsou nezbytným „stavebním materiálem“, souběžně však také k pochopení, že fakta nejsou hlavním cílem výuky, nýbrž jsou především prostředkem k porozumění podstaty a smyslu historických jevů, procesů i jednotlivých událostí, jejich příčinám i důsledkům. Hlavním posláním výuky dějepisu v této složce v obecné rovině je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti.
- **Velký význam má výuka dějepisu z hlediska rozvoje kompetencí**. Z hlediska této složky mohou pochopit význam dějepisu i žáci, kteří se jinak nezaměřují na prohlubování znalostí v oboru historie. Žáci jsou vedeni k poznání **interpretativního charakteru historie**, toho, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je především kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Historická problematika tak poskytuje obrovský prostor pro rozvoj technik kritického myšlení a kritického přístupu ke „skutečnosti“. Žáci mají téměř neomezený diskusní prostor, zároveň si též osvojují základní pravidla kritické práce s historickými informacemi různého charakteru (prameny písemné, hmotné ikonografické, odborná literatura, historická beletrie, žurnalistika, svědectví pamětníků aj.). Žáci si dále prostřednictvím práce s historickou tematikou osvojují a upevňují i řadu dalších **univerzálních kompetencí** (dovednosti verbální i písemné komunikace a prezentace, kladení otázek, hodnocení, sebehodnocení a mnoho dalších).
- Výuka dějepisu má též velký význam pro svůj **formativní charakter** – napomáhá žákům při utváření **vlastních postojů a názorů** na vývoj lidské společnosti v minulosti i současnosti, rozvíjí a upevňuje též schopnost v rámci korektní diskuse zdůvodňovat a obhajovat tyto své názory, zároveň však též přijímat názory ostatních.

- V rámci výuky předmětu **Dějepis** jsou na **vyšším stupni** gymnázia využívány poznatky a kompetence z oblasti společenských věd (především z oblasti historie lidské společnosti) získané žáky v rámci základního vzdělávání, tyto poznatky a kompetence jsou nadále rozvíjeny, žáci si mimo jiné prohlubují osvojení základní historické terminologie a dalších faktografických znalostí, učí se prohloubené znalosti a rozšířené kompetence využívat a zpracovávat v komplexnějším myšlenkovém systému. Součástí výuky dějepisu jsou i zcela nové obsahové prvky, jejichž pochopení je podmíněné rozvinutější myšlenkovou činností a praktickou zkušeností žáka vyššího stupně osmiletého gymnázia. Žáci si upevňují schopnost základní orientace v dějinách lidské společnosti, zároveň se učí kriticky reflektovat společenskou skutečnost, posuzovat různé přístupy k řešení problémů každodenní praxe a aplikovat poznatky do současnosti a v neposlední řadě si osvojují alespoň do určité míry základní postupy práce v oblasti historického zkoumání, které jsou uvedeny níže:
 - **heuristika** (vyhledávání, shromažďování a třídění historických pramenů a literatury)
 - **kritika** (zjišťuje pravost, hodnověrnost a především použitelnost pramene)
 - **interpretace** (výklad pramenů, vytváření systému a řádu v rámci nich)
 - **syntéza** (vytvoření výstupu – díla, autorské práce - který obsahuje zjištěné informace i vlastní interpretace autora s použitím pramenů a zdrojů).
- Důležitou součástí výuky dějepisu je i na vyšším stupni **formativní** složka, měla by spolupřispívat a pomáhat formovat a rozvíjet určité postoje (úcta k lidským i občanským právům, pluralitě názorů, uvědomění si nebezpečí plynoucího z nesvobody a totalitarismu, rizik zneužívání svobody...), modely uvažování (či jednání), které lze získávat též na základě seznámení se a porozumění dějinám, usilovat o porozumění a vstřícnost k jiným etnikům, kulturám a civilizacím, jejich specifikům, odlišnostem.

Z hlediska chronologického je důležité zejména aktivní poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. **Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století**, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Zásadní význam má rozvíjení takových časových a prostorových představ i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Organizační a časové vymezení předmětu

Obecná klasifikace

Předmět Dějepis je součástí vzdělávací oblasti "Člověk a společnost" podrobně charakterizované v RVP ZV (nižší stupeň gymnázia) a RVP G (vyšší stupeň gymnázia). Dějepis v mnoha ohledech úzce souvisí s druhým předmětem této vzdělávací oblasti – se Základy společenských věd (ZSV), je též výrazně provázán s dalšími předměty (Český jazyk a literatura, Zeměpis, Estetická výchova aj.), je rozvíjen řadou volitelných předmětů a významně se podílí na integraci průřezových témat (Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Mediální výchova a Výchova demokratického občana) vymezených v RVP, jejichž problematika je začleněna do jednotlivých předmětů.

Předmět dějepis **ve výše popisovaném rozsahu představuje pevnou a významnou složku všeobecného vzdělávacího základu, jež si musí osvojit všichni žáci naší školy**, jeho základní obsah je vymezen takovým způsobem (i vzhledem k hodinové dotaci), aby splnil uvedený záměr při respektování všech závazných požadavků RVP ZV RVP G. Koncepce předmětu dále ve výrazné míře využívá prvky diferenciací výuky, které napomáhají **žákům, pro něž představují společenské vědy**

profilující směr jejich budoucího vzdělávání, si výrazně prohloubit znalosti a kompetence v oblasti historie lidské společnosti. Možnosti profilace, které skýtá diferenciací výuky v rámci základního předmětu dějepis, dále výrazně podporuje i koncepční strategie volitelných předmětů a podpora vyučujících (a školy obecně) zapojení žáků do mimovýukových aktivit se společenskovědním (v tomto případě především historickým) zaměřením.

Organizační a časové vymezení

Nižší stupeň gymnázia

Na nižším stupni gymnázia disponuje předmět dějepis disponuje úhrnnou týdenní hodinovou dotací 7 vyučovacích hodin pro čtyři ročníky nižšího stupně gymnázia, která je jednotlivým ročníkům stanovena podle následující tabulky. Ve třetím a čtvrtém ročníku (tercie, kvarta) jsou dvě hodiny z dotace (v každém ročníku po jedné) integrovány s obsahem vzdělávací oblasti Umění a kultura, v rámci integrovaných hodin se obsahově jedná o problematiku dějin umění a hudby a obecně dějin kultury (kulturní atmosféra doby, jednotlivé umělecké slohy aj.).

Ročník	týdenní hodinová dotace
Prima	2
Sekunda	1
Tercie	2 (1 int. z UaKUL)
Kvarta	2 (1 int. z UaKUL)

Obecně tak v každém ročníku nižšího stupně gymnázia (kromě sekundy) proběhne přibližně 64 vyučovacích hodin (32 dvouhodinových bloků), v sekundě pak s 32 vyučovacích hodin (6 dvouhodinových bloků) – to vše s přihlédnutím ke školním prázdninám, mimořádným situacím aj.

Předmět je vyučován od primy do kvarty jako uzavřený celek zahrnující dějiny lidské civilizace od pravěku až po současnost **s důrazem kladeným na problematiku moderních dějin (u “starších” dějin se klade důraz - spíše než na čistě politické dějiny – na poznání struktury společnosti, pochopení základních principů jejího fungování, stejně jako poznání a pochopení základních principů vývoje kulturního a sledování kontinuity dějinného vývoje, významu jeho jednotlivých etap, problémů, trendů i událostí pro další vývoj i pro současnost).**

Pro organizaci vyučovacích hodin se využívají běžné školní třídy, v některých případech učebny vybavené multimediální technikou.

Vyučující mohou využít i doplňkové formy organizace výuky, což jsou především: výuka v učebně informatiky (případně v knihovně), přednášky odborníků či pamětníků (resp. besedy), exkurze (úkolů zadané vyučujícím, připravená prezentace žáků – jednotlivců či skupin aj.).

Nedílnou součástí předmětu je samostatná práce žáků – nebo pracovních žakovských skupin - na projektech (či seminárních a ročníkových pracích) mimo výuku.

Významnou složkou samostatné práce žáků je četba a studium populárně naučné a odborné historické literatury (potřebná mimo jiné pro úspěšné splnění výše uvedených pracovních úkolů).

Vyšší stupeň gymnázia

Na vyšším stupni gymnázia disponuje předmět dějepis disponuje úhrnnou týdenní hodinovou dotací 4 hodiny (po 45 min.) čerpanou v pátém a šestém ročníku osmiletého gymnázia. V těchto ročnících probíhá společná základní výuka týkající se historické problematiky.

Ročník	týdenní hodinová dotace
Kvinta	2
Sexta	2
septima	-
Oktáva	-

Obecně můžeme počítat v pátém a šestém ročníku vyššího gymnázia s přibližně 64 vyučovacími hodinami (32 dvouhodinovými bloky) v každém ročníku – to vše s přihlédnutím ke školním prázdninám, mimořádným situacím aj. Počet hodin není konstantní každý školní rok, při plánování konkrétní výuky je třeba pracovat s určitou rezervou.

Předmět je vyučován v kvintě a sextě jako uzavřený celek zahrnující dějiny lidské civilizace od pravěku až po současnost **s důrazem kladeným na prohloubení znalostí a kompetencí v oblasti problematiky moderních dějin** (u “starších” dějin se klade důraz především na **prohloubené poznání struktury společnosti, pochopení základních principů jejího fungování, stejně jako poznání a pochopení základních principů vývoje kulturního a sledování kontinuity dějinného vývoje, významu jeho jednotlivých etap, problémů, trendů i událostí pro další vývoj i pro současnost**).

Základní organizační formou pro realizaci předmětu **z hlediska časové a prostorové organizace vyučování** je vyučovací hodina (45 min.), která je spojována do dvouhodinových devadesátiminutových bloků (s přestávkou uvnitř bloku).

Jako běžný prostor pro organizaci vyučovacích hodin se využívají klasické školní třídy. V případě některých specifických činností lze využít učebnu vybavenou multimediální technikou.

Vyučující mohou využít i doplňkové formy organizace výuky, což jsou především: výuka v učebně informatiky (případně v knihovně), přednášky odborníků či pamětníků (resp. besedy), exkurze (úkoly zadané vyučujícím, připravená prezentace žáků – jednotlivců či skupin, programy pro žáky zajišťované odbornými pracovníky příslušných institucí aj.).

Z hlediska způsobu řízení učební činnosti žáků se ve výuce objevují všechny základní organizační formy – frontální, dyadické (párové), skupinové a také individualizované vyučování. Míra využití (a vzájemný poměr) těchto forem je ovlivněn především složením, schopnostmi a potřebami kolektivu žáků (třídy) a také individuálními možnostmi, schopnostmi i potřebami jednotlivých žáků. Důležitou roli hrají též záměry vyučujícího.

Nedílnou součástí předmětu je samostatná práce žáků (nebo pracovních žakovských týmů) na projektech, seminárních a ročníkových pracích – částečně v rámci výuky, především však mimo ni, či možné zapojení do vědeckých odborných projektů a výzkumů. Charakteristickým prvkem je i široká možnost konzultačních aktivit našich vyučujících se žáky.

Významnou složkou samostatné práce žáků je četba a studium populárně naučné a odborné historické literatury (potřebná mimo jiné pro úspěšné splnění výše uvedených pracovních úkolů).

Hodnocení v předmětu

Slovní a bodové hodnocení se řídí obecnými pravidly pro hodnocení uvedenými v úvodní části ŠVP. Slovní hodnocení vyučující vytvářejí a zapisují na konci prvního a třetího čtvrtletí, na konci prvního pololetí a na konci školního roku, přičemž u hodnocení **na konci prvního a třetího čtvrtletí převažuje charakter formativní, vždy na konci pololetí má hodnocení souběžně charakter formativní i sumativní**. Slovní hodnocení je možné a **žádoucí** využívat i u posuzování plnění dílčích aktivit. Vyučující využívají z hlediska hodnocení práce žáků různé formy prověřování osvojení znalostí a nárůstu kompetencí (včetně vzájemného hodnocení žáků a sebehodnocení žáků). Volba forem prověřování osvojení znalostí a nárůstu kompetencí je na jedné straně určována způsobem práce se třídou (skupinou) jako s celkem, na straně druhé ji však výrazně ovlivňují i individuální vzdělávací potřeby jednotlivých žáků.

Metody výuky

V rámci výuky v předmětu Dějepis na nižším i vyšším stupni gymnázia mohou jednotliví vyučující využít širokou škálu organizačních forem a konkrétních metod vyučování.

Charakteristické rysy (zásady):

- Prolínání organizačních forem všech typů (frontální výuka, skupinová výuka, individualizované i individuální učení, exkurze aj.)
- Volba forem a metod přiměřených věku žáků a jejich vzdělávacím potřebám (též v oblasti specifických vzdělávacích potřeb)
- Volba metod umožňujících diferenciaci výuky (zohlednění již dříve nabytých kompetencí a znalostí, zohlednění profilace jednotlivých žáků, umožnění většího množství „studijních rychlostí“)
- Široké uplatnění metod aktivizujících žáky
- Široké uplatnění problémových úloh
- Účelné střídání metod v rámci výuky
- Uvážlivé využívání metody výkladu v kombinaci s dalšími metodami
- Kombinace různých způsobů prověřování osvojení znalostí a kompetencí
- **Rostoucí akcent na samostatnost** žáků (v rámci postupu jednotlivými ročníky) v rámci procesu vzdělávání (vlastní plánování činností a stále výraznější podíl na stanovování cílů vzdělávání, vlastní volba cest a postupů plnění zadaných úkolů, samostatné rozhodování o variantách prezentace výsledků vlastní práce, schopnost samostatného stanovování pravidel v rámci pracovních skupin – týmů aj.)

Předmětová komise nepokládá za nutné některé metody upřednostňovat či považovat za závazné pro všechny vyučující, pouze nabízí a doporučuje určitou škálu dobře fungujících a již osvědčených metod práce, jichž se vyučující může držet, avšak je na jeho rozhodnutí, jakých využije (případně: jaké další doplní). **Pro každého vyučujícího předmětu jsou však závazné výše uvedené základní zásady.**

Metody (jedná se o výběr z využívaných metod):

metoda problémového výkladu (cíl: osvojení algoritmu řešení problému)

problémové metody, osvojení učiva skrz řešení problémů

rozsáhlejší problémové úlohy zpracovávané v několikačlenných týmech (např. tvorba didaktických materiálů aj.)

aktivizující metody (např. **brainstorming, brainwritting, snowballing, mentální mapování, I.N.S.E.R.T. aj.**), **metody prezentační**

metoda reproduktivní (procvičování, aplikace učiva)

vysvětlování

řízený rozhovor

beseda, diskuse (různé formy)

heuristická metoda (práce s historickými prameny, vyhledávání informací, jejich zpracování a interpretace)

„hraní rolí“

práce s odborným textem (po stránce obsahové i „technické“), práce s uměleckým textem

práce s audiovizuálním dokumentárním dílem, práce s uměleckými filmy s historickou tematikou

interpretace ikonografických a kartografických pramenů

vlastní dramatizace (často součástí prezentace skupinové práce)
skupinová práce (různé formy)
metoda expertních skupin (“pětilístek”)
kmen a kořeny
průzkum “veřejného” mínění (ankety s historickou tematikou)
seminární práce, esejistická tvorba
metoda výkladová (informační)

Koncepce volitelných předmětů

V pátém a šestém ročníku je pro zájemce o společenskovědní **trvale nabízený** nadstavbový **historicko-geografický seminář**, obory doplňuje a prohlubuje znalosti a kompetence v oblasti dějepisu (a též zeměpisu), v sedmém a osmém ročníku na dějepis navazuje **maturitní seminář z dějepisu**. Výuku dále doplňují specializační volitelné semináře, z nichž za klíčový považujeme předmět **Moderní dějiny**, který je taktéž trvalou součástí nabídky volitelných předmětů. Pokud jde o další volitelné předměty se zaměřením na historickou problematiku (pro nižší i vyšší stupeň gymnázia), pak je jejich nabídka, charakteristika i vzdělávací obsah součástí každoročně aktualizovaných příloh ŠVP.

Koncepce maturitní zkoušky

Maturitní zkouška z dějepisu probíhá v rámci profilové části maturitní zkoušky. Jedná se o ústní zkoušky konanou před maturitní zkušební komisí.

	Rozvoj klíčových kompetencí v předmětu dějepis
Kompetence k učení	<i>Žáci si osvojují za využití historických dat, historické problematiky různé strategie a metody učení (s přihlédnutím k převládajícímu učebnímu typu).</i>
	<i>Žáci si na konkrétních příkladech v rámci předmětu osvojují dovednost plánování v komplexním měřítku (činnosti a plnění úkolů v průběhu školního roku) i v měřítku dílčím (díličí kroky, fáze v rámci jednotlivých zadaných úkolů).</i>
	<i>Žáci si osvojují základní heuristické postupy.</i>
	<i>Žáci si osvojují základy kritické práce s texty různých typů (dobové, sekundární odborné, literárně-historické aj.), s ikonografickým materiálem (obrazy, fotografie, karikatura, komiks), s filmovým materiálem aj.</i>
	<i>Žáci si za asistence vyučujících budují a prohlubují schopnost vlastní reflexe a interpretace jevů, problémů, jevů v oblasti společenskovední (s důrazem na historickou problematiku), o problematice společenskohistorického vývoje diskutují.</i>
	<i>Za využití různých výukových metod si žáci osvojují a fixují základní faktografické znalosti a základní odbornou terminologii, symboly, pracují dále s nimi, zařazují do vzájemných souvislostí, postupně si tak vytvářejí komplexnější pohled na problematiku historického vývoje.</i>
	<i>Žáci na základě většího množství podnětů a různých forem zpětné vazby (sebehodnocení, spolužáci, vyučující) hodnotí svůj pokrok v předmětu.</i>
Kompetence k řešení problémů	<i>Žáci v rámci rozvoje kritického myšlení pracují s pramenným materiálem historické provenience různých typů.</i>
	<i>Žáci od nejnižších ročníků zpracovávají velké množství dílčích problémových úkolů, postupně se učí řešit komplexnější problémové úkoly.</i>
	<i>Žáci již od nejnižších ročníků zpracovávají úkoly, u nichž je stanoven pouze požadovaný konečný výsledek (cíl), způsob řešení si volí žáci sami.</i>
	<i>Vyučující zařazují do výuky aktivity, které žáky učí analyzovat historické děje, jevy, problémy, interpretace.</i>
	<i>Žáci si za asistence vyučujícího a v interakci se spolužáky osvojují dovednost samostatně formulovat pracovní úkoly.</i>
	<i>Žáci využívají osvojené dovednosti v oblasti řešení problémů k řešení analogických situací (nejen v rámci dějepisu).</i>
Kompetence sociální a personální	<i>Žáci často pracují v rámci menších (dvojice) i větších pracovních skupin (týmů), rozvíjejí tak schopnosti v oblasti kooperace v rámci pracovních úkolů, dochází k podpoře vzniku sociálních vazeb. Děje se tak při plném respektování individuality každého žáka s ohledem na jeho specifické potřeby vzdělávání. V některých případech mají žáci možnost volby, zda budou pracovat individuálně či vytvoří pracovní tým.</i>
	<i>Žáci se v rámci diskusí i spolupráce ve skupinách učí respektovat a oceňovat názory ostatních.</i>
	<i>Žáci mají v rámci plnění úkolů v předmětu dějepis dostatek příležitostí rozvíjet svou individualitu při plnění samostatných úkolů, projevit se jako osobnost.</i>
Kompetence občanské	<i>Žáci se (ve vzájemné spolupráci a ve spolupráci s vyučujícím) seznamují s historickými formami uspořádání a fungování společnosti. Dokážou je (v komplexnosti a náročnosti přiměřené věku) charakterizovat, navzájem komparovat a analyzovat. S využitím mezipředmětových vztahů žáci srovnávají tyto historické formy se současnou podobou občanské společnosti a objasňují rozdíly mezi nimi. Zamýšlí se nad výhodami i slabinami různých forem uspořádání společnosti.</i>
	<i>Žáci jsou vedeni k otevřenému vyjadřování vlastních názorů, dále jsou vedeni k tomu, aby je poznatky osvojené během hodin dějepisu vedly k tomu, aby se ve svém dalším životě aktivně účastnili veřejného života (v rámci bydliště, regionu, státu i Evropy). Žáci by se prostřednictvím historické problematiky měli lépe orientovat v problematice současného společenského vývoje, osvojovat si tolerantní postoj vůči jiným kulturám, civilizacím i nejrozumnějším menšinám.</i>
	<i>Žáci jsou vedeni k úctě k práci předchozích generací – ochraně kulturních hodnot – s využitím historické tematiky.</i>

Kompetence pracovní	<i>Žáci jsou vedeni k důslednému plnění povinností a závazků, přičemž např. skupinová práce umožňuje žákům ověřit si, že nedostatek pracovního nasazení některého člena skupiny může ohrozit výsledek práce celého týmu – žáci jsou vedeni k uvědomění si zodpovědnosti za svěřené úkoly.</i>
	<i>Žáci se prostřednictvím důsledně kontrolovaného plnění úkolů vyučujícími učí „dotahovat“ práci do konce.</i>
	<i>Žáci si postupně osvojují zásady plánování, stanovování dílčích kroků v rámci komplexnějších úkolů. Postupně stále samostatněji stanovují pracovní postup.</i>
Kompetence komunikativní	<i>Žáci získávají jistotu v oblasti mluveného projevu. Prohlubují ji prostřednictvím řady aktivit v rámci seznamování se historickou problematikou (prezentace připravených referátů, projektů aj., diskuse – mluvit, argumentovat, naslouchat, spolupráce v týmu, spolupráce s vyučujícím – diskuse i spolupráce – respekt k názorům ostatních).</i>
	<i>Žáci zdokonalují v rámci úkolů týkajících se historické problematiky různé techniky a postupy písemného projevu.</i>
	<i>Žáci jsou vedeni ke kultivovanému ústnímu i písemnému projevu za využití základní odborné historické terminologie (přiměřené věku) a základní oborové faktografie. Jsou vedeni ke schopnosti vést kultivovanou komunikaci i elektronickou formou.</i>
	<i>V rámci vrstevnické skupiny jsou žáci vedeni k přiměřenému (obecně korektnímu) projevu.</i>
Kompetence k podnikavosti (vyšší stupeň gymnázia)	<i>Vyučující umožňují žákům seznámit se s různými formami podnikavosti a podnikání v minulosti lidské společnosti, napomáhají tomu, aby se žáci naučili tyto formy hodnotit, porovnávat i vztahovat k současnosti.</i>
	<i>Vyučující některé úkoly stanovuje takovým způsobem, aby byli žáci během jejich plnění nuceni rozvíjet nápady své i jiných osob, aby byli v určitých situacích nuceni pracovat v týmu a aby byli motivováni hledat vždy efektivnější řešení problémů.</i>
	<i>Vyučující připravuje žákům situace, které vyžadují, aby se ztotožnili s cíli, které stanovila druhá osoba.</i>
	<i>Vyučující zadávají žákům takové úkoly, které je vedou k samostatnému organizování pracovních činností (ať již v individuální rovině či při práci v týmu), stanovování si realistických a rentabilních dílčích cílů (z hlediska vlastních možností i vymezeného času).</i>

Vzdělávací obsah předmětu

Nižší stupeň gymnázia

Prima

Tematický celek	Výstupy Žák		Učivo Téma	OBOHACENÍ	Mezipředmětové vztahy
		OBOHACENÍ			
Člověk v dějinách	D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu		Úvod do dějepisu (Jaký význam má historické poznání?) Typy historických pramenů, specifika orálního předávání historických informací (pamětníci), odborná historická a popularizační literatura; mapa; historická mapa, výuková dějepisná mapa, periodizace dějin, orientace na časové ose; spolupráce historické vědy s dalšími obory)	<i>Prohloubení znalostí v rámci jednotlivých témat základního učiva (PVH, historiografie aj.)</i>	ZE - kartografie ZE - kalendáře
Počátky lidské společnosti	D-9-2-01 charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu D-9-2-02 objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost D-9-2-03 uvede příklady archeologických kultur na našem území		Pravěk – úvod Významné mezníky v nejstarším období dějin lidské civilizace (jejich význam, doba kamenná)	<i>Prohloubení znalostí v rámci jednotlivých témat základního učiva</i>	
Nejstarší civilizace. Kořeny evropské kultury	D-9-3-01 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací D-9-3-02 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví D-9-3-03 demonstrovat na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem D-9-3-04 porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie D-9-2-02 objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost D-9-2-03 uvede příklady archeologických kultur na našem území	<i>popíše hlavní momenty vývoje řeckých a římských dějin (obecný přehled). ilustruje vybrané rysy každodennosti starověku a porovnává je se současností</i>	Staroorientální civilizace – první státy (oblast Mezopotámie, Egypt) – přírodní podmínky, základní charakteristika těchto civilizací z hlediska sociálního, hospodářského a politického. Kulturní přínos staroorientálních států Střední Evropa a české země v eneolitu Hlavní rysy vývoje Egejské oblasti ve starověku – politický vývoj. Střední Evropa a české země v době bronzové Starověký Řím – hlavní rysy vývoje – síla organizace. Zrod antické kultury a její význam pro další vývoj “evropské” civilizace. Křesťanství Život za hranicemi impéria – západní, střední Evropa a české země v době železné a římské	<i>Chronologický vývoj ve starověku v oblasti Mezopotámie a Egypta</i> <i>Starověké orientální „sekundární civilizace“ Mimoevropské civilizace ve starověku (kromě Blízkého východu) - starověká Indie, starověká Čína aj.</i> <i>Vybrané aspekty každodennosti ve starověku</i> <i>Prohloubení znalostí v rámci jednotlivých témat základního učiva (události řeckých a římských dějin)</i>	

Prima

Tematický celek	Výstupy Žák		Učivo Téma	OBOHACENÍ	Mezipředmětové vztahy
		OBOHACENÍ			
Křesťanství a středověká Evropa	D-9-4-01 popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států D-9-4-02 porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti D-9-4-03 objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech D-9-4-04 vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám D-9-4-05 ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury	<i>vymezí základní chronologii vývoje středověké Evropy</i> <i>objasní počáteční stádium procesu formování státnosti na našem území (situaci moravského státu a souběžný vývoj v českých zemích), dokáže jej porovnávat se základními rysy vyspělých kultur a států mimoevropských.</i> <i>charakterizuje změny “každodennosti” v době po rozpadu antického světa (raný středověk), charakterizuje vybrané rysy každodenního života společnosti vrcholného a pozdního středověku a porovnává je s předchozími obdobími a se současností</i>	Obecná periodizace a charakteristika fází středověku Období velkých migrací a velkých říší (Franká, Byzanc, Arabská ř. a islám) Velká Morava v evropských dějinách Formování středověkých „národních“ států (všeobecný přehled + stručná charakteristika středověkých států, poněkud podrobněji: Sv. říše římská) Středověká civilizace (křesťanství a křesťanská církev, struktura středověké společnosti vybrané aspekty každodennosti středověku – (raný, vrcholný středověk – důraz na vrcholný středověk) Počátky českého státu (+ jeho vývoj v 11. – 12. století) v evropském kontextu. Společnost evropského středověku (vrstvy společnosti, skupiny “na okraji”, fenomén středověkého města, fenomén kolonizace a prolínání etnik, kultur, zvyklostí...). Každodenní život Nová dimenze víry na prahu vrcholného středověku – v obecné rovině (boj o investituru, reconquista, křížové výpravy, “kacířská” hnutí a reakce katolické církve). Vývoj evropských středověkých států (stručný přehled, podle zájmu: individuální možnost zaměřit se na některé podrobněji) Románská a gotická kultura, vzdělanost Český stát v období vrcholného středověku	<i>Mimoevropský svět v 5. - 9. století (stručný přehled, především kulturní hledisko)</i> <i>„Barbarské“ říše</i> <i>Mimoevropský svět v 9. – 13. století (stručný přehled, především kulturní hledisko)</i> <i>Vývoj evropských „národních“ států – charakteristika jednotlivých států</i> <i>Myšlenkový svět středověkého člověka</i> <i>Prohloubení znalostí v rámci jednotlivých témat základního učiva</i>	

Sekunda

Tematický celek	Výstupy Žák		Učivo Téma	OBOHACENÍ	Mezipředmětové vztahy
		OBOHACENÍ			
Křesťanství a středověká Evropa		Žák popíše krizové jevy pozdního středověku	Krizové jevy pozdního středověku (v obecné rovině, zájemci mohou individuálně sledovat konkrétní události, problémy k pozdnímu středověku se pojící) Český stát za vlády Lucemburků, Evropa pozdního středověku (charakteristika) – zaměření na západní a střední Evropu	Prohloubení znalostí v rámci jednotlivých témat základního učiva	
Objevy a dobývání. Počátky nové doby.	D-9-5-01 vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky D-9-5-02 vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život D-9-5-03 popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky D-9-5-04 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie D-9-5-05 objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky D-9-5-06 na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus D-9-5-07 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek	Žák se orientuje v chronologii mezinárodního vývoje i vývoje českých zemí (15. – 18. stol.).	Renesance a humanismus Kritika církve a požadavky na její reformu: dějství první: husitství dějství druhé: “německá” reformace dějství třetí: katolická reakce, konflikty, konec náboženské jednoty evropského Západu Příčiny, průběh, výsledky a důsledky velkých zámořských objevů. Hospodářské a sociální změny v období raného novověku, rozmach obchodu Mezi stavovským státem a absolutismem (vývoj evropských států a mezinárodních vztahů ve 2. polovině 15. a v 16. století) - obecně Český stavovský stát – obecná charakteristika (2. polovina 15. a 16. století) Vznik habsburské říše Třicetiletá válka a její vliv na mezinárodní vývoj a vliv na vývoj českého státu Kulturní vývoj (baroko, rokoko) Anglie – král proti parlamentu, experimentování s republikou, parlamentní monarchie. Charakteristika novověkého absolutismu – Francie Ludvíka XIV., habsburské snahy. Peripetie evropské politiky v 17. a na začátku 18. století (do války o španělské dědictví a velké severní v. včetně) – Evropa “dravců” a “nemocných mužů” – obecně	Mimoevropský svět ve 13. – 15./16. století, kontakty s Evropou Kapitoly z mezinárodního vývoje 15.-16. století (dle individuálního zájmu lze prohlubovat) Český stavovský stát (2. polovina 15. a 16. století) Každodenní život Prohloubení znalostí v rámci jednotlivých témat základního učiva	

Tercie

Tematický celek	Výstupy Žák		Učivo Téma	OBOHACENÍ	Mezipředmětové vztahy
		OBOHACENÍ			
Modernizace společnosti	D-9-6-01 vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a v českých zemích, které charakterizují modernizaci společnosti D-9-6-02 objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé D-9-6-03 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů D-9-6-04 charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích D-9-6-05 na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy D-9-6-06 vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií	<i>prokáže znalost základní chronologie a hlavních vývojových trendů vývoje v 18. a v 19. století (obecně dějiny i dějiny českých zemí)</i>	Peripetie evropské politiky v první polovině 18. století (do sedmileté války včetně) – Evropa “dravců” a “nemocných mužů” - obecně Hospodářský a sociální vývoj v 17. a 18. století - obecně Starý a nový svět: fáze první: příprava - Osvícenství – myšlenky a uvedení do praxe (osvícenský absolutismus, vznik USA, vliv na VFR – obecně) fáze druhá: destrukce starého světa I: VFR a napoleonské období; Průmyslová revoluce a její sociální důsledky; Národní hnutí mezidobí: pokus o návrat – vídeňský kongres a období restaurace a rovnováhy fáze třetí: destrukce starého světa II: období 1848/49 České národní hnutí (NO) – na cestě k modernímu českému národu Hlavní politické proudy 19. (přesah do 20.) století Obecný přehled mezinárodního vývoje 1850 – 1914 (hlavní rysy). Hospodářský a sociální vývoj 1850 – 1914. Různorodé úsilí o emancipaci. Kapitalismus. Urbanizace. Vědecký a technický pokrok na přelomu 19./20. století. Kolonialismus a věk koloniálních impérií. České země – formování občanské společnosti, politické i národnostní požadavky, vývoj česko-německého poměru Proměny každodennosti. Trendy kulturního vývoje v 19. století (obecně i české země)	<i>Mezinárodní vývoj 1850 – 1914 – koncert velmocí</i> <i>Velmocí 1850 – 1914 (především podle zájmu žáků).</i> <i>Mimoevropský svět 17. – polovina 19. století</i> <i>Prohloubení znalostí v rámci jednotlivých témat základního učiva</i>	

Tercie

Tematický celek	Výstupy Žák		Učivo Téma	OBOHACENÍ	Mezipředmětové vztahy
		OBOHACENÍ			
Moderní doba	D-9-7-01 na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky D-9-7-02 rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů D-9-7-03 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu D-9-7-04 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv D-9-7-05 zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	<i>vysvětlí vliv prvního světového válečného konfliktu na další vývoj evropských a světových dějin i vývoj českých zemí (Slovenska).</i> <i>prokáže znalost chronologie a hlavních vývojových trendů (světový - především evropský – vývoj i vývoj československého státu) v první polovině 20. století (do druhé světové války).</i> <i>orientuje se v chronologii událostí týkajících se vývoje ČSR.</i>	První světová válka (příčiny, charakteristika, stěžejní události, ruské události, výsledky a důsledky); prohloubení – podle zájmu Poválečné uspořádání světa Vznik (české země v průběhu světové války) a charakteristika ČSR Hlavní mezníky meziválečného vývoje (mezinárodního i ČSR) - přehled Meziválečný mezinárodní vývoj: 1.:Poválečná krize. Totalitarismus - Komunismus a fašismus 2.: VSHK a její důsledky (nástup nacismu) 3.: Destrukce versailleského systému 4. Období usmiřování a cesta k nové světové válce ČSR v meziválečném období: 1. 20. léta 2. Dopady VSHK 3. Ohrožení státu nacismem, Mnichov 4. Druhá republika Hospodářství, věda a technika v meziválečném období, sociální vývoj Kultura a umění v meziválečném období	<i>Mimoevropský vývoj ve 20. a 30. letech</i> <i>Prohloubení znalostí v rámci jednotlivých témat základního učiva</i>	

Kvarta

Tematický celek	Výstupy Žák		Učivo Téma	OBOHACENÍ	Mezipředmětové vztahy
		OBOHACENÍ			
Moderní doba	D-9-7-01 na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky D-9-7-02 rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů D-9-7-03 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu D-9-7-04 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv D-9-7-05 zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	<i>umí v obecné rovině reprodukovat chronologický vývoj 2. světové války, rozpozná její klíčové okamžiky, zdůvodní jejich význam, orientuje se v problematice vývoje českých zemí a Slovenska v období 1939 – 1945, vysvětlí základní motivace a cíle jednotlivých složek odboje, uvede základní charakteristiky obnovené československé státnosti, vysvětlí vliv druhého světového válečného konfliktu na další vývoj. Porovná základní znaky obou světových válek.</i>	Druhá světová válka (příčiny, charakteristika, její fáze a hlavní události, výsledky a důsledky) České země v období 2. světové války (Protektorát - netečnost, odboj i kolaborace), zahraniční odboj, Slovensko, plány na obnovení čs. státu Každodenní život	<i>Prohloubení znalostí v rámci jednotlivých témat základního učiva</i>	
Rozdělení a integrující se svět	D-9-8-01 vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků D-9-8-02 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce D-9-8-03 posoudí postavení rozvojových zemí D-9-8-04 prokáže základní orientaci v problémech současného světa	<i>orientuje se v základní problematice týkající se integrace Evropy. uvede základní mezníky integračního procesu (po 2. sv. v.), vysvětlí podstatu a obecně popíše průběh dekolonizace a charakterizuje postavení rozvojových zemí.</i> <i>Orientuje se v chronologii a hlavních trendech vývoje ve 20. století (v jeho druhé polovině). uvede hlavní mezníky a vysvětlí hlavní trendy vývoje Československa (ČR) po roce 1945.</i>	Obecné rysy mezinárodního vývoje po druhé světové válce (charakteristiky, přehled) Obecné rysy vývoje našeho státu v poválečném období – přehled Hospodářský, vědecký a technický vývoj po válce - přehled Složitost sociálního vývoje v globalizujícím se světě - přehled Počátky studené války, vznik bipolárního uspořádání, německá otázka ČSR po válce – období “omezené” demokracie Vznik a upevnění sovětského bloku Nástup a upevnění komunismu v ČSR Vývoj Západu a atlantické spojení Proces dekolonizace, problémy zemí třetího světa Ohniska konfliktů (mezi oběma systémy, v rámci třetího světa...) - základní přehled + příklad První krize sovětského bloku Západ a Východ – mezi uvolněním a napětím ČSR (ČSSR) – vývoj ve druhé polovině 50. a v 60. letech Pokus o reformu systému v Československu a jeho neúspěch Normalizace Svět demokracie a tržních ekonomik Problémy sovětského bloku a jeho zánik Československo a ČR v a po roce 1989 Svět na přelomu 20. a 21. století Každodenní život	<i>Prohloubení znalostí v rámci jednotlivých témat základního učiva</i> <i>Shrnutí historického vývoje jednotlivých států a regionů v rámci novověku a moderních dějin</i> <i>Ohniska konfliktů (mezi oběma systémy, v rámci třetího světa...) - prohloubení</i>	ZE, ZSV (integrace)

KVINTA

Tematický celek	Výstupy Žák		Učivo Téma	OBOHACENÍ	
		OBOHACENÍ			
ÚVOD DO STUDIA HISTORIE	- Charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého. - Rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace.		- Význam historického poznání pro současnost - práce historika, historické informace, jejich typy, účel a možnost využití	- Odborná historická práce a její atributy (opak., doplnění) <u>Interpretativní charakter historické vědy</u> (dějepis)	
PRAVĚK a STAROVĚK	- Objasní ve shodě s aktuálními vědeckými poznatky materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých vývojových etapách pravěku; charakterizuje pojem archeologická kultura. - Vysvětlí zásadní zlom ve vývoji lidstva v důsledku cílevědomé zemědělské a řemeslné činnosti. - Zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku. - Zdůvodní civilizační přínos vybraných starověkých společenství, antiky a křesťanství jako základních fenoménů, z nichž vyrůstá evropská civilizace. - Objasní židovství (vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím) a další neevropské náboženské a kulturní systémy. - Popíše určující procesy a události, uvede významné osobnosti starověkých dějin.	- Kriticky hodnotí různé interpretace vývoje lidské společnosti v pravěku (v jeho jednotlivých fázích) a starověku (v rámci jednotlivých civilizací). - Popíše v obecné rovině vývoj vědeckého poznávání pravěku a starověku v novověku a v nejnovější době. - Porovná stupeň vývoje (pravěk, starověk) v rámci stejného časového úseku v různých regionech, analyzuje příčiny nerovnoměrného vývoje. - Hluběji analyzuje jednotlivé aspekty vývoje antických civilizací ve vybraných obdobích.	- Faktografický základ (pravěk, starověk) - Lovec a tlupa - Ve vesnici prvních zemědělců, rod - Na hradišti (eneolit, d, bronzová) - Horníci, řemeslníci a obchodníci - Velké řeky, počátky organizace (závlahy) - Bohové vše vidí (staroorientální státy - polis a občan - jednotící idea impéria (Makedonie, Řím), život za hranicemi říše - Filozofové, veršotepci, řečníci, právníci, stavitelé... - vice, anebo jen jeden bůh? - Oppidum - Limes a Evropa v pohybu	- Prohloubení faktografických informací dané epochy - Vývoj v daném období z hlediska různých interpretací	

Tematický celek	Výstupy Žák		Učivo Téma	OBOHACENÍ	
		OBOHACENÍ			
STŘEDOVĚK	• Objasní proces christianizace a její vliv na konstituování raně středověkých států v Evropě; vysvětlí podstatu vztahu mezi světskou a církevní mocí v západním i východním kulturním okruhu i projevy vlivu náboženství a církve ve středověké společnosti. • Definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 5. - 15. století a jeho specifické projevy ve vybraných státních celcích. • Charakterizuje základní rysy vývoje na našem území. • Vymezí specifika islámské společnosti. • Vysvětlí důsledky tatarských a tureckých nájezdů, zejména pro jižní a východní Evropu.	○ S využitím prohloubených faktografických znalostí hlouběji analyzuje aspekty vývoje jednotlivých států (případně regionů) ve středověku, vysvětluje širší souvislosti tohoto vývoje. ○ S využitím prohloubených faktografických znalostí hlouběji analyzuje aspekty vývoje českého státu ve středověku, vysvětluje širší souvislosti tohoto vývoje. ○ Vytváří syntetizující pohled na vývoj středověkého světa, středověké společnosti. ○ Kriticky hodnotí různé interpretace vývoje středověké civilizace, zamýšlí se nad jejich dobou (ideologickou) podmíněností. ○ Popíše v obecné rovině vývoj vědeckého poznávání středověku. ○ Objasňuje základní prvky symbolismu v životě středověké společnosti a ve středověkém umění (kultuře)	• Faktografický základ (středověk) • „Triumf barbarů“ • střet „světů“ (civilizací) • Evropa a ... islám a arabská říše, mongolská a turecká expanze • Země mezi horami • „Ty se modli“ • Papež nebo císař • reformátoři a kacíři I • “Ty vládni a ochraňuj” - panovníci, páni, zemané • “Ty pracuj” - zemědělec, zemědělec v novém kraji • Měšťan (“městský vzduch osvobozuje”), na cestách za obchodem • ve skriptoriu, na univerzitě • v kamenické huti, věk bazilik a katedrál	○ Prohloubení faktografických informací dané epochy ○ Politický vývoj evropských států (prohloubení) ○ Politický vývoj českého státu (prohloubení, možnost ve formě vybraných kapitol) ○ Vývoj v daném období z hlediska různých interpretací ○ Vývoj v mimoevropských oblastech (mimo Blízký východ) ○ symbolismus ve středověku ○ Pomocné vědy historické a jejich využití (středověk)	

Tematický celek	Výstupy Žák		Učivo Téma	OBOHACENÍ	
		OBOHACENÍ			
POČÁTKY NOVOVĚKU	- Rozpozná nové filozofické a vědecké myšlenky, které byly zformulovány ve 14. - 17. století; zhodnotí jejich praktické dopady. - Porozumí důsledkům zámořských objevů, jež vedly k podstatným hospodářským i mocensko-politickým změnám. - Popíše základní rysy reformace a protireformace, vysvětlí důsledky pro další evropský i světový vývoj. - Vymezí základní znaky stavovství a absolutismu; uvede konkrétní projevy v jednotlivých zemích a příklady střetů. - Posoudí postavení českého státu uvnitř habsburského soustátí a analyzujte jeho vnitřní sociální, politické a kulturní poměry.	- S využitím prohloubených faktografických znalostí hlouběji analyzuje aspekty vývoje jednotlivých států (případně regionů) v období raného novověku, vysvětluje širší souvislosti tohoto vývoje. - S využitím prohloubených faktografických znalostí hlouběji analyzuje aspekty vývoje českého státu a habsb. monarchie v období raného novověku, vysvětluje širší souvislosti tohoto vývoje. - Vytváří syntetizující pohled na vývoj světa a společnosti (Evropa) v období přechodu mezi středověkem a novověkem. Posuzuje, v čem se jedná o období přelomové a v čem naopak převládají prvky kontinuity. - Kriticky hodnotí různé interpretace vývoje civilizace v tomto období, zamýšlí se nad jejich dobovou (ideologickou) podmíněností. - Popíše v obecné rovině vývoj vědeckého poznávání středověku. Komparuje a posuzuje jednotlivé definice a časová vymezení tohoto období.	- Faktografický základ (raný novověk) - Nové horizonty (hosp., soc., myšlenkový svět, - Objevitel/dobyvatel - původní obyvatel - otrok - reformátoři a kacíři II - Panovník z “boží Milosti” či první mezi rovnými a urození páni? - atmosféra a kultura doby baroka - rozporný vývoj českých zemí v raném novověku	- Prohloubení faktografických informací dané epochy - Vývoj v daném období z hlediska různých interpretací - rivalita a kooperace evropských velmocí v raném novověku; třicetiletá válka (prohloubení) - český stát v raném novověku, počátky podunajské monarchie (prohloubení) - Vývoj v mimoevropských oblastech	

Tematický celek	Výstupy Žák		Učivo Téma	OBOHACENÍ	
		OBOHACENÍ			
OSVÍCENSTVÍ, REVOLUCE A IDEA SVOBODY, MODERNIZACE SPOLEČNOSTI	- Určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v revolucích 18. a 19. století. - Na konkrétních příkladech jednotlivých států demonstruje postupný rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů přes úsilí mocenských struktur o jejich udržení. - Posoudí význam ústavy a novou organizaci státu, uvede základní typy parlamentních státních systémů. - Vysvětlí emancipační hnutí národů i jednotlivých společenských vrstev; vymezi místo utváření českého novodobého národa v tomto procesu, včetně jeho specifických rysů. - Charakterizuje proces modernizace, vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky; rozpozná její ekologická rizika; určí základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa v důsledku rozdílného tempa modernizace. - Vysvětlí expanzivní záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě, jež byly příčinou četných střetů a konfliktů daného období.	- S využitím prohloubených faktografických znalostí hlouběji analyzuje aspekty vývoje jednotlivých států (případně regionů) v období, vysvětluje širší souvislosti tohoto vývoje. - S využitím prohloubených faktografických znalostí hlouběji analyzuje aspekty vývoje českého státu a habsb. monarchie v období, vysvětluje širší souvislosti tohoto vývoje. - Vytváří syntetizující pohled na vývoj světa a společnosti (Evropa) v daném období - Hlubším způsobem analyzuje sociální i hospodářský vývoj v daném období. - Kriticky hodnotí různé interpretace vývoje civilizace v tomto období, zamýšlí se nad jejich dobovou (ideologickou) podmíněností, posuzuje, jak byly výsledky historického zkoumání v rostoucí míře využívány k aktuálním politickým cílům.	- Faktografický základ (novověk) - Filozofové (pro větší všeobecné blaho) a panovníci (pro efektivní státní “stroj”) - Zrod občanské společnosti - Za vidinou hegemonie - V neměnnosti je síla - duch tradice vs. duch pokroku (politické ideologie 19. stol.) - Věk páry, uhlí a železa - Společensví krve a jazyka - Koncert velmocí “Břemeno bílého muže” a břemeno “černého” („barevného“) muže - Český, německý, anebo rakouský? - Před výbuchem „úžasná“ epocha	- Prohloubení faktografických informací dané epochy - Vývoj v daném období z hlediska různých interpretací - Širší aspekty vývoje společnosti v době přechodu od tradiční - agrární - k industriální české země v rámci habsburské monarchie od druhé poloviny 18. a v 19. století (národní obrození, industrializace, vznik občanské společnosti), (prohloubení) - vnitřní vývoj a mezinárodní vztahy velmocí do 1. světové války, kolonialismus (prohloubení) - konfliktní vývoj před 1. světovou válkou (prohl.) - proměny životního stylu, vzdělanost, věda umění přelomu 19. a 20. století (prohloubení)	

SEXTA

Tematický celek	Výstupy Žák		Učivo Téma	OBOHACENÍ	
		OBOHACENÍ			
OSVÍCENSTVÍ, REVOLUCE A IDEA SVOBODY, MODERNIZACE SPOLEČNOSTI		Prokáže všeobecný přehled o historickém vývoji v rámci tohoto období jak v obecné rovině, tak v rovině vývoje českých zemí, má zafixovány stěžejní znalosti z tohoto období.	Učivo pátého ročníku (kvinta) - hlavní těžiště je kladeno na vývoj v období novověku		
MODERNÍ DOBA I - SITUACE V LETECH 1914-1945	- Charakterizuje dvě světové války, dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky. - Uvede příčiny a projevy politického a mocenského obrazu světa, který byl určen vyčerpáním tradičních evropských velmocí, vzestupem USA a nastolením bolševické moci v Rusku. - Vymezí základní znaky hlavních totalitních ideologií a dovede je srovnat se zásadami demokracie; objasní příčiny a podstatu agresivní politiky a neschopnosti potenciálních obětí jí čelit. - Vysvětlí souvislost mezi světovou hospodářskou krizí a vyhrcošením politických problémů, které byly provázeny radikalizací pravicových a levicových protidemokratických sil. - Popíše a zhodnotí způsob života v moderní evropské společnosti, zhodnotí význam masové kultury.	- Analyzuje příčinou obou světových konfliktů a hlavních momentů vývoje v meziválečném období, provádí celkovou syntézu tohoto vývoje. - Kriticky hodnotí politický a společenský systém první Československé republiky. Hodnotí mezinárodní postavení ČSR. - Porovná systém první a druhé československé republiky, zhodnotí jejich rozdíly. - Analyzuje vývoj v daném období za rozsáhlého využití primárních pramenů i sekundární odborné literatury.	- První světová válka - revoluce v Rusku, upevňování bolševické moci - české země za 1. světové války, I. odboj, vznik ČSR - versailleský systém a jeho vnitřní rozpory - ČSR v meziválečném období - Evropa a svět ve 20. a 30. letech, světová hospodářská krize ve světě i v ČSR, růst mezinárodního napětí a vznik válečných ohnisek - mnichovská krize a její důsledky, druhá republika - kultura 1. poloviny 20. století (zrod moderního umění, vznik masové kultury, sport) - druhá světová válka - Protektorát Čechy a Morava; II. odboj	- Obohacení základního učiva; jeho faktografické prohloubení - Vývoj v mimoevropských oblastech	

Tematický celek	Výstupy Žák		Učivo Téma	OBOHACENÍ	
		OBOHACENÍ			
MODERNÍ DOBA II - SOUDOBÉ DĚJINY	- Charakterizuje vznik, vývoj a rozpad bipolárního světa, jeho vojenská, politická a hospodářská seskupení, vzájemné vztahy a nejvýznamnější konflikty. - Vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku; zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí USA a SSSR, na situaci ve střední Evropě a v naší zemi. - Porovná a vysvětlí způsob života a chování v nedemokratických společnostech a v demokraciích. - Popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou kulturní tradicí; zná základní instituce sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování - Objasní hlavní problémy dekolonizace a specifické cesty vývoje významných postkoloniálních rozvojových zemí; objasní význam islámské, židovské a některé další neevropské kultury v moderním světě. - Vysvětlí hlavní příčiny rozpadu sovětského bloku a zániku komunistických režimů v Evropě a objasní (na modelových příkladech) problémy vývoje postkomunistických států. - Vymezí základní problémy soudobého světa a možnosti jeho dalšího vývoje	- Hlouběji (odborně) analyzuje vybrané problémy mezinárodního vývoje z období bipolárního uspořádání i z období po konci existence sovětského bloku a vysvětlí jejich podstatu. - Analyzuje vývoj v daném období za rozsáhlého využití primárních pramenů i sekundární odborné literatury. - Charakterizuje postavení USA po vítězství ve studené válce (90. léta 20. stol.) a analyzuje vývoj jejich nových velmocenských vyzyvatelů. - Hlouběji (odborně) analyzuje vybrané problémy vývoje Československa v období komunismu. - Hlouběji (odborně) analyzuje vybrané problémy politické a společenské transformace Československa (ČR) po pádu komunismu a vývoje ČR v posledních dvou desetiletích.	- Evropa a svět po válce (OSN, princip sociálního státu) - Mezinárodní vývoj po roce 1945 a vznik „bipolárního světa“ - SSSR jako světová velmoc, Východní blok (RVHP, Varšavská smlouva) - ČSR - od omezené demokracie k totalitě, opevňování komunistického režimu - USA jako světová velmoc, euroatlantická spolupráce - životní podmínky na obou stranách „železné opony“ - dekolonizace, „třetí svět“ a modernizační procesy v něm, konflikty v nekolonizovaných oblastech (Blízký východ, výběr z dalších oblastí), problematika postavení Číny - Mezinárodní vývoj v poválečném období - Československo v poválečném období (od 60. let) - pád komunistických režimů a jeho důsledky, sjednocovací evropský proces (jeho úspěchy i úskalí) - Vývoj našeho státu po roce 1989 - Mezinárodní vývoj a globální problémy v současnosti	- Obohacení základního učiva; jeho faktografické prohloubení - Vývoj ČLR, Indie, Japonska, Íránu a dalších států od začátku 90. let 20. stol. - Vývoj Ruska od začátku 90. let 20. století - Problémy současnosti (globalizace, terorismus a jeho zdroje aj.) - Historické, politické a společenské reálie z vývoje našeho státu po roce 1989	

Vyučovací předmět: **ZSV (Základy společenských věd)**

Charakteristika vyučovacího předmětu

V rámci **nižšího stupně gymnázia** se v předmětu Základy společenských věd realizuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Výchova k občanství, jehož obsah je vymezen v rámci RVP ZV.

Kompetence a znalosti získané v předmětu žákům napomáhají v budování a kultivaci vlastního náhledu na svět, podporovat procesy směřující k nabytí občanských kompetencí, zároveň napomáhají rozvoji schopnosti kritického myšlení, analytických, prezentačních a dalších dovedností.

Širší mezipředmětová povaha vzdělávací oblasti vyplývá už z nepostradatelnosti širšího společenskovědního základu pro žádoucí rozvoj všech klíčových kompetencí studentů. Vzdělávací obsah předmětu je úzce propojen s řadou dalších výukových předmětů, v první řadě s dějepisem, českým jazykem, literaturou, člověk a svět práce, ale též s přírodními vědami, estetickými obory i IVT. Na předmět ZSV mají úzké napojení též obsahy průřezových témat.

Na **vyšším stupni gymnázia** navazuje předmět Základy společenských věd na stejnojmenný předmět vyučovaný v rámci stupně nižšího. Na vyšším stupni dochází k oborové specializaci, předmět se skládá z obsahových základů jednotlivých společenskovědních oborů (psychologie, sociologie, ekonomie, právo, politologie, filozofie a etika). Jejich charakteristiky obsahují následující kapitoly. Na tyto obory pak v posledních dvou ročnících gymnázia navazují a jejich vzdělávací obsahy výrazně prohlubují jednotlivé jednooborové **maturitní semináře**.

Časové vymezení předmětu (celkové)

Nižší stupeň gymnázia

Ročník	časová dotace (hod./týden)
1. (prima)	2
2. (sekunda)	1
3. (tercie)	1
4. (kvarta)	2

Vyšší stupeň gymnázia

Ročník	týdenní hodinová dotace
5. (kvinta)	2
6. (sexta)	2
7. (septima)	2
8. (oktáva)	-

Maturitní semináře ZSV

Ročník	týdenní hodinová dotace
5. (kvinta)	-
6. (sexta)	-
7. (septima)	2
8. (oktáva)	2

Způsob hodnocení v předmětu

Slovní a bodové hodnocení se na nižším i vyšším stupni řídí obecnými pravidly pro hodnocení uvedenými v úvodní části ŠVP. Hodnocení žákovi poskytuje relevantní zpětnou vazbu, čemuž odpovídá i zvolená forma hodnocení toho kterého tématu. Slovní hodnocení má výrazně formativní charakter, vyučující jej totiž používá především jako nástroj k průběžnému působení na žáka směrem k rozvoji jeho kompetencí a prohlubování znalostí. Vyučující v intencích práce dané předmětové komise stanovuje další - dílčí - kritéria hodnocení.

Popis metod a forem výuky

Předmět je dělen podle tematického plánu aktuálního v daném školním roce.

Metody výuky

Jejich výběr je stejný, jako u předmětu dějepis:

Charakteristické rysy (zásady):

- Prolínání organizačních forem všech typů (frontální výuka, skupinová výuka, individualizované i individuální učení, exkurze aj.)
- Volba forem a metod přiměřených věku žáků a jejich vzdělávacím potřebám (též v oblasti specifických vzdělávacích potřeb)
- Volba metod umožňujících diferenciaci výuky (zohlednění již dříve nabytých kompetencí a znalostí, zohlednění profilace jednotlivých žáků, umožnění většího množství „studijních rychlostí“)
- Široké uplatnění metod aktivizujících žáky
- Široké uplatnění problémových úloh
- Účelné střídání metod v rámci výuky
- Uvážlivé využívání metody výkladu v kombinaci s dalšími metodami

- Kombinace různých způsobů prověřování osvojení znalostí a kompetencí
- **Rostoucí akcent na samostatnost žáků** (v rámci postupu jednotlivými ročníky) v rámci procesu vzdělávání (vlastní plánování činností a stále výraznější podíl na stanovování cílů vzdělávání, vlastní volba cest a postupů plnění zadaných úkolů, samostatné rozhodování o variantách prezentace výsledků vlastní práce, schopnost samostatného stanovování pravidel v rámci pracovních skupin - týmů aj.)

Předmětová komise nepokládá za nutné některé metody upřednostňovat či považovat za závazné pro všechny vyučující, pouze nabízí a doporučuje určitou škálu dobře fungujících a již osvědčených metod práce, jichž se vyučující může držet, avšak je na jeho rozhodnutí, jakých využije (případně: jaké další doplní). **Pro každého vyučujícího předmětu jsou však závazné výše uvedené základní zásady.**

Metody (jedná se o výběr z využívaných metod):

metoda problémového výkladu (cíl: osvojení algoritmu řešení problému)

problémové metody, osvojení učiva skrz řešení problémů

rozsáhlejší problémové úlohy zpracovávané v několikačlenných týmech (např. tvorba didaktických materiálů aj.)

aktivizující metody (např. **brainstorming, brainwritting, snowballing, mentální mapování, I.N.S.E.R.T. aj.**), **metody prezentační**

metoda reproduktivní (procvičování, aplikace učiva)

vysvětlování

řízený rozhovor

beseda, diskuse (různé formy)

heuristická metoda (práce s historickými prameny, vyhledávání informací, jejich zpracování a interpretace)

”hraní rolí”

práce s odborným textem (po stránce obsahové i “technické”), práce s uměleckým textem

práce s audiovizuálním dokumentárním dílem, práce s uměleckými filmy se společenskou tematikou a tematikou obecně spadající do rámce předmětu

interpretace ikonografických a kartografických pramenů

vlastní dramatizace (často součástí prezentace skupinové práce)

skupinová práce (různé formy)

metoda expertních skupin (“pětিলístek”)

kmen a kořeny

průzkum “veřejného” mínění (ankety s historickou tematikou)

seminární práce, esejistická tvorba

metoda výkladová (informační)

Koncepce volitelných předmětů

Základními volitelnými předměty jsou již dříve zmíněné maturitní semináře pojící se k jednotlivým dílčím oborům společenských věd (filozofie, ekonomie, psychologie, politologie, právo, sociologie). Každoročně bohatá je také nabídka specializačních volitelných seminářů v oblasti společenských věd (opakovaně např. Stres a zátěžové situace, Psychopatologie, Základy platného práva aj.). Do nabídky volitelných předmětů ze společenských věd lze zahrnout také ty, které stojí na pomezí dvou oborů (např. Politická geografie aj.).

Charakter profilové maturitní zkoušky

Profilová maturitní zkouška je volitelná a je konaná ústní formou před zkušební komisí.

Jedním ze základních cílů naší školy je **umožnit co největší profilaci studentů**. Tomuto odpovídá i charakter profilové zkoušky ze ZSV. Maturanti mohou volit mezi jednooborovou a dvouoborovou variantou zkoušky. Možné kombinace a specifikace jsou uvedeny níže:

Jednooborová maturitní zkouška (obory):

Filozofie
Psychologie
Sociologie
Ekonomie
Právo
Politologie

V případě, že žák zvolí jednooborovou maturitní zkoušku, je její obsah zaměřen pouze na problematiku z daného oboru, její obsah je vymezen danou předmětovou komisí. Součástí jednooborové maturitní zkoušky může být předložení maturitní práce, seznamu prostudované odborné literatury apod. podle kritérií předem stanovených v rámci jednotlivých oborů.

Průřezová (dvouoborová) maturitní zkouška (možné oborové kombinace):

Psychologie/sociologie

Psychologie/filozofie

Sociologie/filozofie

Ekonomie/právo

Ekonomie/politologie

Filozofie/politologie

Politologie/právo

Politologie/sociologie

Sociologie/ekonomie

V případě, že žák zvolí průřezovou maturitní zkoušku, vybírá z jedné z výše uvedených kombinací. Pro každou kombinaci existuje speciální seznam maturitních témat, která prověřují zejména celkovou humanitní a společenskovední orientaci studenta v rámci oborů kombinace.

Vzdělávací obsah předmětu

Nižší stupeň gymnázia

Tematický celek	Výstupy Žák	Téma	Minimální očekávané výstupy
Prima			
Člověk ve společnosti	Zapojuje se do společných činností v rámci třídy, školy, dětských organizací, chápe fungování školy Uvede příklady pozitivních a negativních vlivů na kvalitu sociálního klimatu Zhodnotí a na příkladech uvede význam solidarity mezi lidmi a přínos spolupráce. Korektně a citlivě řeší problémy v mezilidských vztazích Uplatní vhodné způsoby chování a komunikace Objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti a rozpoznává netolerantní, xenofobní a extremistické projevy. Respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky, pěstuje dobré mezilidské vztahy v širším společenství Rozpozná manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt Uplatňuje dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresí Chová se šetrně ke kulturním památkám i přírodě Pozná symboly našeho státu, objasní způsoby jejich používání Chápe vývoj jazyka, aktivně komunikuje Zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně vybírá akce, které ho zajímají	Naše škola - život ve škole, práva a povinnosti žáků, žákovská samospráva Lidská setkání, přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, postavení mužů a žen ve společnosti, pomoc lidem v nouzi Zásady lidského soužití, pravidla chování, etiketa Vztahy mezi lidmi, mezilidská komunikace, skupiny a skupinová dynamika, rozvoj pozitivních mezilidských vztahů. Listina základních práv a svobod Bezpečné chování, komunikace mezi vrstevníky a neznámými lidmi, manipulativní jednání (reklama, informace, působení sekt) Kulturní život, kulturní hodnoty, tradice, kulturní instituce, masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia Naše vlast (vlast, vlastenectví, památná místa, významné osobnosti) Státní symboly, státní svátky Ústava ČR, historický vývoj Čeština jako národní jazyk a její vývoj, zařazení do jazykové rodiny	Zná název školy, do které chodí, orientuje se v systému ročníků, ví, že existuje studentská rada a za normálních okolností se aktivně i pasivně účastní volby svých zástupců Rozumí pojmu „šikana“ a ví, že je to nežádoucí jev. Případné projevy hlásí vyučujícím. Dokáže sám uvádět příklady pozitivní aktivní spolupráce z jakéhokoliv prostředí a na jakékoliv úrovni. Rozumí rozdílům v zásadách adekvátní komunikace s vrstevníkem a dospělým, který představuje autoritu (zejména učitelem). Podle těchto zásad komunikuje. Dokáže v základních rysech vysvětlit pojem rasismus. Dokáže vysvětlit, proč je neslučitelný se zásadami soužití v demokratické společnosti. Rozeznává projevy rasismu. Sám uvede několik příkladů „slušného“ a „neslušného“ chování. Umí vysvětlit, proč je neslušné chování nežádoucí. Dokáže krátce promluvit na téma „odpovědnost za vlastní chování“. Dokáže vysvětlit pojem „vandalství“ a vysvětlí, proč je nežádoucí. Rozeznává projevy vandalismu, dokáže napsat úvahu na téma, proč se někteří lidé takovým způsobem občas chovají. Pozná velký státní znak, malý státní znak, hymnu (na poslech) a vlajku České republiky. Zná některé základní reálie, které se ke státním symbolům ČR váží. Dokáže vyjmenovat několik kulturních institucí, které působí v dosahu jeho bydliště. Umí v základech vysvětlit, čím se zabývá divadlo, kino a galerie.

Tematický celek	Výstupy Žák	Téma	Minimální očekávané výstupy
Člověk jako jedinec	Posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních a společných cílů, objasní význam sebepoznání Objasní význam vůle, při dosahování cílů a překonávání překážek Rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe a u druhých lidí Usměrňuje a kultivuje vlastní charakterové a volní vlastnosti Pěstuje zdravou sebedůvěru Vyjádří vlastní názor k problematice zdraví Popíše rizika ohrožující zdraví a uplatňuje jejich prevenci Zná a uvědomuje si rizika spojená s užíváním návykových látek Ovládá metody a principy seberegulace a sebeorganizace činností a chování Zajímá se o uměleckou produkci Je si vědom významu umělecké seberealizace pro osobnostní rozvoj	Prožívání, chování a jednání, osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti Charakter, volní vlastnosti charakteru, pěstování vůle Osobní rozvoj, sebepoznávání, sebevýchova Motivace, aktivita, osobní kázeň při formování dospívající osobnosti Životní cíle a plány, životní perspektiva, pozitivní přístup Návykové látky, nakažlivé choroby, rizikové jednání	Dokáže vysvětlit pojem „sebevědomí“. Umí uvést příklady pozitivní motivace. Umí popsat rozdíl mezi motivací vnější a vnitřní. Aktivně pracuje s vlastní motivací k učení. Umí popsat projevy několika kladných a několika záporných charakterových vlastností. Dokáže vysvětlit, proč jsou některé charakterové rysy chápány jako nežádoucí a jiné nikoliv. Dokáže rámcově shrnout základní znaky zdravého životního stylu. Zná telefonní čísla integrovaných záchranných sborů, číslo městské policie a jednotné telefonní číslo 112. Dokáže odlišit základní odvětví umělecké činnosti. Sám se tvorbě na nějaké úrovni věnuje (např. v rámci školní estetické výchovy)

Tematický celek	Výstupy Žák	Téma	Minimální očekávané výstupy
Sekunda			
Člověk a příroda	Ví, proč je třeba chránit přírodu Zná nevládní organizace zabývající se ochranou ŽP Rozumí, proč a jak je třeba třídit odpady Dokáže vyjmenovat a popsat nejvýznamnější globální i lokální problémy plynoucí z ničení přírody	Ekologie Nevládní organizace zabývající se ochranou životního prostředí Třídění odpadů Znečištění vody, půdy, potravin	Dokáže vyjmenovat některé projevy ohrožení přírody a objasnit, co je způsobuje. Chápe principy šetrné spotřeby a zná některé instituce, které s ochranou životního prostředí zabývají.
Stát a hospodářství	Popíše typy a formy státního zřízení Objasní výhody demokratického řízení státu	Teorie státu, definice, znaky, typy státu, formy vlády Principy demokracie, formy demokracie	Dokáže popsat základní znaky demokratického státu. Dokáže vyjmenovat i jiné typy státního zřízení.
Tercie			
Stát a hospodářství	Popíše pracovní činnosti vybraných profesí Chápe možnosti využití poradenských služeb pro výběr vhodného vzdělávání Prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce Vysvětlí základní formy podnikání Rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady Objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví, zejména v souvislosti s uměleckou produkcí.	Trh práce, typy povolání, druhy pracovišť, pracovní prostředky, pracovní objekty, charakter a druhy pracovních činností, požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní, rovnost příležitosti na trhu práce Možnosti vzdělávání, náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby Zaměstnání-pracovní příležitosti v obci, regionu, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů Druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání Majetek, vlastnictví, formy vlastnictví Hmotné a duševní vlastnictví	Dokáže vysvětlit souvislost mezi vzděláním, kvalifikací a vykonávanou pracovní činností. Dokáže popsat rozdíl mezi zaměstnáním a samostatnou podnikatelskou činností. Dokáže objasnit spojení „duševní vlastnictví“

Tematický celek	Výstupy Žák	Téma	Minimální očekávané výstupy
Kvarta			
Stát a hospodářství	Dodržuje zásady hospodárnosti Objasní způsoby zacházení s penězi Vysvětlí funkci bank a bankovníctví Rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb Vyloží podstatu fungování trhu Popíše zdroje příjmů státu, uvede hlavní oblasti státních výdajů Obecně popíše systém fungování výplaty státní podpory potřebným skupinám obyvatel.	Funkce a podoby peněz, formy placení, rozpočet rodiny a státu, význam daní Bankovní soustava, služby poskytované bankami Výroba, obchod, služby, jejich funkce a návaznost Principy tržního hospodářství, nabídka poptávka, cena, zásahy státu do tržní ekonomiky Přímé a nepřímé daně, systém výběru daní, sociální dávky	Dokáže objasnit spojení „finanční gramotnost“ Dokáže vysvětlit přínosy, rizika a další souvislosti zadlužení domácnosti. Dokáže vysvětlit pojem „daň“. Chápe rozdíl mezi přímou a nepřímou daní. Dokáže uvést alespoň jeden příklad státní finanční podpory domácnostem.
Mezinárodní vztahy	Zná významné mezinárodní organizace a společenství Historie EU Historie NATO Popíše vliv zapojení ČR do nejvýznamnějších mezinárodních organizací na životy občanů. Uvede příklady některých projevů globalizace, objasní souvislosti lokálních a globálních problémů Stručně charakterizuje problematiku mezinárodního terorismu	Integrace do euroatlantických vazeb Evropská integrace; podstata, význam, výhody, EU Práva občanů v EU, uplatnění práv Mezinárodní spolupráce v rámci RE, NATO, OSN Globalizace - příčiny, projevy, klady a zápory, významné globální problémy a jejich řešení Fenomén terorismu, příčiny a projevy, lokální, globální, národní, mezinárodní terorismus	Ví, že je ČR součástí OSN, EU a NATO Dokáže alespoň v základech objasnit pojem „globalizace“ a uvést některé příklady jejího projevu. Umí vysvětlit pojem „terorismus“, zná některé příklady z moderních dějin.

Vyšší stupeň gymnázia

ZSV – psychologie

Časové vymezení předmětu

Jedno pololetí pátého ročníku vyššího stupně gymnázia; 2 vyučovací hodiny/týden

Kompetence - rozvoj

Kompetence k učení – je rozvíjena zejména tématy vážícími se k učení jako psychologickému procesu a k tématům mentální hygieny. Studenti mohou své metakognitivní strategie konfrontovat s teoretickými poznatky z hodin a příslušně je upravit, aby dosáhli vyšší efektivity.

Kompetence k řešení problémů – témata týkající se mentální hygieny přispívají k osvojení poznatků, které studentům umožní lépe zvládat psychickou zátěž. To jim umožní lépe zvládat problematické situace. Psychologie jako věda obecně učí specifickému pohledu na sebe i okolní svět, což může studentům přinést větší klid a vyrovnanost.

Kompetence komunikativní – v rámci výkladu o myšlení a řeči mohou být probrána témata týkající se teorie komunikace. Kapitoly věnované emocím a sociální psychologii zase pomohou v umění vést konstruktivní dialog bez nežádoucího emocionálního zabarvení. Studenti se seznámí i se základy nonverbální komunikace.

Kompetence občanská – studenti pochopí podstatu a význam, jaký má pro jedince skupina v níž se pohybuje. Pochopí mechanismy, jimiž jsou jedinci zprostředkovávány hodnoty dané skupiny a může tak lépe odolávat tlakům, které jsou v rozporu s ideály občanské společnosti, a které na něj mohou být vyvíjeny specifickými skupinami. Témata sociální psychologie obecně přispívají k rozvoji této kompetence.

Kompetence k podnikavosti – žáci si v kapitolách věnovaných vývoji sebepojetí a sebehodnocení osvojí znalosti týkající se důvěry v sebe sama. Tato důvěra jim pak dopomůže k činorodosti a víře ve vlastní síly. Důležitá je zde samozřejmě i mentální hygiena.

Vzdělávací obsah

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Mezioborové vztahy
Kvinta	žák:		
Člověk jako jedinec	Žáci by po absolvování předmětu „Člověk jako jedinec“ měli být schopni charakterizovat psychologii jako vědu a stručně nastínit její vývoj. Dále by se měli orientovat ve vybraných oborech vývojové psychologie, psychologie osobnosti, sociální psychologie a pedagogické psychologie. Měli by být schopni aplikovat do praktického života některé poznatky z psychohygieny a obecně chápat fungování lidské psychiky.	Úvod do psychologie – základní terminologie, psychologie jako věda ve vztahu k ostatním disciplínám, význam psychologie. Psychologické školy a směry – strukturalismus, funkcionalismus, behaviorismus, psychoanalýza, humanistická psychologie, neobehaviorismus, celostní psychologie, kognitivní psychologie. Biologické základy psychiky, vědomí, vnímání, učení, paměť, myšlení, motivace, emoce, osobnost, stres, základy psychohygieny Základy sociální psychologie – socializace, význam rodiny, klasifikace skupin, vliv společnosti na psychiku jedince. Základy vývojové psychologie – jednotlivé etapy vývoje jedince a jejich duševní a sociální kontext. Základy psychopatologie – poruchy osobnosti a jednotlivých duševních procesů.	Vztahy především s ostatními předměty vzdělávací oblasti „Člověk a společnost“, především s předmětem „Člověk a společnost“. Dále se vzdělávací oblastí „Člověk a příroda“, předmět „Biologie“ (biologie člověka)

ZSV – sociologie

Časové vymezení předmětu

Jedno pololetí pátého ročníku vyššího stupně gymnázia; 2 vyučovací hodiny/týden

Kompetence - rozvoj

Kompetence k učení: Sociologie je do praxe snadno aplikovatelný obor. Vyučující může studentům ozřejmovat příslušné sociologické pojmy prostřednictvím konkrétních příkladů a tak rozvíjet jejich schopnost aplikovat naučenou látku do praxe.

Kompetence k řešení problémů: Sociologické problémy jsou specifického charakteru. Při hraní didaktických her zaměřených sociologicky, vyvstávají specifické problémové situace, díky kterým si studenti mohou osvojit zcela nový způsob uvažování a přístupu k problémům.

Kompetence komunikativní: Problém komunikace se dotýká mnoha oblastí sociologie. Studenti se naučí chápat nejen teorii komunikace ze sociologického hlediska, ale také chápat mechanismy předávání informací v rámci celé společnosti. Předmět rozvíjí i jejich vlastní schopnost komunikace, neboť možné didaktické hry jsou založeny především na schopnosti diskuze a prezentace svých myšlenek.

Kompetence sociální a personální: K osobnímu rozvoji žáků přispějí jednak témata týkající skupin a socializace, dále témata, která ukazují některé sociální problémy (rasismus, xenofobie...) jako důsledek nedostatečné tolerance ve společnosti. Žáci pochopí širší kontext a důsledky určitého jednání.

Kompetence občanská: Znalosti o společnosti, které předmět rozvíjí, umožňují studentům snáze pochopit pojem moci, společenského statutu a pozice v kontextu občanské společnosti.

Kompetence k podnikavosti: Předmět rozvíjí znalosti o úloze vzdělání ve společnosti. Díky tomu se žáci mohou lépe rozhodovat o své budoucí kariéře. Témata týkající se multikulturality je mohou stimulovat ke studiu a budoucímu působení v zahraničí.

Vzdělávací obsah

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Mezioborové vztahy
kvinta	žák:		
<i>Člověk ve společnosti; Občan ve státě</i>	Po zvládnutí předmětu se student orientuje v základní sociologické terminologii, chápe obecné principy a mechanismy fungování společnosti. Rozumí základním sociálním problémům.	Základní terminologie, mikrosociologie, vývoj názorů na společnost, makrosociologie, sociální procesy a fenomény, sociální deviace a patologie	Dějepis: Proměny společnosti v průběhu dějin. Psychologie: témata týkající se sociální psychologie Ekonomie: Teorie propojující ekonomii se sociologií (teorie K. Marxe) Politologie: Témata týkající se řízení společnosti Filozofie: Úvahy o společnosti antických a osvíceneckých autorů. Zeměpis: Témata týkající se demografie a sídel

ZSV - ekonomie

Časové vymezení předmětu

Jedno pololetí šestého ročníku (sextý) vyššího stupně gymnázia; 2 vyučovací hodiny/týden

Kompetence – rozvoj

Předmět rozvíjí všechny klíčové kompetence. Současná tržní ekonomika a podnikatelské prostředí klade nároky alespoň na základní teoretickou připravenost z ekonomie na každého občana.

Kompetence k učení - je rozvíjena samotným předmětem. Díky specifické provázanosti společenskovedních otázek a matematiky mají studenti příležitost rozvíjet metakognitivní strategie zcela odlišného typu než u většiny jiných předmětů.

Kompetence k řešení problémů – ekonomie přináší mnoho otázek, na které existují rozdílné názory i ve své zjednodušené školní verzi. Studenti si díky poznání odlišných postojů, směrů a teorií mohou udělat své vlastní názory, nahlédnout, z čeho vycházejí a z čeho vycházejí zastánci opačných stanovisek.

Kompetence komunikativní – studenti narazí během ekonomie na mnoho témat, která dávají možnost k diskusi, a tudíž rozvíjení komunikativních kompetencí. Jedná se zejména o otázky hospodářské politiky a sociálně ekonomických teorií. Učitel může při výuce využít i velké množství skupinových didaktických her, kde se žáci učí zásadám správné diskuse a argumentace.

Kompetence sociální a personální – studenti se seznámí s konceptem „homo oeconomicus“, pochopí úlohu člověka v ekonomickém systému a budou mít příležitost posoudit nejen ekonomické, ale i sociální důsledky nezaměstnanosti.

Kompetence občanská – studenti si uvědomí hospodářsko-politické souvislosti současné společnosti. Pochopí spojitost mezi současným politickým zřízením a ekonomickým systémem.

Kompetence k podnikavosti – je rozvíjena zaměřením celého předmětu, především tématy mikroekonomie a makroekonomie.

Vzdělávací obsah předmětu

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Mezioborové vztahy
sexta	žák:		
Trh práce a profesní volba; Tržní ekonomika; Národní hospodářství a úloha státu v ekonomice, Finance	Po zvládnutí předmětu se student orientuje v základní ekonomické terminologii, chápe obecné ekonomické principy a postupy hospodářské politiky a dokáže své poznatky převést do praxe	Ekonomie jako věda, základní terminologie, mikroekonomie, makroekonomie, národní hospodářství, hospodářská politika	Politologie – politicko-ekonomické teorie Dějepis - zejména témata týkající se průmyslové revoluce, hospodářské krize a 70. a 80. let 20. století

ZSV - politologie

Časové vymezení předmětu

Jedno pololetí šestého ročníku (sextý) vyššího stupně gymnázia; 2 vyučovací hodiny/týden

Kompetence – rozvoj

Kompetence k učení může být v rámci tohoto předmětu výhodně rozvíjena tzv. *aktualitami*. Studenti sledují celý rok nějaké téma (nebo několik témat) v rozmanitých informačních médiích. Každou hodinu (nebo každé dvě hodiny) má na začátku jeden z nich krátký vstup (5-10 minut), ve kterém ostatním představí, co aktuálního pojícího se nějak k základnímu tématu se událo. Student v ideálním případě čerpá z různých zdrojů a konfrontuje jednotlivá podání faktu (učí se kritickému přístupu k informacím). Při prezentaci se vystavuje posouzení ostatních studentů a učitele, kteří téma také sledují. Na základě prezentace se rozvíjí krátká diskuse, ve které studenti prezentují, jak informace z různých zdrojů, tak i své vlastní názory na problém. Učí se tak zároveň i komunikačním dovednostem i vzájemné úctě a toleranci. Zvláště důležitá je pak tato aktivita pro rozvoj sociálních dovedností, konkrétně pro schopnost odolávat společenským a mediálním tlakům a vytvářet si, sice na základě medií, ale přesto svůj vlastní, z různých zdrojů pramenící a v diskusi s ostatními potvrzovaný nebo korigovaný názor. S výhodou lze jako jedno ze zastřešujících témat vyhlásit otázku postavení žen ve společnosti a v politice: budou-li se studenti rok střetávat s takovým tématem, jistě to pomůže vyprovokovat u nich nové názory na genderové stereotypy.

Pro rozvoj kompetence k řešení problémů lze využít jedné z forem *řízené diskuse*. Studentům je zadán problém (např. při tvorbě státního rozpočtu, které položky zařadit a které ne), rozdělí se na dvě nebo více skupin a jejich úkolem je připravit řešení a argumentační strategii pro něj. Jednotlivé skupiny se pak střetávají v diskusi, kterou učitel řídí a vede je při tom k vzájemné úctě a naslouchání. Kromě občanské kompetence (zvažování společenských a vlastních zájmů, respekt k životnímu prostředí, kultuře a trvalému rozvoji, úcta k různorodosti hodnot) zde může být rozvíjena také podnikavost (vlastní iniciativa, tvořivost), zvláště v případě, že studenti jsou již dobře seznámeni s fungováním státu, a hledání řešení se tak stává skutečným a zajímavým problémem. Je zřejmé, že řízená diskuse musí být spojena s předchozím nabytím vědomostí o fungování státu, formách vlády, politických stranách apod. Na aktuálnosti celá věc získá kryje-li se časově s některou skutečnou společenskou událostí (v našem příkladu schvalování rozpočtu parlamentem).

Komunikativní kompetenci lze rozvíjet tím, že se do výuky zapojí společná nebo referovaná četba politologických textů nebo textů z dějin politického myšlení. Studenti dostanou předem krátký odborný článek (přiměřený poslednímu ročníku gymnázia), který si doma všichni přečtou a někteří z nich (2, 3 nebo 4) text buď po úsecích nebo společně referují. Shrnou hlavní body jeho výstavby, poukáží na nejasná místa, pokusí o jejich interpretaci i o interpretaci textu jako celku, vnesou na jeho základě otázky k diskusi. Ostatní jsou předem vyzváni, aby zaujali k textu vlastní postoj a konfrontovali jej s postojem referujících (za aktivitu jsou pozitivně hodnoceni). Rozvíjí se tak celé spektrum komunikačních dovedností: porozumění odbornému jazyku a jeho interpretace, srozumitelný a jasný projev, věcná argumentace za své stanovisko k textu a nakonec také respekt k

tvrzením druhých. Je to pro studenty jedna z příležitostí, jak si na přiměřené úrovni vyzkoušet interpretační práci s textem, která tvoří nosnou část vysokoškolského studia řady humanitních oborů. Četbu textů lze vhodně spojit především s výkladem o politických idejích (spravedlnost, rovnost, svoboda), ale také s výkladem o státu, o demokracii, o vztahu politiky a politologie nebo o politických stranách.

Personální, sociální a občanské kompetence pak rozvíjí především druhá verze *řízené diskuse*. Jde o to simulovat předvolební diskusi politických stran (nebo i jednotlivců). Studenti se rozdělí podobně jako v první verzi. Jednotlivé skupiny zastupují politické strany nebo zájmové skupiny. Diskusi opět řídí vyučující a dohlíží především na vzájemný respekt a snahu o pochopení druhé strany. Mohou diskutovat také jednotlivci a pak lze uspořádat malé třídní volby. Tato aktivita rozvíjí schopnost dosahovat společných cílů, zvažovat vztahy jednotlivých zájmů a vědomí různorodosti hodnot, názorů a postojů. S výhodou ji lze spojit s výkladem o politických stranách a volebních systémech, nejlépe v kombinaci s právě se blížícími skutečnými volbami.

V rámci seznamování studentů s jednotlivými okruhy předmětů Občan ve státě, Občan a právo a Mezinárodní vztahy, globální svět je na místě otevírat často diskusi se studenty i řízenou diskusi mezi studenty, pokud látka vyvolává různorodé reakce, popř. emoce, tak aby různorodost názorů nebyla potlačena, aby však studenti dokázali pochopit a přijmout také názor druhých (jde o řadu témat v rámci těchto předmětů, které k zaujímání různorodých postojů přímo vybízejí; zároveň však nepochybně existuje jisté kostra poznatků, které studenti musí prostě pochopit). Zároveň výklad směřuje k sebepochopení studentů jako občanů a členů určitých sociálních skupin.

Vzdělávací obsah předmětu

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Mezioborové vztahy
sexta	žák:		
Občan ve státě, Občan a právo, Mezinárodní vztahy, globální svět, Úvod do filozofie a religionistiky	Vývoj názorů na přerozdělení moci ve společnosti od starověku do současnosti. Vývoj demokracie a ústavnosti ve světě a v ČR. Popis současného státního zřízení v ČR. Znalost struktury a organizace významných mezinárodních institucí (EU, OSN, NATO...). Problematika lidských práv. Současné tendence v politickém vývoji dnešního světa.	Vývoj názorů na přerozdělení moci ve společnosti od starověku do současnosti. Vývoj demokracie a ústavnosti ve světě a v ČR. Popis současného státního zřízení v ČR. Znalost struktury a organizace významných mezinárodních institucí (EU, OSN, NATO...). Problematika lidských práv. Současné tendence v politickém vývoji dnešního světa.	1. <i>Filosofie</i>: a) dějiny politického myšlení (stručné představení nejdůležitějších politických koncepcí Platóna, Aristotela, Machiavelliho, Hobbese, Locka, Montesquieua, Rousseaua, Milla, Tocquevilla a Marxe) b) politická filosofie: politické ideje (svoboda, rovnost, spravedlnost), filosofické otázky politické vědy (moc) c) názory myslitelů na demokracii 2. <i>Národní hospodářství a úloha státu v ekonomice</i>: formy vlády, způsob výkonu vlády (navrhování rozpočtu apod.), hlasování o výši daní atd. 3. <i>Tržní ekonomika</i>: význam učení Karla Marxe (nepominutelný např. z hlediska rozvoje akademické politologie, ale ani z hlediska současných ekonomických a politologických teorií) 4. <i>Dějepis</i>: a) řecká polis b) francouzská revoluce (původ pojmů „právo“ a „levice“) c) dějiny dvacátého století, soudobé dějiny (totalitní režimy, vývoj demokracie, volební právo, převraty, emancipace, utváření občanské společnosti, rok 68 atd.)

ZSV - filozofie

Časové vymezení předmětu

Jedno pololetí sedmého ročníku (septimy) vyššího stupně gymnázia; 2 vyučovací hodiny/týden

Kompetence – rozvoj

- **Kompetence k učení:** předmět rozvíjí především schopnost kriticky zpracovávat informace. Po výkladu daného problému následuje diskuse, kde si studenti mohou osvojit uvažování o věci z různého úhlu pohledu. Během prvních hodin je objasněno, že kritický přístup k informacím (jakkoliv nabytým) je základ filozofování.
- **Kompetence k řešení problémů:** Studenti během výuky poznají, jak přistupovali k jednotlivým otázkám ontologie, noetiky, etiky a estetiky jednotlivý myslitelé v dějinách a uvědomí si závislost způsobu myšlení na kulturně-historickém kontextu. Během výuky jsou průběžně zadávány dobrovolné domácí úlohy, ve kterých si žáci mohou vyzkoušet řešení nejrůznějších „filozofických“ hádanek a úkolů (např. „Lze se dozvědět, co je v uzavřené krabici od sirek?“ „Jaké poznání leží mimo empirickou zkušenost?“, „hra ‘Abigail’ naopak“...), které rozvíjejí jejich schopnost objasnit podstatu problému a následně dojít k řešení. Během předmětu se žáci seznámí se základy aristoteléské logiky.
- **Kompetence komunikativní:** Je rozvíjena v diskusi, která dostává prostor ve většině hodin. Studenti jsou vedeni k tomu, aby respektovali zásadu udržet tématickou linii diskuse, nechali vyjádřit oponenta, brali v ohled jeho názory a pokud možno se vyvarovali „kvaziargumentace“. Studenti si rovněž osvojují schopnost prezentovat své myšlenky před třídou při přednášení referátu na zvolené téma. Výuka také rozšiřuje slovní zásobu o základní filozofické termíny.
- **Kompetence sociální a personální:** Studenti poznají různé směry a tendence ve filozofické antropologii a mohou se k nim kriticky vyjádřit. Seznámí se se základy existencialismu, postmoderny, filozofie náboženství a protestantské ateistické teologie, což jim může pomoci s orientací v mezilidských vztazích. Rovněž se mohou vyjádřit ke všem probíraným tématům etiky a tím tříbit své postoje i učit se respektovat postoje druhých.
- **Kompetence občanská:** I tato kompetence je rozvíjena především diskusí o tématech filozofické antropologie a etiky, ale je zvláště rozvíjena, dotknou-li se studenti ve svém referátu témat politické filozofie.
- **Kompetence k podnikavosti:** Studentům jsou zadávány občasné dobrovolné domácí úlohy, které jim umožňují samostatně vypracovat a rozvinout vlastní přístup k problému. Rovněž téma referátu vybírá student samostatně, což ho má podpořit v aktivním přístupu k četbě a získávání informací.

Vzdělávací obsah předmětu

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Mezioborové vztahy
Septima			
Úvod do filozofie a religionistiky	Studenti by po absolvování předmětu <i>Úvod do filozofie a religionistiky</i> měli umět charakterizovat filozofii jako specifickou sféru lidské činnosti. Měli by být schopni erudovaného přemýšlení o jednodušších filozofických problémech a zvládnout čelit pokusům o náboženskou, politickou nebo všeobecně ideologickou manipulaci. Měli by se rovněž orientovat v základních přístupech ke specifickým problémům nejvýznamnějších filozofických škol a myslitelů a znát jejich přínos ke světovému vědění.	Podstata filozofie – základní filozofické otázky, vztah filozofie k mýtu, náboženství, vědě a umění Filozofie v dějinách – klíčové etapy a směry filozofického myšlení Víra v lidském životě – podoby víry, znaky náboženské víry, náboženské systémy, církve, sekty	Český jazyk a literatura: Předmět podporuje u studentů zájem o četbu prostřednictvím referátů. Na hodinách jsou čteny ukázky z některých literárních děl, na kterých lze ukázat různé filozofické přístupy zejména k etice a filozofické antropologii, jsou to například: J.-P. Sartre: Zed' (filozofická antropologie) L. Klíma: Putování slepého hada za pravdou (etika) M. Ende: Nekonečný příběh (ontologie, noetika, filozofie času) Děvčátko Momo a ukradený čas (ontologie) F. Kafka: Proces (filozofická antropologie) A další dle potřeb konkrétní hodiny. Studenti tím získají širší pohled na beletrii. V případě, že se rozhodnou rozpracovat nějakou knihu obsírněji, mohli by být za tuto práci hodnoceni nejen ve filozofii ale i v literatuře. Obzvláště užitečná je i četba východoasijské literatury (např. japonská haiku). Je-li jí v literatuře vymezen určitý prostor, bylo by užitečné propojit výuku literatury s filozofií přímo v hodině dvěma vyučujícími. Dějepis: Během výuky se žáci stručně seznámí s dějinami filozofie, které v mnohém korespondují s dějinami politicko-hospodářskými. Zejména výklad o antické filozofii přispívá k naplnění očekávaných výstupů předmětu „dějepis“. Bez dostatečných znalostí o renesanci není možné pochopit renesanční filozofii (základní rozvržení problémů noetiky – racionalismus x empirismus, renesanční obrat v etice) a zároveň proces modernizace společnosti na počátku 19. století je základem k porozumění výrazných změn ve filozofickém nazírání na člověka. Během výuky filozofie jsou probírány i eticko-filozofické dopady světových válek ve 20. století. Seznámení s některými přístupy filozofie dějin (Hegel, Marx, Popper) umožňuje vnímat dějiny a jejich studium v širším kontextu. Umění a kultura: Základy estetiky umožní žákům lépe porozumět umění.

ZSV – právo

Obsahové vymezení

V rámci výuky v předmětu si žáci osvojují základní termíny z oblasti práva, získávají povědomí o právním systému ČR a jeho jednotlivých složkách, stejně jako i systému mezinárodního práva. Získávají a prohlubují významné kompetence v oblasti právního myšlení, stejně jako i řadu pracovních a studijních kompetencí. Seznamují se s konkrétními právními kauzami, které reprezentují konkrétní příklady právních problémů, právních úkonů, promítá se v nich právní myšlení, tyto případy představují nezbytný praktický vhled a zkušenost pro žáky v oblasti práva.

Vzdělávací obsah předmětu je vymezen každoročně aktualizovaným tematickým plánem.

Časové vymezení předmětu

Jedno pololetí sedmého ročníku (septimy) vyššího stupně gymnázia; 2 vyučovací hodiny/týden

ZSV – maturitní semináře (ekonomie, filozofie, politologie, psychologie, právo, sociologie)

Obsahové vymezení seminářů

Maturitní semináře tematicky navazují na problematiku, která je tématem jednotlivých dílčích oborů předmětu Základy společenských věd. Žáci si v semináři výrazně rozšíří a prohloubí své kompetence a znalosti v daném oboru. Tematická náplň v jednotlivých seminářích jde často za rámec středoškolského učiva.

V rámci jednotlivých seminářů probíhá zároveň příprava k profilové maturitní zkoušce z daného oboru.

Vzdělávací obsah seminářů je vymezen jednotlivými tematickými plány.

Časové vymezení seminářů

Semináře jsou realizovány v sedmém a osmém ročníku gymnázia (septima a oktáva). Dotace každého semináře činí 2 vyučovací hodiny týdně. Výuka probíhá ve dvouhodinových blocích.

Vyučovací předměty: Fyzika, Chemie, Přírodopis/Biologie, Zeměpis

Vyučovací předmět: **Fyzika**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsah vyučovacího předmětu fyzika vychází na nižším stupni gymnázia z vymezení vzdělávací oblasti Člověk a příroda RVP ZV, na vyšším stupni gymnázia pak z vymezení stejné vzdělávací oblasti v rámci RVP G. Předmět úzce souvisí s ostatními předměty této oblasti (především pak s chemií), velmi propojený i předměty z jiných vzdělávacích oblastí, především s matematikou (fyzika zásadním způsobem využívá atematický aparát) a IVT.

V obecné rovině si předmět fyzika klade na **nižším stupni gymnázia** následující cíl:

- vyvolávat a rozvíjet u žáků zájem o poznání světa prostřednictvím zkoumání přírodních jevů

Žáci by tudíž měli...

- osvojit si základní fyzikální pojmy a zákonitosti
- rozvíjet schopnost zkoumané jevy formalizovat
- teoretické poznatky aplikovat na pochopení reálných dějů
- získané poznatky využívat k řešení každodenních problémů

Získané kompetence a poznatky by měly žákům pomoci pochopit okolní svět a utvořit si názor na výhody a úskalí současné civilizace

Na **vyšším stupni gymnázia** si výuka předmětu klade v obecné rovině následující cíle:

Napomáhá žákům:

- vyvolávat a rozvíjet zájem o poznání světa prostřednictvím zkoumání přírodních jevů.
- osvojit si základní fyzikální pojmy a zákonitosti.
- rozvíjet schopnost zkoumané jevy formalizovat a provádět soustavná a objektivní pozorování a fyzikální procesy dokázat předvídat.
- teoretické poznatky aplikovat na pochopení reálných dějů.
- získané poznatky využívat k řešení každodenních problémů a používat i v jiných předmětech.

Učí žáky:

- používat adekvátní matematické a grafické prostředky, symboliku a terminologii k vyjadřování funkčních závislostí mezi zkoumanými veličinami
- zdokonalit a využívat základní myšlenkové operace při různých činnostech fyziky a své myšlenky správně a srozumitelně formulovat ústní i písemnou formou

Získané informace by měly studentům pomoci pochopit okolní svět a utvořit si názor na výhody a úskalí současné civilizace a orientovat se v současném fyzikálním obrazu světa.

Časové vymezení předmětu:

Nižší stupeň gymnázia:

V rámci nižšího stupně gymnázia je výuka předmětu dotována 6 hodinami (po 2 hodinách týdně ve druhém až čtvrtém ročníku, sekunda až kvarta).

Ročník	týdenní hodinová dotace
1. (prima)	---
2. (sekunda)	2
3. (tercie)	2
4. (kvarta)	2

Vyšší stupeň gymnázia:

V rámci vyššího stupně gymnázia je výuka fyziky dotována 6 hodinami (po 2 hodinách týdně ve pátém až sedmém ročníku, kvinta až septima).

Ročník	týdenní hodinová dotace
5. (kvinta)	2
6. (sexta)	2
7. (septima)	2
8. (oktáva)	---

Organizační vymezení předmětu

Výuka fyziky probíhá z velké části v učebně přírodních. Při výuce velmi často využíváme speciální sady fyzikálních pomůcek, výpočetní a audiovizuální techniku a interaktivní výukové programy. Výuka maturitního a nadstavbového semináře je dlouhodobě realizována na Katedře didaktiky fyziky MFFUK pod vedením jejích pedagogických pracovníků.

Kromě výuky předmětu fyzika mohou žáci rozvíjet své kompetence a znalosti v oboru na obou stupních gymnázia prostřednictvím řady dalších aktivit:

- soutěže a projekty (např. fyzikální olympiáda, archimediáda, astronomická olympiáda, mladí debrujaři, fyzikální náboj, SOČ a další)
- seminární práce, ročníková práce
- volitelných seminářů (např. nadstavbový seminář z fyziky, maturitní seminář z fyziky)
- besedy s odborníky, exkurze, workshopy
- další aktivity

Způsob hodnocení žáků:

Kritéria a hodnotící postupy vycházejí z obecných principů hodnocení v rámci ŠVP.

V předmětu fyzika je velký důraz kladen na:

- osvojení dovednosti samostatné měření, zpracování těchto měření a vyvozování závěrů z těchto měření

- schopnost propojit teorii předmětu s praxí (využití poznatků z výuky v praktickém životě i pro pochopení základních přírodních principů i člověkem vytvořených postupů a technologií)
- samostatné myšlení a využívání základních myšlenkových operací při různých činnostech fyziky (zvláště řešení fyzikálních problémů).
- pochopení souvislostí problémů v oblasti fyziky, jejich propojení s ostatními přírodními vědami.
- správnou a srozumitelnou formulaci a prezentaci myšlenek, závěrů a řešení problémů v ústní i písemné formě.

Popis forem a metod výuky:

Při výuce v předmětu fyzika je využíváno široké spektrum vyučovacích metod a organizačních forem. Kromě klasických, aktivizačních metod, metod kritického myšlení (individuálních, párových i skupinových) je třeba zdůraznit zásadní roli **experimentální** výuky - realizace experimentů nejrozumnějšího zaměření, rozsahu, jejich zpracování a vyhodnocení.

Klíčové kompetence (nižší i vyšší stupeň gymnázia)

Fyzika je svým zaměřením předurčena k rozvoji žáka ve všech oblastech klíčových kompetencí, přičemž se snaží rozvíjet především následující kompetence:

Kompetence k učení

Ve vyučovacím předmětu fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují

- mít pozitivní vztah k učení a vzdělávání ve fyzice
- využít zkušeností z praktického života ve výuce
- aplikovat poznatky z fyziky do běžného života
- rozvíjet schopnost samostatně pozorovat a popisovat fyzikální jevy a experimenty
- řešit fyzikální příklady vedené s přehledným zápisem a vhodným použitím znaků a symbolů
- čerpat informace z různých zdrojů (učebnice, časopisy, internet), tyto informace kriticky zhodnotit
- chápat souvislosti fyziky a dalších přírodních věd
- znát možnosti svého dalšího vzdělávání, zejména v oboru povolání

Kompetence k řešení problémů

Ve vyučovacím předmětu fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují

- problém rozpoznat a formulovat
- navrhnout hypotézy řešení problému a tyto hypotézy ověřovat
- odhadnout výsledky a hodnotit jejich reálnost
- rozlišit fyzikální model od reality a posoudit, kdy je použití modelu vhodné
- rozpoznat chybu při řešení úlohy a svůj postup korigovat
- spolupracovat při řešení problémů i s jinými lidmi

Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují

- jasně a srozumitelně formulovat jejich myšlenky formou ústní, písemnou i grafickou
- porozumět různým typům textů a záznamů
- porozumět a vytvořit grafické znázornění různých závislostí, srozumitelně je interpretovat
- nebát se vyslovit dotaz, formulovat pochybnost, nesouhlasné mínění, vlastní názor
- účastnit se aktivně diskusí při výuce fyziky i mimo ni, obhajovat a formulovat své názory a postoje
- akceptovat vlastní omyl a chápat diskusi jako prostor pro nalezení nedostatků ve vlastním úhlu pohledu

Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují

- pracovat ve skupinách
- žákům uvědomit si své přednosti a dovednosti a zároveň mít úctu k druhým, efektivně své specifické schopnosti využívat při diferencované práci v týmu
- při skupinovém řešení odborných problémů žákům zjistit svůj přínos pro tým a posiluje vědomí užitečnosti pro týmovou práci
- nést spoluodpovědnost za výsledek skupiny
- učit se obhájit vlastní názory, ale též přijímat názory spolužáků, pokud jsou hodnověrně argumentované

Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují

- porozumět historickému vývoji lidského poznání v oblasti fyziky
- dodržovat dohodnutá pravidla jak při práci ve škole, tak při domácí přípravě
- posoudit z hlediska fyziky nebezpečí ohrožení zdraví při různých činnostech, svým chováním tato nebezpečí minimalizovat
- porozumět fyzikálním principům živelních pohrom
- kriticky hodnotit různé názory na jevy ve společnosti, především z hlediska ekologického
- zlepšovat informovanost žáků o výhodách a nevýhodách současných moderních technologií a nabízí jim možnost vytvoření vlastního názoru s cílem dosáhnout podpory trvale udržitelného rozvoje společnosti.

Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují

- rozvíjet zručnost při provádění experimentů
- vytvářet vlastní pomůcky a modely

- pracovat s uvědomělým dodržováním pravidel bezpečnosti práce
- vytváření představ o profesním zaměření s přesahem do fyziky
- vyžadováním plnění zadaných úkolů vytváří v žácích pocit zodpovědnosti

Kompetence k podnikavosti (vyšší stupeň gymnázia)

Ve vyučovacím předmětu fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují

- pracovat projektovým způsobem.
- osvojovat si prvky plánování pracovních procesů.
- osvojovat si prvky dokumentace pracovních procesů.
- nacházet možnosti využití poznatků a kompetencí z předmětu v pracovní a podnikatelské sféře.

Charakter profilové maturitní zkoušky

Maturitní zkouška z fyziky spadá do profilové části maturitní zkoušky.

Zkouška má ústní charakter a probíhá před zkušební maturitní komisí. Obsah zkoušky vychází z předem definovaných maturitních tematických okruhů.

Vzdělávací obsah předmětu

Nižší stupeň gymnázia

V [] uvedena vazba na RVP ZV, Formulace výstupu RVP ZV, (R) rozšiřující učivo

SEKUNDA:

Téma	Výstup předmětu	Učivo	Průřezová témata (PT), Přesahy a vazby (PV)
Látky a tělesa	- rozliší pojem látka a těleso v konkrétních příkladech [1-01] - uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále a neuspořádaně pohybují a vzájemně na sebe působí [1-02] - vysvětlí některé vlastnosti látek na základě uspořádání částic [1-02] - rozliší jednotlivá skupenství a jejich změny v souvislosti s chováním částic [1-02]	Látka a těleso, vlastnosti látek a těles - vlastnosti pevných, kapalných a plynných látek - změny skupenství látek - částicové složení látek - molekuly a atomy - uspořádání částic v látkách různého skupenství - difúze a Brownův pohyb	PV: <i>Ch – vlastnosti látek, stavba látek</i> <i>Bi – práce s mikroskopem</i>
Měření fyzikálních veličin	- změří vhodně zvolenými měřidly důležité fyzikální veličiny [1-01] - používá značky některých fyzikálních veličin a jednotek [1-02] - převádí násobné a dílčí jednotky na stanovenou jednotku [1-02] - využívá vztah mezi rychlostí, dráhou a časem [2-02] - předpoví, jak se změní délka či objem tělesa se změnou teploty [1-03] - využívá vztah mezi hustotou, hmotností a objemem [1-04] - změří teplotu v závislosti na čase v delším intervalu, sestaví graf [1-02] - změří velikost působící síly [2-03]	Fyzikální veličiny a jejich jednotky - měření délky, jednotky - přesnost měření, chyby měření - určení polohy, souřadnice - měření hmotnosti, jednotky - měření času, jednotky Pohyb těles - rychlost, měření rychlosti, jednotky - výpočet průměrné rychlosti Měření objemu - jednotky objemu Roztažnost těles a látek Měření teploty - teplotní stupnice Hustota a její měření Síla, účinky síly a její měření	PV: <i>M – souřadnice, graf, převody jednotek</i> <i>TV – měření ve sportu</i> <i>Z – časová pásma</i> <i>Bi – tělesná teplota, tep, vitální kapacita plic</i> PT: <i>MEV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (vyhledávání informací o historii měření a měřících přístrojů)</i> <i>IVT (Člověk a svět práce): měření fyzikálních veličin, zpracování výsledků, tvorba tabulek a grafů</i>

Síly a jejich vlastnosti	- umí popsat deformační a pohybové účinky síly na těleso [2-04] - v konkrétní situaci určí druhy sil působících na těleso [2-04] - umí graficky skládat a rozkládat síly [2-03] - dokáže u jednoduchých těles určit nebo odhadnout polohu těžiště [2-04] - správně používá pojmy tlak a tlaková síla [2-03] - umí vysvětlit pojem tření, zná jeho praktické projevy [2-03]	Vzájemné působení těles Síla - skládání rovnoběžných a různoběžných sil - tíhová síla a těžiště - tlak, tlaková síla - smykové tření - valivé tření a odpor prostředí	PT: <i>OSV – Seberegulace a sebeorganizace – bezpečnost silničního provozu (setrvačnost, bezpečnostní pásy)</i>
Elektrické vlastnosti látek	- rozezná zeledrované těleso [6-03] - chápe nebezpečné i užitečné stránky zeledrování těles [6-03] - odhadne vzájemné silové působení zeledrovaných těles [6-03] - umí popsat atom, rozliší atom a iont [6-03] - zná funkci elektroskopu a van de Graafova generátoru [6-03] - rozliší vodiče a izolanty [6-03] - umí charakterizovat elektrické pole podle jeho účinků na tělesa [6-03] - ví, kdy může dojít k elektrickému výboji, jaké má účinky, jak se před ním chránit (blesk) [6-03]	Zeledrované těleso - zeledrování třením - dva druhy elektrického náboje Model atomu Ionty Elektroskop, zdroje elektrického náboje Vodiče a nevodiče Elektrické pole - tělesa v elektrickém poli Elektrický výboj	PV: <i>Ch – stavba atomu, ionty</i> PT: <i>OSV – seberegulace a sebeorganizace (poznávání – bezpečné zacházení s elektrospotřebiči, první pomoc při úrazu elektrickým proudem)</i>

Elektrický obvod	- dokáže vysvětlit vznik elektrického proudu pomocí pohybu elektronů [6-02] - zná různé zdroje elektrického napětí a jejich použití [6-02] - umí popsat pohybové, tepelné, světelné a chemické účinky elektrického proudu, zná jejich využití [6-04] - zná některé schematické značky [6-01] - podle schématu umí sestavit jednoduchý i rozvětvený elektrický obvod [6-01] - rozlišuje a správně používá zapojení sériové a paralelní [6-01] - dokáže vysvětlit vodivost kapalin a plynů [6-03] - zná a dodržuje zásady bezpečnosti při práci s elektrickým proudem [6-02] - zná základní souvislost mezi elektrickými a magnetickými jevy [6-05]	Elektrický proud a napětí - elektrický proud, elektrické napětí, jednotky - zdroje elektrického napětí - účinky elektrického proudu - elektrické spotřebiče Elektrický obvod, schéma - jednoduchý elektrický obvod - složitější elektrické obvody Elektrický proud v kapalinách a plynech Bezpečnost při práci s elektřinou - zkrat, pojistky Magnetické vlastnosti elektrického proudu - magnetické pole cívky, elektromagnet	PV: Ch – galvanické články, akumulátory PT: ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí (likvidace nebezpečných odpadů - články a akumulátory)
Magnetismus	- umí experimentálně rozlišit látky magnetické a nemagnetické [6-05] - rozliší trvalé a dočasné magnety [6-05] - umí vysvětlit silové působení v magnetickém poli [6-05] - zná princip kompasu [6-05] - je seznámen s významem magnetického pole Země pro život [6-05]	Magnet, magnetická síla - póly permanentního magnetu - látky feromagnetické a nemagnetické - magnetická indukce a magnetování - magnetické pole, indukční čáry - magnetické pole Země - kompas	PV: Z – magnetické pole Země
Zvuk	- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku [5-01] - zná způsob vnímání zvuku, stavbu ucha, je si vědom nebezpečí nadměrného hluku [5-02]	Zvuk - zdroje zvuku - šíření zvuku - vnímání zvuku	
Optika	- teoretické poznatky o šíření světla [6-07]	Světlo - přímočaré šíření světla, rychlost světla - lom světla - čočky - optické klamy	

TERCIE:

Téma	Výstup předmětu	Učivo	Průřezová témata (PT), Přesahy a vazby (PV)
Pohyb tělesa	- správně chápe relativnost pohybu [2-01] - správně používá pojmy dráha a trajektorie [2-02] - dokáže popsat složený pohyb pomocí pohybů jednoduchých [2-01] - rozlišuje pojmy průměrná a okamžitá rychlost [2-02] - sestrojí graf závislosti rychlosti na čase a dráhy na čase [2-02] - dokáže interpretovat hotový graf [2-02] - dokáže vypočítat rychlost, dráhu a dobu rovnoměrného pohybu [2-02]	- Klid a pohyb - dráha a trajektorie - pohyb přímočarý a křivočarý, posuvný a otáčivý - průměrná rychlost - okamžitá rychlost - měření rychlosti - pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný - grafy závislosti rychlosti na čase - dráha rovnoměrného a nerovnoměrného pohybu, grafy - výpočet doby rovnoměrného pohybu	PV: M – grafy
Síly a jejich vlastnosti	- umí popsat deformační a pohybové účinky síly na těleso [2-04] - v konkrétní situaci určí druhy sil působících na těleso [2-04] - umí graficky skládat a rozkládat síly [2-04] - aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly [2-06] - vysvětlí konkrétní situace pomocí zákona setrvačnosti a zákona akce a reakce [2-05]	- Vzájemné působení těles Síla - skládání rovnoběžných a různoběžných sil - Newtonovy zákony - setrvačnost - síla a změny pohybu - akce a reakce - otáčivý účinek síly, rovnováha tělesa	PV: M – geometrické konstrukce PT: OSV – Seberegulace a sebeorganizace – bezpečnost silničního provozu (setrvačnost, bezpečnostní pásy)
Kapaliny	- zná základní vlastnosti kapalin a jejich povrchové vrstvy, dokáže vysvětlit reálné projevy kapalin [3-01] - dokáže popsat princip kapalinového teploměru [3-01] - řadu konkrétních situací umí vysvětlit pomocí kapilarity [3-01] - kvalitativně i kvantitativně využívá Pascalův zákon pro řešení hydraulických zařízení [3-01] - na základě Archimédova zákona popíše chování tělesa v klidné kapalině [3-01]	- Vlastnosti kapalin, povrchové napětí - Závislost hustoty kapaliny na teplotě - Kapilární jevy - Hydrostatický tlak Archimédův zákon, plování těles - Pascalův zákon	PV: Bi – chování vody v půdě, zásobování rostlin vodou Ch – hustoměry, koncentrace roztoků Z – hydrosféra PT: ENV – Dny Země (F, Ch, Bi): voda

Plyny	- správně interpretuje experimenty potvrzující tlak vzduchu [3-01] - zná strukturu atmosféry Země, orientuje se v základních meteorologických pojmech [3-01] - dokáže popsat síly působící na těleso v atmosféře a předvídat jeho chování [3-01] - dokáže navrhnout a realizovat experimenty potvrzující platnost Archimedova zákona v plynech [3-01] - na základě vlastností proudícího vzduchu vysvětlí princip létání [3-01]	Vlastnosti plynů - atmosférický tlak a jeho měření - atmosféra Země - základy meteorologie Archimedův zákon pro plyny - přetlak, podtlak, vakuum - proudění vzduchu	PV: <i>Z – atmosféra Země a děje v ní</i> <i>Ch – složení atmosféry, znečištění vzduchu</i>
Světelné jevy	- teoretické poznatky o šíření světla je schopen použít pro popis zobrazení zrcadlem, čočkou, jednoduchou optickou soustavou [3-08] - umí vysvětlit některé jevy při pozorování vesmírných těles [3-07] - graficky řeší zobrazení kulovými zrcadly a čočkami [3-08] - zná princip vidění, stavbu oka, základní poruchy vidění a zásady péče o zrak [3-07] - sestaví model některých optických přístrojů [3-08]	Světlo - přímočaré šíření světla, rychlost světla - stín a polostín - zatmění Slunce a Měsíce, fáze Měsíce Optické zobrazení - odraz světla na rovině a kulovém zrcadle - lom světla - čočky - oko - optické klamy - optické přístroje Rozklad světla hranolem, barvy	PV: Bi - oko
Zvukové jevy	- posoudí vhodnost prostředí pro šíření zvuku [5-01] - kvalitativně popíše změny energie při kmitání a šíření energie při vlnění [5-01] - u konkrétních zdrojů zvuku popíše mechanismus jeho vzniku [5-01] - dokáže popsat základní způsoby záznamu a reprodukce zvuku [5-01]	Vlastnosti pružných těles Kmitavý pohyb - kmitání pružných těles Vlnění - vlnění příčné a podélné Zvuk - zdroje zvuku - šíření zvuku - ultrazvuk, infrazvuk - vnímání zvuku, hlasitost - záznam a reprodukce zvuku	PV: <i>Bi – sluch</i> <i>HV – hudební nástroje, hudební akustika</i> PT: <i>ENV – lidské aktivity a problémy životního prostředí (životní prostředí z hlediska nežádoucího hluku)</i>

KVARTA:

Téma	Výstup předmětu	Učivo	Průřezová témata (PT), Přesahy a vazby (PV)
Práce a energie	- s porozuměním používá pojmy práce, výkon, účinnost [4-02] - určí práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa [4-01] - je schopen popsat různé případy přeměny energie a zná jejich praktická využití [4-03] - chápe princip činnosti jednoduchých strojů [4-01]	Práce, výkon Energie - polohová energie - pohybová energie - přeměny energie - zákon zachování energie - perpetuum mobile - účinnost Jednoduché stroje - páka jednozvrtná a dvojzvrtná - kladka a kolo na hřídeli - nakloněná rovina a šroub	PT: MEV – perpetuum mobile – informace z různých zdrojů IVO (Člověk a svět práce): práce s využitím jednoduchých strojů
Tepelné jevy	- správně používá pojmy vnitřní energie, teplo, teplota [4-04] - umí popsat způsob změny vnitřní energie u konkrétních situací [4-04] - dokáže sestavit kalorimetrickou rovnici a řešit ji [4-04] - zná princip činnosti tepelných motorů [4-04] - skupenské přeměny dokáže popsat v souvislosti s chováním částic v látkách [4-04] - správně posoudí, za jakých podmínek dojde ke změně skupenství [4-04]	Vnitřní energie tělesa, teplo - změna vnitřní energie tělesa konáním práce a tepelnou výměnou - kalorimetrická rovnice Přenos tepla - vedení tepla - šíření tepla prouděním a zářením Tepelné motory Skupenské přeměny - tání a tuhnutí - vypařování a kapalnění - var - sublimace a desublimace	PV: M – řešení rovnic Ch – měření teploty, rychlost reakce PT: MEVS – Evropa a svět nás zajímá (globální oteplování Země a skleníkový efekt)

Elektrický proud	- zná podstatu elektrického proudu, podmínky jeho vzniku a jeho účinky [6-02] - dokáže správně měřit elektrický proud a napětí [6-02] - chápe souvislost veličin v Ohmově zákonu [6-04] - dokáže zakreslit obvod s více rezistory a určit celkový odpor [6-01] - správně používá pojmy elektrický výkon, elektrická práce, elektrická energie [6-02] - zná princip výroby elektrické energie v různých typech elektráren [5-05] - odliší a posoudí zdroje obnovitelné a neobnovitelné [5-05] - posoudí výrobu elektrické energie z hlediska ekonomického i ekologického [5-05]	Elektrický proud - elektrický náboj - elektrický proud a jeho příčiny - měření elektrického proudu Elektrický odpor Ohmův zákon - závislost odporu na teplotě - zapojování rezistorů - reostat, potenciometr Zdroje elektrického proudu - vnitřní odpor zdroje - zapojování zdrojů elektrického proudu Výkon elektrického proudu Elektrická energie - elektrické spotřebiče - výroba elektrické energie	PT: ENV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (výroba elektrické energie a její ekologické a ekonomické souvislosti) MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (diskuse na téma výroba elektrické energie)
Elektrodynamika	- chápe souvislost elektrického a magnetického pole [6-05] - posoudí v konkrétním případě, zda jsou splněny podmínky pro elektromagnetickou indukci [6-05] - rozliší stejnosměrný a střídavý proud, dokáže je měřit [6-02] - má základní přehled o energetické soustavě [6-05] - zná princip činnosti elektromotorů, posoudí vhodnost použití jednotlivých druhů motorů [6-05] - získávání elektrické energie posuzuje a analyzuje z různých hledisek [5-05] - uvědoměle dodržuje zásady bezpečnosti práce s elektrickými zařízeními [6-05]	Magnetické pole - působení magnetického pole na vodič s proudem - magnetická indukce - magnetické indukční čáry Elektromagnetická indukce Střídavý proud - vlastnosti střídavého proudu - generátory elektrického proudu - transformátory a přenos elektrické energie - třífázová proudová soustava Elektromagnetické kmity Elektromagnetické vlnění Elektrické motory Bezpečnost práce s elektrickými spotřebiči	

Vedení elektrického proudu v polovodičích	- rozliší vodič, polovodič a izolant [6-03] - popíše polovodič a jeho vlastnosti v souvislosti s částicovou stavbou látky [6-01] - správně zapojí polovodičovou diodu [6-06] - má přehled o významu polovodičů pro současnou techniku [6-01]	Polovodiče - vlastní a příměsové polovodiče - PN přechod - diody - tranzistor Využití polovodičových součástek - jak pracuje rádio a televize	PV: <i>Ch – vazby v pevných látkách</i>
Atomy a záření	- má základní orientaci v historii zkoumání atomů a ve vytváření jejich modelů [5-05] - dokáže popsat některé děje v elektronovém obalu, které jsou zdrojem záření [5-05] - zná typy radioaktivního záření, má základní přehled o možnosti jejich využití [5-05] - je si vědom nebezpečí při práci se zářiči [5-05]	Objev atomu a jeho struktury Bohrov model atomu - záření z elektronového obalu Jádro atomu - radioaktivita - využití radioaktivity Bezpečnost při práci s radioaktivními materiály	PT: <i>ENV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (radioaktivní záření a ochrana před škodlivými účinky)</i> <i>MEV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (radioaktivita v různých souvislostech)</i>
Jaderná energie	- dokáže popsat strukturu atomového jádra [5-05] - s využitím zákonů zachování zapíše rovnici jaderné reakce [5-05] - je seznámen s principem činnosti jaderné elektrárny [5-05] - je schopen diskutovat o výhodách a nevýhodách jaderné energetiky [4-05]	Jaderné reakce - řetězová reakce - jaderný reaktor Jaderná elektrárna Termonukleární reakce	PV: <i>Ch – stavba atomu, atomového jádra, jaderné reakce D – radiouhlíková metoda Bi – radionuklidy v zemědělství a lékařství OV – odpovědnost člověka vůči přírodě</i> PT: <i>ENV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (jaderné elektrárny a jejich možná rizika)</i>

Vesmír	- popíše Sluneční soustavu, je schopen přijímat aktuální poznatky [7-01] - vysvětlí základní astronomické jevy – střídání dne a noci, ročních období apod. [7-01] - odliší hvězdy a planety [7-02] - má elementární přehled o struktuře vesmíru, jeho vzniku a vývoji [7-01]	Sluneční soustava - Slunce - kamenné planety - plynné planety - další tělesa ve Sluneční soustavě - Keplerovy zákony Hvězdný vesmír - vznik a vývoj hvězd - zánik hvězd - galaxie - sluneční a hvězdný čas - souhvězdí	Exkurze: hvězdárna, planetárium
---------------	---	--	--

Vyšší stupeň gymnázia

V [] uvedena vazba na RVP G, Formulace výstupu RVP G, rozšiřující učivo

KVINTA:

Téma	Výstup předmětu	Učivo	Průřezová témata (PT), Přesahy a vazby (PV)
Fyzikální veličiny a jednotky	- správně používá fyzikální veličiny a jejich jednotky [1-01, 1-02] - změří vhodnou metodou a s dostatečnou přesností délku, hmotnost a hustotu látky [1-01] - zpracuje protokol o měření [1-01] - rozlišuje skalární a vektorové veličiny, dokáže s nimi s porozuměním pracovat při řešení fyzikálních problémů a úloh [1-02]	Soustava jednotek SI - jednotky základní, odvozené, vedlejší - násobky a díly jednotek - převody jednotek Měření fyzikálních veličin - metody měření fyzikálních veličin - zpracování výsledků měření Skalární a vektorové veličiny, operace s vektory	PV: M - mocniny s celočíselným exponentem M - operace s vektory
Kinematika hmotného bodu	- rozliší různé druhy pohybu [2-01] - užívá základní kinematické vztahy při řešení problémů a úloh o pohybech rovnoměrných a rovnoměrně zrychlených/zpomalených [2-01] - dokáže sestavit grafy závislosti rychlosti a dráhy na čase [2-01] - dokáže tyto grafy interpretovat [2-01]	Základní kinematické veličiny - trajektorie, dráha - pohyby přímočaré a křivočaré - okamžitá a průměrná rychlost - zrychlení - pohyb rovnoměrný, rovnoměrně zrychlený a rovnoměrně zpomalený - volný pád, tíhové zrychlení - skládání rychlostí - rovnoměrný pohyb po kružnici	PV: M - funkce lineární a kvadratická
Dynamika hmotného bodu a soustavy hmotných bodů	- rozliší a popíše pohybové a deformační účinky síly [2-02] - dokáže graficky a ve zvláštních případech i početně určit výslednici sil působících v jednom bodě [2-02] - používá Newtonovy pohybové zákony pro popis pohybu tělesa a pro řešení úloh [2-03] - rozliší inerciální a neinerciální vztažnou soustavu - využívá zákon zachování hybnosti pro řešení úloh [2-04] - vysvětlí jednoduché případy působení setrvačných sil [2-02] - chápe pojem tření a jeho praktický význam [2-03]	Síla - skládání a rozklad sil - Newtonovy pohybové zákony - smykové tření, valivý odpor - tíhová síla, tíha - hybnost a její změna - zákon zachování hybnosti Vztažné soustavy - inerciální a neinerciální soustavy - dostředivá síla - setrvačné síly	PV: Z - Coriolisova síla

Mechanická práce a mechanická energie	- rozliší fyzikální smysl pojmu práce [2-01] - určí práci síly výpočtem a graficky [2-01] - chápe souvislost změny mechanické energie a konání práce [2-04] - využívá zákon zachování mechanické energie pro řešení úloh [2-04] - řeší úlohy s využitím znalostí pojmu výkon a účinnost [2-01]	Práce a energie a jejich souvislost - mechanická práce konstantní síly - kinetická energie a její změna - potenciální energie a její změna - výkon a účinnost	
Gravitační pole	- řeší úlohy na výpočet gravitační síly [2-02] - vysvětlí fyzikální význam gravitační konstanty [2-02] - rozlišuje pojmy gravitační a tíhová síla [2-02] - řeší úlohy o pohybu těles v tíhovém poli Země [2-03] - řeší úlohy o pohybu těles v centrálním gravitačním poli Země [2-03] - řeší úlohy použitím Keplerových zákonů [2-03, 2-04] - zná strukturu Sluneční soustavy a vlastnosti těles v ní [2-04]	Gravitace a její projevy - gravitační síla - Newtonův gravitační zákon - gravitační pole, veličiny popisující pole - tíhová síla, tíhové zrychlení Pohyb tělesa v silovém poli - pohyb tělesa v homogenním tíhovém poli - pohyb tělesa v centrálním gravitačním poli Země a Slunce <i>Sluneční soustava</i> - Keplerovy zákony - Sluneční soustava, vývoj názorů	PT: MEGS -význační evropští učenci období klasické fyziky PV: Z - Země jako astronomické těleso
Mechanika tuhého tělesa	- popíše posuvný a otáčivý pohyb tuhého tělesa [2-01] - řeší praktické úlohy na moment síly a momentovou větu [2-04] - dokáže skládat a rozkládat různoběžné i rovnoběžné síly působící na tuhé těleso [2-02] - dokáže popsat a použít pojmy rovnovážná poloha tělesa a stabilita tělesa [2-02] - experimentálně určí polohu těžiště u plošných objektů [2-02]	Kinematika tuhého tělesa - tuhé těleso - pohyb posuvný a otáčivý kolem pevné osy Dynamika tuhého tělesa - moment síly vzhledem k ose otáčení, momentová věta - skládání a rozklad sil působících v různých bodech tuhého tělesa - dvojice sil - těžiště tělesa - rovnovážná poloha tělesa - kinetická energie tuhého tělesa, moment setrvačnosti	
Mechanika tekutin	- rozlišuje pojmy kapalina, tekutina, plyn, ideální a reálná tekutina [2-02] - řeší úlohy použitím Pascalova a Archimedova zákona [2-02] - dokáže vysvětlit princip hydraulických zařízení [2-02] - zná základní vlastnosti atmosféry, měření atmosférického tlaku [2-02] - řeší úlohy o proudící tekutině [2-02] - umí vysvětlit základní jevy související s obtékáním těles [2-02]	Hydrostatika - vlastnosti kapalin a plynů - tlak v kapalinách a plynech - Pascalův zákon - atmosférický tlak a jeho měření - vztahová síla, Archimédův zákon <i>Hydrodynamika</i> - proudění kapalin a plynů - objemový průtok, rovnice kontinuity - Bernoulliho rovnice - proudění reálné tekutiny, obtékání těles - základy fyziky letu	Výchova ke zdraví - ochrana člověka za mimořádných situací (povodně, vichřice)

SEXTA:

Téma	Výstup předmětu	Učivo	Průřezová témata (PT), Přesahy a vazby (PV)
Základní poznatky molekulové fyziky a termiky	- uvede příklady potvrzující kinetickou teorii látek [3-01] - vysvětlí rozdíly mezi skupenstvími látek z hlediska částicové struktury [3-01] - zná příklady stavových změn a rovnovážných stavů [3-01] - zná principy měření teploty a teplotních stupnic [3-01] - dokáže řešit úlohy o molárních veličinách a počtu částic [3-01]	Teorie struktury látek - základy kinetické teorie látek - potenciální energie částic - modely struktury látek - izolovaná soustava, rovnovážný stav Teplota - Celsiova stupnice a termodynamická teplota <i>Veličiny popisující soustavu z hlediska molekulové fyziky</i>	PV: Ch - molární veličiny
Vnitřní energie, práce, teplo	- rozlišuje změnu vnitřní energie konáním práce a tepelnou výměnou [3-02] - interpretuje význam měrné tepelné kapacity [3-02] - sestaví kalorimetrickou rovnici a řeší ji [3-02] - aplikuje první termodynamický zákon [3-02] - zná různé způsoby přenosu tepla [3-01] - experimentálně určí měrnou tepelnou kapacitu pevné látky [3-02]	Vnitřní energie a teplo - vnitřní energie tělesa - změna vnitřní energie konáním práce a tepelnou výměnou - teplo, tepelná kapacita a měrná tepelná kapacita Zákon zachování energie - kalorimetrická rovnice bez změny skupenství - první termodynamický zákon Přenos vnitřní energie vedením, prouděním a zářením	
Struktura a vlastnosti plynů	- zná základní charakteristiky plynů z hlediska částicové struktury [3-01] - dokáže aplikovat stavovou rovnici ideálního plynu [3-03] - vyjádří graficky vzájemnou souvislost stavových veličin [3-03] - zná praktické aplikace dějů v plynech [3-03] - řeší úlohy na práci plynu při stálém tlaku [3-03] - graficky určí práci plynu pro jednoduché děje [3-03] - dokáže vysvětlit kruhový děj, zná jeho praktický význam především pro tepelné motory [3-03]	Ideální plyn - rozdělení molekul podle rychlosti - střední kvadratická rychlost - teplota a tlak plynu z hlediska molekulové fyziky Děje v ideálním plynu - stavová rovnice ideálního plynu - jednoduché děje s ideálním plynem - stavové změny ideálního plynu z energetického hlediska Práce plynu - práce plynu při stálém a proměnném tlaku - kruhový děj - druhý termodynamický zákon - tepelné motory	PT: ENV doprava a životní prostředí
Struktura a vlastnosti pevných látek	- rozlišuje krystalické a amorfnní látky [3-01] - zná jednoduché příklady deformací [3-04] - používá pro řešení úloh Hookův zákon [3-04] - na základě tabulkových hodnot posoudí vlastnosti různých látek [3-04]	Struktura pevných látek - krystalické a amorfnní látky - krystalová mřížka a její poruchy Deformace pevného tělesa - síla pružnosti, normálové napětí, relativní prodloužení, mez pružnosti, mez pevnosti - Hookův zákon - teplotní délková a objemová roztažnost pevných látek	PV: Ch - chemické vazby

	- dokáže poznatky o délkové a objemové roztažnosti prakticky aplikovat [3-05]		
Struktura a vlastnosti kapalin	- zná základní charakteristiky kapalin [3-01] - vysvětlí vlastnosti povrchové vrstvy [3-01] - vysvětlí kapilární elevaci a depresi včetně praktického významu [3-01] - poznatky o teplotní objemové roztažnosti aplikuje na výklad reálných dějů [3-05]	Struktura kapalin - povrchová vrstva, povrchové napětí, <i>povrchová energie</i> Kapilarita - jevy na rozhraní kapaliny a pevné látky Teplotní objemová roztažnost kapalin	
Změny skupenství látek	- dokáže vysvětlit jednotlivé skupenské změny z hlediska kinetické teorie látek [3-01] - rozlišuje skupenské a chemické změny [3-01] - zná význam měrného skupenského tepla [3-02] - dokáže sestavit a řešit kalorimetrickou rovnici zahrnující změny skupenství [3-02] - dokáže vysvětlit fázový diagram včetně praktických aplikací [3-01] - zná veličiny charakterizující vodní páru v atmosféře [3-01] - chápe základní meteorologické pojmy [3-01]	Změny skupenství - tání a tuhnutí, měrné skupenské teplo - sublimace a desublimace - vypařování, var, kapalnění, měrné skupenské teplo - <i>sytá a přehřátá pára</i> - <i>fázový diagram</i> Změny skupenství z hlediska energetického - kalorimetrická rovnice pro změny skupenství Vodní pára v atmosféře	PV: M - práce s grafy
Elektrický náboj a elektrické pole	- popíše vlastnosti elektricky nabitých látek [4-01] - dokáže charakterizovat elektrické pole pomocí zavedených veličin [4-01] - řeší úlohy s využitím Coulombova zákona [4-01] - popíše chování vodičů a izolantů v elektrickém poli [4-01] - zná pojmy kapacita, kondenzátor, zapojení kondenzátorů, některé praktické aplikace [4-01] - vysvětlí funkci některých elektrostatických zařízení [4-01, 4-03]	Elektrostatika - elektrický náboj, elektrická síla, Coulombův zákon - elektrické pole a jeho intenzita - práce v homogenním elektrickém poli, elektrický potenciál, napětí - rozložení náboje na vodiči - vodič a izolant v elektrickém poli Kapacita vodiče - kondenzátor - spojování kondenzátorů - energie kondenzátoru	PT: ENV ochrana životního prostředí (elektrostatický odlučovač)
Elektrický proud v kovech	- vysvětlí mechanismus vedení elektrického proudu [4-03] - rozlišuje pojmy elektromotorické a svorkové napětí [4-03] - nakreslí schéma jednoduchého elektrického obvodu a tento obvod zapojí [4-03] - dokáže změřit proud a napětí v obvodu [4-03] - správně interpretuje Ohmův zákon a používá ho při řešení úloh [4-02]	Elektrický proud jako děj a jako veličina - vedení proudu v kovech - zdroj napětí - Ohmův zákon pro část obvodu a pro uzavřený obvod, vnitřní odpor zdroje - závislost odporu kovů na teplotě - spojování rezistorů - regulace proudu a napětí - Kirchhoffovy zákony Elektrická práce, výkon, účinnost Laboratorní práce:	Výchova ke zdraví - zásady bezpečnosti práce s elektrickým proudem

	- umí změřit odpor rezistoru, spotřebiče, sestavit a vysvětlit voltampérovou charakteristiku [4-03] - řeší úlohy na práci a výkon [4-03] - řeší jednoduché úlohy s použitím Kirchhoffových zákonů [4-03] - použije reostat a potenciometr k regulaci proudu a napětí [4-03] - zná a dodržuje pravidla pro bezpečnou práci s elektrickými zařízeními [4-03]	- měření proudu, napětí, odporu - voltampérová charakteristika spotřebiče - zatěžovací charakteristika zdroje	
Elektrický proud v polovodičích	- rozliší elektrické vlastnosti kovů, polovodičů, izolantů [4-01] - vysvětlí vlastní a příměsovou vodivost [4-01] - vysvětlí vznik hradlové vrstvy [4-01] - vysvětlí chování polovodičové diody, změří její voltampérovou charakteristiku [4-03] - zná další polovodičové prvky, vysvětlí jejich činnost a význam [4-03]	Pojem polovodiče - termistor, fotorezistor - vlastní a příměsové polovodiče Přechod PN - polovodičová dioda - fotočlánek - luminiscenční diody, fotodiody	PV: Ch - periodická soustava, vazby
Elektrický proud v kapalinách	- vysvětlí rozdíl mezi vedením proudu v kovech a kapalinách [4-03] - interpretuje význam Faradayových zákonů a zná praktické použití elektrolýzy, řeší úlohy [4-03] - zná princip galvanického článku a akumulátoru [4-03]	Elektrolýza - elektrolyt, elektrolytická disociace, elektrolýza - Faradayovy zákony pro elektrolýzu - galvanické články a akumulátory	PV: Ch - elektrolytická disociace, elektrochem. potenciál
Elektrický proud v plynech a ve vakuu	- zná princip a podmínky vodivosti plynů [4-03] - popíše druhy výbojů, podmínky jejich vzniku a praktické využití [4-03] - vysvětlí podstatu katodového záření a jeho použití [4-03]	Výboj v plynu - nesamostatný výboj - samostatný výboj v plynu - výboj za různých tlaků - katodové záření	

Stacionární magnetické pole	- charakterizuje magnetické pole jako druh silového pole [4-04] - dokáže znázornit magnetické pole indukčními čarami [4-04] - určí směr magnetické síly působící na vodič s proudem a na částici s nábojem [4-04] - rozliší látky podle jejich magnetických vlastností a vhodnosti použití v praxi [4-04]	Magnetické pole a jeho popis - magnetické pole permanentního magnetu, vodiče s proudem, cívky - magnetická síla, magnetická indukce - magnetické pole rovnoběžných vodičů s proudem Částice s nábojem v magnetickém poli Magnetické vlastnosti látek, magnetické materiály v praxi	PV: Z - magnetické pole Země
Nestacionární magnetické pole	- zná podmínky vzniku indukovaného napětí [4-04] - předvídá a vysvětlí chování vodiče v proměnném magnetickém poli [4-04] - používá Faradayův a Lenzův zákon pro vysvětlení různých situací a pro řešení úloh [4-04] - dokáže charakterizovat cívku pomocí veličiny indukčnost [4-04] - <i>zná jev vlastní indukce, dokáže vysvětlit přechodné jevy</i> [4-04]	Vznik nestacionárního magnetického pole - magnetický indukční tok Elektromagnetická indukce - Faradayův zákon elektromagnetické indukce - indukovaný proud, Lenzův zákon - <i>indukčnost</i> - <i>vlastní indukce</i> - <i>přechodný jev</i>	

SEPTIMA

Téma	Výstup předmětu	Učivo	Průřezová témata (PT), Přesahy a vazby (PV)
Kmitání mechanického oscilátoru	- uvede příklady mechanického kmitání z praxe [2-05] - zná vztah mezi harmonickým kmitáním a rovnoměrným pohybem po kružnici [2-05] - dokáže sestavit graf závislosti okamžité výchylky na čase [2-05] - dokáže tyto grafy interpretovat [2-05] - aplikuje zákon zachování mechanické energie na mechanický oscilátor [2-04] - experimentálně určí tuhost pružiny [2-05] - vysvětlí pojem rezonance, zná praktické příklady [2-05]	Kinematika kmitání - periodický pohyb, kmitavý pohyb, harmonické kmitání - veličiny popisující kmitavý pohyb - znázornění harmonických kmitů časovým rozvojem a fázorovým diagramem Dynamika kmitání - matematické kyvadlo - přeměny energie v mechanickém oscilátoru - vlastní a nucené kmitání, rezonance	PV: M - goniometrické funkce
Mechanické vlnění	- ví, jak vzniká vlnění v látkovém prostředí [2-05] - zná druhy vlnění, správně používá pojmy frekvence, perioda, vlnová délka [2-05] - sestaví a interpretuje rovnici postupné vlny [2-05] - vysvětlí jev interference vlnění a vznik stojatého vlnění včetně praktických příkladů [2-05] - interpretuje Huygensův princip [2-05] - charakterizuje zvuk, ultrazvuk, infrazvuk [2-05] - řeší úlohy o rychlosti zvuku, jeho odrazu, vzniku ozvěny [2-05] - zná základní charakteristiky tónu [2-05] - zná zásady ochrany před nadměrným hlukem [2-05]	Popis mechanického vlnění - vznik a druhy mechanického vlnění - vlnová délka, frekvence, fázová rychlost - rovnice postupného vlnění Šíření vlnění - interference vlnění - Huygensův princip - odraz, lom a ohyb vlnění, stojaté vlnění - chvění mechanických soustav, základní a vyšší harmonická frekvence Akustika - zdroje, šíření a rychlost zvuku - vlastnosti zvuku - ultrazvuk a infrazvuk	PV: M - goniometrické funkce Bi - sluch
Střídavý proud	- graficky znázorní závislost proudu a napětí na čase, grafy dokáže interpretovat [4-04] - pomocí fázorového diagramu znázorní poměry v obvodech s R, L, C [4-04] - řeší jednoduché úlohy o obvodech střídavého proudu [4-04] - s porozuměním používá pojmy rezistance, indukance, kapacitance, rezonance [4-04] - rozlišuje okamžitou, maximální a efektivní hodnotu proudu a napětí [4-04]	Vznik harmonického střídavého napětí a proudu - vztahy pro okamžité napětí a proud Obvody střídavého proudu - s rezistorem - s cívkou - s kondenzátorem - rezistance, indukance, kapacitance - složený obvod střídavého proudu (RLC v sérii), impedance, fázorové diagramy Výkon střídavého proudu v obvodu s impedancí	PV: M - goniometrické funkce

	- řeší úlohy na výpočet práce, činného výkonu a účinnosti v obvodech střídavého proudu [4-04]		
Střídavý proud v energetice	- dokáže popsat činnost trojfázového alternátoru, synchronního a asynchronního elektromotoru, transformátoru [4-04] - zná způsob rozvodu elektrické energie ve spotřebitelské síti [4-04] - rozlišuje fázové a sdružené napětí, zná jejich hodnoty [4-04] - uvádí příklady využití různých typů elektromotorů [4-04] - zná význam transformace napětí, řeší jednoduché úlohy o transformátorech [4-04] - dokáže popsat jednotlivé typy elektráren, posoudit je z různých hledisek [4-04] - zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickým zařízením [4-04]	Výroba, přenos a spotřeba elektrické energie - generátor střídavého proudu - trojfázová soustava střídavého napětí - elektromotor (stejnoseměrný, střídavý, synchronní, asynchronní) - transformátor, transformační rovnice, účinnost transformátoru - přenos elektrické energie - elektrárny - bezpečnost práce s elektrickým zařízením	PV: Z - energetika a přírodní zdroje PT: MEGS globální problémy energetiky
Fyzikální základy elektroniky	- zná podstatu diodového jevu [4-03] - zná podstatu tranzistorového jevu [4-03] - vysvětlí usměrnění proudu [4-03] - vysvětlí funkci jednostupňového tranzistorového zesilovače [4-03] - má základní informace o dalších polovodičových součástkách [4-03]	Usměrňovač Tranzistorový jev, tranzistor Zesilovač Integrovaný obvod	
Elektromagnetické vlnění a kmitání, přenos informací	- popíše děj v oscilačním obvodu LC, znázorní časovým rozvojem proud a napětí [4-05] - vypočítá vlastní frekvenci kmitavého obvodu [4-05] - znázorní elektromagnetickou vlnu na dvou vodičovém vedení [4-05] - popíše vyzáření elektromagnetické energie pomocí dipólu [4-05] - zná základní vlastnosti elektromagnetického vlnění a zákonitosti jeho šíření [4-05] - chápe souvislost mechanického a elektromagnetického vlnění, zná i jejich rozdíly [4-05] - zná význam elektromagnetického vlnění pro přenos informací [4-05] - popíše princip a činnost některých elektroakustických měničů [4-05] - zná princip vysílače a přijímače, modulace elektromagnetické vlny [4-05]	<i>Elektromagnetické kmity</i> - elektromagnetický oscilátor - perioda a frekvence elektromagnetického oscilátoru - vlastní a nucené kmitání <i>Elektromagnetické vlnění</i> - vznik elektromagnetického vlnění - postupná a stojatá elektromagnetická vlna - elektromagnetický dipól Vlastnosti elektromagnetického vlnění Šíření elektromagnetického vlnění - přenos energie elektromagnetickým vlněním - sdělovací soustava - vysílač a přijímač - elektroakustické měniče	PT: ENV ochrana před elektro-magnetickým zářením
Vlnová optika	- chápe světlo jako elektromagnetické vlnění [4-06]	Světlo jako elektromagnetické vlnění	PV: Ch - spektrální analýza

	- vypočítá rychlost světla v optickém prostředí [4-06] - použije Huygensův princip pro výklad odrazu a lomu světla [4-06] - aplikuje úplný odraz v praxi [4-06] - změří index lomu [4-06] - rozezná a popíše jevy způsobené interferencí světla [4-06] - vysvětlí vznik spektra na hranolu a na mřížce [4-06] - zná podstatu polarizace světla a její význam [4-06]	- rychlost šíření světla - frekvence, vlnová délka - index lomu - odraz a lom světla, úplný odraz - disperze světla, spektroskop - koherentní záření - interference světla - ohyb světla na hraně, na štěrbině a na optické mřížce - polarizace světla	
Optické zobrazování	- rozliší skutečný a zdánlivý obraz [4-06] - sestrojí obraz při zobrazení zrcadlem a čočkou, určí jeho vlastnosti [4-06] - dokáže řešit úlohy pomocí zobrazovací rovnice pro kulové zrcadlo a tenkou čočku [4-06] - dokáže popsat oko jako optickou soustavu, zná základní typy vad vidění a jejich korekce [4-06] - experimentálně určí ohniskovou vzdálenost čočky [4-06] - zná podstatu lupy, mikroskopu, dalekohledu [4-06]	Zobrazování optickými soustavami - zobrazování rovinným a kulovým zrcadlem - zobrazování tenkou čočkou - zobrazovací rovnice - oko, konvenční zraková vzdálenost, vady vidění a jejich korekce	PV: Bi - zrak
Elektromagnetické záření a jeho energie	- zná různé druhy elektromagnetického záření a jejich praktický význam [4-05] - řeší jednoduché úlohy pomocí fotometrických veličin [4-05] - chápe podstatu spektrální analýzy [4-05] - zná zásady správného osvětlení [4-05]	Přehled elektromagnetického záření Spektra Přenos energie zářením Fotometrické veličiny Rentgenové záření	Výchova ke zdraví- ochrana zraku ochrana před škodlivým
Speciální teorie relativity	- zná příklady platnosti principu relativity [6-01] - chápe speciální teorii relativity jako teorii zpřesňující poznatky klasické fyziky [6-01] - vysvětlí pojmy relativnost současnosti, dilatace času, kontrakce délek [6-01] - aplikuje vztahy pro hmotnost, hmotnostní úbytek, energii [6-02]	Základní principy speciální teorie relativity a jejich důsledky - kontrakce délek a dilatace času - relativistické skládání rychlostí - základní pojmy relativistické dynamiky - vztah mezi energií a hmotností	PV: ZSV - nové přírodovědné poznatky mění pohled na svět
Atomová fyzika	- zná jevy potvrzující kvantovou hypotézu [6-01] - vysvětlí vnější fotoelektrický jev [6-01] - aplikuje Einsteinovu rovnici pro fotoefekt [6-01] - zná vlastnosti fotonu [6-01]	Základní poznatky kvantové fyziky - fotoelektrický jev, Einsteinova rovnice - kvantová hypotéza, Planckova konstanta - foton Vlnové vlastnosti částic	PV: Ch - elektronový obal atomu, chemické vazby, periodická soustava prvků

	- vysvětlí pojem vlnově - korpuskulární dualismus [6-01] - objasní pojmy kvantování energie, kvantové číslo, energetická hladina [6-01] - vysvětlí vztah mezi spektry látek a stavbou atomu [6-01] - zná vývoj názorů na stavbu atomu [6-01] - vyhledá a vysvětlí pomocí Pauliho principu elektronovou konfiguraci atomu [6-01] - vysvětlí princip laseru a jeho použití [6-01]	Kvantování energie elektronů v atomu - vývoj názorů na stavbu atomů - kvantová čísla, Pauliho princip Stimulovaná emise, laser	
Jaderná fyzika	- zná základní charakteristiky atomového jádra [6-02] - popíše vlastnosti jaderných sil [6-02] - uvede typy radioaktivních přeměn [6-03] - zná příklady využití radioaktivity [6-03] - zná některé principy detekce jaderného záření [5-0] - řeší úlohy využitím zákona radioaktivní přeměny [6-02] - umí zapsat rovnici jaderné reakce [6-02] - vysvětlí získání energie štěpením jader [6-02] - zná princip činnosti jaderné elektrárny [5-0] - zná nebezpečí spojená s využíváním jaderné energie [6-04] - zná způsoby ochrany před zářením a zásady chování v krizových situacích [6-04]	Vlastnosti atomových jader - vazbová energie jádra - radioaktivita, záření α, β, γ, neutronové záření - zákon radioaktivní přeměny, poločas přeměny Jaderné reakce - zákony zachování - jaderné štěpení a jaderná fúze Detektory jaderného záření Jaderná energetika Využití radionuklidů Ochrana před zářením	Výchova ke zdraví - ochrana člověka za mimořádných situací (možné jaderné nebezpečí) PV: M - exponenciální funkce PT: ENV - radioaktivní záření a ochrana před ním - problémy jaderné energetiky
Astrofyzika	- Objasní s využitím poznání fyzikálních zákonů pohybu těles a jejich vzájemného působení pohyby planet a dalších objektů sluneční soustavy [2-03] - Porovná vznik, stavbu a možný vývoj hlavních druhů hvězd [3-01] - Používá poznání fyzikálních zákonů k objasnění mořského přílivu a odlivu, polární záře a mechanismu zatmění Slunce a Měsíce [2-03]	Sluneční soustava Základní údaje o hvězdách Zdroje energie, stavba a vývoj hvězd Struktura a vývoj vesmíru, Galaxie	Exkurze do planetária nebo hvězdárny
Fyzika v širších souvislostech	- orientuje se v MFCH tabulkách a v učebnicích [1-01] - je schopen získávat informace z různých zdrojů a prezentovat je [1-01]	Vývoj fyziky v historii lidského poznání Perspektivy fyziky Mezioborové vztahy Využívání informačních zdrojů	

Charakteristika volitelného semináře Nadstavbový seminář z fyziky

Obsahové vymezení předmětu

Seminář rozvíjí učivo probírané v povinném předmětu fyzika. Je koncipován jako dvouletý blok pro žáky kvinty a sexty.

První rok je obsahem učivo mechaniky, konkrétně kinematika a dynamika hmotného bodu a tuhého tělesa, pohyby v poli centrální síly, hydromechanika. Druhým blokem probíraným v prvním roce jsou základy termodynamiky a molekulové fyziky.

Druhý rok semináře je věnován rozšíření učiva povinného předmětu fyzika, konkrétně učiva elektřiny a magnetismu. Zařazen je také blok elektroniky (resp. praktické elektroniky). Žáci se aktivně seznámí s měřicími přístroji a metodami měření v elektřině a magnetismu (např. práce s multimetry, osciloskopem, paměťovým osciloskopem, měřícím systémem ISES, LabQuest apod.)

Důležitým prvkem výuky je odhalit žákům základní miskoncepce (chybné intuitivní představy, které jsou hlavní překážkou správného chápání fyzikálních jevů) a uvědoměle je s pomocí žáků odstraňovat. Výuka je postavena na experimentálním základě. Žáci pracují ve studentských laboratořích MFF UK. Důležitým cílem výuky je propojování jednotlivých celků a poznávání souvislostí probíraných témat. Dalším stěžejním cílem je propojování teoretických poznatků se známými zkušenostmi z každodenního života, tedy poukazování na aplikace fyziky.

Koncepce předmětu

Předmět je koncipován jako dvouletý blok, který rozvíjí učivo probírané v povinném předmětu fyzika v kvintě a sextě. Není tedy problémem přihlásit se do něj až v sextě, resp. navštěvovat jej pouze jeden rok, ať už je ve fázi prvního, či druhého roku jeho běhu. Je otevírán pouze jeden dvouletý běh. Neprobíhá tedy paralelně pro kvintu a sextu, ale běží pouze jeden blok, do něhož v optimálním případě každý rok přistupují noví zájemci z kvinty. Důležitým prvkem výuky jsou žákovské experimenty.

Seminář je optimální přípravou pro volitelný předmět Maturitní fyzika a pro následnou maturitu z fyziky a pro studium na VŠ přírodovědného a technického směru. Vzhledem k tomu, že je vyučován akademickými pracovníky MFF UK v prostorách této fakulty, je samozřejmě také ideální přípravou pro studium fyziky odborného či učitelského směru na MFF UK.

Časové vymezení předmětu

1. rok dvouletého cyklu:

září-říjen: kinematika a dynamika těles v modelové představě hmotného bodu

listopad-prosinec: mechanika tuhého tělesa

prosinec-leden: pohyb v poli centrální síly

únor: hydromechanika

březen-červen: termodynamika a molekulová fyzika

2. rok dvouletého běhu cyklu:

září: elektrostatika, elektrické pole

říjen-listopad: elektrický proud, elektrické obvody

prosinec-březen: magnetické pole (stacionární, nestacionární), elektromagnetické pole
duben-červen: základy elektroniky, praktická elektronika

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka probíhá heuristickou metodou, typicky následujícím způsobem:

experiment □ diskuse výsledků □ hypotéza □ ověření □ závěr

Hlavními cíli výuky jsou odbourání chybných miskoncepcí, provázání jednotlivých fyzikálních témat mezi sebou navzájem a poznávání vazeb mezi fyzikou a dalšími přírodovědnými a technickými disciplínami. Důležitým cílem jsou ukázky přirozených vazeb mezi fyzikou a každodenním životem a praktické ukázky užitečnosti fyzikálních poznatků v běžném životě.

Kompetence

Rozvoj kompetencí se odvíjí ve stejných intencích jako u předmětu fyzika.

Metody

- heuristická metoda řešení problémů
- experimentální metody ve fyzice
- statistický přístup k experimentálním datům
- induktivní a deduktivní metoda získávání poznatků

Vzdělávací obsah předmětu:

Aktuální vzdělávací obsah předmětu je zachycen vždy v konkretizovaném tematickém plánu.

Charakteristika volitelného semináře Maturitní fyzika

Obsahové vymezení předmětu

Maturitní fyzika je určena pro studenty septimy a oktávy. Předmět je koncipován tak, aby se probíraná témata v průběhu dvou let neopakovala. Tvoří tedy dvouletý blok.

V rámci výuky probíhají tři větší celky:

- Moderní fyzika (1. rok bloku-relativistická fyzika, astrofyzika; 2. rok bloku-fyzika mikrosvěta, elektronika, fyzika pevných látek)
- Rozšíření základního učiva fyziky (témata rozšiřující učivo mechaniky, termodynamiky, optiky, elektřiny a magnetizmu, které bylo probíráno v hodinách fyziky v sekundě - sextě)
- Přednášky odborníků z různých pracovišť MFF UK a exkurze do laboratoří MFF UK.

Koncepce předmětu

Maturitní fyzika je koncipována jako dvouletý blok pro žáky septimy a oktávy. Předpokládá se, že každý rok do tohoto dvouletého bloku přistoupí noví zájemci z aktuální septimy. Obsah předmětu je koncipován tak, aby se v průběhu dvou let látka neopakovala. Učivo rozšiřuje poznatky, které žáci získali do konce sexty.

Absolvování semináře se předpokládá u žáků, kteří plánují skládat maturitní zkoušku z fyziky.

Časové vymezení předmětu

V následujícím stručném časovém plánu nejsou uvedeny přednášky zvaných odborníků z MFF UK a exkurze do laboratoří MFF UK. Tyto přednášky a exkurze jsou zařazovány zhruba jedenkrát měsíčně. Jejich časové zařazení záleží na časových možnostech jednotlivých odborníků. Jde o přednášky pracovníků z Katedry fyziky nízkých teplot, Ústavu částicové a jaderné fyziky, Ústavu teoretické fyziky, Katedry fyziky materiálů, Katedry elektroniky, Astronomického ústavu UK, Katedry meteorologie a ochrany životního prostředí atd. Exkurze proběhnou u zkapařovačů helia a dusíku v těžkých laboratořích MFF UK, u transmisního elektronového mikroskopu, v laboratoři mechanických vlastností kovů, u rentgenu, v meteorologické observatoři Karlov (pracoviště Hydrometeorologického ústavu), u pokusné sluneční elektrárny MFF UK apod.

Časový rozvrh probíraných témat v prvním roce bloku:

a) moderní fyzika

září, říjen - základy speciální teorie relativity: postuláty, Lorentzova transformace, relativita současnosti, kontrakce délek, dilatace času, skládání rychlostí
listopad, prosinec - éter, Michelsonův pokus, relativistická dynamika, hmota a energie
leden - základní myšlenky obecné teorie relativity
únor - vývoj kosmologických modelů
březen - hvězdy a galaxie, vznik a vývoj hvězd
duben - základy nebeské mechaniky
květen - relativistická astrofyzika
červen - počítačové modelování (tvorba jednoduchých počítačových modelů tematicky svázaných s učivem probíraným v tomto školním roce)

b) rozšíření základního učiva

září, říjen - mechanika v neinerciálních soustavách
listopad, prosinec - termodynamika (1., 2. a 3. věta termodynamiky, stavová rovnice reálného plynu, binární fázové diagramy, termodynamické potenciály)
leden, únor - pohyby v centrálním silovém poli, soustava hmotných bodů a tuhé těleso
březen, duben - složitější elektrické obvody, elektronické součástky
květen, červen - kmitání a vlnění (tlumené kmity, mechanické a elektromagnetické kmity, hudební akustika)

Časový rozvrh probíraných témat v druhém roce bloku:

a) moderní fyzika

září, říjen - experimenty vedoucí ke vzniku kvantové fyziky; krize klasické fyziky na konci 19. století - Brownův pohyb, spektra plyných prvků, záření černého tělesa, fotoefekt; modely atomů; kvantová hypotéza
listopad, prosinec - fotoelektrický jev, foton, vlnové vlastnosti částic, kvantová mechanika
leden - kvantování energie atomů, atom vodíku, periodická soustava prvků, chemické vazby
únor - Franck-Hertzův pokus, Bragův rozptyl, Comptonův rozptyl, urychlovače částic, CERN, FERMLAB
březen - štěpení jader, syntéza jader, jaderný reaktor, tokamak, stelerátor
duben - jaderná energetika, ekologické aspekty fyziky,
květen - stavba pevných látek, elektrony v pevných látkách, polovodiče, supravodivost,
červen - fyzikální základy krystalografie

b) rozšíření základního učiva

září, říjen - infinitesimální počet ve fyzice
listopad, prosinec - pohybové rovnice v mechanice
leden, únor - numerické metody ve fyzice (numerické řešení pohybových rovnic pomocí PC)
březen, duben - optické zobrazování
květen, červen - fyzikální principy běžných zařízení (domácí elektronika apod.)

Výchovné a vzdělávací strategie

Při výuce tohoto předmětu jsou používány heuristické výukové metody. Důležitou složkou práce v Maturitní fyzice jsou experimenty se špičkovými přístroji určenými pro studentské experimenty z kvantové fyziky a dalších oblastí.

Kompetence

Rozvoj kompetencí se odvíjí ve stejných intencích jako u předmětu fyzika.

Metody

- heuristická metoda řešení problémů
- experimentální metody ve fyzice
- statistický přístup k experimentálním datům
- induktivní a deduktivní metoda získávání poznatků

Vzdělávací obsah předmětu:

Aktuální vzdělávací obsah předmětu je zachycen vždy v konkretizovaném tematickém plánu.

Vyučovací předmět: **Chemie**

Charakteristika a časové vymezení předmětu:

V rámci předmětu chemie, který je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda, se žáci seznamují se základními se základními přírodními zákonitostmi, s podstatou fungování neživé i živé přírody z hlediska chemického složení, chemických vazeb a sil a dalších souvislostí. Seznamují se též (z hlediska chemického v propojení s dalšími předměty) se zásahy člověka do fungování přírody, s přínosem i riziky, která jsou spojena s objevy v oblasti chemie a s chemickou výrobou.

Charakteristické znaky a obsah předmětu chemie vychází na nižším stupni gymnázia z RVP ZV a na vyšším z RVP G, přičemž výuka chemie na vyšším stupni obsahově navazuje a dále prohlubuje kompetence a znalosti žáků v oboru osvojené na nižším stupni gymnázia.

Předmět chemie úzce souvisí i s dalšími předměty (obory) ze vzdělávacích oblastí Člověk a příroda, Člověk a společnost, Člověk a zdraví, z hlediska kompetencí pak též s matematikou a informatikou. Předmětem prolínají v podstatě všechna průřezová témata: především pak Environmentální výchova (zejm. oblast ekologie – ENV, resp. EV), Osobnostní a sociální výchova (OSV), Multikulturní výchova (MKV), Výchova demokratického občana (VDO).

Rámcově je základním obsahem předmětu obecná, anorganická a organická chemie se stručnými základy fyzikální chemie a biochemie. Další prohloubení klíčových kompetencí a znalostí poskytuje široká škála volitelných předmětů.

Nedílnou součástí výuky předmětu jsou laboratorní cvičení, v kterých se žáci v praktické rovině seznámí s vlastnostmi chemických látek a průběhem chemických reakcí.

Cíle vzdělávání v předmětu chemie

- Nabízí způsoby zkoumání a pochopení přírodních zákonitostí světa, v kterém žijeme.
- Směřuje k osvojení, upevnění a rozšíření poznatků o živé i neživé přírodě.
- Poskytuje žákům dostatečné množství informací k tomu, aby si mohli vytvořit názor na aktuální společenská témata (globální oteplování, čerpání přírodních zdrojů, znečišťování životního prostředí emisemi ze spalovacích procesů, řešení trvale udržitelného rozvoje lidské společnosti atd.).
- Vychovává žáky k respektu vůči přírodním dějům a zákonitostem.

Časové rozvržení předmětu:

Nižší stupeň gymnázia:

Výuka chemie je na nižším stupni gymnázia dotována celkově 6 hodinami, které jsou realizovány vždy po 2 hodinách (týdně) ve druhém až čtvrtém ročníku (sekunda-kvarta).

Ročník	týdenní hodinová dotace chemie
Prima	-
Sekunda	2
Tercie	2
Kvarta	2

Vyšší stupeň gymnázia:

Výuka chemie je na vyšším stupni gymnázia dotována celkově 4 hodinami, které jsou realizovány vždy po 2 hodinách (týdně) v pátém a šestém ročníku (kvinta, sexta).

Ročník	týdenní hodinová dotace chemie
Kvinta	2
Sexta	2
Septima	-
Oktáva	-

Výuka předmětu je doplňována v rámci nabídky **volitelných seminářů** pojících se k oboru chemie a ke vzdělávací oblasti Člověk a příroda obecně. Klíčové místo mezi těmito semináři na vyšším stupni gymnázia má **maturitní seminář z chemie**, jehož cílem je výrazné prohloubení kompetencí a znalostí v oboru (v řadě případů až značně nad rámec problematiky probírající se na střední škole) a v souvislosti s tím kvalitní příprava na složení profilové maturitní zkoušky z chemie (a základ přípravy na případně přijímací zkoušky na VŠ tohoto zaměření). Obsah výuky maturitního semináře se řídí tematickým plánem (aktualizovaným dle vzdělávacích potřeb žáků, dle vývoje v oboru chemie a oborech souvisejících aj.)

Ročník	týdenní hodinová dotace maturitního sem z chemie
Kvinta	-
Sexta	-
Septima	2
Oktáva	2

Formy realizace a organizace předmětu

Základní organizační formou pro realizaci předmětu z **hlediska časové a prostorové organizace vyučování** je vyučovací hodina (45 min.), která je spojována do dvouhodinových devadesátiminutových bloků (s přestávkou uvnitř bloku).

Výuka předmětu probíhá ve většině případů ve specializované chemicko-biologické učebně (v některých případech v běžných třídách V případě některých specifických činností lze využít učebnu informatiky. Vyučující využívají i doplňkové formy organizace výuky, což jsou především: laboratorní práce na odborných pracovištích, exkurze (programy pro studenty zajišťované odbornými pracovníky příslušných institucí, návštěvy chemických závodů, muzeí a dalších tematicky zaměřených expozic aj.), přednášky odborníků aj.

Formy a metody práce (příklady některých často používaných metod a organizačních forem):

- výklad k osvojení si základních pojmů
- samostatná práce k procvičení daného tématu (např. tvorba názvosloví, vyčíslování chemických rovnic)
- demonstrační pokusy k seznámení s vlastnostmi látek či průběhem chemické reakce

- skupinová práce založená na spolupráci a rozdělení úkolů (laboratorní pokusy)
- problémové vyučování
- metody aktivního učení
- tvorba projektů zaměřených na aplikaci učiva do praxe
- laboratorní cvičení k osvojení laboratorních technik
- exkurze k seznámení s praktickým použitím chemie

Žáci, kteří se zaměřují na oblast přírodních věd (chemie v tomto případě zvláště) si mohou dále prohlubovat své oborové kompetence a znalosti prostřednictvím účasti v řadě soutěží a projektů, odbornou prací v rámci seminární práce a začleněním se do volitelných seminářů příslušného zaměření.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Nižší stupeň gymnázia:

Kompetence k učení

- Zadává úkoly, při kterých se pracuje s odbornou literaturou k získání nových informací.
- Motivuje žáky k aplikování získaných poznatků na dílčí problémy.
- Začleňuje do výuky demonstrační a žákovské experimenty, pomáhá žákům získané výsledky porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry pro využití v budoucnosti.
- Podněcuje žáky k aktivnímu vyhledávání informací.

Kompetence k řešení problémů

- Formuluje problémy, pro jejichž řešení nemají žáci dostačující informace, jsou nuceni si je dále dohledat.
- Vede žáky k aplikaci získaných návyků a dovedností v každodenním životě.
- Pomáhá žákům zvolit vhodný postup k identifikaci problémů a jeho řešení.

Kompetence komunikativní

- Kontroluje správnost a přesnost žakových verbálních projevů.
- Klade důraz na porozumění předloženého textu, jeho sumarizaci a reprodukci vlastními slovy.

Kompetence sociální a personální

- Zprostředkovává přenos znalostí směrem k žákům, které jsou potřebné k vytváření názorů, jejich obhájení při konfrontaci.
- Pomáhá žákům uvědomit si své přednosti a dovednosti a zároveň mít úctu k druhým, efektivně své specifické schopnosti využívat při diferencované práci v týmu.
- Pomáhá žákům překonat zklamání z dílčích neúspěchů, pomáhá vytvářet atmosféru porozumění a důvěry.

Kompetence občanské

- Jde příkladem v ochraně životního prostředí, aktivně se podílet na trvale udržitelném rozvoji.
- Vede žáky k ochraně zdraví svého i svých blízkých.

Kompetence pracovní

- Dbá na dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci s chemickými látkami a vede k tomu též žáky.
- Vyžaduje plnění povinností a závazků.
- Pomáhá žákům rozvrhnout si jednotlivé fáze práce tak, aby úkol zvládli v požadovaném čase.

Vyšší stupeň gymnázia

Kompetence k učení

- Učitel se snaží žáky kladně motivovat ke studiu chemie a ostatních přírodních věd, učí je

vyhledávat a kriticky vyhodnocovat informace z různých informačních zdrojů (odborná literatura, internet, televize aj.) a tyto zpracované informace dále prezentovat.

- Učitel vede žáky k samostatnosti při vytváření prezentací, referátů, posterů, v tomto procesu hraje pouze roli poradce. Žáci jsou tímto vedeni k nalezení vlastního stylu a technik učení. Učitel podporuje to, aby si žák nové dovednosti, zkušenosti a znalosti zabudoval do svého chápání daného jevu či problematiky (otázky, diskuse, vzájemné hledání odpovědí, porovnávání s dosavadním poznáním, společné vyvozování a formulování závěrů).
- Učitel volí metody a aktivity napomáhající žákům v rozvíjení se schopnosti učit se.

Kompetence k řešení problémů

- Učitel volí takové postupy, které žákům napomáhají rozpoznat problém, nabádá je k objasnění jeho podstaty (případně k rozčleňování zkoumaných problémů na dílčí a lépe uchopitelné podproblémy).
Učitel učí žáky formulovat pracovní hypotézy, dále navrhování postupů a dílčích kroků vedoucích k jejich potvrzení (či vyvrácení), učí je „chemicky myslet“.
- Učitel vede žáky ke správnému výběru vhodných metod pro řešení problémů.
- Vedle analytického a kritického myšlení podporuje učitel u žáků i kreativní (tvořivé) myšlení, zapojení představivosti při práci.

Kompetence komunikativní

- Učitel vede žáky k efektivnímu využívání dostupných prostředků komunikace – verbální i neverbální (včetně symbolických a grafických vyjádření různého typu).
- Učitel koriguje nedostatky při prezentaci výsledků práce jednotlivých žáků i pracovních týmů (referáty, prezentace, postery, výsledky laboratorních prací).
- Učitel se žáky procvičuje prostřednictvím probíraných chemických jevů či problémů z oboru schopnost vést dialog a diskusi, používat vhodnou argumentaci, podporuje skupinovou, týmovou komunikaci i komunikaci v rámci celé třídy (většinou vystupuje v roli moderátora takové komunikace).
- Učitel dbá na správné vyjadřování žáků z hlediska odborného i jazykového, resp. rétorického (v oblasti mluveného i psaného slova). Seznamuje žáky s některými metodami zvládnutí trémy.
- Cílem učitelovy snahy je podnítit žáky k citlivé komunikaci (ve vztahu k partnerům v komunikaci), po formální i obsahové stránce věcné komunikaci (zvláště, pokud jde o některé sporné či nevyřešené problémy), zároveň však podporovat schopnost polemizovat (v názorové, nikoliv osobní, rovině).
- Učitel vede za využití problematiky přírodních věd žáky k tomu, aby se vyhýbali kategorickým soudům a předsudkům.

Kompetence sociální a personální

- Učitel podporuje častou spolupráci žáků v rámci skupin (rozdělení rolí dle zájmu, schopností, možností a potřeb), vede je k pečlivému společnému plánování pracovního postupu (laboratorní práce, skupinové vyučování).
- Učitel vede žáky k odpovědnému a promyšlenému stanovování pracovních cílů a priorit s ohledem na vlastní zájem, schopnosti aj.
- Učitel podněcuje žáky k tomu, aby se snažili zlepšovat i své méně rozvinuté dovednosti (jako jednotlivci i ve skupině).
- Učitel se snaží, aby žáci byli schopni odhadnout důsledky svého jednání a chování v různých životních situacích a aby své počínání korigovali podle nich.
- Učitel učí žáky vědomě pracovat s chybou, učí je sebereflexi.
- Učitel vede žáky k zodpovědnosti za místo, kde žije, vede je k spoluzodpovědnosti za „svoje“ životní prostředí a ochraně přírody, vede je k tomu, aby byli schopni a ochotni jít v tomto ohledu příkladem.
Učitel usiluje o to, aby žáci mezi sebou udržovali bezproblémové mezilidské vztahy (kamarádství, vzájemná úcta, tolerance, empatie).

Kompetence občanská

- Učitel vede žáky k tomu, aby dokázali rozhodnout, kdy zájmy celku (skupiny, třídy, komunity, společnosti) převažují nad jejich vlastními zájmy osobními (aktivní ochrana přírody, aktivní vystupování proti znečišťování životního prostředí, třídění odpadu aj.).
- Učitel seznamuje žáky se zásadami udržitelného rozvoje, vštěpuje jim jeho význam, především v souvislosti s ochranou přírody a přírodního bohatství, kontrolou emisí chemických látek aj.
- Učitel učí žáky orientovat se ve vědeckých, etických i právních otázkách ochrany přírody.
- Učitel za pomoci přírodovědné problematiky vede žáky k vyváženému životnímu stylu při respektování plurality hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí (např. při diskusi o problematice jaderné energetiky, ozónové díry, znečišťování vody, půdy a vzduchu, nebezpečí plynoucích z různých typů závislostí). Učitel se u žáků snaží podporovat jejich schopnost identifikovat předsudky, mylné představy a zaujímat vůči nim postoj.
- Učitel seznamuje žáky se zásadami první pomoci (teoreticky i prakticky) v propojení s učivem.

Kompetence k podnikavosti

- Učitel vede žáky k zodpovědnému a cílevědomému rozhodování v dalším vzdělávání a budoucímu profesnímu zaměření (zhodnocení vlastních osobnostních i odborných předpokladů, potřeb svých i společenských).
- Učitel vytváří prostor pro kladnou motivaci i „sebemotivaci“ žáků i v předmětech, které nepatří do okruhu jejich zájmů.
- Učitel učí žáky plánovat a projektově myslet, definovat pracovní priority a cíle – především prostřednictvím projektové výuky a při práci v terénu.

Specifické přístupy:

Žákům se zájmem o přírodní vědy (a chemii zvláště) je dán prostor pro využití jejich nadstandardních schopností a velké motivace v tomto předmětu. Při zpracování skupinových projektů týmy s rozdílnou profilací žáků zastávají tito žáci významné pozice v týmech. Zaujímají vedoucí role, případně procesu mohou i pomáhat ostatním spolužákům (socializační hledisko). V dalších případech jsou týmy složeny podle profilace, motivovaní a nadaní žáci tak mohou spolupracovat se spolužáky stejného zaměření. Motivovaní žáci mají též velmi často možnost pracovat na úkolech (často se i podílejí na formulaci jejich zadání a cílů) individuálně.

Jako součást zadaných prací i evaluačních testů zařazujeme náročnější úkoly jako dobrovolnou nadstavbu.

Žáci, kteří se profilují v jiných předmětech, si osvojují kompetence a znalosti z chemie přinejmenším v požadovaném minimálním rozsahu, míra případného obohacení obsahu výuky vychází ze vzájemné spolupráce žáka a vyučujícího. K jejich aktivitě a míře osobního pokroku je u těchto žáků také významně přihlíženo.

Evaluace v předmětu

Slovní a bodové hodnocení při závěrečné klasifikaci (klasifikace čtvrtletní, pololetní, klasifikace na konci školního roku) se řídí obecnými pravidly pro hodnocení uvedenými v obecné části ŠVP. Slovní hodnocení obsahující některá závazná kritéria (taktéž uvedená v úvodní části ŠVP) učitel užívá také jako nástroj k dalšímu působení na žáka směrem k rozvoji jeho kompetencí. Každý vyučující si z důvodu dosažení co největší komplexnosti hodnocení může (vedle závazných) při závěrečné klasifikaci stanovit další (doplňující) kritéria.

Hodnocení v chemii se odvíjí v první řadě od aktivity žáka. Pokud jde o evaluační postupy, významnou roli hraje písemné prověřování znalostí a kompetencí (písemné práce a testy), v oblasti verbální je upřednostňován spíše samostatný projev žáků (po předchozí přípravě) v podobě prezentací posterů, prezentací za využití výpočetní techniky a referátů.

Pokud jde o skupinové práce a laboratorní práce, kritérii hodnocení jsou především: správnost, pečlivost, postup práce se všemi náležitostmi a aktivita při plnění zadání.

Hodnocení by mělo především podnítit sebereflexi a vzájemnou reflexi žáků, posouzení a ocenění silných stránek svých i spolužáků, ale také uvědomění si rezerv a přijetí postupů a strategií k jejich odstranění.

Vyšší stupeň gymnázia

Charakter profilové maturitní zkoušky

Maturitní zkouška z chemie je součástí její profilové části. Koná se formou ústní zkoušky před zkušební komisí na základě vypsání maturitních okruhů.

Vzdělávací obsah předmětu

Nižší stupeň gymnázia

Tematický celek	Výstupy	Téma	Rozšiřující učivo
Sekunda	Žák		
ÚVOD do studia chemie	Určí společné a rozdílné vlastnosti látek Pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí.	Význam chemie; bezpečnost práce. Zjišťování vlastností látek; pozorování, měření, pokus. Základní veličiny na rozlišení látek; výpočet hustoty, objemu.	
Směsi	Rozlišuje směsi a chemické látky. Vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení. Vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek. Navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi.	Typy směsí; roztoky; hmotný zlomek; oddělování složek.	
Voda	Rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití.	Koloběh vody. Úprava pitné vody, čištění odpadní vody.	
Vzduch	Uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění.	Složení vzduchu. Zdroje znečištění. Plamen, hoření.	
Názvosloví prvků		Značky a názvy prvků	
Periodická tabulka prvků Složení látek a chemická vazba		Periody, skupiny; periodický zákon. Stavba atomu. Protonové a nukleonové číslo. Molekula, ionty. Elektronegativita; typy vazeb.	elektronová konfigurace
Chemické sloučeniny		Názvosloví halogenidů, oxidů a sulfidů.	
Chemické prvky		Nekovy – H, O, N, S, C, P, halogeny, vzácné plyny. Kovy – Fe, Al, Cu, Zn, Ag, Au, Li, K, Na, Pb, Sn, Hg; slitiny. Polokovy – Si, Ge.	
Chemické reakce	Rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání	Zápis chemické rovnice; reaktanty a produkty. Zákon zachování hmotnosti	typy chemických reakcí + práce s rovnicemi (vyčíslování)
Klasifikace chemických reakcí.	Přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu	Molární hmotnost, látkové množství, látková koncentrace. Výpočty z chemických rovnic.	
Faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí	Aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	Katalyzátory; aktivací energie.	
Dvoupvrkové sloučeniny	Porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, sulfidů a halogenidů a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí.	Halogenidy, halogenovodíky, oxidy, sulfidy. Vlastnosti vybraných sloučenin.	
Kyseliny a hydroxidy	Vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet. Orientuje se na stupnici pH, změní reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem.	Názvosloví (kyseliny kyslíkaté a bezkyslíkaté; hydroxidy). Vlastnosti a výroba vybraných sloučenin. Měření pH roztoku. Disociace ve vodném roztoku. Kyselinotvorné a zásadotvorné oxidy. První pomoc při zasažení.	

Tematický celek	Výstupy	Téma	Rozšiřující učivo
Tercie	Žák		
Soli	Porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí Uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi.	Neutralizace. Názvosloví solí, hydrogensoli. Příprava solí dalšími reakcemi. Vlastnosti a využití vybraných sloučenin.	Názvosloví koordinačně-kovalentních sloučenin
Redoxní reakce	Uvede příklady uplatňování redoxních dějů v praxi.	Oxidace, redukce. Výroba železa. Koroze. Elektrolýza. Řada reaktivity kovů. Výroba vybraných prvků a sloučenin.	Vyčíslování oxidačně-redukčních reakcí
Chemie a elektřina	Uvede způsoby výroby elektrické energie, úpravu paliv pro automobily. Zná význam pojmu radioaktivita.	Redoxní činidla. Paliva (uhlí, ropa, zemní plyn); radioaktivita a výroba jaderné energie.	
Klasifikace chemických reakcí	Na základě termochemických dat umí určit energetickou náročnost chemické reakce.	Porovnání reakcí dle průběhu. Termochemické rovnice; molární teplo reakce.	
Uhlovodíky	Rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití. Zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy.	Uhlovodíky – vlastnosti, využití a názvosloví. Typy vazeb. Zdroje uhlovodíků. Výroba benzinů; oktanové číslo.	
Deriváty uhlovodíků (1. část)	Rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití.	Alkoholy, halogenderiváty kyseliny, aldehydy, ketony, estery (esterifikace).	Izomerie v organické chemii, odvozování názvosloví složitějších uhlovodíků i jejich derivátů

Tematický celek	Výstupy	Téma	Rozšiřující učivo
Kvarta	Žák		
Deriváty uhlovodíků (2. část)	Rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití.	Alkoholy, halogenderiváty kyseliny, aldehydy, ketony, estery (esterifikace).	Pokročilé názvosloví derivátů uhlovodíků
Přírodní látky	Orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů. Určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu. Uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů.	Fotosyntéza. Lipidy, bílkoviny, sacharidy. Biokatalyzátory. Biotechnologie.	3D struktury v organické chemii (izomerie)
Chemie ve společnosti	Zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi Aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe. Orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka.	Chemická výroba; suroviny, druhotné suroviny, odpady. Průmyslová hnojiva. Plasty, jedovaté látky, léčiva, pesticidy, detergenty, syntetická vlákna. Hořlaviny a návykové látky.	
Voda, vzduch, půda: ochrana životního prostředí	Orientuje se v problematice ochrany vodních zdrojů, výroby pitné vody a čištění odpadních vod.	Projekt o jednotlivých oblastech využití vody člověkem	

Vzdělávací obsah předmětu

Vyšší stupeň gymnázia

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Rozšiřující učivo
[kvinta]	žák:		
Obecná chemie	Využívá odbornou terminologii při popisu látek a vysvětlování chemických dějů.	- Chemie jako věda. - Metody v chemii. - Soustavy látek a jejich složení.	
	Provádí chemické výpočty a uplatňuje je při řešení praktických problémů.	Veličiny (n, N, M, m, c, w, etc.) a výpočty v chemii	
	Využívá znalosti o částicové struktuře látek a chemických vazbách k předvídání některých fyzikálně chemických vlastností látek a jejich chování v chemických reakcích.	- Stavba atomu. - Chemická vazba a vlastnosti látek.	
	Předvídá vlastnosti chemických prvků a jejich chování v chemických procesech na základě poznatků o periodické soustavě prvků.	Periodická soustava chemických prvků.	
Anorganická chemie	Využívá názvosloví anorganické chemie při popisu sloučenin.	- Názvosloví binárních sloučenin, kyselin, hydroxidů a solí - Základní názvosloví komplexních solí – koordinačních sloučenin	Izomerie koordinačních sloučenin
	Charakterizuje významné zástupce prvků a jejich sloučenin, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí.	- Vlastnosti vodíku a jeho sloučenin - Vlastnosti s – prvků a jejich sloučenin - Vlastnosti p – prvků a jejich sloučenin - Vlastnosti d – prvků a jejich sloučenin	Vlastnosti f – prvků a jejich sloučenin.
	Předvídá průběh typických reakcí anorganických sloučenin.	- Tepelné změny při chemických reakcích - Rychlost chemických reakcí a chemická rovnováha	Oscilační reakce
	Využívá znalostí základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v anorganické chemii.	Stručné základy kvalitativní analýzy, vybrané důkazy aniontů a kationtů.	Kvantitativní analýza – instrumentální metody

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Rozšiřující učivo
[sexta]	žák:		
Organická chemie	Zhodnotí vlastnosti atomu uhlíku významné pro strukturu organických sloučenin.	Uhlovodíky a jejich klasifikace (alkany, alkeny, alkydieny, areny), ropa, zemní plyn.	
	Aplikuje pravidla systematického názvosloví organické chemie při popisu sloučenin s možností užití triviálních názvů.	Názvosloví organických sloučenin (uhlovodíky, deriváty uhlovodíků, přírodní látky)	
	Charakterizuje základní skupiny organických sloučenin a jejich významné zástupce, zhodnotí jejich surovinové zdroje, využití v praxi a vliv na životní prostředí.	- Deriváty uhlovodíků a jejich klasifikace (halogenderiváty, alkoholy, fenoly, ethery, Grignardovy sloučeniny, karboxylové sloučeniny, funkční a substituční deriváty karboxylových kyselin, nitrosloučeniny, aminy). Cyklické sloučeniny a heterocykly. - Syntetické makromolekulární látky. - Léčiva, pesticidy, barviva, detergenty.	
	Aplikuje znalosti o průběhu organických reakcí na konkrétních případech.	Adice, Eliminace, substituce, přesmyk	
	Využívá znalosti základů kvalitativní a kvantitativní analýzy k pochopení jejich praktického významu v organické chemii.	- Kvalitativní a kvantitativní analýza v organické chemii - Elementární analýza, výpočet způsobu a míry kontaminace vzorku (voda, silikagel)	Základy NMR a IR spektroskopie pro pochopení struktury organických látek
Biochemie	Charakterizuje skupinu sacharidů, lipidů, bílkovin - umí a zná psaní jednotlivých vzorců.	Vlastnosti Sacharidů, Lipidů, Bílkovin.	
	Pozná a umí vyjmenovat jednotlivé složky nukleových kyselin.	Vlastnosti NK - DNA a RNA.	
	Objasní pojem sekundární metabolit.	Sekundární metabolity, terpenoidy a steroidy.	
	Charakterizuje jednotlivé metabolismy u sacharidů, lipidů a bílkovin.	- Metabolismus sacharidů (fotosyntéza, dýchání / anaerobní glykolýza, oxidativní dekarboxylace pyruvátu, Krebsův cyklus, dýchací řetězec), metabolismus lipidů (beta oxidace), metabolismus bílkovin (translace, NK replikace, transkripce a translace) - Enzymy.	Kinetika enzymových reakcí, Michealis-Mentenové rovnice, typy inhibitorů enzymů
	Charakterizuje stavbu NK – DNA, RNA.	Vlastnosti NK - DNA a RNA.	Epigenetické modifikace NA (methylace, vazba na histony), PNA (Peptidová nukleová kyselina), antisense oligonukleotidy
	Charakterizuje procesy replikace, transkripce a translace NK	NK replikace, transkripce a translace.	PCR, použití plasmidů, klonování buněk

Vyučovací předmět:

Nižší stupeň gymnázia: **Přírodopis**

Vyšší stupeň gymnázia: **Biologie**

Charakteristika a časové vymezení předmětu:

V rámci obou předmětů (přírodopis a biologie), který je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda, se žáci seznamují se základní strukturou neživé i živé přírody a základními přírodními jevy.

Charakteristické znaky a obsah předmětu přírodopis vychází na z RVP ZV (nižší stupeň gymnázia), předmětu biologie z RVP G (vyšší stupeň).

Biologie jako vyučovací předmět svým obsahem navazuje na klíčové kompetence přírodopisu ze ŠVP pro nižší stupeň gymnázia. Tyto obsahy učiva, resp. klíčové kompetence biologie celkově prohlubuje a vytýčuje klíčové kompetence nové. Učivo a z něho vyplývající klíčové kompetence zahrnují informace z následujících dílčích vědních oborů: obecná biologie, virologie, bakteriologie, mykologie, botanika, zoologie, biologie člověka, genetika a ekologie.

Významná část obsahové problematiky biologie člověka je integrována do vzdělávací oblasti Člověk a zdraví – do předmětu výchova ke zdraví, který je na jedné straně svázán s přírodními vědami, na druhé straně prohlubuje některé klíčové kompetence rozvíjené předměty oblasti Člověk a zdraví.

Biologie dále úzce souvisí s dalšími předměty této vzdělávací oblasti (především s chemií a fyzikou), souvisí také úzce s průřezovým tématem Environmentální výchova.

Obsahy obou předmětů dále úzce souvisí i s dalšími předměty (obory) ze vzdělávacích oblastí Člověk a příroda, Člověk a společnost, z hlediska kompetencí pak též s matematikou a informatikou.

Předměty také prolínají v podstatě všechna průřezová témata: především pak Environmentální výchova (zejm. oblast ekologie – ENV, resp. EV), Osobnostní a sociální výchova (OSV), Multikulturní výchova (MKV), Výchova demokratického občana (VDO).

Vzdělávání v předmětech přírodopis a biologie:

- Směřuje k osvojení, upevnění a rozšíření poznatků o živé i neživé přírodě.
- Klade důraz na chápání přírody jako funkčního celku, jehož každá část je neopakovatelná a klíčová pro fungování celého ekosystému.
- Seznamuje žáky s rozmanitostí a bohatstvím forem života, stejně jako s vnitřní stavbou organismů.
- Poskytuje žákům dostatečné množství informací k tomu, aby si mohli vytvořit názor na aktuální společenská témata, jakými jsou globální oteplování, pokles biodiverzity, čerpání přírodních zdrojů atd.
- Vychovává žáky k ochraně živé i neživé přírody.
- Klade důraz na vytvoření pozitivního vztahu k živé i neživé přírodě.

Časové vymezení předmětu

Na nižším stupni gymnázia:

Předmět **přírodopis** je vyučován jako samostatný předmět v rámci všech ročníků nižšího stupně gymnázia s celkovou hodinovou dotací **8** vyučovacích hodin. (časová dotace činí v každém ročníku 2 hodiny týdně).

Přírodopis

Ročník	týdenní hodinová dotace biologie
1. (prima)	2
2. (sekunda)	2
3. (tercie)	2
4. (kvarta)	2

Na vyšším stupni gymnázia:

Předmět **Biologie** je vyučován v rámci vyššího stupně gymnázia v pátém a šestém ročníku (kvinta, sexta) s **celkovou hodinovou dotací 4 hodiny** (2 hodiny týdně v každém z těchto ročníků).

Biologie je obsahově integrována s předmětem „**Výchova ke zdraví**“, který patří do vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Obsahově je do tohoto integrována větší obsahové problematiky „biologie člověka“ Předmět Výchova ke zdraví má časovou dotaci 2 hodiny týdně v sedmém ročníku (septimě).

Na výuku biologie navazuje v posledních dvou ročnících **volitelný seminář „Maturitní biologie“**. Jeho časová dotace je celkově **4 hodiny** v sedmém a osmém ročníku (septima a oktáva), vždy 2 hodiny týdně v každém z těchto ročníků.

Biologie

Ročník	týdenní hodinová dotace biologie
5. (Kvinta)	2
6. (Sexta)	2
7. (Septima)	-
8. (Oktáva)	-

Maturitní seminář z biologie

Ročník	týdenní hodinová dotace mat. biologie
Kvinta	-
Sexta	-
Septima	2
Oktáva	2

Koncepce volitelných předmětů

Na nižším stupni gymnázia doplňuje základní výuku užší nabídka volitelných seminářů, z nichž klíčové postavení má seminář chemicko-biologický.

Na vyšším stupni gymnázia je nabídka volitelných předmětů rozsáhlejší, klíčovou roli mezi nimi hraje maturitní seminář z biologie. Další nabízené volitelné semináře (např. nadstavbový seminář z biologie) jsou realizovány v případě zájmu žáků

Maturitní seminář z biologie je určen žákům sedmého a osmého ročníku, především pak těm, kteří chtějí z biologie maturovat a poté studovat přírodovědné obory či medicínu na vysoké škole. Předmět svou náplní rozšiřuje a upevňuje klíčové kompetence a znalosti nabyté v nižších ročnících. Důraz je kladen na teoretické i praktické zvládnutí učiva biologie na středoškolské úrovni a nadstandardní schopnost orientace v dílčích biologických oborech a problémech.

Formy a metody práce

Jako běžný prostor pro organizaci vyučovacích hodin se využívají školní třídy, ve většině případů třída specializovaná na výuku biologie a chemie. V případě některých specifických činností lze využít učebnu vybavenou multimediální technikou.

Vyučující mohou využít i doplňkové formy organizace výuky, což jsou především: exkurze (programy pro studenty zajišťované odbornými pracovníky příslušných institucí, vycházky a exkurze do různých přírodních terénů, návštěvy muzeí a dalších tematicky zaměřených expozic aj.), přednášky odborníků, výuka v učebně informatiky aj.

V rámci výuky na nižším i vyšším stupni gymnázia využíváme (v přírodopisu, v biologii, v seminářích) velké množství organizačních forem i metod. Uvádíme jejich výběr, nicméně vývoj v oblasti výuky přírodních věd je velmi dynamický, v souvislosti s tímto se i poměrně rychle vyvíjejí výukové metody, některé se obměňují, přibývají nové, takže se jedná skutečně spíše o určitou základní škálu:

- skupinová i individuální práce (s přírodninami, mapami, literaturou, určovacími klíči, multiplikáty, mikroskopem atd.)
- problémové vyučování
- metody aktivního vyučování
- metody kritického myšlení
- frontální výuka (PPT prezentace, DVD); výklad, tvorba a prezentace posterů, tvorba a prezentace myšlenkových map, diskuse
- projektové vyučování (krátkodobé a dlouhodobé projekty)
- seminář počítající s aktivní účastí žáků na organizaci vyučovací jednotky (vyučování učením – vrstevnické vyučování);
- laboratorní práce, experimenty
- badatelské metody
- vycházky zaměřené na práci v terénu (přírodní podmínky v okolí školy, lokality zajímavé ochránářsky, botanicky, zoologicky, geologicky a paleontologicky), výlety, exkurze a besedy (Národní muzeum, regionální muzea, zahrada botanická a zoologická, polytematické exkurze).

Nižší stupeň gymnázia

Kompetence k učení

- zadává úkoly při kterých se pracuje s určovacími klíči, mapami, základní optickou technikou (lupa, mikroskop, dalekohled), materiálem k tvorbě dočasných nebo trvalých preparátů;
- motivuje žáky k aplikování získaných poznatků na dílčí problémy;
- vede žáky k samostatné práci se zdroji informací (učebnice, atlasy, mapy, populárně naučná a odborná literatura, internetové odkazy);
- začleňuje do výuky experimenty a pozorování, pomáhá žákům získané výsledky porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry pro využití v budoucnosti.

Kompetence k řešení problémů

- pomáhá žákům zvolit vhodný postup k identifikaci problémů a jeho řešení;
- formuluje problémy, pro jejichž řešení nemají žáci dostačující informace, jsou nuceni si je tím dohledat;
- vede žáky k aplikaci získaných návyků a dovedností v každodenním životě.

Kompetence komunikativní

- kontroluje správnost a přesnost verbálních i neverbálních projevů žáka;
- klade důraz na porozumění předloženému textu, jeho sumarizaci a reprodukci vlastními slovy;
- podněcuje žáky k aktivnímu vyhledávání validních informací;
- vede žáky ke správnému provedení jejich prezentací v PPT.

Kompetence sociální a personální

- zprostředkovává znalosti potřebné k vytváření názorů, jejich obhájení a konfrontaci s názory jinými;
- pomáhá žákům uvědomit si vlastní přednosti a dovednosti a zároveň mít úctu k druhým, efektivně své specifické schopnosti využívat při diferencované práci v týmu;
- pomáhá žákům překonat zklamání a neúspěch, vytváří atmosféru porozumění a důvěry.

Kompetence občanské

- jde příkladem v ochraně životního prostředí, aktivně se podílí na propagaci trvale udržitelného rozvoje;
- vede žáky k ochraně zdraví svého i svých blízkých;
- vede žáky k respektu a ke kladnému vztahu k živé i neživé přírodě.

Kompetence pracovní

- dbá na dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci s mikroskopickými preparáty a s přírodninami;
- vyžaduje plnění povinností a závazků;
- seznamuje žáky se základními pravidly pro péči o domácí zvířata i rostliny;
- pomáhá žákům rozvrhnout si jednotlivé fáze práce tak, aby úkol zvládli v požadovaném termínu.

Vyšší stupeň gymnázia

Kompetence k učení

- Učitel se snaží žáky motivovat ke studiu biologie a ostatních přírodních věd.
- Žáci prohlubují své heuristické a prezentační dovednosti (vyhledávání, zpracování a systematizace, kritické hodnocení informací z různých zdrojů, jejich prezentace).
- Žáci samostatně (individuálně či ve skupině) vytvářejí finální práce různého charakteru. Vyučující plní především roli moderátora a konzultanta.
- Žáci si v oboru budují ucelený komplex znalostí a dovedností (za podpory vyučujícího).
- Učitel ve spolupráci s žáky nastavuje rámec aktivit a pracovních metod podporujících schopnost následného a dlouhodobého vzdělávání se.

Kompetence k řešení problémů

- V předmětu jsou často využívány prvky problémového učení.
- Žáci se (za pomoci učitele) učí formulovat pracovní hypotézy, dále navrhopat postupy a dílčí kroky vedoucí k jejich potvrzení (či vyvrácení), učí se „biologicky myslet“.
- Žáci se seznamují (za pomoci učitele) se širokou škálou vědeckých a obecně pracovních metod, postupně se učí volit k řešení jednotlivých problémů/zadání ty nejefektivnější/nejvhodnější.
- Žáci za pomoci učitele rozvíjejí různé úrovně myšlení (analytické, kritické...), vedle toho také významně posilují schopnosti v oblasti kreativního přístupu k řešení problémů.

Kompetence komunikativní

- Žáci prohlubují za pomoci vyučujícího své kompetence v oblasti komunikativní.
- V rámci předmětu jsou velmi často využívány diskusní metody.
- V rámci předmětu žáci často pracují v rámci týmů, kde je komunikace naprosto klíčovým prvkem ke zdárnému splnění pracovního úkolu.
- Žáci pracují s chybou, prohlubují schopnosti v oblasti sebehodnocení i vzájemného hodnocení. Učí se reagovat na věcnou kritiku případných nedostatků vedenou v kolegiálním duchu. Vyučující plní roli moderátora
- Žáci ke komunikaci využívají nejen český jazyk, prohlubují též své komunikační dovednosti v cizích jazycích (především v AJ).
- Kromě verbální žáci prohlubují své dovednosti také v písemné formě komunikace.

Kompetence sociální a personální

- Žáci posilují na základě jednotlivých pracovních úkolů a jejich sebe/hodnocení pocit vlastní odpovědnosti za výsledky své práce.
- Žáci jsou vedeni k tomu, aby si stanovovali úkoly přiměřené svým dovednostem (a motivaci), úkoly zvládnutelné.
- Při výuce je velmi často využívána skupinová organizační forma. V některých případech mají členové skupin rovné postavení, jindy vytvářejí týmy, v nichž má každý člen svou specifickou pracovní pozici/roli.
- Učitel podněcuje žáky k tomu, aby nerezignovali na zlepšování svých méně rozvinutých kompetencí.
- Učitel se snaží, aby žáci byli schopni odhadnout důsledky svého jednání a chování v různých životních situacích a aby své počínání korigovali podle nich.
- Žáci prohlubují (za podpory učitele) svůj pocit osobní zodpovědnosti za místo, kde žije a

vlastní spoluzodpovědnosti za „svoje“ životní prostředí a ochranu přírody.

Kompetence občanská

- Žáci se v průběhu pracovních činností v předmětu zvažovat vztahy mezi svými zájmy osobními a zájmy širší skupiny, kam patří i zájmy veřejné (především při ochraně životního prostředí).
- Žáci se prostřednictvím různých aktivit (a za pomoci učitele) seznamují se zásadami udržitelného rozvoje, poznávají význam jejich dodržování i význam ochrany přírody a životního prostředí.
- Žáci postupně získávají orientaci ve vědeckých, etických i právních otázkách ochrany přírody.
- Učitel za pomoci přírodovědné problematiky vede žáky k vyváženému životnímu stylu při respektování plurality hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí (např. při diskusi o umělém oplodnění, interrupci, euthanasii, nebezpečí užívání drog, obecně o závislostech). Učitel se u žáků snaží podporovat jejich schopnost identifikovat předsudky, mylné představy a zaujímat vůči nim postoj.
- Žáci si postupně osvojují zásady první pomoci (teoreticky i prakticky) v propojení s učivem.

Kompetence k podnikavosti

- Žáci (i na základě daného předmětu) přistupují zodpovědně k rozhodování o dalším vzdělání a budoucím profesním zaměření (zhodnocení vlastních osobnostních i odborných předpokladů, potřeb svých i společenských).
- Žáci spolu s učitelem vytváří prostor pro kladnou motivaci i „sebemotivaci“ v profilových předmětech žáků i v předmětech, které nepatří do okruhu jejich zájmů.
- Žáci se učí plánovat a projektově myslet, definovat pracovní priority a cíle – především prostřednictvím projektové výuky a při práci v terénu.

Nadaní žáci – přírodovědné předměty

Žáci, pro něž jsou předměty přírodních věd předměty profilovými, mají širokou škálu možností, jak v této oblasti uspokojovat své specifické vzdělávací potřeby a nadstandardně prohlubovat své kompetence i znalosti. Mohou tak činit jak v průběhu „klasické“ výuky (v obecných hodinách díky vnitřní diferenciaci výuky a učiva a dále ve volitelných seminářích), tak i mimo ni (soutěže, tvorba seminárních a jiných prací, účast v projektech v oblasti přírodních věd a mnoho dalšího). Při stanovení vzdělávacích cílů takto profilovaných žáků je klíčový dialog s vyučujícími dané vzdělávací oblasti a (v případě potřeby) s koordinátorem péče o nadané žáky.

Evaluace v předmětu (přírodopis, biologie, semináře)

Hodnocení v předmětech se řídí obecnými pravidly pro hodnocení uvedenými v obecné části ŠVP. Slovní hodnocení obsahující některá závazná kritéria (taktéž uvedená v úvodní části ŠVP) učitel užívá také jako nástroj k dalšímu působení na žáka směrem k rozvoji jeho kompetencí. Každý vyučující si z důvodu dosažení co největší komplexnosti hodnocení může (vedle závazných) při závěrečné klasifikaci stanovit další (doplňující) kritéria. Hodnocení v průběhu školního roku, a dále v prvním a třetím čtvrtletí má především formativní charakter. Významnou roli zde hraje i sebehodnocení žáka. Hodnocení v pololetí a na konci školního roku má (kromě nezbytné formativní) i sumativní složku.

Charakter profilové maturitní zkoušky (biologie)

Profilová maturitní zkouška z biologie je volitelná a má charakter ústní zkoušky konané před zkušební komisí.

Vzdělávací obsah předmětu „Přírodopis“ (nižší stupeň gymnázia)

Tematický celek	Výstupy	Téma	Metody Aktivity
Prima			
Obecná biologie a genetika I. (akcentující botaniku)	Rozliší základní podmínky existence živých soustav	Vznik a vývoj života - vznik Vesmíru, Sluneční soustavy, Země (dop.) - vliv a důsledky pohybů Země vzhledem ke Slunci na vznik života na Zemi	- frontální výuka - skupinová i individuální práce (s přírodninami, mapami, literaturou, mikroskopem, stereolupou, lupou atd.) - problémové vyučování - projektové vyučování - tvorba posterů - seminář počítající s aktivní účastí žáků na organizaci vyučovací jednotky - vycházky - exkurze
	Rozliší základní vlastnosti a projevy existence živých soustav	Živé soustavy - rozmanitost, projevy života a jeho význam - základní znaky živých soustav: výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty - typy organismů dle stupně organizace	
	Orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	Fylogeneze	
	Popíše základní rozdíly mezi buňkou bakterií, sinic, rostlin - vysvětlí, čím se liší buňka rostlinná od živočišné	Buňky - základní struktury života - chemické složení - virové jednotky - buňka bakterií, sinic, rostlin - buňka živočišná (orientačně)	
	Popíše stavbu a základní funkce rostlinných organel	- organely rostlinné buňky - dělení buněk - autotrofie a heterotrofie - princip mnohobuněčnosti	
	Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin	Organologie rostlin - pletiva, orgány, orgánové soustavy v rostlinném těle - princip diferenciac buněk - rostlinné organismy jednobuněčné a mnohobuněčné	

	Vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jejich význam z hlediska genetiky - uvede příklady - aplikuje znalosti o nepohlavním rozmnožování rostlin do praxe	Rozmnožování rostlin - rozmnožování pohlavní a nepohlavní - chromozom, gen - pylové zrno, vajíčko - opylení, oplození - křížení - klonování	
	Uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů - vysvětlí principy dědičnosti - aplikuje základní znalosti genetiky do praktického života a uvede příklady dědičnosti u rostlin - uvádí příklady přizpůsobení rostlin vnějším podmínkám a změnám	Dědičnost a proměnlivost organismů - genetika rostlin - podstata dědičnosti a přenos dědičných informací - chromozom, DNA, gen - pohlavní a nepohlavní rozmnožování rostlin z hlediska dědičnosti (křížení, klonování) - adaptace a fylogeneze	
	Třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek	Taxonomie - význam a zásady třídění organismů - taxonomické pojmy - určovací klíče	
	Uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	Viry, bakterie a sinice - stavba těla virů, bakterií a sinic - výskyt a význam - virózy a bakteriální infekce a - praktické využití bakterií - význam symbiotických bakterií	
Biologie hub	Vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích - vysvětlí rozdíl ve výživě rostlin a hub - aplikuje znalosti o kvasinkách do praktického života	Houby bez plodnic - výživa - základní charakteristika - kvasinky a plísňe - význam hub v potravním řetězci - vliv na člověka a živé organismy	
	Rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby podle plodnic a porovná je podle charakteristických znaků - je schopen provést první pomoc při otravě houbami	Houby s plodnicemi - stavba - význam - zásady sběru, konzumace - první pomoc při otravě houbami	
	Objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníku - objasní symbiotický vztah mezi houbou a řasou ve stélce lišejníků	Lišejníky - stavba - symbióza - výskyt a význam	

	- pozná několik běžných druhů lišejníků	- bioindikátory, potrava, léčiva	
Biologie rostlin	Odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům - chápe vztah pojmů: buňka, pletivo, orgán - vyjmenuje základní typy pletiv a orgánů a vysvětlí jejich funkci	Anatomie a morfologie rostlin - buňka, pletivo, orgán (typy a funkce) - kořen, stonek, list, květ, semeno, plod	
	Porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku - vysvětlí funkci a význam jednotlivých orgánů pro celou rostlinu		
	Vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin - objasní podmínky účelného pěstování rostlin	Fyziologie rostlin - základní principy fyziologie rostlin - fotosyntéza a dýchání - růst - rozmnožování - pohyb	
	Rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich významné zástupce pomocí klíčů a atlasů - významné zástupce určí a zařadí do taxonomických skupin	Taxonomie - systém rostlin - poznávání a zařazování běžných zástupců (řasy, mechorosty, kaprad'orosty, nahosemenné, krytosemenné) - hospodářsky významní zástupci rostlin a jejich šlechtění	
	Odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí - definuje základní přizpůsobení rostlin životu na souši - uvádí příklady přizpůsobení rostlin vnějším podmínkám a jejich změnám	Význam rostlin a jejich ochrana - adaptace rostlin - variabilita rostlinných orgánů	
Základy ekologie (akcentující botaniku)	Uvede příklady kladných a záporných vlivů člověka na životní prostředí - uvede příklady výskytu rostlin v určitém prostředí - diskutuje o významu rostlin v potravních řetězcích - vysvětlí důvody a zásady ochrany rostlin a pozná chráněné rostliny a uvede příklady ohrožených druhů	Základy ekologie - rostliny - populace, společenstvo, ekosystém - potravní řetězce - význam rostlin a jejich ochrana - vliv člověka na vegetaci	

	- uvede příklady nevhodných zásahů člověka		
Praktické poznávání přírody	Aplikuje praktické metody poznávání přírody - připraví jednoduchý mikroskopický preparát - správně kreslí mikroskopické preparáty a pracuje s optikou - používá určovací klíče	Laboratorní práce: - pozorování kvasinek, řas, mechů, nahosemenných a krytosemenných rostlin - pravidla zkoumání přírody a práce s přírodninami a pravidla bezpečnosti práce	pozorování, lupa, mikroskop, dalekohled, zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek, ukázky odchytu některých živočichů
	Dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody		
Sekunda			
Obecná biologie II. a genetika II. (akcentující zoologii)	Popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií - vysvětlí rozdíl mezi jednotkami nebuněčnými (viry) a buněčnými (buňky bakterií, sinic, rostlin a živočichů)	Základní struktury života - biologie živočišné buňky - chemické složení - virové jednotky - opakování - buňka bakterií, sinic, rostlin	- frontální výuka - skupinová i individuální práce (s přírodninami, mapami, literaturou, mikroskopem, stereolupou, lupou atd.) - problémové vyučování - projektové vyučování - tvorba posterů - seminář počítající s aktivní účastí žáků na organizaci vyučovací jednotky - vycházky - exkurze
	Objasní funkci základních organel - popíše základní funkce organel živočišných buněk - vysvětlí způsoby výživy živočišných buněk - vysvětlí princip mnohobuněčnosti	- organely živočišných buněk - autotrofie a heterotrofie - dělení buněk	
	Rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů a orgánových soustav živočichů - vysvětlí princip diferenciac buněk - uvede příklady mnohobuněčných struktur v živočišném organismu	Organologie živočichů - tkáně, orgány, orgánové soustavy - živočišné organismy jednobuněčné a mnohobuněčné	
	Vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jejich význam z hlediska genetiky - uvede příklady nepohlavního a pohlavního rozmnožování živočichů	Rozmnožování živočichů - rozmnožování pohlavní a nepohlavní - spermie, vajíčko - oplození, oplodnění - křížení	

	- aplikuje znalosti o nepohlavním rozmnožování živočichů do praxe - vysvětlí princip vnějšího a vnitřního pohlavního rozmnožování u živočichů - objasní pojmy: pohlavní buňka (spermie, vajíčko), oplození, oplodnění, gen, chromozom, křížení	- klonování	
	Uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismu organismů - vysvětlí principy dědičnosti a uvede její příklady u živočichů - vysvětlí teorii přirozeného výběru - uvádí příklady přizpůsobení živočichů vnějším podmínkám a změnám	Dědičnost a proměnlivost organismů - genetika živočichů - podstata dědičnosti a přenos dědičných informací - chromozom, DNA, gen - pohlavní a nepohlavní rozmnožování živočichů z hlediska dědičnosti (křížení, klonování)	
	Porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů - popíše vnější a vnitřní stavbu živočichů a jejich orgánů (orgánových soustav) - vysvětlí jejich význam a funkci	Morfologie, anatomie a fyziologie živočichů - živočišná buňka - tkáň - orgány - orgánové soustavy - organismy jednobuněčné - organismy mnohobuněčné - stavba těla a funkce jeho částí	
Biologie živočichů	Rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin - orientuje se v základních taxonomických skupinách bezobratlých a obratlovců, vymezení jejich charakteristické rysy - pracuje s klíči a atlasy živočichů, význačné zástupce určí a zařadí do taxonomických skupin	Vývoj, vývin a systém živočichů - taxonomie živočichů - významní zástupci jednotlivých skupin živočichů (prvoci, bezobratlí, strunatci)	
	Odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě - zná a umí v praxi použít principy správné komunikace se zvířaty a zásady bezpečnosti chování ve styku s nimi - porovnává různé prvky chování živočichů	Etologie - projevy chování živočichů - základní prvky chování živočichů - komunikace živočichů - migrace - způsob života živočichů v různém prostředí	

	- vysvětlí základní etologické pojmy - na příkladech objasní způsob života živočichů a jejich přizpůsobení danému prostředí		
Základy ekologie II. (akcentující zoologii)	Uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi - orientuje se v zoogeografii - hodnotí význam živočichů v přírodě z hlediska zachování biodiverzity a i z hlediska významu pro člověka.	Základy ekologie - živočichové - populace, společenstvo, ekosystém - potravní řetězce - význam živočichů a jejich ochrana (zoologické zahrady, chovné a záchranné stanice, farmy)	
	Rozlišuje a uvede příklady systémů organismů; populace, společenstva, ekosystémy - vysvětlí základní principy ochrany živočichů - pozná chráněné živočichy - uvádí příklady ohrožených druhů	Vliv člověka a jeho činnosti na život živočichů	
	Zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka - vytvoří a popíše potravní řetězec - zhodnotí parazity a užitková zvířata, riziko nebezpečných nebo jedovatých živočichů	Rozšíření, význam a ochrana živočichů - domestikace, hospodářsky významné druhy - péče o vybrané domácí živočichy - chov domestikovaných živočichů - epidemiologicky významné druhy	
	Uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	Zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	
	Vyjmenuje některé již ohrožené druhy obratlovců, navrhuje způsoby jejich ochrany	Ochrana živočichů, chráněné druhy	
Praktické poznávání přírody	Aplikuje praktické metody poznávání přírody - připraví jednoduchý mikroskopický preparát - správně kreslí mikroskopické preparáty a pracuje s optikou - správně kreslí pozorované objekty a jejich části - používá určovací klíče	Laboratorní práce - pozorování jednobuněčných a mnohobuněčných živočichů a jejich částí	Pozorování, lupa, mikroskop, dalekohled, zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek, ukázky odchytu některých živočichů
	Dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody - aplikuje pravidla bezpečnosti práce	Pravidla zkoumání přírody a práce s přírodninami a pravidla bezpečnosti práce	

- dodržuje základní pravidla při poznávání živé a neživé přírody		
---	--	--

Tercie			
Biologie člověka	Určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy - pojmenuje části lidské kostry - objasní stavbu kostí, spojení kostí - vyjmenuje hlavní druhy a skupiny kosterních svalů - popíše složení krve, funkci krevních tělísek, je seznámen s krevními skupinami - popíše stavbu a funkci soustavy oběhové a dýchací - vysvětlí mechanismus přenosu kyslíku do krve a zpětné vyloučení oxidu uhličitého - objasní složení trávicí soustavy, popíše funkce jednotlivých orgánů - popíše stavbu a funkci vylučovací soustavy a kůže - popíše žlázy s vnitřním vyměšováním, základní hormony, zdůrazní jejich podíl na řízení lidského těla - popíše nervovou soustavu a vysvětlí rozhodující význam centrální nervové soustavy pro řízení lidského těla - vysvětlí princip a význam smyslů pro lidské tělo - objasní význam kůže	Anatomie a fyziologie člověka - orgánové soustavy a jejich funkce (soustava opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací, nervová, rozmnožovací; žlázy s vnitřním vyměšováním a smyslové orgány)	- frontální výuka - skupinová i individuální práce (s přírodninami, mapami, literaturou, mikroskopem, stereolupou, lupou atd.) - problémové vyučování - projektové vyučování - tvorba posterů - seminář počítající s aktivní účastí žáků na organizaci vyučovací jednotky - vycházky - exkurze
	Orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka - vysvětlí fylogenetický vývoj člověka - vyloží teorii o vzniku člověka - orientuje se ve vývojových stupních člověka a popíše je	Fylogeneze člověka - Australopithecus - Homo habilis - Homo erectus, - Homo sapiens	
	Objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří - vysvětlí vznik a nitroděložní vývoj nového jedince až po narození - varuje před nebezpečím pohlavně přenosných nemocí a vysvětlí, jak se před nimi chránit	Ontogeneze člověka - rozmnožování (pohlavní dvojtvárnost, pohlavní buňky, primární a sekundární pohlavní znaky, pohlavní styk) - vývin nového jedince nitroděložní vývoj, porod)	

	- popíše ontogenezi člověka a uvede, k jakým změnám v jejím průběhu dochází	- průběh života (novorozenec, kojeneček, batole, období předškolní, školní, puberta, dospívání, dospělost, stáří, smrt)	
	Rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby - je seznámen se zdravým životním stylem jako prevencí před některými nemocemi, uvědomuje si důsledky nezdravého životního stylu a vlivu nepříznivého životního prostředí - popíše a rozliší příznaky běžných nemocí - je seznámen se zásadami prevence a léčby a aplikuje je v praktickém životě	Životní styl a prevence poškození těla - pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka - alkohol, drogy a návykové látky - hygiena - hygiena duševní činnosti - zdraví a nemoc (běžné nemoci) - prevence a léčba	
	Aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla - rozpozná základní typy poranění umí poskytnout první pomoc	úrazy a jiné život ohrožující stavy - příčiny - příznaky - praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí - závažná poranění a život ohrožující stavy - zásady první pomoci	
Praktické poznávání přírody	Aplikuje praktické metody poznávání přírody - připraví jednoduchý mikroskopický preparát - správně kreslí mikroskopické preparáty a pracuje s optikou - měří, provádí pokusy, pozorování	Laboratorní práce - pozorování vybraných složek lidského těla, jejich skladby a fyziologických parametrů	
	Dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody - poskytne první pomoc - dodržuje základní pravidla při poznávání živé a neživé přírody	Pravidla zkoumání přírody a práce s přírodninami a pravidla bezpečnosti práce - první pomoc	

Kvarta			
Neživá příroda	Objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života - popíše vznik a vývoj Země - rozliší jednotlivé sféry Země a zhodnotí jejich vztah ke vzniku a trvání života - objasní vztah mezi geologickým a biologickým vývojem Země	Země - planeta - vznik a vývoj - stavba - jádro, plášť, kůra (litosféra, astenosféra) - atmosféra, hydrosféra, pedosféra, biosféra	Frontální výuka; skupinová i individuální práce (s přírodninami; mapami, literaturou, speciálními mapami, internetem, určovacími klíči; mikroskopem, stereolupou, lupou, geologickým kladivem atd.); problémové vyučování; projektové vyučování; tvorba referátů, posterů; modelů zkamenělin atd.; seminář počítající s aktivní účastí žáků na organizaci vyučovací jednotky; vycházky; - exkurze
	Rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody - rozlišuje vnitřní a vnější geologické děje - vysvětlí pohyb kontinentů - vyjmenuje horotvorné činitele a objasní jejich účinky - objasní vulkanismus a zemětřesení, uvede příklady lokalit s výraznou tektonickou aktivitou - objasní horninový cyklus - popíše koloběh vody	Vnější a vnitřní geologické procesy - příčiny a důsledky - pohyb kontinentů - tektonika a její základní pojmy - vulkanismus, zemětřesení - eroze, denudace - koloběh vody	
	Rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek - rozpozná základní fyzikální a chemické vlastnosti nerostů a hornin a objasní jejich vznik - pozná a pojmenuje nejběžnější minerály a horniny - vyjmenuje fosilní paliva, objasní jejich vznik, popíše jejich využití a zdůrazní ekologické hledisko	Nerosty a horniny - vznik a vlastnosti minerálů a hornin taxonomie - minerály - horniny (vyvřelé a magma, usazené, přeměněné) - určování vzorků minerálů a hornin - ložiska a jejich vznik - suroviny - praktický význam a využití	
	Porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě	Půda - význam půdy - vznik, typy půd a jejich složení	

	- odliší jednotlivé typy půd a vysvětlí jejich vznik - zhodnotí typy půd z hlediska využitelnosti pro člověka - objasní význam půdy a zdůvodní nutnost ochrany půdy	- význam půdy pro výživu rostlin - hospodářský význam pro společnost - ochrana půdy a příklady její devastace	
	Rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků zemské kůry a organismů na Zemi - vyjmenuje jednotlivá geologická období - rozlišuje jednotlivá geologická období z hlediska podstatných geologických změn a jejich rozčlenění do útvarů - vysvětlí principy teorie vzniku a vývoje života - orientuje se poznávacích znacích zkamenělin	Vývoj zemské kůry a organismů na Zemi - geologická období (prehory, starohory, prvohory, druhohory, třetihory, čtvrtohory) - teorie vzniku života, evoluce - výskyt vymřelých organismů - geologická budoucnost Země	
	Uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi - správně používá a vysvětlí pojmy atmosféra, počasí a podnebí	Podnebí a počasí ve vztahu k životu - atmosféra, počasí, podnebí	
	Orientuje se v geologické mapě České republiky a ukáže základní geologické jednotky - Český masiv a Západní Karpaty - popíše klima ČR - orientuje se na speciálních mapách ČR	Geologický vývoj a stavba území ČR - Český masiv a Západní Karpaty - geologické oblasti Českého masivu a Západních Karpat - klima ČR - typy půd, významná naleziště v ČR	
Základy ekologie IV. (souhrn) (úzké propojení s environment. výchovou)	Uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi - chápe vztahy jak mezi organismy navzájem a tak vztahy mezi organismy a prostředím	Organismus a prostředí - vzájemné vztahy mezi organismy - vztahy mezi organismy a prostředím	
	Rozlišuje a uvede příklady systémů organismů (populace, společenstva, ekosystémy) a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému - orientuje se v základních ekologických pojmech - vysvětlí složitost a komplexnost ekosystémů	Základní ekologické pojmy - populace - společenstva - přirozené a umělé ekosystémy	
	Vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam	Potravní řetězce - rovnováha v ekosystému	

	- aplikuje znalosti o potravních řetězcích na konkrétním ekosystému	- rozmanitost potravních řetězců (vodní, terestrické)	
	Uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému - zdůvodní bezpodmínečnou závislost člověka na přírodě - uvede příklady kladného a záporného vlivu člověka na životní prostředí - vysvětlí důsledky masivního čerpání přírodních zdrojů - objasní problematiku utváření krajiny a její funkce	Ochrana přírody a životního prostředí	
Praktické poznávání přírody	Aplikuje praktické metody poznávání přírody - správně kreslí a pracuje s optikou - používá určovací klíče - orientuje se a vyhledává informace v základní populárně naučné i odborné biologické a geologické literatuře - uvede metody sběru a preparace nerostů zkamenělin	Exkurze do lomu Určování minerálů a hornin	Pozorování, lupa, mikroskop, dalekohled, zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení sbírek, pravidla při sběru fosilií a jejich úpravy, práce s paleontologickým kladivem
	Dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody - aplikuje pravidla bezpečnosti práce	Bezpečnost práce	

Vzdělávací obsah předmětu „Biologie“ (vyšší stupeň gymnázia)

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Nadstavbové učivo	Mezipředmětové vztahy
[kvinta]	žák:			
Obecná biologie	1 Odliší živé soustavy od neživých podle jejich typických vlastností. 2 Porovná hypotézy o vzniku a evoluci živých soustav na Zemi. 3 Objasní stavbu a funkci strukturních složek a životní projevy prokaryotních a eukaryotních buněk. 4 Vysvětlí význam diferenciaci a specializaci buněk pro mnohobuněčné organismy. 5 Odvodí hierarchii recentních organismů ze znalostí o jejich evoluci.	1 Živý organismus a neživá soustava. 2 Vznik a vývoj života a evoluce. 3 Buňka prokaryotní a eukaryotní – jejich stavba a funkce. 4 Buňka – tkáň-orgány-orgánové soustavy-organismus. Společenstva vyššího řádu. 5 Biologické vědy, taxonomie a nomenklatura, taxony, druh, rod, čeleď, řád, třída, kmen, říše, domény Archaea, Prokarya, Eukarya.	5R: Molekulární genetika a příbuznost 5R: Nové pojetí domén. 5R: Nové pojetí říší.	
Biologie virů	1 Charakterizuje viry jako nebuněčné soustavy. Zhodnotí způsoby ochrany proti virovým onemocněním a metody jejich léčby. Zhodnotí pozitivní a negativní význam virů.	1 Viry – stavba, velikost, životní projevy, rozdělení virů: DNA a RNA viry; virová onemocnění, bakteriální viry (bakteriofágy), živočišné viry, viry rostlin.	1 R: Systém virů; priony.	Biologie člověka a výchova ke zdraví – virové choroby
Biologie bakterií	1 Charakterizuje bakterie ze systematického, ekologického, zdravotnického a hospodářského hlediska. Zhodnotí způsoby ochrany proti bakteriálním chorobám a metody jejich léčby.	1 Stavba a funkce bakterií, význam bakterií, bakteriální nemoci člověka dle způsobu jejich přenosu. Sinice – stavba, význam a systém.	.1R. Archaea 1R: Metabolismus bakterií a sinic	Biologie člověka a výchova ke zdraví – bakteriální nemoci

Biologie rostlin: roslinná buňka	1 Popíše stavbu roslinné buňky.	1 Stavba roslinné buňky.	R sekundární a terciární endosymbióza	Výživa – význam kořene, stonku a listu z hlediska výživy. Chemie – metabolismus sacharidů, lipidů a bílkovin. Biogenní prvky – důkazy – kvalitativní analytická chemie. Chemie – difúze, osmotický tlak.
roslinná pletiva	2 Popíše stavbu a funkci roslinných pletiv.	2 Pletiva a jejich rozdělení (dělivá, krycí, provětrávací a nasávací, vyměšovací, vodivá, zpevňovací, asimilační a zásobní.		
roslinné orgány	3 Popíše stavbu a funkci orgánů rostlin.	3 Kořen, stonek, list a květ.		
látkový a energetický metabolismus	4 Objasní a popíše funkci fotosyntézy a dýchání. Popíše prvkové složení roslinného těla.	4 Fotosyntéza, dýchání. Minerální výživa rostlin, heterotrofie u rostlin.		
vodní režim rostlin	5 Popíše úlohu vody a její koloběh v rostlinách.	5 Význam vody pro rostliny. Vodní režim rostliny – difúze, osmóza, kořenový vztlak, transpirace.	R: Obalosemenné (Gnetophyta)	
růst a vývoj rostlin	6 Vysvětlí vnitřní a vnější faktory růstu rostlin.	6 Růst rostlin – vnitřní a vnější faktory růstu, periodicitu růstu. Celistvost rostlin, ontogeneze rostlin, pohyby rostlin.		
rozmnožování rostlin	7 Popíše ontogenezi rostlin.	7 Pohlavní a nepohlavní rozmnožování rostlin, rodokmeny rostlin.		
rozmnožování rostlin	7 Objasní princip životních cyklů a způsoby rozmnožování rostlin.	8 Klasifikace rostlin, botanická nomenklatura, současné pojetí systému rostlin.		
systém a evoluce rostlin	9 Porovná společné a rozdílné vlastnosti stélkatých a cévnatých rostlin.	9 Charakteristika „řas“, stélka a její typy.	R: životní cykly rozmnožování hub R: Biomy – fytogeografie. R: ekologie rostlin R: ekologie hub	VV – estetika řas, mechorostů, palvuní, přesliček, kapradin, jehličnanů a krytosemenných rostlin. Morfologie tvarů. Chemie – roslinné jedy a jejich význam v přípravě léčiv.
biologie hub	10 Pozná a pojmenuje (s možným využitím informačních zdrojů) významné roslinné druhy a uvede jejich ekologické nároky.	Říše Chromalveolata – znaky skupiny „Chromista“ a rozdělení.		
	11 Pozná a pojmenuje (s možným využitím informačních zdrojů) významné zástupce hub a lišejníků.	10 Říše Rostliny- znak skupiny, systém- ruduchy, zelené řasy, parožnatky, mechorosty, Vyšší rostliny – charakteristika skupiny a rozdělení (psilofytní rostliny, kapradorosty/plavuně, přesličky, kapradiny/. Semenné rostliny – nahosemenné (cykasy, jinany, jehličnany) – krytosemenné – Magnoliopsida, Rosopsida, Liliopsida.		
	12 Posoudí ekologický, zdravotnický a hospodářský význam hub a lišejníků.	Stavba funkce hub. Stavba a funkce lišejníků.		

Sexta	Žák:			
Biologie Protist	1 Charakterizuje jednotlivé skupiny jednobuněčných organismů z ekologického, zdravotnického a hospodářského hlediska a má přehled do jakých skupin se jednotlivé jednobuněčné organismy řadí. 1R Charakterizuje současné pojetí systematiky jednobuněčných organismů na úrovni říší.	1 Stavba a funkce a systém protist-nové pojetí	R: Nové pojetí zařazení jednotlivých skupin jednobuněčných organismů do celkového systému.	Biologie člověka a výchova ke zdraví – nemoci, které způsobují prvoci (malárie, spavá nemoc, toxoplasmóza).
Biologie živočichů	1. Charakterizuje živočišnou buňku a základní typy tkání, orgánových soustav. 2 Charakterizuje hlavní taxony živočichů a jejich významné zástupce. 2R orientuje se v novém pojetí systematiky a třídění živočišných skupin. 2 Poznává a pojmenuje (s možným využitím informačních zdrojů) významné živočišné druhy a uvede jejich ekologické nároky. Posoudí význam živočichů v přírodě a v různých odvětvích lidské činnosti. Charakterizuje pozitivní a negativní působení živočichů na lidskou populaci. 3R Orientuje se v rozšíření živočichů na Zemi	1. Živočišná buňka, tkáň a jejich rozdělení. Embryogeneze, morfogeneze, rozmnožování. 2 Systém a evoluce živočichů – houbovci, žahavci, žebernatky, ploštěnci, hlísti, vířníci, kroužkovci, želvušky, drápkovci, členovci (pavoukovci, korýši, vzdušnicovci), měkkýši (plži, mlži, hlavonožci, kelnatky), ostnokožci. Strunatci pláštěnci, bezlebeční, kruhoústí, paryby, ryby, obojživelníci, plazi + ptáci, savci.	2R: Současné pojetí systematiky a nové pojetí systematiky u jednotlivých skupin organismů 2 R: Vybrané skupiny nedávno objevených organismů (břichobrvky, kostižerky, mlžojedi apod.), novinky v zoologii. 3R: Zoogeografie	Biologie člověka a výchova ke zdraví – paraziti člověka (tasemnice, motolice, hlístice)

Vyučovací předmět: **Zeměpis**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové vymezení:

Samostatný vyučovací předmět Zeměpis na nižším i vyšším stupni gymnázia součástí vzdělávací oblasti „Člověk a příroda“ (na nižším stupni vychází z RVP ZV a na vyšším z RVP G). Zároveň má předmět velké obsahové průniky i problematikou vzdělávací oblasti „Člověk a společnost“, je možné ho označit do značné míry za obor na pomezí obou vzdělávacích oblastí. Předmět slouží studentům k osvojování klíčových kompetencí a znalostí vymezených příslušnými RVP prostřednictvím geograficky tematizovaného vyučovacího procesu.

Jedná se o nabývání nejen kompetencí ryze geografických, ale také např. pochopení komplexity přírodních a společenských jevů na Zemi, hledání a zaujímání určitých etických postojů k problémovým tématům v rámci prostoru na Zemi. Kromě přírodních a společenských věd předmět integruje znalosti a dovednosti získané v jiných předmětech. Tímto způsobem přispívá k dosažení kompetencí vymezených v průřezových tématech RVP, tzn. Environmentální výchova, Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Vzdělávání v předmětu zeměpis směřuje k:

- hlubšímu porozumění zákonitostí přírodních a společenských procesů
- respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí
- získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání místního regionu i regionů světa
- aplikování geografických poznatků v praktickém životě
- osvojení tzv. geografického pohledu na svět

Časové a organizační vymezení předmětu:

Nižší stupeň gymnázia:

Ročník	Hodin v týdnu
Prima	2
Sekunda	2
Tercie	2
Kvarta	2

V rámci nižšího stupně gymnázia má předmět zeměpis úhrnnou časovou dotaci 8 hodin (vyučovací hodiny 45 min), v každém ročníku nižšího stupně se jedná o dvě hodiny vyučované formou dvouhodinového

učebního bloku týdně (s vloženou přestávkou). Celkově lze v každém ročníku počítat přibližně se 64 vyučovacími hodinami.

Vyšší stupeň gymnázia:

Hodinová dotace	
Kvinta	2
Sexta	2
Septima	-
Oktáva	-

V rámci vyššího stupně gymnázia má předmět zeměpis úhrnnou časovou dotaci 4 hodiny (vyučovací hodiny 45 min), výuka je realizována v pátém a šestém ročníku (kvinta a sexta), jedná se vždy o dvě hodiny vyučované formou dvouhodinového učebního bloku týdně (s vloženou přestávkou). Celkově lze v každém z těchto ročníků počítat přibližně se 64 vyučovacími hodinami.

Organizace předmětu

Jako běžný prostor pro organizaci vyučovacích hodin se využívají klasické školní třídy vybavené multimediální technikou. V případě některých specifických činností lze využít učebnu informatiky, která umožňuje využití pokročilých interaktivních aplikací, anebo učebnu výtvarného oboru. Doplnkem výuky je pak terénní výuka, návštěvy výstav, projekcí a v neposlední řadě geografická exkurze.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Předmět slouží žákům k dosažení klíčových kompetencí:

Volba metod a forem vyučování s použitím vhodně volených vyučovacích prostředků pomáhá žákovi k dosažení očekávaných klíčových kompetencí, jedná se především o cíle výchovně-vzdělávací, osobnostně formační.

K osvojení klíčových kompetencí napomáhá naplňování cílů (resp. očekávaných výstupů) vzdělávacích oborů RVP ZV a RVP G do předmětu zahrnutých. Volené metody, formy a prostředky vyučování mají funkci podpůrnou. Tímto způsobem se dosahují cíle vzdělávací.

Metody, kompetence

Lze uplatnit široké spektrum tradičních, méně tradičních i inovativních metod, forem, technik a postupů ve výuce: přes frontální výuku s tradičními pomůckami (buzola, mapa, atlas, katalog, počítačová animace apod.), kooperační formy (partnerská, týmová činnost), různé individuální formy k integrované výuce, problémovému pojetí výuky, kolegiím, plánovacím hrám, modelování, projektům, vyučujícím expertům apod.

Výběr často používaných výukových metod:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem atd.
- párová /skupinová práce s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů atd.
- metoda problémového výkladu (cíl: osvojení algoritmu řešení problému)
- vyučující experti
- využití filmového (či zvukového) dokumentu

- přednáška
- beseda, diskuse (různé formy)
- "hraní rolí"
- brainstorming
- myšlenková mapa
- průzkum "veřejného" mínění (ankety)
- esejistická metoda – úvaha
- I. N. S. E. R T.
- zeměpisné vycházky s pozorováním (pracovní listy)
- projektové vyučování

Klíčové kompetence

V předmětu zeměpis se většinou používají výše uvedené metody, formy a prostředky výuky...

...na nižším stupni gymnázia:

Pro nabývání kompetencí k učení:

- Žák si vyvíjí dovednosti k osvojování poznatků předávaných učitelem. K předání učitel využívá výklad v hromadném frontálním vyučování, metody názorně demonstrační s pomocí audiovizuálních prostředků
- Žák samostatně zpracovává geografická témata a samostatně je prezentuje formou písemných prací nebo referátů s použitím audiovizuálních prostředků, ke zpracování se žák učí využívat informačních zdrojů (různé prameny a literatura, populárně vědecké geografické časopisy, webové stránky vědeckých institucí, kartografické zdroje na papírových i elektronických médiích, fotografie, statistické zdroje, apod.).
- Žák se učí vytvářet poznámkový aparát, citace, rozhoduje o věrohodnosti pramenů.
- Výběr témat ovlivňuje motivaci žáka, jedná se o témata aktuální, problematická, praktická.

Pro nabývání kompetencí k řešení problémů:

- Učitel s žáky na základě pozorování, osvojených znalostí a dosavadních zkušeností vytváří určitou hypotézu k úkolu či problému, žáci je ověřují praktickou činností, ověřují správnost řešení problémů a odpovídají na geografické otázky. Vhodnou formou mohou být projekty menšího či většího rozsahu. Výstupem může být studie či návrh řešení problematiky konkrétní prostorové situace či geografického problému. Srovnáváním geografických jevů a jejich analýzou žák poznává, že uspořádání přírodních a společenských jevů může být uspořádáno jiným způsobem, než jak zná a prožívá.

Pro získávání kompetencí komunikativních:

- Žák používá geografické terminologie i pojmů z jiných vědních oborů. Argumentace tedy vychází z jasně definovaných pojmů, čehož žák dosahuje vlastním studiem, skrze osobu učitele (výklad, diskuse) či diskusí s kolegy, vědeckými odborníky při besedách a exkurzích.
- Žák využívá dostupné informační a komunikační prostředky.

Pro získávání kompetencí sociálních, personálních a občanských:

- Učitel vytváří ve vyučování atmosféru společného zájmu na stavu životního prostředí Země, zodpovědnosti za své jednání. Jsou tedy upřednostňovány metody kooperace, individuální rozvoj směřuje k obecnému prospěchu. Prezentuje fakta a argumenty pro utváření postojů a hodnot, které respektují rovnoprávnost všech lidí, vyjadřují demokratické přístupy v řešení společenských problémů. Geografické poznatky a vědomosti jsou prostředkem, jak porozumět politickému, ekonomickému, společenskému dění, čehož učitel dosahuje i pomocí simulace (hry apod.).

Pro získávání kompetencí pracovních:

- Učitel informuje, učí a vede žáka k využívání geografického softwaru a k aplikaci geografických informací v orientaci v profesním životě i volném čase.

Na vyšším stupni gymnázia slouží zeměpis žákům k dosažení klíčových kompetencí RVP G ve dvou rovinách:

- **V rovině přímé.** Užití zvolených metod a forem vyučování s použitím vhodně volených vyučovacích prostředků pomáhá žákovi k dosažení očekávaných klíčových kompetencí „samo o sobě“, zařazené učivo je „pouze“ tematickým rámcem. Takto dosahované cíle mají především charakter výchovný a výchovně-vzdělávací resp. „osobnostně formující“.
- **V rovině nepřímé.** K dosažení klíčové kompetence napomáhá především naplňování cílů (resp. očekávaných výstupů) vzdělávacích oborů RVP G do předmětu zahrnutých. Volené metody, formy a prostředky vyučování (jakož i následná evaluace) mají funkci podpůrnou. Tímto způsobem se dosahují především cíle vzdělávací.

Výsledkem práce učitele je vyučování, ve kterém žáci dosahují cílů vycházející z obou principiálních rovin, a ve kterém tyto cíle nabývají reálné jednoty. Práce učitele spočívá především v úloze obě zde uvedené roviny výchovných a vzdělávacích strategií tvořivě skloubit v harmonický celek. Učitel přitom bere do úvahy současně:

- Rámec RVP G a ŠVP (i s jeho pozadím v geografických a pedagogických vědách a společenské objednávce).
- Psychologické a pedagogické charakteristiky konkrétní třídy, vnímané vždy jako celek, i jako soubor tvořený konkrétními jedinci.

Kompetence k učení

- vyhledávání zdrojů informací (učebnice, odborná literatura, turistické průvodce, populárně vědecké geografické časopisy, www stránky vědeckých institucí, kartografické zdroje na papírových i elektronických médiích, fotografie, statistické zdroje na www v českém i anglickém jazyce – data tabelovaná v grafech a tematických mapách, návštěva muzea)
- rozhodování o věrohodnosti informačního zdroje, zachování pravidel citačních norem
- práce s textem, atlasem, vypracování referátů
- účast na soutěžích a olympiádách

Kompetence k řešení problému

- využívání atlasu, čtení grafů, tabulek
- schopnost argumentace, diskuse a obhajoby svých výroků
- tvorba prezentací, plakátů

Kompetence komunikativní

- používání geografické terminologie i pojmů z jiných vědních oborů
- formulace a vyjádření svých myšlenek a názorů
- souvislý, logický a kultivovaný projev
- naslouchání a respektování názorů druhých
- prezentace výsledků vlastní práce
- účast na besedách s cestovateli a odborníky, v panelových diskusích atd.

Kompetence sociální a personální

- spolupráce ve skupinách na základě domluvených pravidel, ochota pomoci
- pocit zodpovědnosti za své jednání
- respektování slušného chování, úcta k ostatním
- hodnocení a sebehodnocení

Kompetence občanské

- respektování názoru ostatních, schopnost uvědomit si svá práva i povinnosti
- zodpovědné rozhodování se podle dané situace
- pochopení nutné mezinárodní spolupráce při řešení globálních problémů společnosti
- geografické poznatky žákům jako prostředek k porozumění politickému a ekonomickému dění a k lepšímu zapojení do místní, regionální i celostátní politiky
- zapojení se do činností místního regionu v zájmu trvale udržitelného rozvoje

Kompetence k podnikavosti

- zodpovědnost za splnění úkolů i termínů úkolů
- samostatnost při práci, naplňování efektivní práce

Koncepce volitelných předmětů

V pátém a šestém ročníku doplňuje a prohlubuje výuku zeměpisu (a též dějepisu) nadstavbový historicko-geografický seminář, v sedmém a osmém ročníku na zeměpis navazuje maturitní seminář ze zeměpisu (je určen pro studenty septimy a oktávy, kteří projeví zájem o hlubší studium geografie a pomůže jim tak i v přípravě na maturitní zkoušku ze zeměpisu, jednotlivá dílčí témata budou rozvržena do dvou ročníků semináře). Výuku dále doplňuje každoročně nabídka dalších specializovaných volitelných seminářů.

Evaluace v předmětu

Slovní a bodové hodnocení při závěrečné klasifikaci (klasifikace v pololetí, klasifikace na konci školního roku) se řídí obecnými pravidly pro hodnocení. Slovní hodnocení obsahující některá závazná kritéria (taktéž uvedená v úvodní části ŠVP) učitel užívá také jako nástroj k dalšímu působení na žáka směrem k rozvoji jeho kompetencí. Každý vyučující si z důvodu dosažení co největší komplexnosti hodnocení může (vedle závazných) při závěrečné klasifikaci stanovit další (doplňující) kritéria.

Charakter profilové maturitní zkoušky

Maturitní zkouška ze zeměpisu je součástí profilové části maturitních zkoušek, je konaná ústní formou před maturitní zkušební komisí.

Vzdělávací obsah předmětu – nižší stupeň gymnázia

(úprava 2019/2020)

(R) - nadstavba

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezioborové vztahy
PRIMA	žák:			
Země jako vesmírné těleso	Popíše vznik vesmíru a Sluneční soustavy. Rozliší hlavní kategorie těles sluneční soustavy, porovná planety vnější a vnitřní co do stavby, velikosti a vzdálenosti. Používá terminologii a poznatky planetologie. (R) Určí polohu místa na Zemi zeměpisnými souřadnicemi.	Teorie velkého třesku, elementární planetologie, Keplerovy zákony. Tělesa sluneční soustavy – Měsíc, satelity, planety, komety, meteority. Pohyby Země a jejich důsledky, tvar Země, zeměpisné souřadnice, časová pásma.	Práce se zeměpisnými atlasy, mapou hvězdné oblohy, zemským globem, modely sluneční soustavy a stavby Země, busolou Exkurze planetárium	Fy, Dě – astronomie, vývoj názorů a kalendáře Bi – střídání ročních období Ma – jednotky délky, času, Ma - úhly, souřadnice, poloměr, průměr, výpočty na kouli Fy – slapové jevy
Základy geografické kartografie a topografie	Používá atlasy, topografické mapy (zejména turistické a autoatlasy) a mapy s tematickým obsahem. Pracuje s elektronickými mapami dostupnými na www. Využívá jejich doplňkového aparátu (legenda, zoom, rejstřík atp.). Určí základní kartografická zobrazení, dbá zkrácení vyplývající z jejich použití – u map, snímků DPZ a ortofotomap. (R) Převádí vzdálenosti podle měřítka. Čte obecně geografické a topografické mapy s použitím znalostí metod zobrazování polohopisu, výškopisu a popisu.	Mapa. Měřítko mapy. Kartografická zobrazení. Druhy map podle měřítek, obsahu, počtu mapových listů, hodnověrnosti. Zobrazovací metody polohopisu, výškopisu a popisu, konstrukční prvky map. Generalizace na mapách, mentální mapa.	Práce s mapami (topografické, tematické – katastrální), leteckými a družicovými snímky, různými typy atlasů Zhotovení vlastní mapy (náčrtek, schéma, nákres) Exkurze do mapové sbírky PŘF	Ma - délkové jednotky, měřítko, nadmořská výška Čj – glóbus (skloňování), popis (názvosloví) IVT – mapové editory, www aplikace (GoogleEarth) Vv - kompozice mapy Dě – tematické mapy
Přírodní obraz Země	Porovná na příkladech mechanismy působení endogenních a exogenních procesů a jejich vliv na utváření zemského povrchu a na život lidí.	Geosféry, složky fyzickogeografické sféry a jejich rozložení na zemi.		Bi – ekologie
Litosféra	Porovná složení a strukturu jednotlivých zemských sfér. Objasní vliv jednotlivých zemských sfér na vznik a trvání života. Terminologicky správně popíše jednotlivé sféry a diskontinuity vnitřního složení Země. (R) Popíše princip tvorby zemského magnetismu, vyjmenuje jeho	Seismický model Země, geomagnetismus. Složení Země. Desková tektonika, konvergentní (subdukce) a divergentní rozhraní.		Bi - , stavba a složení Země, geologie – pohyb kontinentů v čase

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezioborové vztahy
Vulkanismus a zemětřesení	důsledky. Se znalostí mechanismu deskové tektoniky lokalizuje a vysvětlí jevy na rozhraní litosférických desek. Uplatňuje principy deskové tektoniky při vysvětlení zemětřesení a vulkanismu. Rozpozná a správně pojmenuje tvary vulkanického reliéfu. (R) Lokalizuje nejvýraznější vulkanické jevy světa. (R) Popíše a načrtne mechanismus vrásnění, zlomové činnosti. (R) Vyvodí důsledky přírodních katastrof (zemětřesení, tsunami, exploze vulkánu) pro život lidí. Zvládá způsoby chování při těchto katastrofách.	Vulkanismus a plutonismus. Zemětřesení a tsunami. Richterova stupnice. Tvary oceánského dna. Mechanismy orogeneze. Vrásnění, zlomová činnost, sopečná pohoří.		
Atmosféra	Objasní mechanismy globální cirkulace atmosféry a její důsledky pro vytváření klimatických pásů. Popíše procesy v atmosféře tak, aby mohl vysvětlit jevy každodenního počasí. Používá meteorologickou terminologii předpovědi počasí. (R) Interpretuje synoptickou situaci podle synoptické mapy. (R) Rozlišuje úroveň makroklima-mezoklima-místní klima-mikroklima. Uvede příčiny a důsledky globálních změn klimatu, mechanismus teplotních inverzí a vznik kyselých dešťů. Vymezí podle charakteristik uváděných v klimatodiagramech základní klimatické pásy na zemi a jejich genezi podle Aloisova (R) Objasní velký a malý oběh vody.	Meteorologické prvky a jevy, globální cirkulace, atmosférické fronty. Složení atmosféry, ozónová vrstva. Znečištění ovzduší, teplotní inverze, kouřové vlečky lokálních zdrojů. Globální oteplování Klimadiagram Alisovova klimatická klasifikace.	Vlastní experiment – měření teploty – znázornění grafem	Fy – jednotky, vertikální stavba atmosféry, teplota, tlak Che – složení atmosféry ZSV – vliv člověka na znečištění ovzduší
Hydrosféra	Lokalizuje hlavní oceánské proudy, jmenuje příčiny znečištění oceánů a jejich význam pro život lidí. Přiřadí jezera ke genetickému typu. (R) Popíše mechanismus působení řek jako geomorfologického činitele a jejich roli v horninovém i hydrologickém cyklu. (R) Zhodnotí jednotlivé typy	Světový oceán, chemické a fyzikální vlastnosti mořské vody, znečištění světového oceánu, vzestup hladiny světovým oteplováním. Dopravní a ekonomický význam oceánu. El Niño. Geneze jezer a jejich funkce v krajině, rybníky.	Možnost exkurze do ČHMÚ	Fy, Che – vlastnosti vody, mořské vody Bi – malý a velký oběh vody

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezioborové vztahy
	antropogenních zásahů do říčního koryta a jejich funkci v krajině a ve vodním hospodářství. Rozlišuje podzemní prosté a minerální vody.	Řeky, znečištění řek, odpadní vody, regulace řek, revitalizace říčních toků. Přehrad, jezy, zdymadla, regulace a revitalizace vodních toků. Hydrogeologická klasifikace pramenů, podzemní vody prosté a minerální. Zásobování obyvatelstva pitnou vodou.		
Pedosféra	Rozliší hlavní půdní typy a půdní druhy. Porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy. Rozliší půdní profily příslušných půdních typů, stanoví rizika ohrožení půd – eroze a degradace. (R)	Půdní druhy a typy, pedogeneze, změna půdního profilu s nadmořskou výškou a zem. šířkou. Ohrožení půdy - eroze a degradace půd.		Bi – půdy ZSV – hospodaření s půdou
Biosféra	Rozliší hlavní biomy světa. Vysvětlí vzájemnou závislost klimatu a biotické složky, vlivy klimatu na hydrosféru. Vysvětlí princip jednotlivých odtokových režimů řek. (R)	Tropické deštné lesy – biomy, půda, zmenšování rozlohy vlivem zemědělství. Savany Pouště Mediterránní vegetace Lesy mírného pásu, mimotropické stepi Kras – azonální ekosystém – vzájemná interakce všech složek ekosystému. Velehorská vegetace – glaciální reliéf, výšková stupňovitost. Tajga – periglaciální reliéf Polární oblasti		Bi – fauna a flóra jednotlivých biomů
Krajinná ekologie	Používá a rozlišuje termíny ekosystém, krajina, biomy, biocenóza, společenstvo, populace. Popisuje vzájemné vazby v toku látek a energií mezi biotickým a abiotickým prostředím. Posoudí činnost člověka na krajinu.	Základní pojmy ekologie a krajinné ekologie. Právní zajištění ochrany životního prostředí. Mozaikovitá struktura krajiny, významný krajinný prvek, územní systém ekologické stability. Zdroje poškozování životního prostředí, limity využití krajiny.		Bi – ekologie ZSV – právní normy; vliv člověka na ŽP
Obyvatelstvo světa	Rozliší přírodní faktory příznivé a nepříznivé pro osídlení. Lokalizuje na mapách vhodné oblasti pro vyšší koncentraci obyvatelstva. Graficky znázorní vývoj počtu lidstva, kvalifikovaně vysloví prognózu vývoje počtu obyvatel do budoucna. Analyzuje demografická data. Porovná demografické charakteristiky různých skupin obyvatelstva na Zemi. Z demografických ukazatelů určuje fázi demografické revoluce u různých skupin obyvatelstva Země. (R)	Hustota zalidnění Struktura obyvatelstva v různých částech světa. Reprodukční chování obyvatelstva a jeho vyjádření pomocí základních demografických dat – ukazatele, hrubé míry a indexy. Klasifikace demografického chování skupin obyvatelstva – zobrazení věkovými pyramidami. Demografická revoluce, její fáze, odlišnost průběhu v různých částech světa, nerovnoměrnost jejího průběhu. Hlavní rasové skupiny, míšenci. Vymezení národů, etnik, etnických skupin a nářečí. Jazyky, jazykové		Dě – populační růst, demografická revoluce, urbanizace Ma – statistické ukazatele, rozbor grafů, kartogramů, hustota zalidnění Bi – rasy, etnika Čj – jazykové rodiny ZSV – světová náboženství

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezioborové vztahy
	Rozliší a pojmenuje hlavní rasové, jazykové a náboženské skupiny obyvatelstva. Zařazuje významné světové a evropské jazyky do jazykových rodin. Rozlišuje náboženství na monoteistická a polyteistická. Vymezí směry jejich šíření a oblasti jejich rozšíření. Uvede základní prvky příznačné pro jejich vyznavače. Objasní příčiny rozdílného vývoje sídelní sítě i vnitřní struktury sídel v různých částech světa, dokáže zobecnit jejich základní charakteristiky. (R)	rodiny a skupiny. Nejrozšířenější jazyky světa. Systémy písma – problémy s překladem a přepisem geografických názvů. Náboženské systémy, jejich klasifikace oblasti vlivu. Proces urbanizace, suburbanizace, deurbanizace, další urbanizační procesy, nejdůležitější teoretické modely sídelní sítě (Christallerova teorie).		
Světové hospodářství – zemědělství, průmysl, doprava, služby	Rozlišuje rozdílné faktory ovlivňující vývoj světového hospodářství v minulosti a v současnosti, proměny ve struktuře. Identifikuje základní kvalitativní a kvantitativní rozdíly mezi jádrem a periferií. S pomocí map a dalších datových zdrojů určí nejdůležitější jádrové a periferní oblasti současnosti. Rozlišuje jednotlivé typy zemědělství. Dokáže vysvětlit tzv. bludný kruh podvýživy. Objasní sektorovou a odvětvovou strukturu hospodářství. Lokalizuje nejdůležitější surovinové oblasti světa. Kvalifikovaně předpovídá možnosti využití energetických zdrojů do budoucna a nutné změny ve struktuře využívání. (R)	Charakteristika historického vývoje světového hospodářství, základní tendence vývoje. Struktura hospodářství, rozdíly mezi jednotlivými makroregiony. Jádro a periferie. Světová spotřeba potravin, typy zemědělství v různých částech světa, problém hladu a podvýživy. Lokalizační faktory průmyslu. Nejdůležitější průmyslové oblasti světa, jejich charakteristika, struktura průmyslové výroby, rozdíly v podílu jednotlivých průmyslových odvětví v různých částech světa. Nejdůležitější surovinové a energetické zdroje současného světa, oblasti jejich těžby, možnosti využití. Obnovitelné zdroje – různé podoby, možnosti využití v různých částech světa, ekonomické klady i zápory využívání obnovitelných zdrojů.		Dě, ZSV – hospodářské dějiny – vývoj zemědělství, průmyslová revoluce, ekonomické teorie Bi, Che – obnovitelné, neobnovitelné zdroje a jejich využití Fy - elektrárny

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezioborové vztahy
SEKUNDA	žák:			
Česká republika Geografická poloha, hranice Česka	Hodnotí a porovnává polohu Česka. Rozlišuje a popisuje matematickou, fyzickogeografickou a socioekonomickou polohu Česka. Vывodí z ní přednosti v souvislosti s členstvím v EU. (R) Popíše průběh hranic Česka ve vztahu k přírodním celkům a okolním státům.	Geografická poloha, hranice Česka	metoda výkladová (informační) práce s mapou (topografické i tematické), slepou mapou, globem problémové metody, osvojení učiva skrz řešení problémů	Ma – porovnávání rozlohy
Územní vývoj Česka	Popisuje základní historické mezníky územního vývoje.	Územní vývoj Česka		Dě – vývoj hranic našeho státního území
Vývoj krajiny Česka	Rozlišuje základní krajinné typy v Česku. Na mapách lokalizuje nejvýznamnější orografické jednotky a přírodní zajímavosti v Česku	Geomorfologické členění	seminární práce zadávané jako dlouhodobé problémové	Bi – geologická stavba
Klima Česka	Charakterizuje podnebné oblasti Česka v závislosti na reliéfu. Z této znalosti odvozuje příčiny rozdílů klimatu v jednotlivých regionech Česka.	Podnebí Česka	samostatné písemné práce, nebo ppt prezentace žáků	Fy – atmosférické prvky
Hydrologické poměry Česka	Na slepé mapě identifikuje významné české řeky, popíše jejich tok ve vztahu k největším městům a horopisným celkům na jejich toku. Lokalizuje rybníční oblasti a významné přehradní nádrže Česka a uvede jaké funkce plní rybníky a jaké přehradní nádrže.	Vodstvo Česka	skupinová práce (skupiny mohou být proměnlivé i stálé, skupiny – různě početné, možnost kombinace skupin a	
Půdy a biosféra Česka	Rozlišuje základní půdní typy a půdní druhy.	Půdy Česka, půdní typy a půdní druhy.	individuálních zadání)	Bi – půdy, biota, ochrana přírody
Ochrana životního prostředí v Česku	Rozlišuje stupeň ekologické záchovalosti běžných ekosystémů v Česku. (R) Rozlišuje velkoplošná a maloplošná chráněná území v Česku, uvádí jejich příklady. Orientuje se v základní problematice ochrany přírody.	Ochrana životního prostředí v Česku. Chráněná území Česka. Problémy ochrany přírodního prostředí v Česku.	využití filmového (či zvukového) dokumentu metoda reproduktivní (procvičování, aplikace učiva) vysvětlování	
Obyvatelstvo Česka	Posoudí aktuální trendy demografického vývoje obyvatelstva v Česku, zhodnotí rozmístění obyvatelstva ČR v souvislosti s přírodními podmínkami a historickým vývojem. Uvede příklady sociálních vlivů tvořících problematiku jednotlivých menšin na našem území. Zhodnotí míru religionizity obyvatelstva a její rozdíly podle regionů Česka.	Vývoj počtu obyvatel Česka. Demografická charakteristika obyvatelstva, minority, religionizita v Česku	přednáška beseda, diskuse (různé formy) "hraní rolí" práce s odbornou publikací (po stránce obsahové i "technické") brainstorming	Ma – hustota zalidnění, vývoj, grafy Bi - vliv přírodních poměrů na osídlení, vliv osídlení na krajinu

Urbanizace, sídelní struktura v Česku	Klasifikuje sídla v Česku podle velikosti. Vysvětlí pojmy urbanizace, suburbanizace a jejich historické a hospodářské pozadí v Česku. Rozlišuje jádrové a periferní oblasti v Česku, vyjmenuje některé důležité podmínky regionálního rozvoje. (R)	Vývoj osídlení na území Česka, procesy urbanizace a suburbanizace. Jádrové a periferní oblasti.	„pětileté“ a „diamant“ myšlenková mapa metoda expertních skupin kmen a kořeny	Dě - vznik prvních měst, vývoj urbanizace
Hospodářství Česka – vývoj a problémy, zemědělství, průmysl, doprava, služby a cestovní ruch	Popíše vývoj českého hospodářství v průběhu 20. století, vysvětlí pojmy znárodnění, restituce, privatizace. (R) Posuzuje a odvozuje vhodnost zemědělské výroby vzhledem k fyzicko-geografickým podmínkám.	Vývoj a problémy českého hospodářství Zemědělství Česka Vývoj a současný stav českého průmyslu a energetiky Vývoj služeb a cestovního ruchu v Česku Doprava v Česku	průzkum “veřejného” mínění (ankety s historickou tematikou) esejistická metoda – úvaha I. N. S. E. R T.	Ch – využití nerostných surovin, chemický průmysl, petrochemie Dě – historie průmyslu Che – nerostné suroviny Fy – elektrárny
Územněsprávní členění Česka	Rozlišuje základní kategorie územně-správního členění Česka.	Státní správa, samospráva a jejich úrovně v Česku		ZSV – politický systém ČR
Hlavní město Praha	Odlišuje výjimečné postavení Prahy vůči ostatním sídlům regionům – správní úřady, kultura, doprava, hospodářský význam metropole. Orientuje se ve správním členění města. (R)	Hl. m. Praha – historické, kulturní, hospodářské, správní centrum Česka. Administrativní členění, magistrát, daná městská část.		
Regiony Česka	Komplexně srovná jednotlivé regiony Česka. Charakterizuje přírodní a hospodářské poměry jednotlivých krajů Česka, uvede významná města a cíle cestovního ruchu v regionech. Objasní rozdíly mezi správním regionem, kulturním regionem a historickou oblastí. (R)	Středočeský kraj Jihočeský kraj Plzeňský kraj Karlovarský kraj Ústecký kraj Liberecký kraj Královéhradecký kraj Pardubický kraj Kraj Vysočina Jihomoravský kraj Zlínský kraj Olomoucký kraj Moravskoslezský kraj		Dě – historie regionů, významné kulturní památky Ma – práce s daty za region, grafy Čj– nářečí, významné osobnosti
Mezinárodní integrace a zahraniční vztahy ČR	Uvede příklady účasti a působnosti Česka v mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států. Zhodnotí zaměření a význam těchto organizací. (R)	Mezinárodní integrace a zahraniční vztahy ČR		Dě – historické vazby Česka, resp. Československa
Regiony světa – Evropa Regiony Evropy Severní Evropa	Určí hranici mezi Evropou a Asií. Srovná Evropu s ostatními světadíly a vyvodí historické, náboženské, kulturní a sociální odlišnosti.	Fyzická geografie Evropy - vymezení, hranice, povrch, vodstvo, klima, biota Obyvatelstvo Evropy		Bi – vliv přírodních podmínek na osídlení Dě – vznik států v minulosti, vývoj

Západní Evropa Jižní Evropa Jihovýchodní Evropa (Balkán) Východní Evropa	Podle mapy vyhodnotí členitost pobřeží, rozliší významné prvky pobřeží. Rozliší hlavní tvary povrchu. Objasní vznik nejvyššího pohoří Evropy. (R) Dokáže rozlišit základní podnebné oblasti. Zná příklady místních větrů. (R) Vysvětlí, co ovlivňuje počasí v Evropě během roku. Uvádí příklady využití vodních toků Zná původ většiny jezer v Evropě. Dokáže odůvodnit výskyt přírodních krajin. (R) Uvede typické zástupce fauny a flóry. Vysvětlí současné rozmístění obyvatelstva, Na mapě umí vyhledat oblasti s největšími koncentracemi obyvatel a uvést důvody proč tomu tak je. Umí vysvětlit tvrzení, že „Evropa stárne“ a přitom jako důkazy použít některé demografické ukazatele celé Evropy, případně vybraných států. (R) Rozlišuje jednotlivé směry v křesťanství. Umí jmenovat hlavní orgány Evropské unie a jejich funkci. Ukázat na mapě členské státy. Dokáže formulovat základní principy sjednocování Evropy. Dokáže formulovat hlavní význam sjednocování Evropy. Formuluje základní geografické rysy regionu. Za pomoci map v atlase popíše přírodní podmínky, rozmístění obyvatelstva i zaměření hospodářství států v regionu. Ukáže na mapě a charakterizuje vybrané objekty. Přiměřeně hodnotí kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti. Umí na mapě ukázat významné objekty a turistické cíle. (R)	Politická mapa Evropy Evropská unie Jednotlivé regiony a státy Evropy	počtu států, historické souvislosti
---	--	---	--

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezioborové vztahy
TERCIE	Žák			
Regiony Evropy Střední Evropa Jihovýchodní Evropa (Balkán) Východní Evropa	Rozlišuje přírodní a socioekonomické atributy jako kritéria pro vymezení a ohraničení jednotlivých makroregionů. Umí vyjmenovat, ukázat na mapě a porovnat základní prvky horizontální a vertikální členitosti, vodstva, klimatu a biomů daného makroregionu.	Jednotlivé regiony a státy Evropy		
Makroregiony světa Asijské Rusko	Hodnotí polohu a členění makroregionu z hlediska fyzicko-geografického, socioekonomického, politického a náboženského.	FG severní Asie; Rusko		
Severní Amerika Latinská Amerika	Pomocí geografické terminologie popíše na příkladu vybraných modelových států specifické znaky daných regionů.	FG Severní Ameriky; Kanada, USA FG jižní Ameriky Střední Amerika – Mexiko, středoamerické státy, Karibik		
Austrálie a Oceánie	Zhodnotí hospodářskou vyspělost makroregionu, lokalizuje hlavní surovinové a energetické zdroje. (R)	Jižní Amerika – Brazílie, Laplatské státy, Andské státy		
Subsaharská Afrika	Srovná vzájemné postavení světových makroregionů a určí jejich rozvojová jádra a periferní oblasti. (R) Na základě znalosti přírodních podmínek vysvětlí nerovnoměrné rozmístění obyvatelstva.			
KVARTA	Označí kolébky světových civilizací, uvede jejich přínos a zhodnotí jejich současné postavení.			
Asie	Uvede potenciální ohniska napětí ve světě a vysvětlí příčiny jejich nestability. Lokalizuje na mapě oceány, jejich okrajová moře. Posoudí obecný význam a hospodářské využití oceánů, stav a aktuální problémy životního prostředí světových oceánů.	FG... Jižní Asie Jihovýchodní Asie Východní Asie Střední Asie Jihozápadní Asie		Dě – nejstarší osídlené oblasti, historický vývoj regionů urbanizace, význam objevných plaveb
Polární oblasti	Vysvětlí význam a principy fungování hlavních mezinárodních organizací	Antarktida, Arktida		Ma - čtení a znázorňování pomocí grafů a map, porovnávání rozdílností makroregionů světa na základě

	Zhodnotí přínosy i možné negativní důsledky globalizace Uvede příklady dělení států světa dle vyspělosti a vysvětlí pojmy relativní a absolutní chudoba Vysvětlí překážky rozvoje chudých států a regionů (R) Uvede příklady projevů globálních změn klimatu Popíše průběh vývoje globální teploty za poslední dvě staletí a možné scénáře budoucího vývoje (R) Vyjmenuje druhy přírodních katastrof a vysvětlí jejich spojitost s endogenními a exogenními činiteli Zhodnotí průběh, trendy a predikce růstu globální populace a trendy v aktuální mezinárodní migraci Vysvětlí pojem biodiverzita a zhodnotí faktory, které ji ohrožují		statistických dat Bi – přírodní podmínky, endemité ZSV – různé životní styly Čj – základní konverzační témata, pozdrav v cizích jazycích, zdroj informací, mezinárodní a česká forma názvosloví, jižní Afrika x Jižní Afrika Aj – rozdílnosti v angličtině Che, Fy – mořské proudy, znečištění oceánu
Světový oceán		Problematika světových oceánů a moří	
Mezinárodní integrace		Mezinárodní organizace – politické, hospodářské	
Globalizace a globální problémy světa		Globalizace Rozdíly ve vyspělosti států a regionů Globální změny klimatu Přírodní katastrofy Růst populace Mezinárodní migrace Ohrožení biodiverzity	

Vzdělávací obsah předmětu – vyšší stupeň gymnázia

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezioborové vztahy
KVINTA	žák:			
Země jako vesmírné těleso	Popíše vznik vesmíru a Sluneční soustavy. Rozliší hlavní kategorie těles sluneční soustavy, porovná planety vnější a vnitřní co do stavby, velikosti a vzdálenosti. Používá terminologii a poznatky planetologie. Uřčí polohu místa na Zemi zeměpisnými souřadnicemi.	Teorie velkého třesku, elementární planetologie, Keplerovy zákony. Tělesa sluneční soustavy – Měsíc, satelity, planety, komety, meteority. Pohyby Země a jejich důsledky, tvar Země, zeměpisné souřadnice, časová pásma.	Práce se zeměpisnými atlasy, mapou hvězdné oblohy, zemským globem, modely sluneční soustavy a stavby Země, buzolou Exkurze planetárium	Fy, Dě – astronomie, vývoj názorů a kalendáře Bi – střídání ročních období Ma – jednotky délky, času, Ma - úhly, souřadnice, poloměr, průměr, výpočty na kouli Fy – slapové jevy
Základy geografické kartografie a topografie	Používá atlasy, topografické mapy (zejména turistické a autoatlasy) a mapy s tematickým obsahem. Pracuje s elektronickými mapami dostupnými na www. Využívá jejich doplňkového aparátu (legenda, zoom, rejstřík atp.). Uřčí základní kartografická zobrazení, dbá zkrácení vyplývající z jejich použití – u map, snímků DPZ a ortofotomap. Převádí vzdálenosti podle měřítka. Čte obecně geografické a topografické mapy s použitím znalostí metod zobrazování polohopisu, výškopisu a popisu.	Mapa. Měřítko mapy. Kartografická zobrazení. Druhy map podle měřítek, obsahu, počtu mapových listů, hodnověrnosti. Zobrazovací metody polohopisu, výškopisu a popisu, konstrukční prvky map. Generalizace na mapách, mentální mapa.	Práce s mapami (topografické, tematické – katastrální), leteckými a družicovými snímky, různými typy atlasů Zhotovení vlastní mapy (náčrtek, schéma, nákres) Exkurze do mapové sbírky PŘF	Ma - délkové jednotky, měřítko, nadmořská výška Čj – glóbus (skloňování), popis (názvosloví) IVT – mapové editory, www aplikace (GoogleEarth) Vv - kompozice mapy Dě – tematické mapy
Přírodní obraz Země	Porovná na příkladech mechanismy působení endogenních a exogenních procesů a jejich vliv na utváření zemského povrchu a na život lidí.	Geosféry, složky fyzicko-geografické sféry a jejich rozložení na zemi.		Bi - ekologie
Litosféra	Porovná složení a strukturu jednotlivých zemských sfér. Objasní vliv jednotlivých zemských sfér na vznik a trvání života. Terminologicky správně popíše jednotlivé sféry a diskontinuity vnitřního složení Země. Popíše princip tvorby zemského magnetismu, vyjmenuje jeho důsledky.	Seismický model Země, geomagnetismus. Složení Země. Desková tektonika, konvergentní (subdukce) a divergentní rozhraní.		Bi - , stavba a složení Země, geologie – pohyb kontinentů v čase
Vulkanismus a zemětřesení	Se znalostí mechanismu deskové tektoniky lokalizuje a vysvětluje jevy na rozhraní litosférických desek. Uplatňuje principy deskové tektoniky při vysvětlení	Vulkanismus a plutonismus. Zemětřesení a tsunami. Richterova stupnice. Tvary oceánského dna. Mechanismy orogeneze. Vrásnění, zlomová činnost, sopečná pohoří.		

	zemětřesení a vulkanismu. Rozpozná a správně pojmenuje tvary vulkanického reliéfu. Lokalizuje nejvýraznější vulkanické jevy světa. Popíše a načrtne mechanismus vrásnění, zlomové činnosti. Vyvodí důsledky přírodních katastrof (zemětřesení, tsunami, exploze vulkánu) pro život lidí. Zvládá způsoby chování při těchto katastrofách.			
Atmosféra	Objasní mechanismy globální cirkulace atmosféry a její důsledky pro vytváření klimatických pásů. Popíše procesy v atmosféře tak, aby mohl vysvětlit jevy každodenního počasí. Používá meteorologickou terminologii předpovědi počasí. Interpretuje synoptickou situaci podle synoptické mapy. Rozlišuje úroveň makroklima-mezoklima-místní klima-mikroklima. Uvede příčiny a důsledky globálního oteplování, mechanismus teplotních inverzí a vznik kyselých dešťů. Vymezí podle charakteristik uváděných v klimatodiagramech základní klimatické pásy na zemi a jejich genezi podle Aloisova. Objasní velký a malý oběh vody.	Meteorologické prvky a jevy, globální cirkulace, atmosférické fronty. Složení atmosféry, ozónová vrstva. Znečištění ovzduší, teplotní inverze, kouřové vlečky lokálních zdrojů. Globální oteplování Klimadiagram Alisovova klimatická klasifikace.	Vlastní experiment – měření teploty – znázornění grafem	Fy – jednotky, vertikální stavba atmosféry, teplota, tlak Che – složení atmosféry ZSV – vliv člověka na znečištění ovzduší
Hydrosféra	Lokalizuje hlavní oceánské proudy, jmenuje příčiny znečištění oceánů a jejich význam pro život lidí. Přiřadí jezera ke genetickému typu. Popíše mechanismus působení řek jako geomorfologického činitele a jejich roli v horninovém i hydrologickém cyklu. Zhodnotí jednotlivé typy antropogenních zásahů do říčního koryta a jejich funkci v krajině a ve vodním hospodářství. Rozlišuje podzemní prosté a minerální vody.	Světový oceán, chemické a fyzikální vlastnosti mořské vody, znečištění světového oceánu, vzestup hladiny světovým oteplováním. Dopravní a ekonomický význam oceánu. El Niño. Geneze jezer a jejich funkce v krajině, rybníky. Řeky, znečištění řek, odpadní vody, regulace řek, revitalizace říčních toků. Přehrad, jezy, zdymadla, regulace a revitalizace vodních toků. Hydrogeologická klasifikace pramenů, podzemní vody prosté a minerální. Zásobování obyvatelstva pitnou vodou.	Možnost exkurze do ČHMÚ	Fy, Che – vlastnosti vody, mořské vody Bi – malý a velký oběh vody
Pedosféra	Rozliší hlavní půdní typy a půdní druhy. Porovná význam	Půdní druhy a typy, pedogeneze, změna půdního profilu s		Bi – půdy ZSV – hospodaření

	půdotvorných činitelů pro vznik půdy. Rozliší půdní profily příslušných půdních typů, stanoví rizika ohrožení půd – eroze a degradace.	nadmořskou výškou a zem. šířkou. Ohrožení půdy - eroze a degradace půd.	s půdou
Biosféra	Rozliší hlavní biomy světa. Vysvětlí vzájemnou závislost klimatu a biotické složky, vlivy klimatu na hydrosféru a odtokové režimy řek.	Tropické deštné lesy – biom, půda, zmenšování rozlohy vlivem zemědělství. Savany Pouště Mediterránní vegetace Lesy mírného pásu, mimotropické stepi Kras – azonální ekosystém – vzájemná interakce všech složek ekosystému. Velehorská vegetace – glaciální reliéf, výšková stupňovitost. Tajga – periglaciální reliéf Polární oblasti	Bi – fauna a flóra jednotlivých biomů
Krajinná ekologie	Používá a rozlišuje termíny ekosystém, krajina, biom, biocenóza, společenstvo, populace. Popisuje vzájemné vazby v toku látek a energií mezi biotickým a abiotickým prostředím. Posoudí činnost člověka na krajinu.	Základní pojmy ekologie a krajinné ekologie. Právní zajištění ochrany životního prostředí. Mozaikovitá struktura krajiny, významný krajinný prvek, územní systém ekologické stability. Zdroje poškozování životního prostředí, limity využití krajiny.	Bi – ekologie ZSV – právní normy; vliv člověka na ŽP
Obyvatelstvo světa	Rozliší přírodní faktory příznivé a nepříznivé pro osídlení. Lokalizuje na mapách vhodné oblasti pro vyšší koncentraci obyvatelstva. Graficky znázorní vývoj počtu lidstva, kvalifikovaně vysloví prognózu vývoje počtu obyvatel do budoucna. Analyzuje demografická data. Porovná demografické charakteristiky různých skupin obyvatelstva na Zemi. Z demografických ukazatelů určuje fázi demografické revoluce u různých skupin obyvatelstva Země. Rozliší a pojmenuje hlavní rasové, jazykové a náboženské skupiny obyvatelstva. Zařazuje významné světové a evropské jazyky do jazykových rodin. Rozlišuje náboženství na monoteistická a polyteistická. Vymezí směry jejich šíření a oblasti jejich rozšíření. Uvede základní prvky příznačné pro jejich vyznavače.	Hustota zalidnění Struktura obyvatelstva v různých částech světa. Reprodukční chování obyvatelstva a jeho vyjádření pomocí základních demografických dat – ukazatele, hrubé míry a indexy. Klasifikace demografického chování skupin obyvatelstva – zobrazení věkovými pyramidami. Demografická revoluce, její fáze, odlišnost průběhu v různých částech světa, nerovnoměrnost jejího průběhu. Hlavní rasové skupiny, míšenci. Vymezení národů, etnik, etnických skupin a nářečí. Jazyky, jazykové rodiny a skupiny. Nejrozšířenější jazyky světa. Systémy písma – problémy s překladem a přepisem geografických názvů. Náboženské systémy, jejich klasifikace oblasti vlivu. Proces urbanizace, suburbanizace, deurbanizace, další urbanizační procesy, nejdůležitější teoretické modely sídelní sítě (Christallerova teorie).	Dě – populační růst, demografická revoluce, urbanizace Ma – statistické ukazatele, rozbor grafů, kartogramů, hustota zalidnění Bi – rasy, etnika Čj – jazykové rodiny ZSV – světová náboženství

	Objasní příčiny rozdílného vývoje sídelní sítě i vnitřní struktury sídel v různých částech světa, dokáže zobecnit jejich základní charakteristiky.		
Světové hospodářství – zemědělství, průmysl, doprava, služby	Rozlišuje rozdílné faktory ovlivňující vývoj světového hospodářství v minulosti a v současnosti, proměny ve struktuře. Identifikuje základní kvalitativní a kvantitativní rozdíly mezi jádrem a periferií. S pomocí map a dalších datových zdrojů určí nejdůležitější jádrové a periferní oblasti současnosti. Rozlišuje jednotlivé typy zemědělství. Dokáže vysvětlit tzv. bludný kruh podvýživy. Objasní sektorovou a odvětvovou strukturu hospodářství. Lokalizuje nejdůležitější surovinové oblasti světa. Kvalifikovaně předpovídá možnosti využití energetických zdrojů do budoucna a nutné změny ve struktuře využívání.	Charakteristika historického vývoje světového hospodářství, základní tendence vývoje. Struktura hospodářství, rozdíly mezi jednotlivými makroregiony. Jádru a periferie. Světová spotřeba potravin, typy zemědělství v různých částech světa, problém hladu a podvýživy. Lokalizační faktory průmyslu. Nejdůležitější průmyslové oblasti světa, jejich charakteristika, struktura průmyslové výroby, rozdíly v podílu jednotlivých průmyslových odvětví v různých částech světa. Nejdůležitější surovinové a energetické zdroje současného světa, oblasti jejich těžby, možnosti využití. Obnovitelné zdroje – různé podoby, možnosti využití v různých částech světa, ekonomické klady i zápory využívání obnovitelných zdrojů.	Dě, ZSV – hospodářské dějiny – vývoj zemědělství, průmyslová revoluce, ekonomické teorie Bi, Che – obnovitelné, neobnovitelné zdroje a jejich využití Fy - elektrárny
Mezinárodní integrační uskupení	Rozlišuje integrace hospodářské, vojenské a politické. Odlišuje vládní a nevládní organizace. Aplikuje princip subsidiarity na realitu EU, odliší oblasti života normované EU, národním státem, regionem a obcí. O změnách a o vývoji EU rozhoduje občansky odpovědně, kvalifikovaně, se znalostí věci.	Přehled politických, hospodářských a vojenských integračních uskupení ve světě. Nevládní organizace. Geneze EU, orgány EU, rozhodovací proces v EU.	Dě – souvislosti hist. vývoje ve 20. století, vznik a vývoj evropské integrace

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezioborové vztahy
SEXTA	žák:			
Česká republika Geografická poloha, hranice Česka	Hodnotí a porovnává polohu Česka. Rozlišuje a popisuje matematickou, fyzicko-geografickou a socioekonomickou polohu Česka. Vyvodí z ní přednosti v souvislosti s členstvím v EU. Popíše průběh hranic Česka ve vztahu k přírodním celkům a okolním státům.	Geografická poloha, hranice Česka	metoda výkladová (informační) práce s mapou (topografické i tematické), slepou mapou, globem problémové metody, osvojení učiva skrz řešení problémů seminární práce zadávané jako dlouhodobé problémové samostatné písemné práce, nebo ppt prezentace žáků skupinová práce (skupiny mohou být proměnlivé i stálé, skupiny – různě početné, možnost kombinace skupin a individuálních zadání)	Ma – porovnávání rozlohy
				Dě – vývoj hranic našeho státního území
				Bi – geologická stavba
				Fy – atmosférické prvky
Územní vývoj Česka	Popisuje základní historické mezníky územního vývoje.	Územní vývoj Česka		Bi – půdy, biota, ochrana přírody
Vývoj krajiny Česka	Rozlišuje základní krajinné typy v Česku. Na mapách lokalizuje nejvýznamnější orografické jednotky a přírodní zajímavosti v Česku	Geomorfologické členění	využití filmového (či zvukového) dokumentu metoda reproduktivní (procvičování, aplikace učiva) vysvětlování přednáška beseda, diskuse (různé formy) "hraní rolí" práce s odbornou publikací (po stránce obsahové i "technické") brainstorming „pětílístek“ a „diamant“ myšlenková mapa metoda expertních skupin kmen a kořeny průzkum "veřejného" mínění (ankety	Ma – hustota zalidnění, vývoj, grafy Bi - vliv přírodních poměrů na osídlení, vliv osídlení na krajinu Dě - vznik prvních
Klima Česka	Charakterizuje podnebné oblasti Česka v závislosti na reliéfu. Z této znalosti odvozuje příčiny rozdílů klimatu v jednotlivých regionech Česka.	Podnebí Česka		Ch – využití nerostných surovin, chemický průmysl, petrochemie Dě – historie průmyslu Che – nerostné suroviny Fy – elektrárny
Hydrologické poměry Česka	Na slepé mapě identifikuje významné české řeky, popíše jejich tok ve vztahu k největším městům a horopisným celkům na jejich toku. Lokalizuje rybníční oblasti a významné přehradní nádrže Česka a uvede jaké funkce plní rybníky a jaké přehradní nádrže.	Vodstvo Česka		ZSV – politický systém ČR
	Rozlišuje základní půdní typy a			Dě – historie regionů, významné kulturní památky Ma – práce s daty za region, grafy Čj– nářečí, významné osobnosti

Půdy a biosféra	půdní druhy.	Půdy Česka, půdní typy a půdní	s historickou tématikou) esejistická metoda – úvaha I. N. S. E. R T.	Dě – historické vazby Česka, resp. Československa
Ochrana životního prostředí v Česku	Rozlišuje stupeň ekologické zachovalosti běžných ekosystémů v Česku. Rozlišuje velkoplošná a maloplošná chráněná území v Česku, uvádí jejich příklady. Orientuje se v základní problematice ochrany přírody	Ochrana životního prostředí v Česku. Chráněná území Česka. Problémy ochrany přírodního prostředí v Česku.		Bi – vliv přírodních podmínek na osídlení Dě – vznik států v minulosti, vývoj počtu států, historické souvislosti
Obyvatelstvo Česka	Posoudí aktuální trendy demografického vývoje obyvatelstva v Česku, zhodnotí rozmístění obyvatelstva ČR v souvislosti s přírodními podmínkami a historickým vývojem. Uvede příklady sociálních vlivů tvořících problematiku jednotlivých menšin na našem území. Zhodnotí míru religiozity obyvatelstva a její rozdíly podle regionů Česka.	Vývoj počtu obyvatel Česka. Demografická charakteristika obyvatelstva, minority, religiozita v Česku		Dě – nejstarší osídlené oblasti, historický vývoj regionů urbanizace, význam objevných plaveb Ma - čtení a znázorňování pomocí grafů a map, porovnávání rozdílností makroregionů světa na základě statistických dat Bi – přírodní podmínky, endemité
Urbanizace, sídelní struktura v Česku	Klasifikuje sídla v Česku podle velikosti. Vysvětlí pojmy urbanizace, suburbanizace a jejich historické a hospodářské pozadí v Česku. Rozlišuje jádrové a periferní oblasti v Česku, vyjmenuje některé důležité podmínky regionálního rozvoje.	Vývoj osídlení na území Česka, procesy urbanizace a suburbanizace. Jádrové a periferní oblasti.		ZSV – různé životní styly Čj – základní konverzační témata, pozdrav v cizích jazycích, zdroj informací, mezinárodní a česká forma názvosloví, jižní Afrika x Jižní Afrika Aj – rozdílnosti v angličtině Che, Fy – mořské proudy, znečištění oceánu
Hospodářství Česka – vývoj a problémy, zemědělství, průmysl, doprava, služby a cestovní ruch	Popíše vývoj českého hospodářství v průběhu 20. století, vysvětlí pojmy znárodnění, restituce, privatizace. Posuzuje a odvozuje vhodnost zemědělské výroby vzhledem k fyzickogeografickým podmínkám.	Vývoj a problémy českého hospodářství Zemědělství Česka Vývoj a současný stav českého průmyslu a energetiky Vývoj služeb a cestovního ruchu v Česku Doprava v Česku		
Územněsprávní členění Česka	Rozlišuje základní kategorie územně-správního členění Česka.	Státní správa, samospráva a jejich úroveň v Česku		
Hlavní město Praha	Odlíší výjimečné postavení Prahy vůči ostatním sídlům regionům – správní úřady, kultura, doprava, hospodářský význam metropole. Orientuje se ve správním členění města.	Hl. m. Praha – historické, kulturní, hospodářské, správní centrum Česka. Administrativní členění, magistrát, daná městská část.		

Regiony Česka	Komplexně srovná jednotlivé regiony Česka. Charakterizuje přírodní a hospodářské poměry jednotlivých krajů Česka, uvede významná města a cíle cestovního ruchu v regionech. Objasní rozdíly mezi správním regionem, kulturním regionem a historickou oblastí.	Středočeský kraj Jihočeský kraj Plzeňský kraj Karlovarský kraj Ústecký kraj Liberecký kraj Královéhradecký kraj Pardubický kraj Kraj Vysočina Jihomoravský kraj Zlínský kraj Olomoucký kraj Moravskoslezský kraj		
Mezinárodní integrace a zahraniční vztahy ČR	Uvede příklady účasti a působnosti Česka v mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států, zhodnotí jejich zaměření a význam.	Mezinárodní integrace a zahraniční vztahy ČR		

Regiony světa – Evropa				
Střední Evropa	Určí hranici mezi Evropou a Asií. Srovná Evropu s ostatními světadíly a vyvodí historické, náboženské, kulturní a sociální odlišnosti.	Fyzická geografie Evropy - vymezení, hranice, povrch, vodstvo, klima, biota		
Severní Evropa		Obyvatelstvo Evropy		
Západní Evropa	Podle mapy vyhodnotí členitost pobřeží, rozliší významné prvky pobřeží. Rozliší hlavní tvary povrchu, objasní vznik nejvyššího pohoří Evropy.	Politická mapa Evropy		
Jižní Evropa	Dokáže rozlišit základní podnebné oblasti. Zná příklady místních větrů. Vysvětlí, co ovlivňuje počasí v Evropě během roku. Uvádí příklady využití vodních toků. Zná původ většiny jezer v Evropě. Dokáže odůvodnit výskyt přírodních krajin. Uvede typické zástupce fauny a flóry.	Evropská unie		
Jihovýchodní Evropa (Balkán)	Vysvětlí současné rozmístění obyvatelstva, Na mapě umí vyhledat oblasti s největšími koncentracemi obyvatel a uvést důvody proč tomu tak je. Umí vysvětlit tvrzení, že „Evropa stárne“ a přitom jako důkazy použít některé demografické ukazatele celé Evropy, případně vybraných států.	Jednotlivé regiony a státy Evropy		
Pobaltské státy	Rozlišuje jednotlivé směry v křesťanství. Umí jmenovat hlavní orgány Evropské unie a jejich funkci. Ukázat na mapě členské státy. Dokáže formulovat základní principy sjednocování Evropy.			
Východní Evropa	Dokáže formulovat hlavní význam sjednocování Evropy. Formuluje základní geografické rysy regionu. Za pomoci map v atlase popíše přírodní podmínky, rozmístění obyvatelstva i zaměření hospodářství států v regionu. Ukáže na mapě a charakterizuje vybrané objekty. Přiměřeně hodnotí kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti. Umí na mapě ukázat významné objekty a turistické cíle.			

Regiony světa				
Asie	Rozlišuje přírodní a socioekonomické atributy jako kritéria pro vymezení a ohraničení jednotlivých makroregionů.	Asijské Rusko Střední Asie Jihozápadní Asie Jižní Asie Jihovýchodní Asie Východní Asie		
Severní Amerika	Umí vyjmenovat, ukázat na mapě a porovnat základní prvky horizontální a vertikální členitosti, vodstva, klimatu a biomů daného makroregionu.	Kanada, USA		
Latinská Amerika	Hodnotí polohu a členění makroregionu z hlediska fyzicko-geografického, socioekonomického, politického a náboženského.	Střední Amerika – Mexiko, Panamská oblast, Karibik Jižní Amerika – Brazílie, Laplatské státy, Andské státy		
Afrika	Pomocí geografické terminologie popíše na příkladu vybraných modelových států specifické znaky daných regionů.	Severní Afrika Subsaharská Afrika, JAR		
Austrálie a oceánie	Zhodnotí hospodářskou vyspělost makroregionu, lokalizuje hlavní surovinové a energetické zdroje.	Australský svaz, Nový Zéland		
Polární oblasti	Srovná vzájemné postavení světových makroregionů a určí jejich rozvojová jádra a periferní oblasti.	Antarktida, Arktida		
Světový oceán	Na základě znalosti přírodních podmínek vysvětlí nerovnoměrné rozmístění obyvatelstva. Označí kolébky světových civilizací, uvede jejich přínos a zhodnotí jejich současné postavení. Uvede potenciální ohniska napětí ve světě a vysvětlí příčiny jejich nestability. Lokalizuje na mapě oceány, jejich okrajová moře. Posoudí obecný význam a hospodářské využití oceánů, stav a aktuální problémy životního prostředí světových oceánů.	Problematika světových oceánů a moří		

Vyučovací předměty: **Estetika - Hudební výchova, Estetika - Výtvarná výchova**

Vyučovací předmět: **Estetika - Hudební výchova**

Obsahové vymezení a cíle předmětu:

Předmět Hudební výchova je součástí vzdělávací oblasti UMĚNÍ A KULTURA vycházející z obecných charakteristik oblasti v RVP ZV a RVP G. V mnoha ohledech úzce souvisí s dalšími předměty: Estetika - Výtvarná výchova, Dějepis a Literatura, navíc integruje problematiku většiny průřezových témat (např. osobnostní a sociální výchova, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchova, mediální výchova). Předmět má několik vzájemně se doplňujících a prolínajících hlavních cílů:

- Probudit v žácích radost z aktivního provozování hudby, zapojit je aktivně do interpretace hudby (zpěv, hra na nástroj) a podle úrovně jejich předpokladů je vybavit i dovednostmi, které jim umožní provozovat ji s osobním uspokojením.
- Naučit žáky vnímat hudbu, prožívat její poslech, být poučeným posluchačem a divákem, který vnímá základní estetické kategorie.
- Naučit žáky vnímat hudbu jako elementární prostředek duševní hygieny, jednu z forem relaxace.
- Přiblížit žákům historický vývoj hudby a pomoci jim pochopit, že hudba je nedílnou součástí kulturně-historického vývoje.

Formy realizace a organizace předmětu:

Základní formy realizace předmětu na nižším i vyšším stupni gymnázia jsou:

- Vyučovací hodina (45 minut). Vyučovací hodiny jsou spojeny po dvou do výukových bloků, uvnitř nichž vyučující poskytuje žákům přestávku (respektuje specifické potřeby žáků).
- Projektové aktivity (přípravy vystoupení atd.)
- Doplnkovou formou organizace výuky jsou exkurze a případné návštěvy koncertů.

Výuka předmětu hudební výchova probíhá ve dvou liniích. První je teoretická (hudební historie, hudební nauka, hudební akustika) a druhá je praktická (hlasová hygiena, zpěv, hra na nástroje). Důraz je kladen na to, aby se žáci orientovali v historickém hudebním vývoji, a mohli si tak rozšířit historické znalosti z dějepisu o další (umělecký) rozměr. V praktické části je třeba brát ohled na individuální hudební nadání žáků. Výuka probíhá v učebně, v níž jsou k dispozici hudební nástroje (klavír, kytara, rytmické nástroje), elektronické přístroje zajišťující kvalitní poslech hudby a další pomůcky.

Časové vymezení předmětu:

Předmět Estetika-Hudební výchova disponuje na nižším stupni gymnázia úhrnnou hodinovou dotací 4 hodiny. Výuka předmětu probíhá v prvním a třetím ročníku (prima a tercie), jedná se vždy o jeden dvouhodinový blok týdně. Obecně můžeme tedy počítat v každém z uvedených ročníků s přibližně 64 vyučovacími hodinami.

Ročník	týdenní hodinová dotace
Prima	2
Sekunda	0
Tercie	2
Kvarta	0

Na vyšším stupni gymnázia disponuje předmět Estetika-Hudební výchova úhrnnou hodinovou dotací 2 hodiny. Výuka předmětu probíhá v pátém ročníku (kvinta), vždy se jedná o jeden dvouhodinový blok týdně. Obecně můžeme tedy počítat v daném ročníku přibližně s 64 vyučovacími hodinami.

Ročník	týdenní hodinová dotace
Kvinta	2
Sexta	0
Septima	0
Oktáva	0

Metody práce:

Nižší stupeň gymnázia:

metoda umělecké reprodukce (především instrumentace písní a jejich provedení), poslech hudebních ukázek, metody skupinové a týmové práce, diskuse, dramatizace, hraní rolí, řízený dialog, prezentace, výkladová metoda

Vyšší stupeň gymnázia:

Jelikož studenti již mají základní přehled o hudební historii z nižšího stupně, základním stavebním kamenem teoretické části bude diskuse za účelem prohlubování vědomostí a historických souvislostí. Dále budou využity stejné metody jako ve výuce na nižším stupni.

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení – žáci se učí interpretovat připravené melodie a písně, využívají řady výukových metod při osvojování teoretických znalostí.

Kompetence k řešení problémů – žáci se učí rozpoznávat různé hudební žánry a styly, dále také významná konkrétní díla hudební historie. Řeší řadu konkrétních pracovních úkolů při zpracování zadaných úkolů.

Kompetence komunikativní – žáci při výuce (spolu s vyučujícím) vedou velmi často diskusi na různá témata.

Kompetence sociální a personální – žáci se zapojují do řady skupinových aktivit, které řeší teoretickou či praktickou problematiku (zpěv ve třídě, ve skupině, interpretace za pomoci hudebních nástrojů).

Kompetence pracovní – žáci v rámci výuky aktivně využívají řadu pomůcek (včetně hudebních nástrojů různých druhů).

Evaluace v předmětu:

Základní kritéria pro evaluaci (na nižším i vyšším stupni gymnázia) vychází z obecných zásad evaluace na úrovni školy. Žáci jsou dále hodnoceni především na základě aktivity v hodinách (což zahrnuje zapojování se do hudebních aktivit i zapojování se do diskusí na probírané téma), výsledků testů a připravených prezentací, referátů a dalších zadaných prací.

Charakter profilové maturitní zkoušky

Maturitní zkouška z předmětu Estetika-hudební výchova je součástí profilové části maturity, žák se k ní může přihlásit a složit ji, pokud splní požadovaný limit absolvovaných hodin v předmětech hudebního oboru. Maturitní zkouška má formu ústního přezkoušení před zkušební maturitní komisí.

Vzdělávací obsah předmětu – nižší stupeň gymnázia

Tematický celek	Očekávané výstupy	Učivo	Metody Aktivity
Poslech hudby různých uměleckých slohů, její vnímání v historických souvislostech	Žák se orientuje v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně-výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku	Poslech skladeb nejznámějších skladatelů (případně anonymních skladeb) daných uměleckých slohů	Poslech hudby, diskuse
Nácvik lidových i umělých písní, hlasová průprava, jednohlasý i vícehlasý zpěv, deklamace, orientace v notách	Žák uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i v mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého	Písně lidové i umělé z učebnice a zpěvníků	Nácvik písní
Vytváření jednoduchých doprovodů k písni, vlastní improvizace	Žák reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace	Hra na nástroje (Orffovy nástroje, klavír, kytara, flétna)	Hra na nástroje, zpěv, využití vlastních schopností a talentu jednotlivých studentů
Intonace, rytmus, hra na hudební nástroje	Žák realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů		
	Žák využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách		
Seznámení s lidovými i umělými tanci, pohybový doprovod hudby	Žák rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně-pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu	Tance starší i moderní	Poslech, pohybové aktivity
Orientace v uměleckých slozích, hudební žánry, skladatelé	Žák zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovná ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami	Poslech známých skladeb a jejich zařazení do patřičného uměleckého slohu	Poslech, diskuse
Spojitosti mezi hudbou a jinými druhy umění	Žák vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	Souvislosti mezi různými druhy umění – hudba, výtvarné umění, architektura	Výklad, diskuse, vyhledávání informací
Hudební historie – umělecké slohy	Žák dovede časově zařadit a popsat jednotlivé hudební slohy	Základní orientace v uměleckých slozích: počátky hudby, starověk, jednohlas, renesance, baroko, klasicismus, romantismus, impresionismus, směry 20. století	Výklad, diskuse
Referát na oblíbený druh hudby – žánr, skladatel, zpěvák, skupina...	Žák umí ostatním studentům přiblížit svou oblíbenou hudbu.	Výběr referátu závisí pouze na studentech	Samostatná práce

Vzdělávací obsah předmětu – vyšší stupeň gymnázia

Tematický celek	Očekávané výstupy	Učivo
	žák:	
Nácvik lidových i umělých písní, hlasová průprava, jednohlasý i vícehlasý zpěv	využívá svůj individuální pěvecký potenciál při zpěvu, při mluvním projevu vede svůj hlas zněle a přirozeně, správně artikuluje, logicky člení větu, uplatňuje zásady hlasové hygieny v běžném životě	zásady hlasové hygieny, správná artikulace textu a správné používání hlasu při zpěvu
Intonace, rytmus, hra na hudební nástroje	využívá jednoduché a podle vybavení školy i složitější hudební nástroje při individuálních či společných hudebních aktivitách a přiměřeně svým hudebním schopnostem a dovednostem používá hudební nástroje jako prostředek sdělování hudebních i nehudebních myšlenek a představ	hra na hudební nástroje v rámci estetické výchovy (klavír, kytara, rytmické nástroje) a výuka hry na hudební nástroj v rámci volitelného předmětu
Seznámení s lidovými i umělými tanci, pohybový doprovod hudby, Spojitost mezi hudbou a jinými druhy umění	reaguje na hudbu pohybem, ztvárňuje ji úměrně svým hudebním schopnostem a pohybovým dispozicím; pohyb ve spojení s hudbou využívá k vyjádření vlastních představ a pocitů	vyjádření svých pocitů z poslouchané hudby pohybem či výtvarným dílem
Hudební nauka	orientuje se v zápise jednoduchých, případně složitějších písní a skladeb, na základě svých individuálních hudebních schopností tyto skladby realizuje.	prohlubování znalostí z hudební nauky
Hudebně výrazové prostředky	vyděljuje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby, rozpoznává hudebně výrazové prostředky užitě ve skladbě, uvědomuje si hudební formu díla a k dílu přistupuje jako k logicky utvářenému celku.	hudební teorie – hudebně výrazové prostředky, hudební formy
Poslech hudby různých uměleckých slohů, její vnímání v historických souvislostech, hudebně výrazové prostředky	popíše a na vybraných hudebních dílech ukáže důležité znaky tvorby a interpretace, vysvětlí, v čem tkví originální a nezměnitelná přínos skladatele a interpreta, možná poselství sdělovaná prostřednictvím hudby dešifruje a interpretuje.	praktické využití poznatků hudební teorie u konkrétních skladatelů či slohů
Hra na hudební nástroj, Vytváření jednoduchých doprovodů k písním, vlastní improvizace	interpretuje hudbu na základě vědomostí a individuálních hudebních schopností; vytváří vlastní soudy a preference, které dokáže v diskusi obhájit.	interpretace hudebního díla, schopnost posoudit dílo z odborného hlediska
Orientace v uměleckých slozích, hudební žánry, skladatelé	orientuje se ve vývoji hudebního umění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách, rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, na základě historických, společenských a kulturních kontextů popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla.	prohlubování poznatků z hudební historie, rozdíly mezi uměleckými slohy
Spojivosti hudby s jinými druhy umění a jinými odvětvími lidské činnosti	uvědomuje si roli hudebního průmyslu v současném světě; popíše možnosti využití hudby v mimohudební oblasti a je schopen poukázat na příklady jejího zneužívání.	význam a funkce hudby v dnešním světě, vytvoření si vlastního, společností přijatelného názoru
Artificiální a nonartificiální hudba; individuální vnímání	uvědomuje si rozdílnost přístupů jednotlivých lidí k hudbě a hudební tvorbě, vnímá hudbu jako způsob prezentace vlastních idejí a názorů i pocitů a názorů ostatních lidí a na základě toho je schopen se s hudbou ztotožnit, či ji odmítnout.	význam a funkce hudby v dnešním světě, vytvoření si vlastního, společností přijatelného názoru

Vyučovací předmět: **Estetika-Výtvarná výchova**

Charakteristika, obsahové vymezení a cíle předmětu

Předmět Estetika-výtvarná výchova je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura, na nižším stupni gymnázia obsahově vychází z RVP ZV, na vyšším stupni z RVP G.

Spolu s Hudební výchovou, Literaturou, Dějepisem seznamuje žáky s kulturními tradicemi různých civilizací a historických epoch. Pomocí výtvarných aktivit, prací s reprodukcemi a literaturou a návštěvami výstav a kulturních památek učí žáky rozumět výtvarnému jazyku, který je nejen součástí umělecké tradice, ale i jakékoli vizuální komunikace člověka se světem.

Vlastní výtvarná činnost není jen prostředkem k tvorbě výtvarných artefaktů (vizuálně obrazných vyjádření), ale především se stává jedním z činitelů v komunikaci mezi žákem-tvůrcem, žákem-partnerem a učitelem; výtvarný artefakt je pak sám způsobem komunikace využívajícím výtvarný jazyk, který je tvorbou žáka rozvíjen a chápán a je ověřován v konfrontaci s jinými výtvarnými artefakty ve třídě, na reprodukcích nebo na výstavách. Poznání výtvarného jazyka, exprese a symboliky se pak stává klíčem k chápání vizuální komunikace žáka-člověka se světem, pomáhá chápat a rozšifrovat podvědomé obsahy viděné přirozené nebo umělé skutečnosti (včetně všudypřítomných manipulativních obrazů produkovaných tržně-ekonomickou kulturou), orientovat se ve vizuální realitě a vytvářet nové esteticky hodnotné skutečnosti.

Předmět Výtvarná výchova se ze své podstaty vztahuje ke světu v jeho celistvosti a tím pádem realizuje tematické okruhy všech průřezových témat s těžištěm v Osobnostní a sociální výchově a Výchově demokratického občana nesené nutností recepce, reflexe, prezentace a komunikace, jejichž témata se stávají okruhy Výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchovy, Environmentální výchovy a Mediální výchovy.

Obsah předmětu Výtvarná výchova doplňuje a obohacuje rozsáhlá nabídka volitelných předmětů, např. Seminář z výtvarné výchovy, Dějiny umění, Počítačová grafika (předmět na pomezí výtvarné výchovy a IVT) a řada dalších.

Časové vymezení předmětu

Předmět Výtvarná výchova disponuje v rámci nižšího stupně gymnázia úhrnnou hodinovou dotací 4 hodiny, výuka probíhá v rozsahu 2 hodiny týdně (dvouhodinový blok) ve druhém a čtvrtém ročníku gymnázia (sekunda a kvarta).

Ročník	týdenní hodinová dotace
Prima	-
Sekunda	2
Tercie	-
Kvarta	2

V rámci vyššího stupně gymnázia předmět disponuje úhrnnou hodinovou dotací 2 hodiny, výuka probíhá v rozsahu 2 hodiny týdně (dvouhodinový blok) v šestém ročníku gymnázia (sexta).

Ročník	týdenní hodinová dotace
Kvinta	-
Sexta	2
Septima	-
Oktáva	-

Celkově je možné počítat na nižším stupni gymnázia přibližně se 64 hodinami, na vyšším pak s 32 hodinami výuky.

Formy realizace předmětu

Převahu v náplni hodin má výtvarná práce žáků motivovaná učitelem a koncipovaná do samostatných námětů, metodických nebo tematických řad nebo projektů, jejichž východiskem jsou společné preference žáků a učitele vedoucí k naplnění vzdělávacích potřeb předmětu. Závěrem každého vyučovacího bloku je společné hodnocení, které je vyvrcholením komunikace během tvorby a krystalizací vlastních vzdělávacích cílů a obsahů předmětu.

Část vyučovacích hodin je věnována multimediální projekci, prezentaci žakovských prací, galerijním animacím nebo exkurzím.

Organizace předmětu

Ze specifických potřeb předmětu vyplývá, že jsou hodiny realizovány v budově školy ve speciálně zařízené výtvarné dílně vybavené nutnými pomůckami a prostředky pro širokou škálu výtvarných činností, v učebnách vybavených potřebnou multimediální technikou pro digitální projekci nebo výtvarnou práci s digitálními technologiemi, mimo budovu a areál školy v plenéru, v galeriích a na exkurzích v dostupných lokalitách.

Součástí výstupů předmětu může být instalace výtvarných prací třídy nebo výtvarné ztvárnění interiéru či exteriéru školy a účast na žakovských výstavách nebo výtvarných soutěžích.

Výchovné a vzdělávací strategie

Předmět Výtvarná výchova rozvíjí klíčové kompetence následujícími způsoby (u většiny kompetencí platí současně pro nižší i vyšší stupeň gymnázia):

Kompetence k učení:

Učitel pomáhá žákům poznáváním výtvarného jazyka obohacovat jejich poznání světa a jeho principů. Výtvarný jazyk vztažený na psychologii vnímání odhaluje skryté podstaty přírodních a společenských jevů a otevírá nové škály látky k poznávání. Výtvarná práce v kolektivu vybízí k hledání a nacházení objevných řešení různých výtvarných duchovních problémů a umožňuje žákům posoudit své přístupy, míru pochopení a zvládnutí řešení problémů, učit se od ostatních a chápat chyby i úspěchy jako nutný předpoklad jakéhokoli pokroku ve vzdělání.

Kompetence k řešení problémů:

Vytvoření výtvarného artefaktu je v každém stádiu problémem, k jehož řešení žák užívá svých schopností a vědomostí, experimentuje a radí se s ostatními žáky i učitelem. V komunikaci jsou nalézány zlepšující alterace díla v každé jeho komunikované fázi, konfrontace vlastního žakovského díla s jinými díly vyžaduje také hledání souvislostí v odborné literatuře a v reprodukcích výtvarných děl. Prezentace hotového výtvarného artefaktu je zkouškou úspěšnosti řešení problémů, dílo se stává předmětem obhajoby a kritiky.

Kompetence komunikativní:

V hodnotící části vyučovacích bloků i v komunikaci během tvorby a v samostatných prezentacích žakovských prací mají žáci možnost ověřovat vlastní komunikační schopnosti, učí se vhodně formulovat své postřehy a pocity a prezentovat vědomosti formou srozumitelnou ostatním. Vlastní výtvarná činnost je svého druhu komunikací, žáci si osvojují výtvarný jazyk a s jeho pomocí sdělují formou výtvarného artefaktu své prekoncepty, prožitky, informace a podobně.

Kompetence sociální a personální:

Předmět Výtvarná výchova je založen na tvůrčí činnosti v kolektivu, kde je důležitá spolupráce a respekt k práci ostatních. Žák na sebe bere roli tvůrce i roli partnera ostatních žáků v jejich tvorbě, takže se nejen sám stává tvůrčí autoritou, ale také naslouchá názorům ostatních žáků a poskytuje jim zpětně své názory a postřehy. Sám hodnotí a je hodnocen, učí se přijímat názory ostatních, zpětnou vazbu, stejně tak jako vhodnou formou prezentovat své odlišné názory a citlivě a ohleduplně sdělovat konstruktivní kritiku ostatním.

Kompetence občanské:

Učitel pomáhá žákům seznamovat se s dějinami výtvarné kultury a učit se formulovat estetické soudy prohloubené znalostmi a vlastní výtvarnou zkušeností, tím se seznamovat a učit chápat kulturní projevy jiných národností, seznamovat se s kulturou vlastního národa a rozeznávat estetické kvality přírody a svého životního prostředí. Učitel vede žáky k respektování pravidel výtvarné dílny, odborných tříd, chování v galerii a podobně, kultivovanému projevu a poskytování pomoci těm, kdo ji potřebují, naopak nechávání prostoru těm, kdo potřebují klid a soustředění.

Kompetence pracovní (nižší stupeň gymnázia):

Vlastní žákovskou výtvarnou činností vede učitel žáky k seznamování se s pracovními postupy potřebnými pro realizaci plošných i prostorových výtvarných artefaktů, se způsoby jejich adjustace a prezentace, chápání náročnosti tvorby a cenění si fyzické i duchovní práce vložené do každého artefaktu. Při tvorbě žáka seznamuje s různými nástroji, vybavením, materiály a postupy, jejich bezpečným, ekologickým a ekonomickým použitím. Pomáhá žákovi chápat vlastní práci jako extenzi jeho osobnosti a jako možnost budoucího uplatnění.

Kompetence k podnikavosti (vyšší stupeň gymnázia):

Vlastní žákovskou výtvarnou činností vede učitel žáky k seznamování se s pracovními postupy potřebnými pro realizaci plošných i prostorových výtvarných artefaktů, se způsoby jejich adjustace a prezentace, chápání náročnosti tvorby a cenění si fyzické i duchovní práce vložené do každého artefaktu. Při tvorbě žáka seznamuje s různými nástroji, vybavením, materiály a postupy, jejich bezpečným, ekologickým a ekonomickým použitím. Pomáhá žákovi chápat vlastní práci jako extenzi jeho osobnosti a jako možnost budoucího uplatnění.

Evaluace v předmětu

Žáci jsou hodnoceni na základě plnění požadované přípravy na hodinu a vlastní aktivity v hodinách. Součástí této aktivity je relativní míra a kvalita komunikace (dilem, o díle a nad dílem), relativní míra a snaha najít a zvládnout řešení problému, relativní kvalita a snaha o prezentaci vlastního názoru na problém a jeho řešení. V obecné rovině platí též zásady evaluace společné pro celou školu (definované v samostatné kapitole ŠVP).

Charakter profilové maturitní zkoušky (vyšší stupeň gymnázia)

Maturitní zkouška z předmětu Estetika-výtvarná výchova ověřuje individuální výtvarné (tvůrčí a technické) schopnosti žáka a teoretickou znalost dějin výtvarného umění a teorie výtvarného umění. Je součástí profilové části maturitní zkoušky.

Maturitní zkouška v předmětu je složena ze dvou dílčích částí:

- Tvorba maturitní práce a její obhajoba před maturitní komisí
- Ústní zkouška před maturitní komisí z dějin výtvarného umění a teorie výtvarného umění

Každá z dílčích částí má v hodnocení váhu 50 %, v případě mezního průměru těchto hodnocení o výsledném hodnocení rozhoduje výsledek ústní zkoušky.

Vzdělávací obsah předmětu

Nižší stupeň gymnázia

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity
SEKUNDA	žák:		
Kultura a dějiny umění	• prezentuje vlastní práci a konfrontuje ji s ostatními, hodnotí svou práci a práci ostatních a hledá zlepšující alterace • nachází analogie ke své práci v dílech jiných umělců a v okolním světě • pojmenuje techniky a postupy práce a vysvětlí jejich přednosti v kontextu konkrétního díla • zařadí výtvarná díla do kulturních souvislostí	○ seznamování s analogickými výtvarnými kontexty, principy a postupy v historii lidstva a různých kultur pokrývajících dostatečnou časovou i zeměpisnou šíři (pravěk, starověk, středověk, novověk, doba moderní, současnost, zvláštnosti umění různých kontinentů)	▪ projekce, prezentace reprodukcí ▪ návštěvy tematicky zaměřených výstav a zajímavých lokalit ▪ sbírka, dokumentace, adjustace, instalace ▪ práce v plenéru ▪ vlastní výtvarné činnosti
Sbírka	• vyhledá a vybere vhodné prvky skutečnosti na základě příbuznosti určitých kvalit • využije kvalit prvků skutečnosti k jejich přenesení do výtvarné výpovědi a k určení způsobu jejich prezentace • hodnotí způsob prezentace vybraných prvků skutečnosti z hlediska subjektivních, sociálních, výtvarných a jiných kontextů	○ hledání detailů v (městské, přírodní) krajině ○ systematizovaný výběr a sběr ○ rámování, dokumentace ○ analýza předmětů, jejich výtvarných kvalit ○ instalace ○ interpretace vzpomínky	▪ práce s reprodukcí, fotografií ▪ přednes, práce s textem, dramatizace, poslech hudby ▪ diskuse, vysvětlování, výklad
Materiálové experimenty	• ověří si možnosti netradičních výtvarných postupů a materiálů • ověří si psychologické možnosti výtvarných prostředků v kompozici • přenesou haptický vjem do výtvarné výpovědi • využije výtvarné prostředky k vyjádření subjektivních vjemů statické a dynamické skutečnosti	○ otiskování, množení a kontrast v kompozici ○ haptický kontakt, racionální nebo intuitivní materiálová analogie ○ výtvarný přepis skutečnosti materiálovou tvorbou (ztvárnění konceptů) ○ skvrna a linie v analýze pohybu (vyjadřování konceptů)	
Já a lidé	• využije netradičních výtvarných postupů ve výtvarné výpovědi • ztvární pocitové analogie • výtvarnou výpověď konkretizuje abstraktní pojmy • zamýšlí se nad svou osobou, hledá metafory a vhodné exprese	○ metaforické zobrazení člověka, metamorfóza ○ otisk těla, malba tělem ○ výtvarný přepis mezilidských vztahů (koncepty komunikace) ○ tajemství, náznak, skrývání a odkrývání (koncept tajemství) ve výtvarné výpovědi ○ maska, proměna ○ objem a vnitřní prostor (koncepty tělesnosti)	
Příběh a pohyb	• vytváří narativní výtvarné výpovědi za použití možností výtvarného jazyka a literárních výtvarných prvků • vytváří statické a dynamické kompozice	○ atributy a symboly ○ princip statičnosti a dynamičnosti ○ chronofotografie, film, střih, rytmus ○ ilustrace jako přepis nebo abstrakce děje ○ pásové zobrazení a komiks	

Já a příroda	• uvědomuje si, vytváří a používá kontrast • nachází hranici předmětnosti na hranici lidských měřítek • vybírá, dokumentuje a prezentuje konceptuálně vybrané prvky skutečnosti • vytváří výtvarný přepis skutečnosti tradičními i netradičními výtvarnými postupy • uvědomuje si a ztvárňuje propojení své vlastní osoby s přírodou • vytváří smysluplný a přehledný návrh pro výtvarnou činnost • citlivě zasahuje do přírody, zvýrazňuje nebo potlačuje její výtvarné aspekty	○ organické a geometrické formy ○ narůstání, opakování, množení ○ dokumentární sbírka, výtvarný a logický kontrast ○ struktury, ztvárnění konceptů materiálovou koláží ○ studie, makrodetail, průřez, analýza konceptů ○ člověk v přírodě, body-art, performance ○ land-art, zásah do přírody, návrhová tvorba a realizace	
--------------	--	--	--

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity
KVARTA	žák:		
Kultura a dějiny umění	• prezentuje vlastní práci a konfrontuje ji s ostatními, hodnotí svou práci a práci ostatních a hledá zlepšující alterace • nachází analogie ke své práci v dílech jiných umělců • pojmenuje techniky a postupy práce a vysvětlí jejich přednosti v kontextu konkrétního díla • zařadí výtvarná díla do kulturních souvislostí	○ seznamování s analogickými výtvarnými kontexty, principy a postupy v historii lidstva a různých kultur pokrývající dostatečnou časovou i zeměpisnou šíři (pravěk, starověk, středověk, novověk, doba moderní, současnost, zvláštnosti umění různých kontinentů)	diskuse, vysvětlování, výklad projekce, prezentace reprodukcí návštěvy tematicky zaměřených
Prostor a atmosféra	• vytváří iluzi prostoru v ploše pomocí perspektivy a budování prostorových vztahů mezi zobrazenými prvky • vytváří iluzi objemu v ploše pomocí barvy, šrafury a geometrie • využívá barvu, linii a prostorové vztahy k vyjádření nálady zobrazení	○ perspektiva (lineární, vzdušná) ○ architektura, tektonika, konstrukce ○ světlo a tma, barva, modelace ○ zátiší, krajina, studie ○ stín (koncepty) ○ iluzorní umění, op-art ○ barva a atmosféra prostoru ○ deformace jako nositel výrazu	výstav a zajímavých lokalit vlastní výtvarné činnosti práce s obrazovou reprodukcí, práce s textem, práce s literaturou práce v plenéru
Písmo	• vybírá podstatné části celku • zjednodušuje prvky skutečnosti na jejich holé formy, vytváří znaky • vytváří čitelné a účelné typografické kompozice • chápe a využívá písmo jako výtvarný prvek s kulturně předurčeným způsobem vnímání	○ znak, piktogram, logogram ○ kniha, časopis, noviny, plakát, rozdíly v typografii ○ vývoj a podoby písma ○ kaligrafie a konstrukce ○ typografie, kaligram, typogram	práce s textem, práce s literaturou práce v plenéru
Móda a design	• prezentuje vlastní názory na přechodné jevy módy, současnou estetiku a její trvalejší kořeny • vytváří dekorativní kompozici • vytváří srozumitelný a promyšlený návrh designu	○ módní trendy a jejich kulturní pozadí ○ ergonomie ○ ornament, dekor a jejich uplatnění ○ interiérový design ○ folklor, design a estetika naší a jiných kultur	práce s textem a písmem práce na počítačigrafika návrhová činnost
Objektová a akční tvorba	• vybírá a využívá expresivní působení různých výtvarných postupů a nástrojů a prvků výtvarného jazyka • využívá náhodu a nesmysl ve vlastní tvorbě • tvoří prostorové objekty • využívá v tvorbě deklasované materiály • nechává se inspirovat hudbou, vnímá zvuk vizuálně a obraz pojmá hudebně	○ plošné objekty, koláže, muchláže, frotáže, dekalky atd. ○ volná a řízená aleatorika ○ kaširování, modelování, plastika ○ sochařství, tesání měkkého materiálu (pórobeton, pískovec aj.) ○ výtvar, výrobek, ready-made, objekt a jejich kulturní pozadí ○ strukturální tvorba, informel a existencialismus ○ akce, rytmus a pohyb v tvorbě ○ výtvarná akce, happening, performance ○ fotografie, manipulovaná fotografie, koláž, video-art, digitální technologie v tvorbě	práce s náhodou poslech hudby práce s moderními médii pro dokumentaci a obrazovou manipulaci dokumentace
Umění a kýč	• uvědomuje si a rozpozná hodnotu výtvarného díla • formuluje svůj vztah k lidovému umění, umění ulice a estetikám 20. století • vytváří myšlenkově nebo výtvarně hodnotnou parafrázi existujících výtvarných projevů • pracuje v kolektivu, efektivně se podílí na společné práci	○ lidová umění a lidové zvyky ○ povaha kýče, hranice kýče a umění ○ umění ulice (streetart, graffiti, reklama), parafráze a reprodukce, velkoformátová tvorba ○ retro-estetika, industriální estetika, funkcionalismus, minimalismus a současné a alternativní trendy	

Vzdělávací obsah předmětu

Vyšší stupeň gymnázia

sexta	Očekávané výstupy	Učivo	Metody, aktivity	Mezioborové vztahy
Tematický celek	Žák:			
Výtvarné směry a styly 19., 20. a 21. století	- zařadí výtvarná díla do kulturních souvislostí, vytváří si přehled o uměleckých směrech, slozích a stylech - nachází analogie ke své práci v dílech jiných umělců - uvědomuje si kulturní a osobnostní podmíněnost vzniku estetického prožitku, popíše působení různých vlivů na jeho vznik - vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla a zejména k porozumění uměleckým dílům současnosti - objasní podstatné rysy aktuálního (pluralitního, postmodernistického) přístupu k uměleckému procesu a na základě toho vysvětlí proces vzniku „obecného vkusu“ a „estetických norem“ - uvědomuje si a pojmenuje mezidruhové vztahy mezi uměleckými artefakty historie i současnosti	- historie, psychologie, sociologie a filosofie moderního umění - slohy, směry, styly a skupiny ve výtvarném umění - analogický vývoj uměleckých projevů různých druhů (výtvarné umění, hudba, literatura, divadlo), analogie s kulturním, vědeckým, politickým a filosofickým vývojem společností - estetické normy současnosti, minulosti a budoucnosti	demonstrace; projekce, heuristika (literatura a jiné zdroje), diskuse, autodidaktika, přednáška, vysvětlování, exkurze, dramatizace, ilustrace, vlastní tvorba, pozorování, reflexe	dějepis, filosofie, literatura, hudba (historické souvislosti) sociologie, psychologie (situace díla, jeho vnímání)
Analýza a interpretace díla	- pojmenuje techniky a postupy a vysvětlí jejich přednosti ve vztahu k záměru autora nebo působení na diváka - objasní význam tvořivosti v procesu vzniku a fungování uměleckého díla, uvědomuje si kulturní a historické kontexty tvořivosti jako relaci míry a konvence - vysvětlí vliv tvořivosti na obohacení vnímání a chápání světa na straně autora i diváka - pochopí a vysvětlí diferencovaný umělecký znakový systém a pojmenuje jeho konvenční i nekonvenční znaky - vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a ne definitivní ve svém významu; uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci - rozezná a pojmenuje osobní a kulturní předpoklady vzniku estetického prožitku - vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla a zejména k porozumění uměleckým dílům současnosti	- konstrukční, tematické, formální - a subjektivní složky výtvarného díla - pojmenování fenoménů vztahujících se k vzniku, působení a vnímání výtvarného díla - kontexty existence díla - psychologie vnímání - vyjadřovací schopnosti, terminologie, komunikace		rétorika, sloh (prezentace) logika, matematika, geometrie (kompozice) biologie, fyzika (vnímání a působení díla)
Uchopení výtvarného procesu	- reflektuje proces vzniku vlastního díla, formuluje své dojmy, cíle a poznatky z vlastní tvorby - pojmenuje techniky a postupy práce a vysvětlí jejich přednosti v určitém záměru - vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti - pochopí a vysvětlí diferencovaný umělecký znakový systém a pojmenuje jeho konvenční i nekonvenční znaky - vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a ne definitivní ve svém významu; uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci - uvědomuje si význam osobně založených podnětů na vznik estetického prožitku; snaží se odhalit vlastní zkušenosti i zkušenosti s uměním, které s jeho vznikem souvisejí - objasní podstatné rysy magického, mytického, univerzalistického, modernistického přístupu k uměleckému procesu, dokáže je rozpoznat v současném umění a na příkladech vysvětlí posun v jejich obsahu - objasní podstatné rysy aktuálního (pluralitního, postmodernistického) přístupu k uměleckému procesu a na základě toho vysvětlí proces vzniku „obecného vkusu“ a „estetických norem“	- výtvarné prostředky (techniky, materiály, prostředky, postupy apod.) - tvořivosti, experiment, náhoda - a záměr - znakové systémy - tvorba významů a pocitů, prolínání vřednosti s universem - konvenční a nekonvenční zpracování konkrétních i abstraktních námětů - vkus, jeho kořeny, estetika		psychologie (reflektovaná tvorba) fyzika, chemie (technologie prostředků a procesu vzniku díla)

Role tvůrce a diváka v moderním a postmoderním umění	• vysvětlí vliv tvořivosti na obohacení vnímání a chápání díla a světa na straně autora i diváka • reflektuje proces vzniku vlastního díla, anticipuje proces a problémy vzniku cizího díla • vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a nedefinitivní ve svém významu; uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci • uvědomuje si význam osobně založených podnětů na vznik estetického prožitku; snaží se odhalit vlastní zkušenosti i zkušenosti s uměním, které s jeho vznikem souvisejí • vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla a zejména k porozumění uměleckým dílům současnosti • objasní podstatné rysy aktuálního (pluralitního, postmodernistického) přístupu k uměleckému procesu a na základě toho vysvětlí proces vzniku „obecného vkusu“ a „estetických norem“	○ tvůrce, dílo a divák, proměny vztahů v umění historie i současnosti ○ očekávání a praxe v tvorbě a recepci, problematika konvencí a anticipace ○ dílo jako proces; tvorba jako dílo, extenze díla v čase, proměny kontextů a estetických soudů		psychologie, sociologie (společenské role) historie (status díla)
---	---	--	--	--

	Očekávané výstupy	Učivo	Metody, aktivity	Mezioborové vztahy
Tematický celek	Žák:			
Formy prezentace výtvarného díla	- pojmenuje techniky a postupy a vysvětlí jejich přednosti v kontextu daného díla - využije úvahy o významu osobně založených podnětů na vznik estetického prožitku při prezentaci díla - vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a nedefinitivní ve svém významu; uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci - vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla a zejména k porozumění uměleckým dílům současnosti	- dílo jako solitérní fenomén a dílo v komunikaci - tvorba adjustací, princip ozvláštnění, moderní výstavnictví - umění a marketing v historii i současnosti, skutečný a umělý vkus - dílo jako obchodní artikl, průmyslové umění - technické problémy prezentace díla, jeho analýza, podtržení nebo neutralizace jeho kvalit	demonstrace; projekce, heuristika (literatura a jiné zdroje), diskuse, autodidaktika, přednáška, vysvětlování, exkurze, dramatizace, ilustrace, vlastní tvorba, pozorování, reflexe	rétorika, psychologie (prezentace diváka a díla)
Typografie, akcidenční a časopisecká sazba, text a obraz	- vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti - počepí a vysvětlí diferencovaný typografický a designérský znakový systém a pojmenuje jeho konvenční i nekonvenční znaky - vysvětlí výraz jako nositele informace s významem definovaným v kontextech vizuální kultury a obecného kulturního zázemí - uchopí a vysvětlí subjektivní obsah znaku a interpretuje možnosti jeho významu v různých kontextech se zohledněním kontextů spojených se situací diváka	- historie a současnost designu s důrazem na grafický design - technologie v typografické praxi, pravidla typografie - základní estetické normy v knižním, časopiseckém nebo akcidenčním formátu		literatura (hmotná kultura) psychologie (vnímání)
Parafráze výtvarného díla	- vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti - pracuje s uměleckým výrazem, proměňuje jeho významy; uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci - uvědomuje si význam osobních podnětů na vznik estetického prožitku; vědomě manipuluje vizuálně obrazná vyjádření k dosažení zamýšleného estetického působení - vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměl. díla, hlavně k porozumění uměl. dílům současnosti - objasní podstatné rysy magického, mytického, univerzalistického, modernistického přístupu k uměl. procesu, dokáže je rozpoznat v současném umění a na příkladech vysvětlí posun v jejich obsahu	- výběr, analýza a reflexe ve vlastní tvorbě - základní estetické a výtvarné principy, jejich uchopení a proměna - parafráze jako specifický druh komunikace		historie (proměny kontextů) psychologie (vnímání, působení proměn formálních znaků) právo (autorství)
Sémiotika a problematika kontextů	- počepí a vysvětlí diferencovaný umělecký znakový systém a pojmenuje jeho konvenční i nekonvenční znaky - uchopí a pojmenuje kontexty výtvarného díla podle znaků a znakových systémů v díle nebo jeho interpretaci obsažených - vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a nedefinitivní ve svém významu; uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci - vysvětlí znak z hlediska kontextů podmiňujících vznik estetického prožitku - objasní podstatné rysy aktuálního (pluralitního, postmodernistického) přístupu k uměleckému procesu a na základě toho vysvětlí proces vzniku „obecného vkusu“ a „estetických norem“	- sémiotika jako věda a praxe, sémiotická analýza díla, procesu jeho vzniku a recepcce - znakové systémy současnosti - kontext jako základní předpoklad fungování díla; kontexty minulosti a současnosti - tvorba nových znaků a kontextů - kontexty vlastních děl, jejich uvědomování a proměny reflexe děl v proměnách kontextů - abstrakce jako kontext osvobozený od znaků		psychologie, sociologie, historie (kontexty, znakové systémy, role, situace diváka a díla)
Koncepční umění, téma a estetické kategorie	- vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti - uchopí a pojmenuje kontexty, k nimž se dané dílo odkazuje, interpretuje sémiotickou stránku díla - pracuje se znakem (ikonickým, symbolickým i indexovým) a jeho významem jako s výtvarným a myšlenkovým materiálem - uvědomuje si význam osobně založených podnětů na vznik estetického prožitku; snaží se odhalit vlastní zkušenosti i zkušenosti s uměním, které s jeho vznikem souvisejí - vysvětlí, jaké předpoklady jsou zapotřebí k recepci uměleckého díla a zejména k porozumění uměleckým dílům současnosti	- historie a současnost estetiky - estetické pojmy a kategorie - témata vlastních a cizích výtvarných děl - téma jako základní předpoklad existence díla - téma zobrazené a napovězené; abstraktní obsahy figurativní děl a konkrétní obsahy děl abstraktních - myšlenka v pozadí tématu, tvorba myšlenky, tvorba myšlenkou, myšlenka jako výtvarný prostředek a jako téma		psychologie (vnímání) ostatní obory (hledisko využití kontextů a znaků)

	• objasní podstatné rysy aktuálního (pluralitního, postmodernistického) přístupu k uměleckému procesu a na základě toho vysvětlí proces vzniku „obecného vkusu“ a „estetických norem“	○ koncept jako princip moderních výtvarných přístupů		
--	---	--	--	--

	Očekávané výstupy	Učivo	Metody, aktivity	Mezioborové vztahy
Tematický celek	Žák:			
Umění dokumentu, dokument umění	- vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti - chápe a užívá formy dokumentace k postižení nebo vytvoření významů, uchopení sémiotických obsahů a k tvorbě nebo zachycení vizuálně obrazných vyjádření - uvědomuje si význam osobně založených podnětů na vznik estetického prožitku; snaží se odhalit vlastní zkušenosti i zkušenosti s uměním, které s jeho vznikem souvisejí	- způsoby dokumentace skutečností - dokumentace díla a dokumentace dílem - kommunikace dokumentem, dokument jako koncept - dokumentace jako předpoklad existence díla v kontextu umělecké reality	demonstrace; projekce, heuristika (literatura a jiné zdroje), diskuse, autodidaktika,	literatura, sloh (způsoby dokumentace) psychologie, sociologie (vnímání)
Tělo – divák, tvůrce a dílo	- vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti - chápe a užívá kontext tělesnosti, uvědomuje si možnosti jeho využití pro vznik estetického prožitku - pojmenuje a vysvětlí principy tělového umění, zdobení těla nebo jeho ověřování a uvědomování v různých kulturních kontextech	- tělo jako nosič díla nebo jako dílo samotné - divák v roli díla, dílo v roli pozorovatele	přednáška, vysvětlování, exkurze, dramatizace, ilustrace, vlastní tvorba, pozorování, reflexe	psychologie (vnímání) filosofie (tělesnost) biologie (zdravotní hledisko)
Vizuální kultura, umění, falzum, kýč a manipulace	- pojmenuje účinky vizuálně obrazných vyjádření na smyslové vnímání, vědomě s nimi pracuje při vlastní tvorbě za účelem dosažení určitého komunikačního cíle - pojmenuje znaky užívané ve vizuální komunikaci, jejich účinky a funkčnost z hlediska komunikace v parametrech konvenčnosti, nekonvenčnosti a síly výrazu - vysvětlí umělecký výraz jako neukončený a nedefinitivní ve svém významu; uvědomuje si vztah mezi subjektivním obsahem znaku a významem získaným v komunikaci - uvědomuje si význam osobně a kulturně založených podnětů na vznik estetického prožitku a jeho zneužití při vnímání znaku - objasní podstatné rysy aktuálního (pluralitního, postmodernistického) přístupu k uměleckému procesu a na základě toho vysvětlí proces vzniku „obecného vkusu“ a „estetických norem“	- psychologie umění a vnímání - kommunikační možnosti výtvarného díla; výtvarný jazyk jako univerzální komunikační nástroj, kulturní diferenciací znakových systémů - hranice originality, eklecticismu, falzifikace - kýč jako parazitující výtvarný počín, problematizace znakových vztahů		psychologie, sociologie, filosofie (vnímání, pozice vizuálního světa, legitimita vizuálních vstupů) právo (autorství, legalita vizuálních vstupů) literatura (znakové systémy, popisnost)

Vyučovací předmět: **Tělesná výchova**

Obsahové vymezení předmětu

Obsahová náplň předmětu (očekávané výstupy, učivo, aktivity) vychází na nižším stupni gymnázia z RVP ZV a na vyšším stupni gymnázia z RVP G. Výuka na obou stupních je však úzce provázána, řada mimovýukových aktivit se pak děje v rámci věkově smíšených skupin a týmů.

Tělesná výchova usiluje o trvalý vztah k pohybovým činnostem a o optimální rozvoj tělesné, duševní a sociální zdatnosti. Vychází především z motivující atmosféry, zájmu žáků a z jejich individuálních předpokladů. Využívá k tomu specifických emočních prožitků, sociálních situací a bioenergetických zátěží v individuálně utvářené nabídce pohybových činností (od zdravotně rekreačních až po výkonnostní). Z hlediska celoživotní perspektivy směřuje tělesná výchova k hlubší orientaci žáků v otázkách vlivu pohybových aktivit na zdraví. Vede je k osvojení a pravidelnému využívání konkrétních pohybových činností (kondičních a vyrovnávacích programů) v souladu s jejich pohybovými zájmy a zdravotními potřebami. Významná zůstává otázka bezpečnosti a úrazové prevence při pohybových činnostech. Velká pozornost je i nadále věnována rozvoji pohybového nadání i korekcím pohybových znevýhodnění (oslabení).

Vzdělávání v předmětu tělesná výchova...

- podněcuje zájem o aktivní pohyb a sport, pomáhá vyvolávat uspokojení z něj;
- směřuje k osvojení, upevnění a rozšíření pohybových dovedností a ke zlepšení fyzického i psychického stavu organismu žáků;
- klade důraz na chápání lidského organismu jako funkčního celku, jehož každá část je klíčová pro fungování celého těla;
- seznamuje žáky s rozmanitostí a bohatstvím forem pohybových činností, s organizačními zásadami a pravidly, která platí při jejich provozování;
- poskytuje žákům dostatečné množství informací k tomu, aby si mohli vytvořit názor na aktuální společenská témata, jakými jsou: význam aktivního pohybu v oblasti prevence civilizačních chorob, význam pravidelného cvičení pro posílení organismu včetně imunitního systému jako prevence před některými infekčními chorobami, význam přírody jako přirozeného prostředí pro provozování tělesných cvičení atd.;
- vychovává žáky k obdivu a respektu k lidskému organismu, k přirozené snaze o udržování jeho optimální funkce;
- vede žáky k překonání sebe sama, k soutěžení i k vzájemné spolupráci a pomoci;
- vede žáky k chování (v rámci sportu i mimo něj) podle zásad fair play.

Předmět tělesná výchova úzce souvisí na obou stupních gymnázia se vzdělávacími oblastmi Člověk a společnost (zásady čestného jednání, bezpečné chování, dějiny tělesné kultury...), Člověk a příroda (přírodopis/biologie). Na vyšším stupni gymnázia pak úzce souvisí s obsahem druhého předmětu vzdělávací oblasti Člověk a zdraví: Výchova ke zdraví.

Předmětem na obou stupních též prolíná problematika všech průřezových témat, především pak následujících:

- environmentální výchova (především oblast ekologie);
- osobnostní a sociální výchova;
- mediální výchova
- výchova demokratického občana.

Časové vymezení předmětu

Předmět Tělesná výchova disponuje na nižším stupni gymnázia úhrnnou hodinovou dotací 10 hodin. V prvním ročníku (prima) se jedná o 4 hodiny týdně (celkově mohou vyučující počítat s přibližně 128 vyučovacími hodinami za školní rok), v další ročnících nižšího stupně gymnázia (sekunda, tercie, kvarta) se jedná o 2 hodiny týdně. Obecně můžeme tedy počítat v každém z uvedených ročníků s přibližně 64 vyučovacími hodinami.

Ročník	týdenní hodinová dotace
Prima	4
Sekunda	2
Tercie	2
Kvarta	2

Na vyšším stupni gymnázia disponuje předmět Tělesná výchova úhrnnou hodinovou dotací 8 hodin. V každém z ročníků (5.-8., kvinta-oktáva) se jedná o 2 hodiny týdně. Obecně můžeme tedy počítat v každém z uvedených ročníků přibližně s 64 vyučovacími hodinami.

Ročník	týdenní hodinová dotace
Kvinta	2
Sexta	2
Septima	2
Oktáva	2

Formy realizace a organizace předmětu

Standardní výuka tělesné výchovy probíhá ve dvouhodinových blocích (s přestávkou uvnitř bloku).

Základní formou realizace předmětu je vyučovací jednotka. Základní výuka je doplňována různými sportovními výcvikovými kurzy (pravidelně lyžařský, v případě potřeby i další), které jsou obsazovány podle zájmu a profilace žáků. Výuku dále doplňuje řada mimovýukových aktivit, především se jedná o účast našich žáků v řadě sportovních soutěží a turnajů (individuálních i týmových)

Vyučovací jednotky probíhají v tělocvičně, na venkovním hřišti a dalších sportovištích podle aktuální potřeby pro zajištění výuky (plavecký bazén, atletický ovál atd.). Ve výjimečných případech lze k výuce využít i běžnou třídu (teoretická výuka, drobné soutěžní aktivity, stolní tenis aj.).

Na nižším stupni gymnázia probíhá výuka v rámci celé třídy, na vyšším stupni jsou žáci rozděleni do chlapeckých a dívčích skupin (v případě potřeby však může dojít k rozdělení jiným způsobem).

Formy a metody práce

- frontální výuka (vysvětlení, instruktáž, demonstrace, rozhovor, beseda)
- tělocvičné a sportovní aktivity (individuální nácvik a provádění pohybových činností), kolektivní hry, soutěže (týmové i individuální);
- problémové vyučování;
- aktivní účastí žáků na organizaci vyučovací jednotky;

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

V tělesné výchově se snažíme rozvíjet klíčové kompetence následujícími způsoby.

Kompetence k učení:

- poznávání různých metod, způsobů a postupů učení a následné uplatňování;
- využívání teoretických i prakticky zjištěných znalostí o svém těle;
- odhalování chyb a snaha o nápravu.

Kompetence k řešení problémů:

- řešení problémových úkolů, situací a taktiky při pohybových činnostech v roli jednotlivce i člena skupiny;
- využívání schémat při řešení taktiky družstva;
- analýza uplatňované taktiky či schématu, následné vyhodnocení a vyvození důsledků.

Kompetence komunikativní:

- vytvoření atmosféry pro vyslechnutí, domluvu v družstvu a realizace pokynů;
- umění přizpůsobení komunikace mezi jednotlivými členy družstva podle určené role;
- využívání povelů a signalizace na úrovni hráče, trenéra i rozhodčího;
- respektování rozhodnutí rozhodčích při nejasných nebo sporných situacích.

Kompetence sociální a personální:

- rozdělení a přijímání rolí v družstvu;
- uvědomění si svých schopností, dovedností a snaha o pozitivní pohled na sebe i ostatní;
- určení vhodného zapojení do kolektivní hry;
- pochopení a dodržování myšlenky fair play nejen při sportu;
- nacházení optimální cesty ke zdravému životnímu stylu.

Kompetence občanské:

- využití a přizpůsobení osobních ambic pro úspěch družstva;
- zapojení do organizace a řízení pohybových činností;
- přebírání odpovědnosti za své zdraví i za zdraví a bezpečnost spolužáků;
- seznamování, zkoušení a uplatňování bezpečnostních předpisů pro různé sportovní aktivity, poskytování první pomoci;
- respektování méně zdatných spolužáků a přizpůsobení některých činností podle nich.
- respektování přístupu ostatních k dané pohybové aktivitě a přizpůsobení se tomu.

Kompetence pracovní:

- zařazování pravidelné sportovní činnosti jako relaxačního prvku;
- zhodnocení a uvážené jednání podle pokynů (učitele, vedoucího družstva, spolužáka);
- pochopení a dodržování bezpečnostních opatření podle prostředí.

Kompetence k podnikavosti:

- zařazování pravidelné sportovní činnosti jako relaxačního a stmelovacího prvku;
- uspořádání pohybového režimu podle formy zátěže a využití kompenzačních cviků;
- zhodnocení a uvážené jednání podle pokynů (učitele, vedoucího družstva, spolužáka);
- spolupráce při přípravě letních a zimních výcvikových kurzů;
- seznamování s možnostmi uplatnění ve sportu (aktivní sportovec, management atd.).

Evaluace v předmětu

Při hodnocení vycházíme z obecných kritérií pro hodnocení, v rámci obecně stanovených evaluačních kritérií přihlížíme spíše k osobnímu pokroku jednotlivých žáků než k výkonnostnímu plnění výstupů.

Vzdělávací obsah předmětu

Nižší stupeň gymnázia

Tematický celek	Výstupy	Téma
Prima	Žák	
Zdravý způsob života – hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	uplatňuje vhodné a bezpečné chování při sportovních aktivitách a činnostech	poučení o bezpečnosti a chování v hodinách TV, při jednotlivých sportech
	adekvátně reaguje v situaci úrazu sebe i spolužáka	pozor na zneužití síly (skryté násilí, šikana)
		praktické ukázky první pomoci
Plavání	uplatňuje vhodné a bezpečné chování v plaveckém areálu	základní plavecká výuka, základní plavecké dovednosti-hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí; základy plaveckých způsobů, správné dýchání, dodržování bezpečnosti (prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu)
	reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci-podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; projevuje přiměřenou samostatnost	
Pohybové hry	jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví	tradiční i netradiční pohybové hry zařazené do úvodních částí hodin
Fotbal / Florbal / Basketbal / Přehazovaná		pravidla hry, historie a současnost daného sportu
	spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích	základní technika - herní činnosti jednotlivce
		různé formy hry
	posoudí provedení osvojované pohybové činnosti	
	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti	dodržování pravidel a bezpečnosti při hře
Gymnastika		kompensační cvičení
Atletika		cvičení prostrná a se švihadly
Cvičení na hudbu		rozvoj rychlosti a obratnosti
		základy atletiky (běžecská abeceda)
		drobná sprinterská cvičení
		základy aerobiku - zařazení do rozcvičení
Výchova ke zdraví, význam pohybu pro zdraví	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje při rekreačních činnostech	rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců
	dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky	výživa a zdraví, tělesná a duševní hygiena
	projevuje odpovědný vztah k sobě samému	dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví

Sekunda	Žák	
Zdravý způsob života – hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí	poučení o bezpečnosti a chování v hodinách TV, při jednotlivých sportech
	adekvátně reaguje v situaci úrazu sebe i spolužáka	pozor na zneužití síly (skryté násilí, šikana)
		praktické ukázky první pomoci
Plavání	projevuje vůli po zlepšení své tělesné zdatnosti	zdokonalovací plavecká výuka, další plavecké dovednosti - plavání pod vodou, další plavecký styl
	uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování	dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti
		historie a současnost daného sportu
Pohybové hry	naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření	tradiční i netradiční pohybové hry
Fotbal / Florbal / Basketbal / Přehazovaná / Volejbal		pravidla hry - opakování, historie a současnost daného sportu
	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře	herní činnosti jednotlivce
	dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji	taktika - herní kombinace
	posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky užívá osvojované názvosloví na úrovni diváka, uživatel internetu sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	různé formy hry
Gymnastika		kompensační cvičení
Atletika		cvičení prostná a na náradí
Cvičení na hudbu		starty a krátké běhy, skoky, hody
Výchova ke zdraví, význam pohybu pro zdraví		rytmická gymnastika, základy tanců
		aerobik - zařazení do rozcvičení
		péče o své zdraví a zdraví ostatních ve škole i mimo ni
	odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím	aplikace při sportu ve škole i mimo ni
	upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	
Pobyt v přírodě a orientace v terénu	rozumí ochraně přírody při sportu	poznávání přírody v okolí školy, bezpečnost silničního provozu
Prevence a korekce - stres a jeho vztah ke zdraví (civilizační choroby)	zařazuje do svého pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	jednoduchá cvičení k uvolnění svalových partií

		kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti
	samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím	
		rizika, preventivní a lékařská péče
zásady jednání a chování při sportu	respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky	vztahy ve dvojici - kamarádství, přátelství
Tercie	Žák	
Zdravý způsob života – hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí	poučení o bezpečnosti a chování v hodinách TV, při jednotlivých sportech
	adekvátně reaguje v situaci úrazu sebe i spolužáka	pozor na zneužití síly (skryté násilí, šikana)
		praktické ukázky první pomoci
Plavání	reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci - uplatňuje kondičně zaměřené činnosti	zdokonalovací plavecká výuka, další plavecké dovednosti - třetí plavecký styl
	usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti	některé dovednosti ze závodního plavání, prvky z netradičních plaveckých sportů
Fotbal / Florbal / Basketbal / Házená / Volejbal		trénink - individuální, kruhový
	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře	herní činnosti jednotlivce, herní kombinace - taktika
	rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího	různé formy hry
	jedná v duchu fair play: pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje	pravidla hry - opakování, formy a realizace daného sportu
	zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	
	uplatňuje zásady čestného soupeření	
Úpoly		průpravné úpoly, přetahovací hry, přetlaky, základní průprava, bezpečnost
	zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	historie a současnost daného sportu
Gymnastika		kompenzační cvičení
	posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny užívá osvojované názvosloví na úrovni čtenáře novin a časopisů	cvičení prostná a na nářadí
Atletika		běhy, skoky, hody
Cvičení na hudbu	dokáže evidovat určené prvky pohybové činnosti a výkony	rytmická gymnastika, aerobik - jednoduché choreografie
Výchova ke zdraví, význam pohybu pro zdraví	uplatňuje vhodné a bezpečné chování v přírodě, silničním provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců, výcvikové kurzy
	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje při rekreačních činnostech	

	aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	péče o své zdraví a zdraví ostatních ve škole i mimo ni
	projevuje odpovědný vztah k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu	dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví
Kvarta	Žák	
Zdravý způsob života – hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí	poučení o bezpečnosti a chování v hodinách TV, při jednotlivých sportech
	adekvátně reaguje v situaci úrazu sebe i spolužáka	pozor na zneužití síly (skryté násilí, šikana)
		praktické ukázky první pomoci
Fotbal / Florbal / Basketbal / Házená / Volejbal	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře	herní činnosti jednotlivce
	dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji	taktika - herní systémy
	zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje na úrovni školy a spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	různé formy hry
	rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role diváka, organizátora	pravidla hry - opakování, formy a realizace daného sportu
Úpoly	samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností -zatěžovanými svaly	průpravné úpoly, přetahovací hry, přetlaky, základní průprava, bezpečnost
		posilovací cviky
Gymnastika	posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího dokáže vyhodnotit určené prvky pohybové činnosti a výkony zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje při rekreačních činnostech	kompensační cvičení
Atletika		cvičení prostná a na nářadí
Cvičení na hudbu		vytrvalostní běh a běh v terénu, skoky
Výchova ke zdraví, význam pohybu pro zdraví		základy tanců
		rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců
	aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	péče o své zdraví a zdraví ostatních ve škole i mimo ni
	dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy	dodržování pravidel péče o zdraví a zapojení se do preventivních programů

Rozšiřující učivo:

základy sebeobrany – kopy, údery, chvaty;

základy orientace v terénu – práce s mapou, busolou, orientační běh

Vzdělávací obsah předmětu

Vyšší stupeň gymnázia

Tematický celek	Výstupy	Učivo
kvinta-oktáva	žák:	
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ	organizuje svůj pohybový režim a využívá v souladu s pohybovými předpoklady, zájmy a zdravotními potřebami vhodné a dostupné pohybové aktivity ověří jednoduchými testy úroveň zdravotně orientované zdatnosti a svalové nerovnováhy usiluje o optimální rozvoj své zdatnosti; vybere z nabídky vhodné kondiční programy nebo soubory cviků pro udržení či rozvoj úrovně zdravotně orientované zdatnosti a samostatně je upraví pro vlastní použití vybere z nabídky vhodné soubory vyrovnávacích cvičení zaměřených na kompenzaci jednostranného zatížení, na prevenci a korekci svalové nerovnováhy a samostatně je upraví pro vlastní použití využívá vhodné soubory cvičení pro tělesnou a duševní relaxaci připraví organismus na pohybovou činnost s ohledem na následné převažující pohybové zatížení uplatňuje účelné a bezpečné chování při pohybových aktivitách i v neznámém prostředí poskytne první pomoc při sportovních či jiných úrazech i v nestandardních podmínkách	zdravotně orientovaná zdatnost – složky ZOZ (kardiovaskulární zdatnost, svalová zdatnost, kloubní pohyblivost a složení těla); kondiční testy (UNIFITTEST – opakované zadávání, sledování vývoje) svalová nerovnováha – příčiny svalové nerovnováhy (prevence jednostranné zátěže); testy svalové nerovnováhy (opakované zadávání, sledování vývoje) zdravotně zaměřená cvičení – pravidelné zařazování strečinku do hodin, spinální cviky, strečink s postizometrickou relaxací organismus a pohybová zátěž – způsoby zatěžování; kompenzace jednostranné zátěže individuální pohybový režim hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí rizikové faktory ovlivňující bezpečnost pohybových činností – zásady jednání a chování v různém prostředí; úprava pohybových činností podle aktuálních podmínek (možných rizik)- význam bezpečnostních pravidel jako jsou např. pravidla FIS atd. první pomoc při sportovních úrazech – závažná poranění a život ohrožující stavy; improvizovaná první pomoc v podmínkách sportovních činností
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ	provádí osvojované pohybové dovednosti na úrovni individuálních předpokladů zvládá základní postupy rozvoje osvojovaných pohybových dovedností a usiluje o své pohybové sebezdokonalení posoudí kvalitu stěžejních částí pohybu, označí zjevné příčiny nedostatků a uplatní konkrétní osvojované postupy vedoucí k potřebné změně respektuje věkové, pohlavní, výkonnostní a jiné pohybové rozdíly a přizpůsobí svou pohybovou činnost dané skladbě sportujících	pohybové odlišnosti a handicap – věkové, pohlavní, výkonnostní – odstraňování bariér a důraz na kooperaci při činnostech v hodinách TV průpravná, kondiční, koordinační, tvořivá, estetická a jinak zaměřená cvičení - nácvik pohybových dovedností ve sportovních hrách, gymnastice, aerobiku a tancích. pohybové hry různého zaměření – jsou součástí úvodních částí hodin gymnastika – akrobacie; přeskoky a cvičení na nářadí; cvičení s náčiním – kotoul vpřed, vzad, stoj na rukou, přemet stranou, cvičení na kruzích a hrazdě kondiční a estetické formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem (určeno především děvčatům – alespoň dvě formy cvičení podle podmínek a zájmu žákyň, případně žáků) – aerobik, tance – seznámení se základním rytmem a jeho dodržování, samostatné cvičení naučené sestavy úpoly – sebeobrana; základy džudo; aikido; karatedo (základem je sebeobrana, rozsah ostatních činností je stanoven v návaznosti na připravenost vyučujícího a zájem žáků) – k výuce může být přizván externista nebo proběhne v rámci sportovního kurzu návštěva sportovního klubu

Tematický celek	Výstupy	Učivo
		atletika – běh na dráze a v terénu (sprinty, vytrvalý běh, štafetový běh); hody, vrh koulí sportovní hry – herní systémy, herní kombinace a herní činnosti jednotlivce v podmínkách utkání (alespoň ve dvou vybraných sportovních hrách podle podmínek školy a zájmu žáků) – fotbal, florbal, basketbal, volejbal a házená turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce a pobytu v přírodě plavání – základní i zdokonalovací trénink proběhl na nižším stupni lyžování – (v rámci zimních výcvikových kurzů) běžecké, sjezdové; snowboarding (jednotlivé formy lyžování jsou zařazovány podle aktuálních sněhových podmínek) badminton, stolní tenis, ringo, nohejbal netradiční hry a sporty
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ	užívá s porozuměním tělocvičné názvosloví (gesta, signály, značky) na úrovni cvičence, vedoucího pohybových činností, organizátora soutěží volí a používá pro osvojované pohybové činnosti vhodnou výstroj a výzbroj a správně ji ošetřuje připraví (ve spolupráci s ostatními žáky) třídní či školní turnaj, soutěž, turistickou akci a podílí se na její realizaci respektuje pravidla osvojovaných sportů; rozhoduje (spolurozhoduje) třídní nebo školní utkání, závody, soutěže v osvojovaných sportech respektuje práva a povinnosti vyplývající z různých sportovních rolí – jedná na úrovni dané role; spolupracuje ve prospěch družstva sleduje podle pokynů (i dlouhodobě) pohybové výkony, sportovní výsledky, činnosti související s pohybem a zdravím – zpracuje naměřená data, vyhodnotí je a výsledky různou formou prezentuje aktivně naplňuje olympijské myšlenky jako projev obecné kulturnosti	vzájemná komunikace a spolupráce při pohybových činnostech – důraz na přátelskou atmosféru nejen v družstvu, ale i mezi soupeři, volba taktiky podle vývoje zápasu sportovní výzbroj a výstroj – účelnost, funkčnost, bezpečnost, finanční dostupnost a kvalita – charakteristické prvky obuvi a oblečení pro různé sporty, užití ochranných pomůcek pohybové činnosti, sportovní a turistické akce – organizace, propagace, vyhodnocení, dokumentace (v rámci přípravy a organizace letních a zimních výcvikových kurzů) – termín, rozpočet, podání informací účastníkům, doprava, ubytování, zdravotní deník) pravidla osvojovaných pohybových činností – vysvětlování pravidel, upozorňování na jejich změny a důležitost i z hlediska bezpečnosti sportovní role – jak se kdo chová a jak se má chovat v roli hráče, spoluhráče, soupeře, rozhodčího, organizátora měřitelné a hodnotitelné údaje související s tělesnou výchovou a sportem – zaznamenávání výkonů v atletice, kondičních testech atd. olympismus v současném světě: jednání fair play – spolupráce ve sportu a pomoc soupeři, pomoc pohybově znevýhodněným, sport pro každého, sport a ochrana přírody, odmítání podpurných látek neslučitelných s etikou sportu (seznamování studentů se zásadami zdravého životního stylu) úspěchy našeho sportu na pozadí nejdůležitějších historických sportovních událostí (sledování aktuálního dění, rozebírání situací, připomínání si významných výkonů jednotlivých sportovců i celých družstev)

Obsahové vymezení vzdělávací oblasti (nižší i vyšší stupeň gymnázia)

Předmět Člověk a svět práce je součástí stejnojmenné vzdělávací oblasti vymezené pro nižší stupeň gymnázia v RVP ZV a pro vyšší stupeň v RVP G.

V rámci nižšího stupně gymnázia se vzdělávací oblast Člověk a svět práce realizuje ve jeho prvních dvou ročnících.

V prvním a druhém ročníku dochází k integraci s předmětem Informační a výpočetní technika, přičemž vzdělávacím obsahem je ze strany oblasti Člověk a svět práce tematický celek Využití digitálních technologií. V sekundě je zároveň v rámci vzdělávací oblasti Člověk a svět práce realizován stejnojmenný samostatný vyučovací předmět (**Člověk a svět práce**).

V rámci vyššího stupně gymnázia se obsah vzdělávací oblasti Člověk a svět práce realizuje v rámci samostatného předmětu nesoucí stejný název.

Předmět v mnoha ohledech obsahově úzce souvisí s předměty vzdělávací oblasti „Člověk a společnost“, především se Základy společenských věd (ZSV), přičemž část vzdělávacího obsahu předmětu člověk a svět práce je integrována do ZSV (dílčí obor ekonomie v šestém ročníku vyššího gymnázia). Pokud jde praktické (technické) zabezpečení a provádění úkolů předmětu, dochází k propojení s předmětem IVT. Ve sféře tvorby a porozumění textů z oblasti pracovněprávní předmět též souvisí s Českým jazykem. Nepřímo souvisí i s dalšími vyučovacími předměty, protože otázka dobré profesní volby a orientace v pracovněprávních a ekonomických vztazích musí být propojena s jednotlivými obory (předměty zájmu žáků). Na vyšším stupni gymnázia navíc může být předmět Člověk a svět práce propojen s řadou volitelných předmětů.

Časové vymezení - nižší stupeň gymnázia

Ročník	hodinová dotace	pozn.
1. (prima)	1	integrace s IVT (dohromady 2 hod.)
2. (sekunda)	1	integrace s IVT (dohromady 2 hod.)
	1	ČSP (samostatný předmět)
3. (tercie)	-	
4. (kvarta)	-	

Formy realizace výuky

Plnění cílů vzdělávací oblasti se odehrává na několika úrovních. Výuka v primě a sekundě je organizována především v odborné učebně informatiky (integrace s IVT), výuka předmětu ČSP v sekundě pak probíhá v běžných učebnách, v případě potřeby v odborné učebně výpočetní techniky.

Klíčové kompetence

Předmět rozvíjí významnou měrou klíčové kompetence základního vzdělávání.

ROZVOJ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ

Kompetence k učení	- Vyučující seznamuje žáky se základními fakty a základní (přiměřenou věku) odbornou terminologií, přičemž je významná vzájemná spolupráce. - Vyučující zadává žákům úkoly podporující dovednost experimentálně pracovat a získávat z těchto činností výsledky a poznatky, dále rozvíjí osvojení technik práce s různými formami informací (s textem, s elektronickými informacemi aj.) - Vyučující žáky hodnotí, poskytuje však též prostor jejich vlastnímu hodnocení, které vede k zamyšlení se nad vlastními nedostatky a způsobem jejich nápravy. S prohlubujícími se dovednostmi a socializací vyučující žáky nabádá k vzájemnému kolegiálnímu hodnocení vybraných aktivit. Vyučující však musí brát v úvahu vztahy v kolektivu i specifické studijní potřeby jednotlivých žáků.
Kompetence k řešení problémů	- Vyučující poskytuje žákům dostatek prostoru pro samostatné experimentování, pozorování a porovnávání získaných výsledků. Vede je k tomu, aby zjištěné výsledky kriticky posuzovali a vyvozovali z nich závěry. - Vyučující vede žáky k častému využívání modelových situací. - Vyučující zadává problémové úkoly vyžadující velkou míru domácí (mimovýukové) aktivity. - Vyučující sleduje u žáků rozvoj jejich dovedností a znalostí (a také specializaci), přičemž je vede ke schopnosti některé problémové úkoly si formulovat samostatně.
Kompetence komunikativní	- Vyučující vyžaduje u žáků kultivovaný ústní i písemný projev za využití základní odborné terminologie (přiměřené věku). - Vyučující podporuje vzájemnou komunikaci žáků (častým využíváním metody diskuse, zapojováním žáků do pracovních týmů, v nichž je nutné komunikovat různými způsoby (verbálně, písemně, elektronicky aj.). Vyučující je s žáky v kontaktu též elektronickou formou. Vyučující žáky vede k efektivnímu využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem. Vyučující žáky učí formulovat a obhajovat výsledky své činnosti, vhodně argumentovat, ale též respektovat názor ostatních.
Kompetence sociální a personální	Vyučující na jedné straně zapojuje žáky do skupinových úkolů a projektů, a tím podporují jejich schopnost spolupracovat a začlenit se do kolektivu, na druhé straně respektují individualitu žáka a poskytují mu dostatek příležitostí ji v průběhu plnění samostatných úkolů projevit a rozvíjet. Vyučující vedou žáky k pochopení základních ekonomických zákonitostí, a především k jejich aplikaci do prostředí rodiny a dalších sociálních skupin. Vyučující napomáhají žákům pochopit význam včasné a důsledné přípravy na budoucí profesní dráhu.
Kompetence občanské	Vyučující vedou žáky k pochopení významu fungujících ekonomických vztahů, sociálních a sociálně-pracovních vztahů pro život a rozvoj "zdravé" občanské společnosti.
Kompetence pracovní	Vyučující vede žáky k důslednému plnění povinností a závazků, přičemž např. skupinová práce umožňuje žákům ověřit si, že nedostatek pracovního nasazení některého člena skupiny může ohrozit výsledek práce všech - snažíme se vést žáky k uvědomění si zodpovědnosti za svěřené úkoly. Vyučující se žáky spolupracují při zadaných úkolech na stanovení optimálního pracovního postupu. Vyučující vedou žáky k tomu, aby dbali na zásady bezpečnosti. Vyučující vedou žáky k účtům k pracovním činnostem ve všech formách (tedy i k uvědomění si významu a náročnosti práce manuální). Vyučující důsledně kontrolují a hodnotí plnění zadaných úkolů.

Evaluace v rámci vzdělávací oblasti Člověk a svět práce

Slovní a bodové hodnocení se řídí obecnými pravidly pro hodnocení uvedenými v obecné části ŠVP. Slovní hodnocení obsahující určitá závazná kritéria (taktéž uvedená v úvodní části ŠVP) učitel užívá také jako nástroj k dalšímu působení na žáka směrem k rozvoji jeho kompetencí. Každý vyučující si z důvodu dosažení co největší komplexnosti hodnocení stanovuje (vedle závazných) další doplňující kritéria. Evaluace v ročnících s integrací bude součástí hodnocení v IVT (prima a sekunda).

Organizace vzdělávací oblasti

V prvním a druhém ročníku (prima a sekunda) dochází k integraci tematického okruhu “Využití digitálních technologií” do předmětu IVT.

Tematický celek	Výstupy	Téma
prima, sekunda		
	Žák	
VYUŽITÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ	ovládá základní funkce digitální a výpočetní techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální a výpočetní techniky	Učební náplň je definována v kapitole předmětu Informatika a výpočetní technika.
	propojuje vzájemně jednotlivá PC a digitální zařízení	
	pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava	
	ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením	
	dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu	

Ve druhém ročníku (sekunda) je zařazen samostatný vyučovací předmět zaměřený na osvojení si kompetencí a znalostí souvisejících s tematickým okruhem člověk a svět práce a získání základní orientace v ekonomické problematice.

Charakteristika vyučovacího předmětu **Člověk a svět práce**:

Výuka v předmětu je zaměřena na problematiku dvou základních tematických okruhů:

- **Člověk a svět práce**
Žáci si osvojí základní znalosti a dovednosti, které souvisí s jejich orientací ve světě práce, na pracovním trhu a s tím souvisejícím ekonomickým rozhodováním.
- **Finanční gramotnost**

Obsahové vymezení předmětu

Předmět je součástí vzdělávací oblasti *Člověk a svět práce*, do kterého je implementován ve shodě s dokumentem MŠMT *Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách*. Realizován je na nižším stupni gymnázia.

Koncepce volitelných předmětů

- Volitelné předměty vycházejí: ze stejného základu jako volitelné předměty pro předmět ZSV - ekonomie, ZSV - psychologie, ZSV - sociologie
- z rozšíření témat týkajících se hospodaření domácností
- ze základů problematiky řízení lidských zdrojů

Formy realizace předmětu

Předmět je dělen v souladu s tematickým plánem pro aktuální školní rok a zahrnuje následující témata ve shodě se standardy FG pro ZV:

- vzdělání a rekvalifikace
- základy personálního poradenství
- angažovanost v osobním rozvoji
- nakládání s penězi
- tvorba ceny
- inflace
- rozpočty domácnosti, typy rozpočtu, jejich odlišnosti
- základní práva spotřebitelů
- služby bank, aktivní a pasivní operace
- produkty finančního trhu pro investování a pro získání prostředků
- pojištění
- úročení

Časové vymezení předmětu

1 školní rok - obecně 1 vyučovací hodina týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

V hodinách by nemělo chybět mnoho praktických ukázek, příkladů a didaktických her. Jedná se o předmět se značným potenciálem přiblížit výuku praxi v nejvyšší možné míře.

Kompetence k učení - předmět přináší jedinečný soubor učební látky, jejíž osvojení umožní studentovi zvládnout nové sebevzdělávací techniky. Předmět motivuje k poznávání okolního světa a stimuluje celkový zájem o poznávání společenských vztahů.

Kompetence k řešení problémů - Předmět skýtá dost příkladů a problémových situací pramenících z praxe, na kterých studenti mohou vyzkoušet mnoho přístupů a strategií řešení.

Kompetence komunikativní-tato kompetence bude rozvíjena především v diskusích s vyučujícím i spolužáky o problematických tématech, případně v modelových situacích probíraných na hodinách.

Kompetence sociální a personální - žáci se připraví na to, že za svá rozhodnutí budou muset nést odpovědnost. Zkusí si, jaké následky mohou nesprávná rozhodnutí mít a snáze si ujasní význam zaměstnání v životě.

Kompetence občanské - v předmětu je budován respekt k soukromému vlastnictví i schopnost aktivně se podílet na ekonomickém (a tedy i politickém) běhu státu. Zároveň je zde probírán význam správných pracovních návyků.

Kompetence pracovní - žáci si uvědomí význam práce jako součásti lidského života, ať už budou později působit jako zaměstnanci či podnikatelé.

Evaluace v předmětu

Vzhledem k tomu, že předmět je vyučován na nižším stupni gymnázia, mělo by být hodnocení především motivující. Hodnotí se testy prověřující zvládnutí látky za dané období, ústní zkoušení lze zařadit po dohodě se studentem. Hodnotí se rovněž aktivita v hodinách, zpracovávání domácích prací, projektů a referátů. V obecné rovině se evaluace v předmětu řídí obecnými kritérii platícími v rámci celé školy.

Vzdělávací obsah předmětu „Člověk a svět práce“

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezioborové vztahy
sekunda	Žák			
Člověk a svět práce/ Finanční gramotnost	-na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, zná i jiné služby, které poskytují banky běžnému klientovi -sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje domácnosti, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů - objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu - vysvětlí, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele - chápe význam vzdělání a rekvalifikace v profesním životě, orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí - zná a dokáže seřadit vlastní relevantní kritéria pro volbu povolání - teoreticky chápe proces vstupu na trh práce a činnosti s tím spojené, v modelových situacích prokáže schopnost vhodné sebereprezentace	- peníze, bankovní služby - domácnosti, spotřebitelé - základy řízení lidských zdrojů a personálního poradenství - trh práce - Volba profesní orientace - možnosti vzdělávání - zaměstnání: pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů	Výklad, práce ve skupině, diskuse, brainstorming, referáty, projekty, didaktické hry	Občanská výchova – základní znalosti o fungování společnosti dostávají v FG konkrétní ekonomický rozměr Český jazyk a literatura – při nácviu vyplňování smluv a složenek se uplatní znalosti z pravopisu Zeměpis – témata věnovaná dovozu a vývozu zboží souvisí s politickou geografii Matematika – témata věnovaná nejjednodušším základům finanční matematiky Informační a komunikační technologie – témata a aktivity zaměřené na vyhledávání informací pomocí ICT technologií

Vyšší stupeň gymnázia

Cíle předmětu

Koncepce výuky předmětu Člověka svět práce má pomoci žákům především získat a procvičit schopnost orientovat se v oblasti pracovněprávních a ekonomických vztahů (realita pracovněprávních a ekonomických vztahů v současnosti a výhledy do blízké budoucnosti, osobní možnosti v těchto sférách). Dále má žákům pomoci umět se prezentovat na veřejnosti (pokud jde o výsledky vlastního studia a práce) a pomoci jim (i díky této osvojené kompetence) získat „zdravé, nikoliv však nekritické, sebevědomí“ v oblasti dalšího zamýšleného studijního a profesního uplatnění

Pokud jde o propojení s praxí, je pro žáky nejvyšších ročníků velmi významná spolupráce (kromě vyučujícího charakterizovaného předmětu) s výchovným poradcem, vedením školy i ostatními vyučujícími.

Formy realizace předmětu, organizace předmětu

Základní organizační formou pro realizaci předmětu **z hlediska časové a prostorové organizace vyučování** je vyučovací hodina (45 min.), která je spojována do dvouhodinových devadesátiminutových bloků (s přestávkou uvnitř bloku).

Jako běžný prostor pro organizaci vyučovacích hodin se využívají klasické školní třídy. Často by měla být využívána i učebna informatiky a učebna vybavená multimediální technikou.

Vyučující mohou využít i doplňkové formy organizace výuky, což jsou především: přednášky odborníků z praxe na daná témata, exkurze (výuka na odborných pracovištích, programy pro studenty zajišťované odbornými pracovníky příslušných institucí aj.).

Z hlediska způsobu řízení učební činnosti žáků se ve výuce objevují všechny základní organizační formy - frontální, dyadické (párové), skupinové a také individualizované vyučování. Míra využití (a vzájemný poměr) těchto forem je ovlivněna především složením, schopnostmi a potřebami kolektivu žáků (třídy) a také individuálními možnostmi, schopnostmi i potřebami jednotlivých žáků. Tyto faktory významně ovlivňují vzdělávací cíle stanovené vyučujícími.

Nedílnou součástí předmětu je samostatná práce žáků - nebo pracovních žákovských týmů-na projektech, seminárních a ročníkových pracích - částečně v rámci výuky, především však mimo ni, či možné zapojení do vědeckých odborných projektů a výzkumů. Charakteristickým prvkem života naší školy je rozsáhlá konzultační činnost našich vyučujících se žáky.

Časové vymezení předmětu

Předmět **Člověka a svět práce** v současnosti disponuje úhrnnou týdenní hodinovou dotací 4 hodiny pro ročníky vyššího stupně osmiletého gymnázia.

V následujícím období bude v souvislosti s úpravou celkového učebního plánu pro vyšší stupeň gymnázia postupně docházet **k redukci počtu výukových hodin předmětu.**

Výchozí situace: výuka je realizována v rámci sedmého a osmého ročníku, v každém z těchto ročníků je hodinová dotace 2 hodiny týdně (první tabulka).

Přechodné období: výuka je realizována v rámci sedmého a osmého ročníku, v sedmém ročníku je hodinová dotace 1 hodina týdně, v osmém ročníku 2 hodiny týdně.

Konečná situace (školní rok 2021/2022; septima, oktáva): výuka je realizována v rámci sedmého a osmého ročníku, **v sedmém i osmém ročníku je hodinová dotace 1 hodina týdně** (obvykle realizována jako dvouhodinový blok jednou za dva týdny, třetí tabulka).

ročník	týdenní hodinová dotace
5. (kvinta)	-
6. (sexta)	-
7. (septima)	2
8. (oktáva)	2

ročník	týdenní hodinová dotace
5. (kvinta)	-
6. (sexta)	-
7. (septima)	1
8. (oktáva)	2

ročník	týdenní hodinová dotace
5. (kvinta)	-
6. (sexta)	-
7. (septima)	2
8. (oktáva)	2

Výchovné a vzdělávací strategie

K osvojení klíčových kompetencí v předmětu uplatňují vyučující řadu postupů, z nichž některé vycházejí z definice výchovných a vzdělávacích strategií na úrovni celé školy, jiné jsou pro daný předmět specifické. Tyto postupy (strategie) jsou zabezpečovány za pomoci široké škály konkrétních edukačních metod práce.

Vedle níže uvedených postupů je na jednotlivých vyučujících (a také na aktivitě žáků) zapojení dalších strategií a metod.

Pro rozvoj klíčových kompetencí v předmětu vyučující používá stejné strategie, jaké jsou uvedeny v obecném úvodu ŠVP a v předmětu ZSV.

Kompetence k podnikavosti

Vyučující napomáhá prostřednictvím výuky, zadaných úkolů i praktických činností žákům získat teoretické znalosti i praktické zkušenosti z oblasti různých profesí, finančnictví a z podnikatelské sféry.

Evaluace v předmětu

Slovní a bodové hodnocení při závěrečné klasifikaci (klasifikace v pololetí, klasifikace na konci školního roku) se řídí obecnými pravidly pro hodnocení uvedenými v obecné části ŠVP. Slovní hodnocení obsahující některá závazná kritéria (taktéž uvedená v úvodní části ŠVP) učitel užívá také jako nástroj k dalšímu působení na žáka směrem k rozvoji jeho kompetencí. Každý vyučující si z důvodu dosažení co největší komplexnosti hodnocení může (vedle závazných) při závěrečné klasifikaci stanovit další, doplňující, kritéria.

Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávací obsah předmětu navazuje na řadu výstupů z nižšího stupně gymnázia i nižších ročníků vyššího stupně gymnázia, především na výstupy: reálné sebehodnocení v osobnostní sféře (vlastní schopnosti), reálné sebehodnocení v oblasti vlastních zájmových sfér - oba v rámci prvního roku realizace předmětu - a základy fungování státního aparátu - významný především pro druhý rok realizace předmětu. Část očekávaných výstupů a učiva vzdělávací oblasti člověk a svět práce je naopak integrována do předmětu ZSV (ekonomie).

Časová realizace hlavních cílů předmětu

První ročník realizace předmětu:

- zodpovědné využití možností sociálního státu
- uplatnění profesních předpokladů zodpovědným výběrem povolání
- rozpoznávání aktuálních požadavků mezinárodního trhu práce a schopnost na ně pružně reagovat
- efektivní předcházení negativnímu dopadu nezaměstnanosti, využití moderních informačních technologií a nabídek státních i nestátních institucí k hledání zaměstnání, rekvalifikaci, vytváření profesní kariéry a celoživotnímu vzdělávání
- vytváření předpokladů pro kvalitní profesní a zaměstnanecké vztahy
- dovednosti vhodně se prezentovat na veřejnosti, prezentovat výsledky své práce a svou práci adekvátně hodnotit
- volba pracovního režimu zohledňujícího lidské zdraví, mezilidské vztahy a ochranu životního prostředí

Druhý ročník realizace předmětu:

- pochopení mikroekonomických a makroekonomických vztahů a jejich praktické využívání

- zodpovědné zacházení s finančními prostředky s ohledem na vlastní možnosti a potřeby
- schopností analyzovat působení médií v ekonomickém světě a využít aktuální mediální informace při analýze české i světové ekonomiky
- pochopení a kritická analýza přínosů a rizik globalizace světové ekonomiky

Dopady redukce hodinové dotace:

Redukce hodinové dotace se **nepromítá** do skladby očekávaných výstupů a obecného rozsahu probíraného učiva, nicméně v daných mezích dochází k tomu, že v řadě dílčích témat je sledována spíše linie základních informací, učivo je probíráno do výrazně menších detailů než před redukcí hodinové dotace.

Za účelem **rozvinutí a prohloubení těchto témat** (základní úroveň) pro zájemce nabízíme nově **Maturitní seminář z ČSP** (a případně i další volitelné předměty).

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy
[septima]	žák:			
TRH PRÁCE A PROFESNÍ VOLBA, PRACOVNĚ-PRÁVNÍ VZTAHY	kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia	Nabídka vzdělání v rámci ČR, EU i dalších regionů (nástavbové studium po maturitě, vzdělání vysokoškolské, nabídka dalšího vzdělávání po VŠ a nabídka rekvalifikací, nabídka zahraničního studia, mezinárodní nabídka stipendií), celoživotní vzdělávání, dobrovolnictví		Obecně: především ZSV, IVT, M, ČJ, ZE
	posuzuje profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře	Pracovní trh (nabídka práce v rámci ČR i EU), poptávka po práci, globalizace pracovního trhu, pracovní mobilita, rekvalifikace		
	posoudí profesní poptávku na českém i evropském trhu práce a pružně na ni reaguje dalším vzděláváním	prezentace vlastní osoby při přijímacím řízení, přijímacím pohovoru, vyhotovení dokumentace k přijetí k dalšímu studiu, výběrové řízení		
	vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi			
	vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu	tvorba vyváženého pracovního rozvrhu, obsah manažerské práce, mezilidské vztahy na pracovišti, zaměstnání a rodina		
	reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy	Evropská unie (pracovní podmínky, zvyklosti aj.)		
	uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď	základy obecného práva občanského		

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy
	uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti	pracovní právo		
	objasní funkci odborů	právo sociálního zabezpečení, odbory		
	volí bezpečné pracovní postupy šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky			
	chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu			

Tematický celek	Výstupy	Učivo	Metody Aktivity	Mezipředmětové vztahy
[oktáva]	žák:			
TRŽNÍ EKONOMIK A, FINANCE, NÁRODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ	vysvětlí na základě konkrétní, reálné a aktuální situace ve společnosti mechanismy fungování trhu	Odborná ekonomie zaměřená na typy ekonomik, mechanismy fungování trhu, marketing, náklady, výnosy, DPH, tvorba a stanovení ceny, globální ekonomické otázky		Obecně: především ZSV, IVT, M, ČJ, ZE
	stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH, vysvětlí, jak se cena liší podle typu zákazníků, místa či období, objasní důvody kolísání cen zboží či pracovní síly na trhu podle vývoje nabídky a poptávky			
	rozpozná běžné cenové triky (cena bez DPH aj.) a klamavé nabídky			
	rozlišuje a porovnává praktické využití jednotlivých forem podnikání, posoudí, která forma podnikání je v konkrétní situaci nejvýhodnější	základy podnikání (podnikatelské subjekty, podnikání versus zaměstnání, nekalá soutěž, základní právní normy týkající se podnikání), marketing a reklama		
	posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním			
	uvede, jak postupovat při zakládání vlastní podnikatelské činnosti a jak zažádat o živnostenské oprávnění			
	analyzuje skrytý obsah reklamy, kriticky posuzuje podíl marketingu na úspěchu výrobku na trhu	práva duševního vlastnictví		
	rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje	peníze, formy platebního styku, cenné papíry, akcie, burza		
	používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kursovního lístku	hospodaření domácnosti, práva spotřebitele, spotřební výdaje		
	uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů	Typy rozpočtu a jejich rozdíly		
	rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti	obchodní právo		
	na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu)	finance a finanční právo		
navrhne způsoby, jak využít volné finanční prostředky (spoření, produkty se státním příspěvkem, cenné papíry, nemovitosti aj.), vybere nejvýhodnější produkt pro investování volných finančních prostředků a vysvětlí proč	daňové právo			

Charakter profilové maturitní zkoušky

Profilová maturitní zkouška je volitelná a je konaná ústní formou před zkušební komisí.

Hodnocení (evaluace) žáků:

V naší škole pracujeme hojně jak s neformálním, tak formálním hodnocením.

Pokud jde o hodnocení formální, pak využíváme kombinaci systémů bodového a slovního hodnocení. Základní platformou pro zaznamenání hodnocení je elektronická aplikace „Škola online“, pokud jde o výroční hodnocení, pak jsou to (kromě školy online) jednotlivá vysvědčení.

Bodové hodnocení používáme:

- u všech hodnocených aktivit a pracovních výstupů žáků zapisovaných do Školy online
- při souhrnném hodnocení v prvním a třetím čtvrtletí
- při souhrnném hodnocení prvního a druhého pololetí
- při hodnocení seminárních prací (v upravené podobě)

Slovní hodnocení závazně používáme:

- při souhrnném hodnocení v prvním a třetím čtvrtletí (ve třetím čtvrtletí je výjimkou hodnocení žáků osmého ročníku, kde je závazně vyžadováno pouze bodové hodnocení).
- při souhrnném hodnocení prvního a druhého pololetí
- při hodnocení seminárních a ročníkové práce (má specifickou podobu)
- Dále je doporučeno využívat slovní hodnocení v co nejširší míře i u všech dalších hodnocených aktivit a pracovních výstupů žáků.

Slovní hodnocení dílčích hodnocených aktivit a pracovních výstupů žáků, stejně jako hodnocení v prvním a třetím čtvrtletí, má především formativní charakter, poukazuje na možné cesty k efektivnějšímu osvojování kompetencí a znalostí a odstraňování přetrvávajících nedostatků.

Ve slovním hodnocení jednotlivých předmětů za první pololetí a závěrečné za druhé pololetí příslušného školního roku jsou zastoupeny prvky formativního i sumativního hodnocení.

Ve slovním hodnocení jednotlivých předmětů za první a druhé pololetí (a ve volnější podobě i za první a druhé čtvrtletí) jsou **závazně obsažena následující obecná kritéria:**

- **Kompetence/dovednosti** (zde se odráží posun žáka v osvojování si jednotlivých kompetencí)
- Úroveň osvojení relevantních **faktografických znalostí**

Další doporučená obecná kritéria obsažená ve slovním hodnocení:

- **Aktivita v hodinách**
- **Iniciativa** (spontánní/dobrovolná činnost žáka v předmětu/oboru mimo vyučovací hodiny)

V charakteristice každé vzdělávací oblasti, a i každého předmětu mohou navíc být obsažena specifická kritéria hodnocení (např. seminární a domácí práce, podíl zadaných/vypracovaných domácích prací, písemný projev, ústní projev, porozumění textu, práce v týmu, znalost faktografie, dovednost aplikace aj.).

Podklady pro hodnocení vznikají vždy kombinací různých forem zjišťování – ústní projev žáků, školní i domácí písemné práce, testy, iniciativa žáků při nepovinných a nadstandardních úkolech atd. Tato kombinace je navíc individuálně vztažena k jednotlivým žákům a jejich potřebám. Jsme si vědomi, že někteří žáci jsou schopni se lépe vyjádřit ústně, jiní písemně, někteří si nedokážou dobře zapamatovat rozsáhlou faktografii, ale bez problémů plní náročné tvůrčí úlohy. U takových žáků

klademe důraz na prohlubování schopností (i za pomoci hodnocení) v činnostech, které jim vyhovují. Na druhou stranu se snažíme žáky motivovat k tomu, aby zlepšovali své schopnosti i v činnostech a dovednostech, které doposud neznali, neovládali, nevyužívali či podceňovali. Navíc je třeba zdůraznit, že přes v mnoha ohledech specifický přístup a postupy, si i na našem gymnáziu musí žáci osvojit všeobecný základ vědomostí a dovedností ze všech oblastí a oborů povinně vyučovaných v rámci jednotlivých předmětů.